

Colecția Cepsidra

ion biberi

**luminile
capricornului**

EDITURA EMINESCU

COLECȚIA CLEPSIDRA

ION BIBERI

LUMINILE CAPRICORNULUI

Versiunea digitală 1.0 – aprilie 2025

Realizată după volumul apărut la Editura Eminescu, București, 1983

Coperta: Vanda Boveanu

Capitolul I ÎNTR-O SEARĂ, LA CASABLANCA

Li urmări cu privirea traiectoria luminoasă a unei rachete cu reflexe gălbui, lunecând tăcută pe cerul spuzit de stele pălite, în lumina lunii. Închise apoi ochii, păstrându-și nemișcarea. Rămase astfel câteva clipe destins, în odihnire, cu brațul stâng rezemat de masă, cu întregul corp întors înspre intrarea grădinii. Fața își păstră expresia neutră, nelăsând iscodirilor niciun semn asupra frământărilor dinlăuntru. Numai degetele mâinii, sprijinite de masă, avură o ușoară tresărire.

Mab zâmbi și-i cuprinse mâna moale, catifelată, în contrast ciudat cu vânjoșia corpului.

— Li, citesc în tine ca într-o carte... închisă! Pentru toți ceilalți ești o taină. Nu trădezi prin nimic cele ce se petrec în tine. Le oferi mereu privirii aceeași mască de bronz. Dar pentru mine trăiești în adâncime și freamăți. Iată acum tremurul degetelor ți-a mărturisit un gând. Nu-l știu, dar bănuiesc că te-a întristat. Spune-mi, Li, la ce te-ai gândit?

— Ieri, în această clipă, aterizam cu aerobuzul pe terasa hotelului. Mab, am devenit mai bătrâni cu o zi!

Sen se agită pe scaun. Mobil, expresiv, rotindu-și în permanență albul ochilor pe fața-i tuciurie, își vădea în fiecare gest neliniștile și pasiunea.

— Venim din ținuturi depărtate, Mab! Ai urmărit vreodată pe un glob terestru drumul ce leagă Senegalul, în care am deschis ochii pe lume, de orașul Nancian, în sud-estul Chinei, de unde își are obârșia Li? Ne despart continente! Suntem diferiți și prin temperament. Spui despre mine că sunt o revărsare de lavă. Aș spune, la rândul-mi, despre Li, că este o statuie de idol, împietrită în timp. Ne înțelegem totuși, ne iubim, din clipa în care am ascultat alături, pe aceeași bancă, primul curs al profesorului Stevenson, la universitatea din Eton. Li este închis în sine, cum spui tu, ca o carte cu șapte peceți. Eu, dimpotrivă, sunt... eu, am uitat, Mab, zână a somnului, vrei să-mi ajuți amintirea, repetându-mi în limba ta zicala ce-mi definește firea?

Mab izbucni în râs și rosti, în românește:

— Ce-i în gușă și-n căpușă!

Sen se răsturnă pe speteaza scaunului, încercând să rostească vorbele, râsându-și pentru el ca o muzică de silabe.

— Tocmai! Suntem antipozi temperamental, dar tocmai de aceea ne completăm unul pe altul!

— Sunteți în relație de complementaritate, roști Mab, luând un ton doctoral, de gravitate comică.

— *Exactly!* izbucni Sen. Și pe dimensiuni pe care de-abia le bănuiești!

Mab privi mâna lui Li, însuflețită din nou de un freamăt. Zâmbi. Apoi, către Sen:

— Explică-te!

— Iată. Eu văd lucrurile în spațiu. N-am nevoie să privesc în permanență în jur, pentru că am văzut din prima clipă totul. Înțelegi? *Totul!* De pildă, dincolo de grădina acestui restaurant, cu mese orânduite simetric, printre care evoluează chelneri în smoching alb, și dincolo de siluetele dreptunghiulare ale clădirilor care se înalță în depărtare, în alternanțe geometrice de ferestre luminate sau obscure, am zărit lunecarea mută a vehiculelor spațiale, brăzdând cerul nocturn...

— ...și luna aruncându-și lumina pală pe luciul mării... etc. etc. Am înțeles, îi întrerupse șăgalnic Mab debitul involburat. Bine! Dar, te rog, Sen, fii mai scurt! Ia exemplu de la prietenul tău, Li, carele de la începutul serii tace! Cât de opuși sunteți, în adevăr, unul în comparație cu celălalt, Sen! Iată, Li rămâne calm, nemișcat, dar prezența lui are... cum aș spune, o densitate, respiră o forță, răspândește o iradiere... care ți se impune cu o putere nemiloasă. Personalitatea lui Li e ca o pilă electrică. Îi simți sau îi bănuiești din depărtare încărcătura și tensiunea. În schimb, tu, Sen, tot așa de puternic, ții să te manifesti în afară. Te răspândești în gesturi, în cuvinte, în explozii de sentimente și exclamări. Te cheltuiești. Ia seama, Sen! Să nu obosești! râse Mab.

Sen nu-și pierdu cumpătul. Era bun jucător. Știa, cum se spune în limbajul sportiv, „să încaseze”.

— Am să-ți explic totul. Așteaptă, ajung și acolo!

— În sfârșit!

— Iată. Eu fotografiez lucrurile, așa cum le văd din prima aruncătură de ochi, în momentul în care...

— ...ai pătruns într-o cameră, într-o grădină, într-un vehicul... și așa mai departe, îl întrerupse din nou Mab, cu intenții pedagogice, pentru a-l învăța să se rezume.

— Mulțumesc pentru lecție. Voi căuta să fiu la înălțimea profesoarei! Așadar, pentru a reveni... după aceste inutile ocoluri... Așadar, eu mă călăuzesc în spațiu, în timp ce Li este situat temporal, urmărind firul lucrurilor celor ce se întâmplă în afară...

— ...și mai ales înlăuntru...

— ...și renunțând la ceasornic – deși are în permanență la el două cronometre! – are conștiința acută a timpului, care trece...

— Cu alte vorbe, tu, Sen, te orientezi în spațiu cu aceeași siguranță cu care Li se orientează în timp!

— *Voilà! Un point, c'est tout!*¹ râse din nou Sen, care, în cursul studiilor universitare, nu scăpase o singură reprezentatie clasică, la Comedia Franceză. Îi plăcea, astfel, să rostească, adesea, rînd pe rînd, expresii banale sau citate din marii autori, pe ton ironic-declamator.

Mab deveni deodată distrată. Privirea i se voală. Surâsul șăgalnic i se risipi. Sen zâmbi cu tâlc și-i urmări direcția ochilor, înspre ușa grădinii. Declamă apoi, malițios:

— Alison! *Enfin, Malherbe vint!*²

Silueta dreaptă, a lui Alison, căruia haina de seară îi sublinia suplețea, însemnă pentru Mab o deschidere de zare.

Rămăsese până atunci, la acea masă, absentă la tot ceea ce o înconjura. I se părea că vorbele și purtarea ei aveau ceva mecanic, că tot ceea ce rostise fusese un mijloc de a se amăgi pe sine, de a uita nemulțumirea surdă, pricinuită de absența lui Alison. Nu îndrăznea să și-o mărturisească. Ce se petrecea oare în sine, în acest moment, când prezența lui Alison dădea dintr-odată adâncime și viață, iradiere și culoare, grădinii arabe din Casablanca? Privirea lui Mab stăruia pe fața luminată de zâmbet a lui Alison, care îi descoperise și care se îndrepta către masa lor. Dintr-odată, Mab luă cunoștință de tot ceea ce se petrecea în jur: se lăsă legănata de orchestra hawaiană, care-și ondula cântecul pe o estradă străjuită de un palmier fremătând în adierea serii, își simți ființa îmbălsămată în aerul marin, înțelese că întreaga ei făptură apărea transfigurată în lumina lunară pe care o nuanțau lucirile discrete ale fluorescențelor grădinii, și luă cunoștință de ea însăși – în ceea ce avea mai ascuns, în adâncul cel mai depărtat al gândului. Mab privea pe Alison zâmbind, dar se simțea plină de ea însăși, recunoscătoare că întâmplarea îi scosese în cale, cu trei săptămâni mai înainte, pe astronomul australian Alison, la un congres pluridisciplinar din Hammerfest, în luna iulie 2026... Trăia acum bucuria unei revelații, dar, o clipă mai târziu, se întristă: ce pustie i se părea viața mai înainte de a fi cunoscut pe Alison și cât de pustie ar redeveni dacă peste câteva zile, când... dacă...

O umbră îi trecu pe față.

Li, care observa cu ochi aparent aton, rosti ironic, contrafacând tonul declamator al lui Sen, dar păstrându-și imobilitatea feței:

¹ Iată! Asta-i! (fr.) (n.a.).

² În sfârșit, apărut Malherbe! citat din Boileau. (n.a.).

— *Un seul être vous manque et tout est dépeuplé!*³

Alison salută cu mâna, apropiindu-se, apoi se înclină:

— Mab! De fiecare dată îmi apari într-o altă lumină – tu însăși lumină! Ce sărac îmi apare alaiul tău, închipuit de poet, de zână a somnului, față de primenirile înfățișării tale reale!

— Al, nu-ți cunoșteam până acum accente lirice, decât pentru comete și galaxii! râse cu indulgență Sen.

— Iubite Sen, reluă Al, așezându-se lângă Mab, după ce atinse ușor cu mâna, în chip de salut, umărul doctorului Li. Am o sensibilitate deosebită pentru lumină, poate mai mult decât un pictor. Ce vrei? Întregul univers nu trăiește – pentru că pentru mine universul *trăiește!* – decât prin lumină. Prin lumina pe care ne-o trimite, peste adâncurile spațiului, vestindu-ne prezențe care, altminteri, ar rămâne, pentru noi, neștiute!

— Mă rog, se interesă ironic Sen, este vorba de o sensibilitate estetică sau, cum ar spune Li, în limbajul lui medical, o hiperestezie vizuală?

— Și una, și alta. Eu văd persoanele după lumina care le înconjură. Pe Mab am văzut-o pentru prima oară într-o excursie, la Hammerfest, învăluită de un fel de auroră boreală. Imaginea îmi stăruie mereu în gând. Dar de fiecare dată o văd în altă lumină. Iată, acum, o văd scăldată în reflexe lunare, cu privirea depărtată și fața încadrată în auriul părului, căzând pe umeri...

Doctorul Li urmări cu privirea traiectoria unui alt vehicul spațial, apoi adăugă, ca și cum ar fi vorbit cu sine:

— Mab, zâna visului, rătăcită printre noi, din pădurile carpatine...

Mab, stingherită de a face obiectul discuției, schimbă vorba.

— Unde ai fost, Al?

— M-am pregătit pentru o călătorie îndelungată. Am adunat cele necesare pe ambarcație, mi-am revăzut instrumentele...

— Ciudată fantezie! observă Sen. În epoca în care aerobuzul leagă continentele în salturi de câteva minute, înălțându-se la câțiva zeci de kilometri de pământ, Al se complăce pe un iacht care-l plimbă pe întinderea mărilor, ca legănarea unei alge...

— Unesc trecutul cu viitorul, Sen. Legănarea undelor îmi duce gândul la navigatorii mileniilor apuse. Văd prorele înalte ale vikingilor, strămoșii mei, și le compar cu vasele de pescari neo-zeelandeze pe care le-am cunoscut, din copilărie. Nu pot uita, mai ales, că m-am născut pe cea mai mare insulă a lumii, între munți și mare, lângă Newcastle, în sud-estul Australiei.

³ „*Vă lipsește o singură ființă – și lumea devine pustie*”, Lamartine, *Le lac*. (n.a.).

Mab își simți respirația grea, sub bluza albă, de vară, împodobită cu motive românești.

— Ai de gând să te întorci în Australia pe mare? Întrebă ea cu glas sugrumat de emoție.

— Nu. S-a petrecut în viața mea, în timpul din urmă, un eveniment care va da existenței mele cu totul alte rosturi...

— Cum? Ai de gând să renunți la cupola observatorului care-ți adăpostește contemplația și meditațiile astrale? Întrebă intrigat Sen. Dar nu mai înțeleg nimic! La vârsta noastră, ne-am statornicit țelurile de viață. Ne putem reconstrui pe laturi sufletești secundare – cum ar fi, de pildă, silabisirea abecedarului vreunei noi științe, dar nu ne putem schimba rosturile mari, cu care ni s-a identificat ființa! Mă întreb, ce altceva ar putea fi Li, decât un medic-filosof, ce-ai putea fi tu altceva decât un astronom, Mab decât o poetă, îmbogățită de toate literaturile lumii, iar umilul vostru servitor care vă vorbește, decât un inginer, pasionat de mașinării și scule?

— Ce cvartet ciudat! suspină Li.

— Da, formăm un cvartet venit din zări depărtate ale pământului. Știi la ce mă gândesc, Mab? La cele ce ți-am spus adineaori. Sunt un om care vede lucrurile spațial. Știi cum văd eu adunarea noastră aci? Ca o imensă zonă patrulateră așternută pe suprafața curbă a globului, ale cărei vârfuri sunt: Dakar, capitala Senegalului, unde am văzut lumina zilei, satul din munții Vrancei din care a scoborât Mab, lunecând pe un fir de lumină stelară, orașul Nancian, din China...

— ...de unde își ia zborul gândirea doctorului Li, și Newcastle, în Australia, îl completă Mab, aruncând o privire furișă lui Al.

— Bag de seamă, însă, adăugă impasibil Li, că unghiurile patrulaterului înfățișează simbolic oameni de formație intelectuală și culoare a pielii diferite...

— Ceea ce nu tulbură armonia cvartetului pe care-l formăm! proclamă triumfător Sen.

Rămaseră un moment tăcuți, în timp ce orchestra unduia acordurile unui vals vienez. Lumina lunii se ascunsese între timp după tăietura geometrică a unei clădiri înalte, iar adierea proaspătă a mării îi mângâia imaterial. Erau tulburați.

— Nu vreau să-ți forțez discreția, Al. Schimbarea stilului tău de viață mă neliniștește, de bună seamă, dar nu-ți voi cere lămuriri asupra-i. Te vei destăinui, dacă socoți că e necesar – și dacă o merităm. Socotesc că prietenia noastră nu-i un cuvânt zadarnic. Aș vrea să te întreb numai un lucru: când ai de gând să pleci? Înțelegi, lucrul acesta ne privește într-un fel sau altul pe toți, încheie Sen, trecându-și privirea de la Al la Mab.

— Ridic ancora peste trei zile.

— Cu ce destinație?

Al rămase tăcut, îndelung.

— Iertați-mă, reluă el într-un târziu, nu mă cred îndreptățit să vă împărtășesc proiectele. Am remușcări. Față de voi, față de mine. Am trăit, în adevăr, atât de intim unirea prieteniei noastre, înfiripate, de altminteri, atât de repede, încât socotesc că nu am dreptul de a vă tăinui faptul. Nu mă destăinui, totuși... Mai sunt apoi și alte lucruri... mult mai intime, continuă Al după o șovăială... pe care trebuie să le tac. Iertați-mă, a trebuit să vă tănuiesc proiectele pentru că socoteam că nu puteam face altfel.

— Ce sunt toate aceste precauții oratorice? izbucni Sen.

Al rămase din nou tăcut. Apoi reluă neașteptat, căutând o explicație care să-l îndreptățească față de ceilalți, îndreptățindu-se în același timp pe sine.

— V-am tăinuit proiectele, pentru că este vorba de *o aventură primejdioasă!*

— Cu atât mai mult, izbucni, din nou, Sen. Am împărtășit până acum atâtea bucurii – și acum...

— Am un grav scrupul de conștiință, reluă Al. Dacă v-aș împărtăși proiectele, s-ar putea să vă lăsați seduși și să-mi propuneți participarea la această nebunească aventură. Este exact ceea ce nu vreau și ceea ce nu pot să primesc!

— Aceasta e încrederea pe care o ai în noi? se revoltă Sen. Nu ne socotești demni de a lua parte la expediția ta? Preferi, dacă vei reuși în această întreprindere, să o aflăm odată cu ceilalți oameni? Accepți, mai ales, ca pe tot timpul absenței tale să rămânem în nesiguranță?

Al vorbi răspicat:

— Nu m-am îndoit o clipă de prietenia, de afecțiunea voastră. Dar am convingerea că dacă v-aș dezvălui planul călătoriei mele, mi-ați propune să mă însoțiți: este exact ceea ce nu îndrăznesc să accept, căci întreprinderea este, o repet, nebunească, neverosimilă, comportând riscul vieții. Nu am dreptul să primesc acest sacrificiu. Voi pleca, așadar, singur.

— Al, vorbi sugrumată de emoție Mab, lasă-ne pe noi să hotărâm! Împărtășește-ne proiectul. Îl vom discuta. Vom hotărî împreună.

— Proiectul nu mai poate fi discutat. A fost, de altminteri, cercetat și întors pe toate fețele de prietenii mei de la observatorul astronomic de la Cabimas, în Venezuela. Nu mai rămâne decât să fie aplicat, în litera lui. Voi pleca peste câteva ore în Australia, pentru a-mi revedea părinții și a-mi pune în ordine anume treburi. Mă voi întoarce poimăine, iar la 21 august, ora 6 dimineața, voi ridica ancora...

— Al, ne pui în fața unei hotărâri definitive, întâmpină doctorul Li. Fie! Avem însă dreptul de a ști despre ce este vorba.

Al conveni, după o nouă șovăială. Cei patru își umplură paharele cu o licoare vitaminată. Se pregătiră să asculte.

— Voi începe prin a face un ocol. În anul 1998 s-a petrecut un fapt care a trecut aproape neobservat, deși a fost semnalat de câteva ziare. În Oceanul Atlantic, la peste 1000 km de coasta Africii, s-a găsit o ambarcație ai cărei călători dispăruseră. Nava, de mare tonaj, era intactă. Nici urmă de luptă sau de violență. Mai mult, totul părea a se fi petrecut în mod neașteptat: unii dintre călători par a-și fi întrerupt prânzul, alții lucrul. Vasul a fost părăsit în voia valurilor și găsit după câteva săptămâni.

— Faptul nu pare a fi fost izolat în această regiune.

— Tocmai. Un fapt asemănător se petrecuse cu treizeci de ani mai înainte. Aceleași împrejurări, aceeași dispariție inexplicabilă. Între timp, întâmplări similare s-au produs în diferite puncte ale globului, dar ele s-au constatat mai cu deosebire într-o regiune situată la 12 grade latitudine sudică, la vreo 500 kilometri nord-est de insula Sfânta Elena. Este tulburător, însă, că aceste dispariții au devenit din ce în ce mai dese, în ultimele decenii și mai ales în ultimii ani...

— Al, sunt în măsură să-ți întăresc spusele, interveni Sen. Un bătrân învățător senegalez, bun cunoscător al folclorului țării mele, mi-a povestit în copilărie că legende, ce par a fi întemeiate pe fapte reale, afirmă că în ținuturile noastre au dispărut, de asemenea, în mod inexplicabil, mai multe turme de vite, împreună cu păstorii lor. Dar aceste fapte par a se fi petrecut cu sute de ani în urmă...

— Sunt în măsură să afirm, la rândul-mi, adause doctorul Li, că documente chinezești vechi atestă fapte asemănătoare privitoare la oameni, turme mici de animale sau navigatori pe Marea Chinei, petrecute în mai multe rânduri, începând cu secolul II al erei noastre. Am avut sub ochi două din aceste documente. Le-am atribuit însă o semnificație pur literară...

— Să nu lăsăm frâu liber fanteziei, interveni surâzând Mab.

— Cum, tu, Mab, care visezi cu ochii deschiși, ne îndemni la neîncredere și scepticism?

— Am, la rândul-mi, experiența mea, pe care aș vrea să v-o împărtășesc. Unul din strămoșii mei, un învățător dintr-un sat din munții Vrancei, spirit curios și, în felul lui, un erudit, avea o vastă bibliotecă, în care mi-am petrecut, de altminteri, copilăria. Am fost impresionată, către vârsta de cincisprezece ani, de stăruința cu care reveneau în anumite reviste germane de la sfârșitul secolului

al XIX-lea, anunțuri semnalând dispariția fără urmă a numeroși imigranți germani, plecați în America...

— A, nu, scumpă Mab! interveni Al. Să nu confundăm lucrurile! Era vorba, fără nicio îndoială, de oameni care suferiseră accidente, sau care muriseră între timp! Situațiile nu sunt comparabile! Nu vom stabili o legătură între aceste dispariții colective, survenite la intervale regulate și semnalate în unele părți ale lumii, și cazurile izolate de accidente sau poate asasinate, care sunt de competența organizațiilor polițienești. Lucrul este cu atât mai neliniștitor, în privința disparițiilor colective și periodice, cu cât ele coincid cu o seamă de fenomene constatate de aparate de înregistrare fizică. Dar lăsați-mă să continui.

Al privi în jur, apoi reluă:

— Fără îndoială, faptele cereau o explicație și mai ales un examen strâns. Au fost, prin urmare, comparate unele cu altele, au fost statornicite locurile geografice, împrejurările și epocile în care s-au produs. Nu s-a trecut cu vederea nici interpretarea faptelor legendare pe care le-a amintit Li. S-a observat, însă, frecvența cu care aceste dispariții a fost semnalată pe mare. Odată faptele catalogate și statornicite prin amănuntele lor, s-au încercat explicații. S-a emis ipoteza unei contagiuni mentale subite, supoziție lesne înlăturată. S-a presupus eventualitatea unui „club al sinucigașilor”, al unor obosiți de viață, care și-ar fi căutat astfel o moarte originală, presupunere greu de admis, întrucât condiția socială și intelectuală a membrilor echipajelor și a călătorilor era departe de a fi fost omogenă. S-a amintit, de asemenea, explicația vreunui animal marin cu putere hipnotică particulară, care ar fi smuls călătorii de la treburile lor, pentru a-i arunca în adâncul oceanului...

— Toate acestea sunt ipoteze greu de acceptat, observă Mab.

— Rămâne numai o singură posibilitate: *răpirea astrală*, din partea unor organisme planetare!

Ultimele cuvinte ale lui Al fură urmate de o lungă tăcere.

Sen interveni într-un târziu.

— Explicația nu-mi pare absurdă. Putem admite, în principiu, existența unor civilizații astrale, anterioare culturii noastre terestre, formate din ființe inteligente, aflate la un înalt grad al dezvoltării tehnice...

— ...și care ființe astrale n-ar avea nimic mai bun de făcut decât să ne viziteze în răstimpuri regulate planeta – în ultimele câteva secole – pentru a smulge de pe pământ și a duce pe alte astre oameni, animale sau chiar mostre vegetale... Să fim serioși! Încheie Mab, izbucnind în râs. Presupunerea îmi place, poate alcătui un subiect de roman științific, dar e lipsită de motivare psihologică. În ce scop ar fi săvârșite aceste rapturi astrale?

— N-am putea spune, deocamdată, reluă Sen. Discutăm faptul în principiu. Dar, la analiză mai amănunțită, rațiunile nu ar lipsi. Ființele astrale ar putea urmări o colonizare a planetei lor... ar putea „fura” oameni și animale, pentru a-i studia – pentru a-i asocia activității lor... sau, chiar, cine știe... pentru a-i transforma în sclavi... deși, deși, ultima presupunere îmi pare absurdă, căci...

— ...ființele care ar fi ajuns la un grad de civilizație tehnică atât de înaintat pentru a folosi energiile cosmice și a putea călători spre pământ nu vor avea în niciun caz nevoie de energie musculară umană, completă Al, gândul lui Sen. Dați-mi însă voie să continui. Am observat încă de la început că acestor fapte, mai degrabă nesigure, s-au adăugat și constatări de ordin fizic, dintre cele mai tulburătoare.

Cei trei deveniră și mai atenți.

— Observatorul de la Cabimas, care studiază aceste fenomene în legătură cu alte trei centre de studii cosmice, a remarcat în ultimii ani, înainte ca aceste dispariții de echipaje marine să aibă loc, un fapt semnificativ: între regiunea terestră unde avea să se producă „raptul” și un punct cosmic situat în constelația Capricornului se forma ceea ce s-a numit o „zonă cosmică neutră”, care, pentru radiațiile cosmice, era „impenetrabilă”, *impervious*. Am luat parte, acum un an, la un simpozion al savanților celor trei observatoare și am ajuns la concluzia că ființele cosmice ipotetice reușiseră să producă un adevărat „culoar cosmic gravitațional”, prin care urma să se trimită un vehicul spațial și care neutraliza toate radiațiile cosmice cunoscute până în prezent.

— Aveți vreo dovadă concretă, oarecum experimentală, în sprijinul acestei supoziții? Întrebă doctorul Li, prudent.

— Da, anul trecut, un astronom trimis voluntar în regiunea amintită, de lângă insula Sfânta Elena, pe o ambarcație minusculă, nu a putut transmite decât acest început de mesaj: „Sunt ră...”, după care aparatul de radioemisiune pe care îl avea la dispoziție a încetat de a mai funcționa... Iată numai unele din aceste fapte. Aș putea, firește, să le înmulțesc. Socotesc, însă, că nu este nevoie. Lucrul a fost cercetat, vă pot încredința, cu toată temeinicia. Pentru noi, faptele sunt constrângătoare: ne aflăm în fața unor acțiuni bine organizate, conduse logic de ființe inteligente, cărora numeroși oameni le-au căzut, până în prezent, victime.

— Repet, lucrul nu mi se pare absurd! exclamă Sen.

— Al, m-ai convins. Eu îl socotesc ca sigur! zise Mab, entuziastă.

— Cred că este probabil, încheie Li. Aș vrea să am, totuși, alte confirmări.

— Le vei avea, Li. Cum? Crezi că noi, cercetătorii de la cele trei observatoare, nu am trecut prin aceleași îndoieli ca și voi, înainte de a obține *siguranța*,

evidența chiar, a faptului? Cum crezi că m-aș arunca orbește în această aventură dacă nu aș fi obținut dovezile, pe care nicio gândire neprevenită nu le poate recuza? Sunt un om curajos, prieteni, dar nu un temerar și un nebun!...

— Și, atunci, care îți este proiectul, Al? întrebă Mab, cu vocea voalată de emoție.

Al o privi îndelung, apoi reluă:

— Ieri-seara a fost confirmată organizarea de către ființele planetare a unui nou culoar gravitațional, avându-și vârful proiectat în aceeași regiune a Atlanticului, unde a dispărut cercetătorul nostru anul trecut. Aceasta înseamnă că în interval de zece zile se va produce un nou „rapt”. Am hotărât, în înțelegere cu centrele de studii astronomice, să plec peste trei zile în regiunea indicată.

— Cum ți-ai organizat expediția? întrebă Li.

— În primul rând, posed toate instrumentele portative necesare cercetărilor: ordinatoarele miniaturizate de mare putere, capabile de a face milioane de operații pe secundă și să înregistreze toate informațiile pe care le voi obține în lungul călătoriei. Aș putea cuprinde în „memoria” acestor ordinatoarele perfecționate toate bibliotecile lumii; posed apoi un radiotelescop, de asemenea miniaturizat, ultima perfecție științifică a vremii, care-mi va îngădui să înregistrez toate radiațiile universului, fiind în același timp în măsură să transmit mesaje stațiilor terestre – în momentul în care împrejurările fizice îmi vor fi priincioase... posed, în același timp...

— Nu mă îndoiesc că ești bine echipat, în această privință... îl întrerupse Li.

— Și în multe altele, vă încredințez...

— Cum vezi amănuntele aventurii tale? se informă din nou Sen.

— Voi ajunge în zona culoarului gravitațional în ziua de 25 august, apoi voi opri motorul ambarcației și voi rămâne în așteptarea... evenimentelor. Am provizii pentru doi ani. Răbdarea nu-mi lipsește – și nici proiectele de lucru. Am chiar nevoie de acest răgaz, pentru a-mi termina o seamă de cercetări, rămase în stare de proiect. Dacă în răstimp de doi ani nu se va petrece nimic, îmi voi socoti misiunea încheiată și voi trece mâna altor entuziaști.

— E ciudat că asupra acestor fapte s-a vorbit și s-a scris foarte puțin, își urmări Mab un gând. Crezi că este dorința oamenilor de știință de a nu crea panică în populația planetei?

— Ne-am gândit și la aceasta. De aci discreția pe care am păstrat-o în privința simpozioanelor noastre.

— Așadar, concluzia acestor întruniri v-a condus la obținerea unor certitudini. Numai acest lucru ar îngădui...

— Nu avem decât o singură certitudine: raptul astral. Încolo, am înjghebat ipoteze. Nu știm care poate fi corpul ceresc de origine al ființelor siderale. Ne-am oprit o clipă la presupunerea că ar putea fi una din planetele exterioare ale sistemului solar, poate Pluton, poate o altă planetă transplutoniană necunoscută încă; ne-am gândit, fără îndoială, și la o altă planetă a unui sistem solar mai apropiat, deși distanța celor câțiva ani de călătorie nu ar alcătui, pentru cei răpiți, o perspectivă încurajatoare. Ne-am izbit, de fiecare dată, de mari dificultăți. Care este motivul că cele mai frecvente răpiri au avut loc în emisfera austral? Care este semnificația datelor care situează în direcția constelației Capricornului aceste fenomene electromagnetice, pe care instrumentele noastre le-au captat? Care este, mai ales, explicația zonei de elecție a fenomenelor, repetate în ultimii ani, la intervale din ce în ce mai scurte? Ne pierdem în ipoteze, dar un fapt apare cu claritate: există undeva, în univers, o civilizație tehnică de mare precizie, mult mai perfecționată decât a noastră, formată de ființe inteligente, folosind energiile universale cu mult mai multă eficiență decât o putem face noi, în stadiul actual al evoluției noastre culturale. Aceste ființe inteligente, pentru un motiv sau un altul, și-au propus de mai multe secole să răpească ființe pământene, pentru a le transplanta pe un astru necunoscut. Nu cunoaștem scopul acestor răpiri, dar cunoaștem primejdia pentru omenire, în viitorii ani, când aceste rapturi se vor înmulți. Vă încredințez că hotărârea noastră de a trimite voluntari care să exploreze și să explice faptul nu are numai un scop științific, ci și unul de ordin preventiv, pentru a pune la adăpost omenirea...

— Al, am în clipa aceasta un moment de iluminare, rosti Mab. Știi la ce mă gândesc? La caracterul provizoriu, de tatonare, pe care aceste ființe astrale l-au încercat în lungul secolelor și care de-abia în anii din urmă a ajuns la înfăptuire. Ascultați-mă bine: orice progres, fie pe planeta noastră, fie pe alte lumi, nu se poate face decât în etape. Este de presupus, așadar, că mijloacele de răpire astrală din secolele trecute erau, pentru aceste ființe, mai dificile și că reclamau o perioadă mai lungă de pregătire, dar că în ultimii ani mijloacele lor s-au perfecționat – și posibilitățile lor de transport au devenit mai ușoare, intrând într-un stadiu de rutină...

— Noi ne-am gândit la altă explicație, deși în legătură cu ipoteza ta, Mab, reluă Al. Ne-am gândit la condițiile fizice ale transportului, în legătură cu viața celor răpiți. Este sigur că primele ființe umane, animale sau vegetale care au fost răpite, în cursul mileniilor trecute, vor fi murit pe aceste rachete cosmice, încă din primele momente, din lipsa unui mediu de viață adaptat. Trebuie să fi lipsit acestor vehicule cosmice o *climatizare* îndestulătoare. În adevăr, nu e

destul să poți răpi o ființă – trebuie să-i dai și puțința viețuirii, în condiții, ca să zic așa, normale. Altminteri, răpitorii nu s-ar afla decât în fața unor cadavre, adevărate piese de muzeu sau corpuri bune pentru a fi cercetate anatomic și nu în măsura de a transporta oameni și ființe vii. Ei bine, noi credem că prima etapă, a colecției de corpuri anatomice, a fost de multe secole depășită și că, în cursul vremii, condițiile de viață de pe vehiculele astrale au fost ameliorate. Ființele astrale au procedat prin experiențe...

— ...în care oamenii au avut rolul de cobai... rosti melancolică Mab.

— ...dar care, continuă Al, le-au permis să ajungă la o reproducere cât mai credincioasă a mediului de viață terestru. Ce spune, în această privință, doctorul Li?

— Faptul mi se pare probabil, dar nespus de greu. Ecuația problemei a fost aceasta: a *climatiza* vehiculul spațial, în așa fel încât să reproducă *toate* condițiile ambianței terestre, compatibile cu viața.

— Oh, dar dificultatea este imensă! exclamă Sen. Vă vorbesc ca tehnician!

— Da, confirmă Li, numărul parametrilor este imens: reproducerea valorii gravitaționale, a compoziției aerului, a temperaturii, umidității...

— Pentru a nu mai vorbi de condițiile alimentare, de apă și de întregul „confort” de care omul și chiar animalul și planta au nevoie pentru a supraviețui în condiții normale sau aproape normale, în lungul unei călătorii de câteva luni, sau chiar ani...

— Datele problemei sunt descurajator de complexe, trebuie să admit faptul, reluă Li. Dar ele sunt, teoretic vorbind, în măsură de a fi rezolvate de o tehnică foarte evoluată...

— ...prin servomecanisme de mare precizie, interveni Sen.

— ...care vor asigura o regularizare automată, cu ajutorul controlului și retroacțiunii acestor parametri, ce vor fi menținuți la valori constante.

— În acest chip, ființele umane vor putea viețui ca în adevărate sere artificiale, în lungul întregii călătorii...

— Da, dar pentru a fi ajuns la acest rezultat, câte încercări eșuate...

— Și câți „cobai” umani sacrificați...

— Fără îndoială. Dar această fază a fost, în credința noastră, demult depășită. Totul ne îndeamnă, reluă Al, să admitem că, în prezent, ființele astrale au ajuns la un palier important al întreprinderii lor: ei au perfecționat și mijloacele de transport cosmic, mărindu-le eficiența, adică micșorând intervalul dintre călătorii – obținând și mijloacele de climatizare, care îngăduie prizonierilor condiții aproape normale de viață.

— Putem stabili, în această privință, o paralelă cu progresele obținute de noi, oamenii, în cucerirea spațiului cosmic, observă doctorul Li.

— Înțelegeți atunci, reluă Al, semnificația misiunii pe care am acceptat să o întreprind. Nu-mi propun numai o cunoaștere a metodelor de lucru și o apropiere a stadiului de progres tehnic pe care le-au obținut ființele astrale – și pe care le-aș putea, eventual, transmite oamenilor, accelerând evoluția științifică și tehnica a omenirii, dar îmi dau seama că am și obligația morală față de întreaga omenire de a preveni o deportare a locuitorilor planetei, pentru scopuri, pentru noi neștiute, asupra cărora nu am fost consultați și la care nu am putea, eventual, consimți. Este în joc demnitatea, autonomia și poate chiar existența ființei umane.

— Al, întreprinderea ta nu este, în aceste împrejurări, o *aventură*, așa cum te-ai exprimat. Este și o obligație morală.

— Mab, cred că orice acțiune umană – repet, *orice acțiune umană – oricât de neînsemnată în aparență, trebuie să aibă ca temei o îndatorire morală*. Personal, cred că aceasta este chiar definiția omului. *Omul este singura ființă pe pământ care săvârșește acte având o întemeiere etică!*

— Crezi oare, reluă Mab, că această obligație morală poate implica adesea un risc, mergând până la sacrificiul propriei persoane?

— Obligația morală este fața lăuntrică, drama de conștiință individuală, pentru fiecare acțiune umană. Sacrificiul – sau mai exact – disponibilitatea pentru sacrificiu, acceptarea în principiu a sacrificiului este latura exterioară, văzută din perspectiva colectivității. Accepți un sacrificiu din îndemn moral, pentru menținerea în viață sau propășirea celorlalți oameni, de care ești legat...

— Prin urmare, o! Al, prieten al meu, reluă Mab, va trebui să admiți în urma acestui fragment de dialog platonician că te afli într-o poziție ciudată: crezi că numai tu ai dreptul la sacrificiu, cu excluderea prietenilor tăi? Crezi că numai tu ești dominat de imperativul valorilor etice? Înțelegi să ne excluzi pe noi, cei trei aflați la această masă, de la înălțimea acestui climat moral? Al, nu crezi că aș putea spune, în mod paradoxal, că hotărârea ta e un semn de egoism și de lipsă de încredere în valoarea noastră morală? Așa ai învățat tu să ne cunoști? Așa ne prețuiești?

Încadrată în colierul bărbii negre, fața lui Al roși. Își privi încurcat prietenii, amestec confuz de contrariere, bucurie, recunoștință și dragoste.

— Mab are dreptate, izbucni Sen. Al, sunt omul tău! Plecăm împreună!

— Al! rosti cu voce stinsă, Mab.

— Voi fi medicul vostru, dacă va fi nevoie, adăugă Li.

Al respiră adânc.

— Prieteni, nu vreau să vă dau o nouă dovadă de neînțelegere. Aș vrea, totuși, să vă rog să reflectați încă două zile la această întreprindere, înainte de a vă hotărî. Socotesc, însă, încheie Al, că fiecare dintre noi are nevoie de un răgaz, pentru a-și pune în ordine, în țările de origină, treburile. Ne despărțim pentru două zile. Ne vom întâlni, însă, la 21 august 2026, în portul Casablanca, în fața locului unde se află ancorată ambarcațiunea mea, *Săgetătorul*. Prieteni, adaugă Al emoționat, călătorie bună, în țările voastre!

Capitolul II PRIZONIERI SIDERALI

— Al, niciodată, până acum, nu am cunoscut o stare de pace și – de ce n-aș rosti cuvântul – de fericire, ca în cursul acestei călătorii. Totul a fost încântare, de la întâlnirea noastră, în port, la Casablanca, în fața iachtului, până în clipa aceasta a contemplării în noapte, pe puntea ambarcației, a coloniilor de pești zburători, zvâcnind cu mișcări bruște din apă și planând deasupra valurilor leneșe...

— În timp ce ne priveghează de sus *Crucea Sudului*, Mab, și *Centaurul* și alte constelații, care nu ți-au luminat, niciodată, până acum fața, în noapte, alături de vechile tale cunoștințe, *Orion* și *Sirius*.

— În copilărie, am privit îndelung o imagine dintr-o carte veche de astronomie aflată în biblioteca strămoșului meu, institutorul vrâncean. Era o pictură, în culori, a cerului australian, deasupra unui golf îngust, pe care plutea o corabie cu pânze. Am încercat atunci un sentiment straniu, de rătăcire într-o altă lume. La mijlocul cerului, am recunoscut, e adevărat, Calea Lactee, dar stelele îmi vorbeau un limbaj, pentru mine, străin. Nu mă puteam regăsi. Mi-a fost atunci teamă, ca și când m-aș fi rătăcit într-o pădure. M-am gândit mult la această imagine, Al. Îmi spun acum: cerul acela, necunoscut pentru mine, ție îți era familiar, făcea parte din ființa ta...

Cei patru, pe puntea ambarcației, priveau în noapte, în legănarea valurilor, în preajma tropicului de sud. Lăsaseră în urmă frământarea omenească. Aerobuzele spațiale zburau nevăzute la zeci de kilometri înălțime, iar navigatorii brăzdau, în această regiune, marea, arare. Transporturile erau mai cu seamă aeriene. Numai insulele artificiale, observatoarele științifice și sondele marine își înălțau osatura metalică pe întinderea apelor, dar acestea se aflau pe alte latitudini.

— În această regiune, peisajul marin e neschimbat, observă Sen, aidoma cu acela pe care navigatorii de acum câteva mii de ani îl vor fi cunoscut.

— Crezi că mărire au fost stăpânite de om încă din aceste vremuri? Întrebă sceptică Mab.

— Dar sunt fapte stabilite, cel puțin pentru unele populații! Omul peregrinează cu deosebire pe mare.

— Instinctul migratoriu este răspândit în lumea animală, interveni Li, aforistic.

— La om, el se îmbină însă cu nostalgia. Omul simte nevoia schimbării orizontului, dar se întoarce totdeauna, cel puțin cu gândul, la ținutul din care a purces. Suntem cu toți călători... declamă Sen.

— ...nu putem rupe sufletește rădăcinile ce ne leagă de locurile natale. Iată, acum, întoarsă abia de câteva zile din ținutul Vrancei, unde am rămas o zi, am anticipat cu ascuțime dureroasă nostalgia ce o voi resimți curând, acolo, în timpul călătoriei, în necunoscut. Bătătoream pe jos înălțimile, mângâiam cu ochii peisajul familiar, crestele munților, mă opream lângă șipote de izvoare. Aveau, toate acestea, o iradiere, o căldură, o varietate și o *frumusețe*, pe care cred că nici o altă zare din univers nu le poate avea...

— Nu spune asta, o întrerupse Li. Varietatea de forme și realități a universurilor astrale este infinită.

— Se poate. Dar ce am văzut pe pământurile sistemului solar m-a lăsat îndurerată. Nu am fost nici pe Lună nici pe Marte, dar pustietățile vulcanice și moarte din aceste pământuri sunt dezolante. Ce frumos e Pământul! Cum îl iubesc, cât îmi este de apropiat! Vedeți voi? Pentru mine, cel mai de preț dar pe care mi l-au dat deplasările spațiale a fost îndemnul de a ne iubi și mai mult planeta pe care am apărut... Știu, acum, când mă pregătesc să o părăsesc, că voi fi năpădită, în curând, de o nostalgie nimicitoare pentru tot ce am lăsat în urmă, pentru Munții Vrancei, pentru reverberațiile mării pe care le-am admirat din grădina Casablanca, pentru calmul acestei nopți, populată de pești zburători, constelații de solzi lucitori și străjuită, sus pe cer de stele, pentru mine, necunoscute.

— Sunt și eu un emotiv, mărturisi, la rându-i, Sen. Până acum, am avut tărie de suflet, entuziasm, încredere în reușita aventurii noastre. Acum, am o strângere de inimă. N-aș vrea să credeți că mi s-a știrbit ceva din țăriile mele de gând. Dar...

Sen râse tăcut, aproape interior.

— Vorbiți ca și cum evadarea noastră ar fi sigură, ca și când n-ar fi o simplă ipoteză!

— Nu, interveni Al. Să statornicim lucrurile. Răpirea astrală a oamenilor e un fapt. Ceea ce este însă nesigur este tot ceea ce va urma după aceea...

— Va trebui să ne readaptăm sufletește noilor împrejurări...

— Ce vrei să spui? Întrebă Mab pe Sen.

— Iată. Până acum, ne-am clădit viața pe certitudini. Am știut, de pildă, că ziua de azi va fi urmată de cea de mâine, că soarele, apus astăzi, va răsări a doua zi. Ne-am statornicit o existență întemeiată pe raporturi sigure între lucruri, între care intervenea foarte arare neprevăzutul. Acum, trebuie să

renunțăm la toate acestea. Am intrat într-o zonă de nesiguranță. Suntem înconjurați de necunoscut. Din clipă în clipă se pot întâmpla lucruri imprevizibile, neștiute, nebănuite chiar. Trebuie să fim, cum se spunea cu câteva decenii în urmă, disponibili sufletește, să ne așteptăm la tot...

— E firesc, surâse Li. Din moment ce am acceptat riscul suprem, trebuie să admitem toate urmările. Am intrat într-o nouă realitate. Va trebui să ne adaptăm acesteia, trăind în provizorat, în așteptare de inedit.

— A, nu! interveni Al. Avem, totuși, puțința de prevedere a evenimentelor. Putem face mai multe ipoteze asupra celor ce se vor întâmpla. Nu ne aflăm, în această privință, în nesiguranță. Dar în fața evenimentelor, care pot fi într-o măsură imprevizibile, noi nu vom avea decât un singur mod de a le face față: statornicie de suflet, curiozitate de gând. Să ne ținem firea, cu alte cuvinte, chiar în acest moment în care...

— O, dar ce s-a întâmplat? se interesă Mab.

— În acest moment – nu simți nimic? – am intrat într-o zonă de neutralizare totală a condițiilor terestre...

În adevăr, corpurile celor patru își pierdură dintr-odată greutatea. Se puteau dezlipi de pe scaunele confortabile așezate pe puntea ambarcației. Licărele stelare dispărură. Aerul se rarefia.

Vocea lui Al răsună sugrumată:

— Câmpul electromagnetic terestru este, în acest moment, pentru noi, anulat. Am intrat în zona câmpului neutru, determinată de ființele astrale! Fiți liniștiți și țineți bine în mână valizele cu instrumente și...

Cu mâinile crispate pe mânerele valizelor pe care le avuseseră în preajma imediată în ultimele zile, cei patru își simțiră corpul contractat, în nemișcare. Era o stare amintind catalepsia hipnotică. Mușchii voluntari păreau paralizați; respirau, totuși, cu ușurință, iar luciditatea gândului era intactă. Mai mult: cuprindeau în înțelegere rapidă, în intuiții bruște, faptele din afară, ce se desfășurau cu repeziciune. Al, care rămăsese paralizat într-o poziție îngăduindu-i să privească în sus, zări o imensă sferă ce părea a fi de cristal, care se apropia de ambarcație, sfârșind prin a o atinge, lipindu-se de bordul unde se aflau cei patru. Urmă o perioadă când sfera oscilă, ca și cum ar fi fost animată de o mișcare de rotație, în timp ce polul inferior i se cufunda în apă. În clipa următoare, pe suprafața sferei se desluși conturul unui hublou, având o rază cam de un metru. Fereastră fu proiectată în afară, printr-un fel de culoar cilindric, care înaintă până în preajma locului unde se aflau cei patru. În acest moment, hubloul se deschise. Paralizați, lipsiți de voință, cei patru se grupară plutind, în jurul formației cilindrice. Se simțeau mișcați de o forță de inerție, cu

nimic comparabilă senzațiilor trăite de ei mai înainte. Li se părea că sunt jocul unei atracții, asemenea aceleia care dispune pilitura de fier într-un câmp magnetic. Rând pe rând, Sen, Li, Mab și Al plutiră lin înspre hublou, traversară culoarul și pătrunseră înăuntrul sferei. În clipa în care se aflau înăuntrul acesteia, culoarul dispăru prin telescopare, asemeni îmbucării porțiunilor unei lunete, iar hubloul se lipi pe suprafața sferei. Cei patru își recăpătară dintr-odată libertatea mișcărilor.

Prima lor grijă fu să privească în jur și să ia cunoștința de ei înșiși.

— S-ar spune că am fost hipnotizați, rosti Sen.

Ecoul metalic al vocii sale răsună puternic, în întinderea sferei.

— Adevărată imobilitate cataleptică, adăugă Li. Cred că a fost un efect prin influență electrică asupra centrilor noștri nervoși.

— Nu cunosc mecanismul, dar îl găsesc binevenit, vise Mab.

— De ce? se interesă Al.

— Ne-a suprimat spaima, sau, în orice caz, starea derutei interioare a situației în care ne aflăm. A fost ca un fel de anestezie!

— Ne regăsim, astfel, nevătămați și cu mâinile crispate strâns pe mânerul geamantanelor. Priviți cu câtă grijă își păstrează Mab valiza din dreapta. S-ar spune că ocrotește un copil! zâmbi Sen.

Al lăsa jos instrumentele și încercă să meargă. Fața îi exprimă o uimire neînțelegătoare.

— Ce se întâmplă? se interesă intrigată Mab.

— Vă dați voi seama de perfecția acestei *climatizări*? Toate condițiile de viață ale Pământului sunt întrunite în interiorul acestei sfere. În primul rând, gravitația. Priviți prin pereții de sticlă ai sferei, nu vedeți cum ne depărtăm de Pământ, cu iuteală? Dar aerul pe care îl respirăm și temperatura...

După ce luară cunoștință de ei înșiși, cei patru începură a privi în jur. Se aflau înăuntrul unei sfere având o rază cam de 40 de metri și ai cărei pereți erau formați din material dur, transparent. În locul în care se aflau, pe o întindere de cam două sute de metri pătrați, o suprafață având o ușoară curbă forma un fel de podiș, permițând celor patru să se deplaseze cu ușurință.

Interiorul sferei, asemănător unui clopot transparent, avea de o parte și de alta două dispozitive de asemenea sferice, părând a fi aderente la sfera cea mare și având o înălțime cam de trei metri. Mecanismele erau formate dintr-un material opac și clipeau, în răstimpuri, din tuburi ce păreau a fi electronice.

— S-ar spune că sunt pupitre de comandă, asemeni celor din uzinele automatizate, rosti Al, care urmărea privirile celorlalți, fixate asupra dispozitivelor.

— Cred că una dintre formații este destinată climatizării interioare; cealaltă ar asigura deplasarea vehiculului în spațiu, opină Al.

— Da, cele două mecanisme par a fi complementare, adăugă Sen, care urma intrigat mișcarea liberă, înăuntrul sferei, a unor alte două formații, de asemenea sferice.

Sferele interioare, mișcându-se liber în spațiu, erau asemănătoare unor foraminifere uriașe. Suprafața lor nu era netedă, ci formată din nenumărate fațete, având o ușoară curbură, convexă sau concavă, în alternanțe neregulate. Suprafețele erau animate în răstimpuri de aceleași sclipiri luminoase, în culori variate, ce păreau a fi concordante clipirilor din formațiile ce păreau a fi pupitre de comandă.

— Ce rost pot avea aceste sferule? se întrebă Sen.

Li rosti neutru, fără tresărire de emoție în glas:

— Bănuiesc că sunt organisme astrale.

— Cum? Sunt ființe vii? exclamă Mab, neîncrezătoare.

— Scumpă prietenă, ai uitat că am intrat într-un nou univers, care nu mai este universul nostru pământesc. Când vorbești de „ființe cosmice”, te gândești fără vrere la viețuitoare având o analogie oarecare cu oamenii, cu animalele sau cu plantele terestre. Ei bine, e timpul să te dezbari de toate aceste vechi obiceiuri de gândire!

— Da, întări Al. *Trebuie să ne dezantropomorfizăm!* Să nu mai vedem și să nu mai înțelegem lucrurile și faptele cu ochii rutinei pământești, așa cum făcuse, de pildă, într-un roman științific, Wells, când stabilise anume analogii între locuitorii planetei Marte și oameni.

— Bine, dar aceste sfere nu pot trăi! Ele sunt formații metalice! Sau poate că... cine știe... înăuntrul acestei carapace minerale se află sucursuri vitale, plasmă vie, palpit al cărnii...

— Nu e obligatoriu! S-ar putea, reluă Li, ca aceste vietăți astrale să fie în întregime minerale. *Cu alte cuvinte, ca substanța chimică în jurul căreia s-au format structurile chimice diferențiate ale corpurilor lor să nu fie organizate în jurul carbonului, ca pe Pământ, ci în jurul unui alt element chimic, de pildă siliciul. Am fi, astfel, în fața unor ființe vii, cu structură minerală!*

Cei patru erau atât de absorbiți de noutatea spectacolului în mijlocul căruia fuseseră, atât de brusc transplantați, încât pierdură un timp grija siguranței lor personale, a condițiilor lor propice de viață. Își plimbau privirile de la sferulele, având dimensiunea de aproape un metru, plutind liniștit în interiorul sferei, la ceea ce numeau pupitrele de comandă și, dincolo de pereții transparenți ai

vehiculului spațial, la stelele lucind intermitent și la Pământul de care se depărtau, în ritm accelerat.

Într-un târziu, își reveniră din contemplare.

— E timpul să ne ocupăm și de noi, adică de chipul în care ne vom aciui în această sferă, ce-mi pare mai degrabă inospitalieră. Scumpii mei copii, vă puteți lăsa jos bagajele, îi îndemnă Mab, practică.

Cei patru începură a scruta înconjurimea apropiată, de pe platforma pe care se aflau.

La o distanță de câțiva pași se aflau o seamă de cupole opace, cam de trei metri jumătate în diametru, fixate pe planșeu. Se apropiară. Fiecare din cupole avea o deschidere curbă, asemeni unei uși, lăsând privirea să colinde într-o încăpere scăldată într-o lumină opalină. În mijlocul fiecărei cupole se afla un fel de scobitură ovalară, formând un fel de culcuș, acoperit de așternuturi, ce păreau lucrate de mâini omenești. Culcușul era înconjurat de numeroase obiecte, de asemenea sferice sau ovalare, dispuse de la mijlocul încăperii către margini, sau formând pe suprafața curbă a peretelui, la o înălțime de un metru și jumătate, numeroase tubercule, de mărimi variate, între doi decimetri și o jumătate de metru în diametru. Acestea se prelungeau cu tuburi formate dintr-un material transparent, care se deschideau, deasupra unei chiuvete, prin orificii prevăzute cu un buton, amintind robinetele de apă. Întreaga încăpere dădea impresia unui laborator clădit din faianță, înzestrat cu receptacule închise, având rolul unor dulapuri de instrumente sau de aparate enigmatice, ascunse sub luciul anonim și opac al suprafețelor albe.

Mab se apropie de presupusul culcuș aflat către fundul semisferei, se aplecă, pipăi așternuturile și exclamă stupefiată:

— Dar sunt făcute de oameni! Sunt formate din produse animale sau, în orice caz, dintr-o industrie sintetică, adaptată nevoilor omenești!

Cei patru se apropiară... Mângâiau așternuturile și pernele, care contrastau izbitor cu ambianța de aparență metalică a sferei. Era un adevărat mesaj uman, o adiere familiară, într-o lume nouă, ce părea ostilă și căreia i se adaptau cu oarecare greutate.

— Nu văd cum sferele minerale care ne conduc ar putea, în ipoteza că ar fi adevărate ființe astrale, să confecționeze aceste lucruri, atât de bine adaptate nevoilor noastre omenești. Cred că aceste așternuturi au fost săvârșite de oamenii cu care ființele astrale vor fi populat una din planetele spațiului cosmic.

— Mab, te-aș îndemna să-ți înmlădiezi cu mai multă ușurință spiritul la noua realitate, surâse Li. Din moment ce aceste ființe au realizat lucrul infinit mai dificil de a climatiza, pe măsura nevoilor noastre, parametrii condițiilor de pe

această sferă, ei vor fi fost, fără îndoială, în măsură să confecționeze sintetic și aceste așternuturi molatice!

— Cum adică, excluși puțința ca aceste așternuturi și aceste obiecte de uz zilnic, cu care sunt împodobite aceste... să le zic camere... să nu fi fost făcute de oamenii răpiți de pe Pământ și care ar fi putut întemeia pe lumea astralilor o altă civilizație, asemenea celei terestre?

— Nu știm nimic deocamdată, Mab. Vom vedea mai apoi.

Între timp, privirile cercetau pe suprafața dinlăuntru a cupolelor numeroase dispozitive, ce păreau a fi electronice, în legătură cu robinetele și vasele ce păreau a fi adaptate unor folosințe umane.

Al apăsă pe butonul unui robinet, care lăsă să curgă apă într-o chiuvetă. Într-o altă chiuvetă descoperi o pastă gălbuie, ce se afla în legătură cu un dispozitiv învecinat, care părea a fi un vas de cultură, folosit în laboratoare. Sen îl mirosi, apoi, cu ajutorul unei linguri aflate alături, gustă. Fața i se luminează.

— Este un aliment proteic, preparat din activitatea algelor. Priviți mai cu atenție cupola: nu are înfățișarea unui adevărat laborator? Ei bine, acest laborator *fabrică* alimente și apă! În loc ca proteinele, alimentul fundamental al vieții animale, să fie procurat de om prin sacrificare de vietăți, care ar necesita luni și poate ani îndelungi de creștere, proteina din carne este formată din alge, care cresc și se înmulțesc în câteva ore! Tot astfel și apa. Totul este automatizat, într-un circuit fără întrerupere.

— Mulțumesc de așa circuit, îl întrerupse Mab, cu o tresărire a corpului. Înțeleg ca aerul să se purifice și să fie folosit la nesfârșit, în circuit închis, fără pierdere exterioară. Și menținând în permanență puritatea atmosferei. Este mai puțin entuziasmant, însă, circuitul apei și al... materialelor solide, care săvârșesc, înlăuntrul sferei, un circuit similar, obligându-ne să bem ceea ce am transpirat și eliminat și folosind la nesfârșire alimente de mai multe ori mistuite!

— Oh, Mab, oftă ironic Li, dar pe Pământ nu se petrece același lucru? Pretutindeni ai aceleași cicluri de elemente și de... alimente...

— A, nu! Cel puțin, acolo ciclurile sunt mai vaste și, apoi, sunt naturale...

— Ce înseamnă „natural” și ce înseamnă „artificial”? Nu e oare același lucru? Și nu trebuie să fim bucuroși că ființele astrale au descoperit aceste cicluri de metamorfoze și aceste climatizări prin servomecanisme care ne vor îngădui să ducem o viață comodă și ferice?

Al era, însă, grăbit să-și înceapă observațiile.

— Scumpii mei, luați-vă în primire, fiecare, câte o cupolă. Orânduviți-vă după plac. Puneți-vă în ordine instrumentele și cele necesare vieții – ieșiți mai apoi,

pe platformă, pentru a face o genuflexiune gazdelor noastre, alcătuite din siliciu!

*

Retras în cupola lui, Al își deschise febril aparatul de radio. Încercă transmiterea unui mesaj stațiilor astronomice înspre Pământ. Strădanie zădarnică. Aparatul era blocat. Nicio emisiune nu era cu putință. În schimb, mănunchiul vast al radiațiilor universale, de la undele hertziene trecând prin toate gamele, până la radiațiile gamma, își vădeau, în aparatul perfecționat, prezența. Al răsuflă ușurat. Nu mai era, așadar, redus la cunoașterea universului cu ajutorul organelor de simțuri, cu deosebire, al privirii. De o parte și de alta a gamei vibrațiilor luminoase, se întindeau zonele vaste ale energiilor universale, care-și încrucișau prezența. Realitatea cosmică nu se reducea, pentru el, la o percepție luminoasă și dobânda adâncime. Lumea vibra în acordurile multiple ale undelor, mulțumită instrumentului miniaturizat, expresie a ultimelor cercetări și invenții științifice, având valoarea unui radiotelescop de buzunar. Al nu se mai simți izolat. Nu era numai înconjurat de trei prieteni. El era întovărașit în permanență de geniul uman colectiv, concretizat în aceste instrumente, care-i dădeau puțința de a cunoaște, mânuind câteva butoane, toată trepidanța energiilor universale.

Al se regăsea pe sine, ca de fiecare dată când începea să lucreze. Își orânduia instrumentele. Fixă în față, deasupra ordinatului, cronometrul de mare precizie, cu ajutorul căruia își controlă cronometrul personal. Orientarea în timp era, pentru el, tot atât de importantă ca și statornicirea coordonatelor spațiale, pe care avea să le stabilească imediat, cu ajutorul celorlalte instrumente portative. Își organizează lucrul, pentru a dobândi o călăuzire provizorie asupra *situației* în care se afla: în ce punct al spațiului se găsea în acea clipă vehiculul cosmic? Cu ce viteză și în ce direcție se deplasa? Care erau caracteristicile fizice ale servomecanismelor de bord? Pe temeiul căror principii se deplasa vehiculul în spațiu? Ce putea cunoaște din structura sferelor plutind liber în interiorul vehiculului, și pe care le socotise a fi organisme astrale? Emiteau aceste organisme, așa cum bănuise încă din primul moment, anume radiații electromagnetice, depistabile cu ajutorul aparatelor cu care era înzestrat? Și mai ales, mai ales, erau aparatele de care dispunea destul de sensibile pentru a detecta mulțimea de unde cosmice și... vitale, aparținând altor ființe, putându-le diferenția și scria?

Al se cufundă în lucru. Pentru el, înconjurimea dispăru.

Mab împinse ușor capacul curb aflat în stânga deschiderii cupolei. Cu o lunecare tăcută, ușa semisferei se închise. Rămase singură, izolată. Ascultă o clipă tăcerea. Nimic nu tulbura liniștea vehiculului. Nici zgomot de motoare, nici susur al mecanismelor de autoreglare, care punctau suprafața lăuntrică a cupolei, asigurând constanța mediului și alimentarea celor dinlăuntru. Surpriza pentru perfecția tehnică a ființelor astrale făcu loc obișnuinței. Totul i se părea, acum, firesc. Chiar aventura aceasta imposibilă își pierdea ineditul, devenea un fapt cotidian. Mab încercă un sentiment de ușurare. Era, în sfârșit, singură. De bună seamă, noii săi prieteni îi erau apropiați, îi alcătuiau un mediu intelectual. Erau stenici, o îndemneau să se întrebe, îi întrețineau vivacitatea, tonusul vital. Atât de diferiți unii de alții și totuși uniți prin căldura de suflet, cei trei erau deopotrivă necesari vieții sale. O clipă se închipui singură, depărtată de ei, mai ales de Al, dacă, la Casablanca, s-ar fi despărțit...

— Nu, murmură Mab, aproape mental, oricare ar fi deznodământul aventurii...

Totuși, neliniștea asupra celor ce aveau să se petreacă mai apoi nu o copleși.

Mab se simți obosită. Nu avu nici măcar puterea de a-și orândui lucrurile, în jur, pentru a-și pregăti o încăpere familiară. Lăsă în valiză fotografiile pe care avea totdeauna grijă de a le așeza pe masă, ori de câte ori ajungea în vreo cameră de hotel necunoscută. Reușea, în acest mod, să suprima impersonalitatea ambianței, convenția și ariditatea cadrului, convertindu-l prin mijlocirea imaginilor: o fotografie a familiei, în fața casei, câteva colțuri de grădină, o vedere a unui bunget din munții Vrancei...

Se tolăni pe patul în formă de scoică alungită. Așternutul era moale, pufos. Nu, e cu neputință ca aceste așternuturi să nu fie făcute de mână omenească... Ce tot povestește Al? Cum ar putea ființele sferice, care nu au mâini, să fabrice aceste așternuturi, pregătitoare de voluptăți? Se poate oare totul crea cu ajutorul mecanismelor și undele electrice? Și totuși... Mașina poate înjgheba orice. Mâna omenească nu e unicul instrument în univers.

— Numai înțelegerea, logica, este unică... își urmări Mab un gând. Logica este comună tuturor ființelor inteligente, pentru că înțelegerea este un mod de adaptare la legile universale, care sunt aceleași pretutindeni și totdeauna... Al are dreptate... Al are totdeauna dreptate... Al... Al...

Imaginea lui Al i se înfățișa, vie, în fața ochilor întredeschiși, luptând cu somnul. Al îi surâdea așa cum îi surâdea când îl văzuse prima oară la Hammerfest, în urmă cu aproape o lună. Cum? Nu trecuse decât o lună de când cunoscuse pe Al? Dar în această lună se schimbase *totul* în lume! Oh, nu

aventura de față, răpirea voluntară în vehiculul cosmic, ci altceva, altceva, mult mai esențial, mai adânc, mai apropiat de suflet.

...Al... Să fie *aceasta* dragostea? Dragostea pentru omul acesta entuziast și blând, nedestoinic de a privi decât lucrurile depărtate, risipite în constelații și, pe cât părea, incapabil de a iubi altceva decât comete și galaxii?

Mab închise ochii și privi întunericul pleoapelor. Imaginea lui Al îi apără mai clară, mai vie: fruntea înaltă, senină, luminând o față deschisă, încadrată de colierul negru al bărbii. Fața surâde. Mab e fericită. O moliciune o cuprinde. Ar vrea să facă o mișcare, să deschidă valiza, să-și scoată oglinda, spre a se privi și a se așeza pe sine mental, alături de imaginea lui Al... așa cum s-au descoperit la Hammerfest, într-un restaurant, când, după ce se cercetaseră îndelung, au privit în lături și și-au văzut chipurile răsfrânte într-o oglindă. Au zâmbit și unul și altul. Imaginea era *frumoasă*. Le-a plăcut, dar n-au îndrăznit să și-o spună. Mab surâse din nou, fericită, în ațipire.

*

Li se așeză pe unul din cele trei obiecte ovalare care înconjurau o secțiune sferică, având partea de deasupra ușor excavată.

Obiectul ovalar pe care se așezase era elastic. Un adevărat taburet, aflat în vecinătatea unei mobile, care ar reprezenta o masă. Li zâmbi.

— Am intrat, pe cât înțeleg, într-o structură sferică, a lumii. S-ar putea ca planeta pe care trăiesc aceste viețuitoare să fie foarte mică, în raport cu Pământul. *Aceste ființe nu cunosc decât linia curbă și suprafața rotundă*. Nu cunosc decât trigonometria sferică. Nu au avut, ca noi, pământenii, obligația de a trece la studiul cosmografiei, de la trigonometria plană la cea sferică, aceasta din urmă fiind adaptată spațiilor cerești. (Și Li se văzu, în amintire, școlar, buchisind un tratat de astronomie elementară.)

...Va trebui să începem a privi lumea sau lumile pe care le vom cunoaște cu alți ochi, reflectă Li. Începem, de altminteri, cu înțelegerea lucrurilor care ne înconjoară. Totul, aci, este curb, rotund. Suprafața plană și linia dreaptă sunt abolite. Chiar și planșeul pe care stăm este ușor convex; suprafața „mesei” la care stau este concavă, încăperile au forme de cupole, iar vehiculul spațial este o sferă. Da, ființele astrale care ne-au răpit și-au organizat lumea după chipul și asemănarea lor. Li surâse unei amintiri depărtate, livești. Un fragment dintr-o carte a unui autor englez... Carlyle?... care observa că dacă anumite animale, caii, de pildă, ar avea o mitologie, zeii lor ar fi cai... Da, astralii au, de altminteri, dreptate, în ceea ce-i privește. Spațiul lor este în realitate curb, fiind o proprietate cinematică a materiei. Și cum materia în univers ia cele mai adesea

ori o *fermă rotundă sau globulară*, spațiul va împrumuta curbura corpurilor. Înseamnă oare că linia dreaptă și suprafața plană sunt abstracții umane, convenții? Sau, mai degrabă, că va trebui să ne înmlădiem gândul – noi, călătorii prin constelații – pentru a avea destulă elasticitate mentală ca să ne adaptăm și la formele și spațiile sferice? Dar de ce sferă și nu spirală? Oare forma obișnuită a galaxiilor nu este spirală?

Doctorul Li ridică din umeri. Se îndreptă apoi spre peretele cupolei, unde se aflau dispozitivele prevăzute cu robinete. Apăsă pe un buton al uneia din ele și apropie o cupă semisferică aflată în apropiere, pe un suport, cu suprafață ușor concavă. Un lichid citric umplu cupa. Li bău:

— E o băutură vitaminată, fără îndoială, gândi. Dar coloana de lichid ajungând din robinet în cupă îmi pare a fi avut o traiectorie rectilinie, surâse Li, ironic.

Li întreprinse un examen amănunțit al cupolei. Începu prin a cerceta protuberanțele care împodobeau ca o salbă cu înfățișare sidefie peretele cupolei, la înălțimea unui stat de om. Manipulă câteva butoane. Încercă să le identifice rosturile funcționale. Unele din tubercule, cele mai voluminoase, aveau funcții alimentare. Li gustă din preparatele pe care le obținea, deasupra chiuvetelor. Preparatele erau variate și în general gustoase. Erau, toate, semifluide sau lichide, de culori deosebite, amintind gustul supei de legume sau al pastelor proteice, obținute prin înmulțirea rapidă a unor alge. Li le observă atent modul de funcționare, prin ridicarea unui capac, acoperind stratificări de alge sau de substanțe chimice. Mecanismele de reglare asigurau reîmprospătarea permanentă a produselor. Nefolosite, substanțele rămăneau conservate în starea lor inițială. Pe măsură însă ce erau consumate, prin deschiderea robinetelor, ele intrau într-un proces activ de multiplicare și refacere.

— Sferile astrale nu au descoperit praful de pușcă, surâse Li. Noi, pământenii, aplicăm același principiu de reglare, deși nu cu aceeași precizie și în aceleași proporții!

Jucând mecanismele protuberanțelor sidefii, Li descoperi autoreglările *locale*, autonome, nevoilor cupolei în care se afla, și care păreau a fi diferite de autoreglarea generală a vehiculului a diferiților parametri necesari climatului artificial în care se aflau: urmări stabilizarea temperaturii cupolei la diverse valori, pe care le controla cu un indicator de nivel; modifică după voință compoziția aerului, variind conținutul în oxigen sau bioxid de carbon, se amuză îndelung în jocurile luminii și ale reverberațiilor colorate scaldând încăperea. Trecu apoi la inspectarea mobilelor ovalare, care populau planșeul. Începu prin

a le deplasa și a le dispune după plac. Le pipăi suprafața și descoperi, de asemenea, butoane, care, prin apăsare, le deschideau partea de sus. Găsi, astfel, în aceste mobile, având rostul unor cămări, instrumente electrice, obiecte uzuale și veșminte. Se opri cu deosebire asupra acestora din urmă. Erau confecționate din același material plastic, poros și moale, de culori și forme diferite. Îmbrăcămintea era adaptată corpului uman. Li întinse pe masă o cămașă largă și comodă, având un guler răsfrânt și un cordon, așeză alături mai multe perechi de pantaloni de mărimi deosebite, din același material, sandale, ciorapi, calote asemănătoare celor folosite de medici. Își plimbă mâna pe aceste stofe, mângâindu-le, apoi înveselit, prinse a se dezbrăca cu repeziciune. În timp ce-și arunca unele după altele hainele pe pat, i se părea că-și desprindea legăturile materiale ce-l legau cu Pământul. Rămase astfel gol, în mijlocul cupolei, ființă desprinsă de legăturile terestre, pregătită pentru a primi un fel de botez cosmic, al spațiului. Se îmbracă apoi, alegându-și cu grijă îmbrăcămintea, după mărime și culori. Sfârși prin a-și așeza pe cap o tichie, puțin cam largă și regretă că nu găsisese în niciuna din mobilele ovale o oglindă. Numai într-una din aceste formații ovalare, având funcția unui aparat electric de spălat, descoperi o suprafață interioară lucie... dar care alcătuia un fel de oglindă concavă și deformată, așa cum văzuse în copilărie într-un muzeu istoric, reprezentând un bălci sau un local de distracție, reconstituind viața cotidiană a oamenilor de la începutul secolului XX. Privindu-și înfățișarea deformată, Li găsi în spate silueta lui Sen, care intrase într-un salt, pe ușa cupolei, rămasă deschisă.

Sen, care alergase spre cupola lui Li înspăimântat, ca pentru a cere ajutor, rămase dintr-odată descumpănit. Schimbarea de expresie a feței sale fu atât de neașteptată, de la teroare la stupefacție, încât Li nu-și stăpâni decât cu greutate zâmbetul. Psiholog subtil, format în practica disciplinelor medicale, înțelese însă de la prima privire starea lui Sen și rosti cu un ton ce se silea să pară liniștitor:

— Cum, Sen, nu mă recunoști sub această deghizare? M-am îmbrăcat în veșmintele pe care le-am găsit în garderoba pregătită pentru noi de ființele astrale! Te sfătuiesc să faci același lucru. Nu le-ai descoperit la inspecția pe care a-i făcut-o în „dulapurile” cupolei tale?

— N-am avut timp... riscă Sen un răspuns nesigur.

— Am înțeles, reluă Li pe un ton și mai placid. Te-ai frământat în interiorul cupolei, imediat ce te-ai despărțit de noi. Singurătatea te-a răvășit.

— Ce vrei? N-am temperament de cosmonaut, concedă Sen.

— Nu, Sen. Ai fost transplantat prea brusc într-o situație la care nu te gândiseși niciodată, mai înainte...

— Dar toți cosmonauții s-au aflat într-o situație similară!

— Nu, dragul meu. Ți-a lipsit, în primul rând, pregătirea morală. Un om, pentru a face față unei situații neașteptate, are nevoie de o „preadaptare” sufletească. Dacă evenimentul apărut brusc era totuși așteptat, sub formă de eventualitate posibilă, de individ, atunci acesta îl suportă cu relativă ușurință și îl domină. Dar dacă evenimentul intervine năprasnic, omul se află descumpănit și se lasă pradă disperării – sau crizelor de agitație sau de convulsii motorii. Fenomenul e natural. Se observă și la animale.

— Dar cosmonauții...

— Cosmonauții, dragul meu, se pregătesc luni și ani îndelungi la gândul că se vor afla într-o bună zi într-un vehicul spațial. Tu nu ai avut decât o perioadă de preadaptare de două zile. Dar ceea ce e mai grav este că în timp ce cosmonauții se află stăpâni pe vehiculul lor și în permanentă legătură cu ceilalți oameni, noi am fost răpiți, ne aflăm în puterea unor ființe planetare ipotetice, despre care nu știm încă nimic. În afară de aceasta, nu mai putem comunica cu nimeni, nici chiar cu echipele de cosmonauți care se află în acest moment pe planeta Marte. Situația este fundamental diferită și explică starea ta de agitație.

— Dar de unde știi că...

— Încă o dată, reluă doctorul Li. A fost, pentru mine, medic, foarte firesc, ca tu, individ cu deosebire emotiv, labil, plin de explozivă exuberanță, să fi fost cuprins de o mare agitație în clipa în care ai intrat în interiorul cupolei ce ți-o aleseseși...

— Da, concedă Sen. Pereții încăperii semicirculare mă sufocau. Am început să parcurg neliniștit planșeul cupolei, împingând formele ovalare care-mi stăteau în cale și pe care le-am orânduit înspre pereții cupolei.

— Ți-ai făcut o alee de plimbare. Era firesc ca tu, spirit expansiv, lesne entuziast, dar repede supus depresiei sau descurajării de moment, să reacționezi prin mișcări violente. Dacă ai fi fost un temperament mai puțin viril, ai fi izbucnit în plâns, sau te-ai fi părăsit deznădejdi. Dar cum te cunosc bine, te-ai mărginit a parcurge de nenumărate ori, cu pași din ce în ce mai repeziți, „aleea” pe care ți-o amenajaseși înlăuntrul cupolei...

Sen zâmbi, silit, dar pe cale de liniștire. Li, care-l observa cu luare-aminte, înțelese că trebuie să-și continue vorbirea liniștitoare.

— Dragul meu, reacția ta e firească! Nu numai că o înțeleg, dar îmi dau seama că, date fiind temperamentul și formația ta de ființă bogată în expansiuni, era natural să te porți astfel în momentul când ai rămas singur în cușcă, departe de viața care se învâlburează pe Pământ și în care îți ai un loc bine definit; este în același timp al unei ființe care luptă, se bucură de viață, iubește, știe să se dăruiască, plin de nădejde și de avânt. În momentul când ai

înțeles că toate aceste perspective de cheltuire vitală și bucurii în corp și suflet ți-au fost suprimate era natural să ai o criză de încredere, revoltă și deznădejde. Mă așteptam, de altminteri, la această criză, din parte-ți. Mă dojenesc chiar că nu am fost mai prevăzător și că te-am lăsat singur...

— Dar ceilalți...

— Ceilalți, dragul meu, sunt într-o cu totul altă situație. Al este un entuziast ca și tine, dar care are asupra-ți superioritatea de a fi pregătit printr-o așteptare prelungită, timp de luni, sau, poate, de ani. Pentru el, aventura aceasta este o rațiune de existență. Este un eveniment, care, deși, neobișnuit, este necesar ființei lui mentale, mai ales că intervine în joc un fapt cu deosebire exaltant: iubirea lui Mab, româncă plină de poezie și grație, care nu aștepta decât un prilej pentru a i se dăruia. Cât despre Mab, ea este fericită. Înclinările ei romantice, dragostea pe care i-a purtat-o, poate fără să știe, acestui visător, în același timp, om plin de seducție, toate acestea își găsesc în aventura aceasta o dezlegare dintre cele mai fericite...

— Sen, dragul meu, ascultă-mă, reluă doctorul Li, după o pauză. Sunt un cunosător de oameni. Știi că fiecare ființă umană se poartă, într-o împrejurare dată, nu numai după temperamentul și firea sa, dar și după felul în care s-a pregătit sufletește pentru a preîntâmpina această situație. Astfel fiind, ecuația celor doi prieteni ai noștri, Al și Mab, mă prind că primul se află acum, în celula lui manipulându-și mecanismele ordinarilor și făcând calcule, în timp ce Mab – zâna somnului, coborâtă, sau mai bine zis urcată până la noi, cei de aci, din munții Vrancei – doarme fericită...

Sen îl privi pe Li interogativ. Acesta îi citi gândul.

— Ai vrea să-mi cunoști ecuația mea: E simplă. Sunt un temperament egal, echilibrat, senin. Deviza mea ar fi putut fi cuvântul lui Horațiu *nil admirari*, îndemnul de a nu mă lăsa emoționat și frământat de nimic, dacă n-aș fi înșuflețit de o neostoită nevoie de cunoaștere și de o curiozitate mereu reîmprospătată. Sen, particip la viață ca și tine, dar pe un registru mult mai puțin efervescent; pentru că sunt un temperament calm și deloc exploziv, particip însă contemplativ. Pentru mine, viața este un spectacol desfătător. Mă bucură. După ce am urmărit filmul peripețiilor și decorurilor din scenele trecute, mă desfăt de intriga spectacolului pe care îl am sub ochi, anticipând însă, cu mare curiozitate, cele ce se vor întâmpla mai apoi. Ascultă, Sen! Viața e un fapt fulgurent, neașteptat, inepuizabil. E un caleidoscop cu obiectivul deschis înspre infinit. Nu se va istovi niciodată. Nimic nu se repetă a doua oară, în această perindare. Totul e imprevizibil și nou. Te asigur, merită să contempli această piesă de teatru, cu priveliști, actori și întâmplări izvorând din jocurile

întortocheate ale necesității și hazardului. Căci decorul acestei piese este lumea. Universul este nețărnut. Plutim în acest spațiu, duși de puteri pe care Al se străduiește să le deslușească și să le pună în formule, ajutat fiind de uneltele lui. Iar faptele care se petrec în acest decor au în același timp măreție, neprevăzut, suculență, frumusețe. Totul e să descoperi unghiul din care trebuie să le privești. Ei bine, incidența aceasta este *contemplația*! Dar contemplația este *activă* – căci în cunoaștere spiritul nu rămâne leneș, pasiv, el participă la lucruri, la succesiunea faptelor care se petrec în afară de noi și în noi...

...Mă vei întreba, Sen, în concluzie, care este regizorul acestei imense piese de teatru. Ți voi răspunde, pe măsura gândirii mele – care este, o știu bine – și a ta: piesa lumii nu are nevoie de regizor. Este o *commedia dell'arte*, în care actorii își inventă singuri rolurile, în care totul se desfășoară armonios, în care cântecul, deși nu are dirijor, are totuși cadență, unitate, plenitudine...

— Sen, zâmbi din nou Li, luându-și prietenul de umeri și privindu-l în ochi. Avem un prilej unic de a urmări unul din actele lumii, într-un decor inedit și într-o succesiune de fapte imprevizibile. Să ne părăsim cursul întâmplărilor, în așteptare.

— Și să ne bucurăm că firul întortocheat al acestor întâmplări ne-a ales pe noi ca spectatori ai acestui act, roști, în sfârșit, Sen, de data aceasta împăcat cu el și cu lumea.

*

Când, după două ore de sporovăială, în care Sen reluase volubil ofensiva verbală față de Li, care-l privea zâmbind tăcut, cei doi ieșiră pe ușa cupolei, Mab se pregătea să intre în cupola lui Al.

— Bună dimineața, zeiță a Somnului! se înclină adânc Sen, care își îmbrăcase între timp costumul de bord, ales din garderoba lui Li.

Mab se întoarse, îi privi surprinsă, apoi, recunoscându-i, izbucni în râs.

— Dar ce sunt costumele acestea de carnaval? se interesă Mab. Unde le-ai dibuit?

— Ah, fee a visului și a nopților înstelate! Crezi oare că numai noi, pământeni, avem fantezie inventivă? Socotești oare că sferele metalice – sau mai exact metaloidice – care ne-au luat prizonieri nu sunt destoinice de a ne procura costume și încălțăminte decentă, cu care am putea dansa cadrilul, într-un bal cosmic?

— Lăsați gluma, le-ai adus cu voi? Păreți niște luptători japonezi de judo!

— Dar cum ți-ai petrecut oare timpul în cupola domniei-tale personale? N-ai făcut inventarul încăperii? schimbă vorba Sen.

— Am avut ceva mai bun de făcut, îşi reprimă Mab un căscat.

— Spune, Mab, ce-ai visat?

— Nu forţaţi discreţia prietenilor noştri, interveni Al, care apăru în cadrul deschiderii cupolei sale.

Cei trei se îndreptară spre el. Sen îi strânse călduros mâna, ca şi când s-ar fi despărţit de el cu săptămâni mai înainte.

— Al, prietenul nostru Li pretindea acum o oră că Mab va fi dormit tot timpul, după retragerea noastră în cupolele pe care am pus stăpânire. Pe cât înţeleg, a avut dreptate. Şi mai spunea că în tot acest răstimp tu ţi-ai ciocănit clapele ordinatorului şi ţi-ai interogată instrumentele...

— ...ceea ce mi-a îngăduit să stabilesc primele concluzii asupra situaţiei noastre. Pot spune că, în linii mari, *ştiu tot*: şi care este forţa propulsivă a vehiculului spaţial care ne transportă, şi care este rostul celor două sfere pe care noi le-am presupus de la început a fi locuitori planetari ai unui sistem solar încă necunoscut, şi...

— Minunat! exclamă Sen. Să intrăm în cupola ta. Ard de nerăbdare să...

— Da, dar mai înainte de a afla, priviţi dincolo de peretele transparent al vehiculului nostru. Admiraţi spectacolul astral, în toată desfăşurarea lui.

Cei trei priviră în direcţia arătată şi rămaseră înmărmuriţi.

La început, priveliştea le păru stranie, şi totuşi familiară. Erau ca în faţa unei fotografii a unei fiinţe iubite, surprinsă de obiectiv cu mulţi ani în urmă. Îi descopereau, acum, mai multe însuşiri, mai multe frumuseţi, şi, de bună seamă, mai multe îndreptări de a o iubi, dacă, totuşi, dragostea are nevoie de întemeieri. Cei trei recunoscuseră globul pământesc, deşi luminat parţial de soare, plutind azuriu în spaţiu, prezentând desenul dantelat al continentelor, tăiat din albastruiul oceanelor. Ici-colo, nori învântejiţi arătau uragane locale, dar cât de liniştită apărea planeta, în izolarea ei în spaţiu! Cei patru rămaseră sugrumaţi de emoţie. Îşi desprinseră apoi cu greu privirea, urmărind degetul lui Al şi descoperiră în vecinătatea Pământului un alt astru, cam de aceeaşi mărime aparentă, dar tot atât de familiar: Luna, care, în raport cu poziţia lor, prezenta înfăţişarea unei seceri.

Cei trei făcură un efort de înţelegere.

— Ne aflăm, după două ore şi jumătate de navigaţie, la distanţa Lunii, care pare cam de aceeaşi mărime cu Pământul. Va trebui să vă dezbrăţaţi de obiceiurile voastre de gândire şi să cuprindeţi universul după alte perspective... Bunul simţ terestru, obişnuinţele noastre de apreciere nu mai au nicio semnificaţie. Aşadar...

— S-o luăm metodic, prietenii! interveni Li practic. Avem timp și pentru aceste explicații, oricât ar fi ele de importante. Mai întâi, avem nevoie de altceva, care mi se pare un lucru de căpetenie, pentru a putea înțelege și cumpăni cele ce ne va împărtăși Al!

— Cum, lucru de căpetenie? se răzvrăti Sen. Poate fi un fapt mai însemnat decât aflarea situației în care ne găsim și a direcției spre care mergem?

— Ascultați-mă o clipă. Vă voi istorisi o poveste. Dar mai întâi vă invit să intrăm în cupola mea... personală, ca să zic așa, care-mi este mai familiară, pentru simplul motiv că prima mea grijă a fost de a-i face inventarul și a-i descoperi rosturile. Ce vreți? Fiecare cu meseria lui. Mab cu somnul, Al cu ordinatorul, Sen cu întreaga lui ființă la temperatură de fierbere, iar eu, medic de corpuri și de suflete, spirit practic, cu picioarele pe... era să zic pe Pământ!... cu întreaga mea ființă împlântată în înconjurimea imediată, mi-am cercetat cupola cu amănunțime, ca să știu cum să-mi orânduiesc viața de fiecare zi. Așadar, intrați în cușca mea și ascultați-mi povestea. Veți înțelege mai ușor cele ce vă vor fi istorisite de Al. Vă încredințez că povestea mea nu va fi lungă.

În jurul mesei rotunde, susținută la mijloc de un picior în formă conică, având suprafețele concave, Li orândui patru taburete ovalare, invitându-și prietenii să ia loc. Se îndreptă apoi către chiuvetele aflate pe pereții sferei, de unde luă opt cupe, de culori, forme și mărimi diferite. Umplu patru dintre cupe cu un lichid gălbui și le așeză apoi pe masă, în fața fiecărui loc. Aduse apoi, în alte cupe, mai evazate, o substanță roșatică, semifluidă, care se scurse cu încetineală din unul din tuberculele alimentare. Le așeză apoi pe masă, alături de cupele cu licoare, după ce puse înăuntru un ustensil cu extremitate scobită de formă semicirculară, amintind o lingură. Cei trei îi urmăreau intrigați mișcările.

— Vasăzică asta făceai tu, în timp ce Mab dormea, Sen își interoga nelineștile, iar eu consultam ordinatoarele?

— Prietenii, vă urez poftă bună la primul fel de mâncare și băutură cosmică și vă rog să-mi ascultați povestea...

— Oh, licoarea are virtuți aromatice dionisiace! se entuziasmă Al.

— ...dar terciul acesta proteinic are un gust sucit și depravat! pufni Mab în râs.

— Nu încălcați teritoriul lui Sen, iubiții mei! Numai el are dreptul de a vorbi în hiperbole, surăse Li.

— Să lăsăm glumele, interveni Sen. Doctore, ne-ai pregătit ospățul. Îți aștept povestea, care ne va...

— ...care ne va transpune în stări de extaz și transă, îl completează Mab, imitându-l pe Sen, înveselită.

— Iată. Într-o întreprindere grea, mai exact înaintea unei bătălii crâncene, de al cărei rezultat depindea soarta unei țări, mersul războiului părea potrivit armatei care apăra independența țării, în fața unor invadatori superiori în număr și armament. Situația era critică. În fiecare minut, curierii aduceau vești defavorabile de pe câmpul de bătălie. Ofițerii statului-major al armatei aflată în defensivă își pierduseră capul. Erau palizi, febrili, nesiguri pe ei, grăbiți să ia hotărâri nesăbuite și adesea contradictorii. În aceste momente, își făcu intrarea în camera de lucru a comandanților superiori generalul-șef, care într-o clipă înțelese deruta și starea de trepidanță a subordonaților săi.

— Cu atare oameni nu se poate discuta liniștit, își zise acesta. Hotărârile nu pot fi luate pripit, în inspirații de moment. Ele trebuie reflectate. Nu pot fi cumpănite pe toate fețele decât într-o stare sufletească de liniște și destindere.

Întrerupse, așadar, discuția incoerentă, care semăna mai mult a ceartă, a ofițerilor săi, și-i invită la masă.

— Am înțeles! râse Mab. După o oră, după un prânz succulent, în care timp au vorbit despre câte în soare și în lună, uitând cele ce se petreceau pe câmpul de bătălie, au fost invitați să treacă – destinși, cu sufletul calm – în camera alăturată, pe care se aflau hărțile, și unde au luat hotărârile grave, care au dus la victorie!

— O, Mab, nimic nu ți se poate ascunde! rosti cu prefăcută gravitate Sen, care-și sorbi cupa de licoare, până la ultima picătură.

Li, gazdă prevenitoare, se ridică de la masă, turnă o altă licoare în cupe și schimbă castroanele pe care le umplu cu o altă pastă alimentară.

— Da, vom fi astfel pregătiți să ascultăm cu toată liniștea expunerea lui Al, în cupola lui, în fața calculatoarelor.

*

Al își așază prietenii în jurul aparatelor din cabina lui și-și începu relatarea:

— Prima grijă pe care am avut-o, în momentul când efectul cataleptic asupra mușchilor noștri voluntari a luat sfârșit, a fost de a pune în stare de funcționare aparatele mele de bord. Aveam în acest mod o înregistrare exactă a tuturor evenimentelor care aveau să se succedă, a iuțelii și direcției deplasării noastre în spațiu, mai cu deosebire. Oh, fii liniștită, Mab! N-am să intru în prea multe amănunte tehnice, familiare, de altminteri, numai lui Sen și, poate, într-o oarecare măsură, lui Li. Dar trebuie să știi că am aci, alături de calculatoare și aparate optice, printre care un sextant, un aparat miniaturizat de mare însemnătate, numit „centrală de inerție”, format din giroscopae și instrumente

acceleratoare, cuplate ordinatoarelor. Prin mijlocirea acestora pot afla în orice moment viteza și direcția în care ne deplasăm în spațiu.

Aflați deci că în clipa în care v-ați retras fiecare în cupolele voastre, adică la vreo douăzeci de minute de la „răpirea” noastră, depășisem 5000 kilometri de la suprafața pământului și ajunsesem la o viteză cosmică ce avea să ne desprindă de forța gravitațională a Pământului și să ne proiecteze definitiv în spațiu.

Am urmărit în fiecare moment cum viteza noastră creștea progresiv. Vehiculul nostru se mișca, prin urmare, cu o viteză uniform accelerată spre un punct din Constelația Capricornului.

— Crezi că vom putea depăși – date fiind condițiile de perfecție tehnică la care au ajuns sferele vitale – viteza luminii?

— Nu pot spune nimic deocamdată, dar faptul mi se pare improbabil. Legile universului pot fi folosite de inteligența ființelor cosmice, dar nu pot fi înfrânte. Cred, totuși, că ne vom apropia de această viteză.

— Cam când crezi că vom ajunge la această viteză maximă? Întrebă Sen.

Al reflectă o clipă.

— Deocamdată problema nu se pune. Cred că nu vom ajunge până acolo, dat fiind faptul că am – cel puțin în prezent – convingerea că destinația noastră nu va fi de ordinul distanțelor stelare, ci că vom ajunge în răstimp de câteva zile pe una din planetele exterioare ale sistemului solar, sau pe unul din sateliții acestora. Mă gândesc fie la unul din sateliții lui Uranus, sau chiar la o planetă transplutoniană, până acum nedescoperită. Dar, pentru a răspunde la întrebare – în cazul că vom depăși zonele sistemului solar –, vom ajunge la această viteză învecinând 290.000 kilometri pe secundă în răstimp de șapte luni.

— Șapte luni, exclamă Mab, înmărmurită.

— Nu te emoționa, Mab, eventualitatea mi se pare improbabilă, cel puțin în momentul acesta al aventurii noastre.

— Îmi tălmăcești greșit cuvintele, Al! Nu sunt înspăimântată de această perspectivă. Dimpotrivă, sunt încântată. Sunt pregătită pentru un drum lung. Și mai apoi, sunt împreună cu tine... suntem, vreau să zic, împreună, toți patru... roși Mab. Tăcu apoi încurcată.

Al îi zâmbi. Lăsă o pauză, apoi:

— Destinația noastră pare a fi apropiată... vreau să spun înăuntrul ariei sistemului nostru solar. M-am oprit deocamdată la următoarea ipoteză: cred că sferele vitale care ne țin captivi au apărut pe o planetă sau pe un satelit al uneia din planetele exterioare soarelui, astru de dimensiuni mici, care și-a pierdut cu desăvârșire, cu multe milioane de ani în urmă, izvoarele de energie. Acest corp

ceresc va fi pustiu, adevărată bucată de mineral, astru mort, fără atmosferă, fără apă, fără căldură centrală și energie internă, populat fiind totuși de vietăți minerale de formă sferică, ajunse la un grad de civilizație tehnică superior nouă.

— Dar cum au reușit aceste ființe să-și mențină existența și să pună în mișcare activitățile, de bună seamă complexe, ale vieții lor colective? Totul în univers este transformare de energie, iar pentru ființele cosmice imperativul este captarea și canalizarea diverselor izvoare de energie, pe care astralii le pot descoperi. Răspunsul mi-a fost dat de calculatoare. Vehiculul pe care ne aflăm *nu are motoare*. Nu folosește, așadar, niciun soi de combustibil!

— Cum au reușit, totuși, astralii, în aceste condiții, să capteze energia necesară deplasării acestui imens vehicul în spațiu?

— Prin folosirea și transformarea energiilor cosmice. Presupun că principiul propulsor al acestui vehicul, mult superior rachetelor noastre, este o încoronare a unei necesități de viață a astrului pe care trăiesc astralii. Epuizându-și, la capătul ciclurilor de evoluție ale sistemului lor sideral, toate izvoarele planetare și solare de energie, aceste ființe, ajunse la un grad foarte înaintat de civilizație tehnică, au reușit să capteze energiile cosmice, brăzdând în toate direcțiile universul. Razele cosmice, descoperite cândva de Millikan, sau mezonii, undele hertziene sau gamma, fotonii sau gravitonii au alcătuit pentru astrali tot atâtea izvoare de energie, pe care au știut să le înmănușieze și să le convertească într-un vast evantai energetic, cu aplicații utilitare imediate.

— Astralii nu se află, pe cât înțeleg, adaugă Li, într-un progres mutațional față de tehnica umană. Este vorba, între ei și noi, de o simplă diferență de grad.

— Problema mi se pare mult mai complexă, întâmpină Al. Nu poate fi vorba de o comparație săvârșită pe o singură latură între astrali și oameni. În anume domenii astralii ne sunt superiori, cu alte cuvinte, se află înaintea noastră cu câteva secole; în altele însă, fără nicio îndoială, îi întrecem. Dar despre aceste fapte aș vrea să discutăm mai târziu, când vom avea asupra lor mai multe date.

— Care sunt, pentru a preciza aceste date, concluziile tale provizorii, asupra astralilor?

— Iată. Astralii sunt organisme planetare, alcătuite prin integrare de substanțe chimice variate, azot, oxigen, sulf, carbon, hidrogen, fier în jurul unor atomi de siliciu, care le constituie principiul de legătură. Energia lor „vitală” este de natură electromagnetică. Ei emit și recepționează unde. Gama de recepție a acestor radiații este imensă, de la unde hertziene – pe care le captează printr-un mecanism pentru mine încă nedeslușit, dar care îmi pare analog procedeului care ne-a permis nouă, oamenilor, să miniaturizăm aparatele radioastronomice,

continuând prin undele infraroșii, undele luminoase, ultraviolete, Roentgen și razele gamma.

— Sub acest raport, astralii ne sunt hotărât superiori nouă, care nu percepem prin celulele retiniene decât gamele undelor luminoase, celelalte trebuind a fi detectate de noi prin aparate fizice adaptate.

— Iată un echipament vital de invidiat! Astralii ne depășesc în această privință... observă Mab.

— Cu atât mai mare este meritul nostru, al oamenilor, de a fi inventat instrumente de captare a acestor energii, care pentru omul primitiv, trăind în pădurile pleistocenului, erau inexistente! Noi a trebuit să cucerim universul treptat, cu ajutorul instrumentelor pe care le-am inventat în cursul mileniilor – în timp ce astralii le-au obținut dintr-odată, de-a gata, odată cu nașterea...

— Dar diferențele se măresc și mai mult – de data aceasta în favoarea noastră – dacă socotim faptul că noi am avut – de-a gata – la dispoziție, energiile Pământului sub formă de cursuri de apă, vânturi, marea, petrol și altele, în timp ce astralii au trebuit, dacă nu de la începutul formației, cel puțin de la un moment al evoluției lor, să-și creeze aceste energii, ajungând la folosința energiilor cosmice...

...care ne îngăduie, în prezent, să călătorim în spațiu, cu o viteză uniform accelerată, mulțumită adaptării la nevoile lor a energiei gravitice, pentru ei domesticită.

— Ai avut dreptate, Ai, când spuneai că o comparație dintre astrali și noi este greu de făcut, dacă ne referim la un simplu plan de activitate.

— În adevăr, comparația dintre ființe – *dintre toate ființele universului – nu poate fi făcută decât multidimensional*, ținând socoteală de funcțiile vitale multiple ale acestora...

— Fii mai explicit, Ai, întrerupse Mab.

— Dă-mi voie să-l completez eu, interveni doctorul Li. Am să fac o comparație între om și câteva specii de animale. Insecta are un ochi în fațete și, de bună seamă, percepții luminoase mult mai amănunțite decât omul – și totuși omul a reușit nu numai să compenseze această... inferioritate biologică, dar să o și depășească. Liliacul are un sistem de radiolocație integrat funcțiilor sale biologice, pe care omul nu-l posedă; în schimb, omul a descoperit *radarul*, care-i îngăduie orientări, identificări în spațiu, mult mai exacte...

— Și am putea continua, adăugă Sen, înlocuirea călăuzirii în spațiu a păsărilor migratoare – prin busola, descoperită de chinezi.

— Așadar, încheie Al, între astrali și noi, comparația nu se poate face decât multidimensional: sunt domenii în care astralii ne depășesc, sunt altele pentru care aceste organisme sunt cu desăvârșire insensibile, mute, opace...

— De pildă?...

— Vă voi da rezultatele mele peste câteva zile. Pentru moment, vă pot spune că nu am încetat o clipă de a-i observa și de a le înregistra, cu ajutorul instrumentelor de bord, reacțiile și comportamentul.

— Lucrezi, așadar, pe două tablouri, râse Li.

— Exact. Urmăresc drumul nostru printre planete, statornicesc traiectoria vehiculului nostru în spațiu, dar țin tot timpul sub observație – cum se spune în limbaj științific – manifestările vitale ale astralilor. Îmi dau seama, totuși, că dacă eu îi observ, cu luare-aminte, suntem la rândul nostru, din partea lor, obiectul celui mai pătrunzător examen de adâncime al ființei noastre, care depășește în exactitate studiul medical la care este supus un om cu ajutorul metodelor clinice, potențate și completate prin ordinatoare și instrumente electronice de înregistrare. Niciuna din reacțiile noastre organice sau din mișcările noastre afective nu scapă antenelor înregistratoare ale astralilor. Pentru aceste organisme, ființele noastre sunt transparente, iar fenomenele noastre corporale sau procesele noastre sufletești sunt catalogate și interpretate cu o fidelitate de ceasornic și într-o diagramă de mare precizie.

— Iată-ne deci cobai, într-o experiență planetară, surâse Li.

— A, nu! Circuitul este complet, sau, mai exact, înregistrarea de informații are loc în îndoit sens: nu numai de la noi la ei, dar și de la ei la noi! Căci organismele lor sunt supuse, prin mijlocirea aparatelor mele de înregistrare, la o cercetare tot atât de exactă.

— În măsura în care instrumentele tale au o îndeșulătoare sensibilitate de înregistrare și în măsura în care fenomenele electrice sau radiațiile vitale ale acestor organisme pot fi adaptate gamelor energetice pe care aceste ființe le dezvoltă, adaugă Li, critic.

— Fără îndoială, nu putem afirma că instrumentele noastre actuale, perfecționate cu deosebire după anul 2012 – care a alcătuit o adevărată etapă mutațională în construcția aparatelor de captare a energiilor universale – pot cuprinde toate octavele energetice ale universului. Putem, totuși, afirma că le înregistrează în cea mai mare parte.

— Pentru mine, interveni Sen, examenul acesta reciproc are un tâlc provizoriu, subordonat fiind unui fapt fundamental: noi suntem prizonierii astralilor. Pentru noi, cercetarea are un tâlc pur științific – și într-o măsură oarecare gratuit, pentru că suntem... în mâinile lor.

— Adică, mai exact, în sfera lor de influență, râse Li.

— ...În timp ce astralii dispun de întregul nostru destin. Mă întreb: ce au ei de gând? Vor să ne conserve în stare vie, așa cum conservăm noi microorganismele în culturile de laborator? Vor să ne interneze în regiunile climatizate de pe planeta lor, pentru a ne studia, așa cum păstrăm noi anume specii animale pe cale de extincțiune în diferite „rezerve” și „parcuri” naționale? În orice caz, apărem în poziția, puțin glorioasă, de cobai de experiență.

— Sen, vorbi Li, după ce sorbi o înghițitură de licoare. Ești un entuziast și un om intact. Te exalți repede în momentul în care te afli în situații favorabile, dar te lași învins de tristețe și depresiune în clipe grele. Uiți însă un lucru: că atâta timp cât trăim – și trăim, trebuie să o recunoști, în condiții foarte încurajatoare de viață biologică și de activitate intelectuală – nimic nu e pierdut. Te asigur că mult mai important pentru noi este de a fi conștienți de situația noastră față de astrali decât de a cunoaște coordonatele spațiale în care se află în fiecare moment vehiculul care ne poartă în spațiu. Totul este de a nu ne părăsi în voia curentului și de a nu ne considera ca victime ale unui „rapt” astral.

— Ce vrei să spui? Negi evidența? Refuzi să accepți faptul că suntem la discreția astralilor, care dispun de soarta noastră după bunul lor plac?

— Sen, nu intuiești cu destulă claritate situația noastră față de astrali! Ești complet greșit, și iată de ce: noi nu rămânem și nu putem rămâne pasivi față de astrali... Din moment ce am acceptat voluntar să intrăm în această aventură, înseamnă că am angajat o luptă cu ei. Numai simplul fapt că ne observăm și studiem reciproc înseamnă că între noi și ei s-a stabilit un raport care nu poate fi de simplă dependență și subordonare. Recunosc că, în aparență și chiar în fapt, astralii dispun de noi, *în prezent*. Dar noi nu suntem în fața lor cu desăvârșire dezarmați. Avem în primul rând echipamentul nostru biologic, organele noastre de simțuri, instinctul, rațiunea, toate acestea ajutate și chiar multiplicare de instrumente, reprezentând tot atâtea antene de înregistrare și calcul. Față de astrali noi trebuie să procedăm în două etape de comportament practic: în primul rând, să-i cunoaștem, apoi să încercăm să intrăm în comunicație cu ei, printr-un alfabet comun. Vom vedea atunci care va fi calea ce ni se va deschide în față: vom reuși oare să ne înțelegem cu ei, să colaborăm cu ei, ajungând chiar la un început de societate cosmică hibridă – oameni-astrali – sau va trebui să luptăm cu ei, folosind toate armele noastre de inteligență și abilitate, la care vom adăuga întregul de cunoștințe științifice și tehnice, încă necunoscute nouă oamenilor, dar pe care vom reuși să le smulgem lor, între timp, pentru a le îndrepta împotriva lor... Într-un cuvânt, jocul în care am intrat, departe de a fi pierdut, nu face decât să înceapă.

— Dragii mei, îndemnurile lui Li mi se par oportune. Aș vrea să adaug însă că situația noastră nu este gravă. Ne aflăm *încă* în preajma Pământului, la mai puțin de un milion de kilometri depărtare. S-ar putea ca destinația noastră să fie apropiată, pe una din planetele sistemului nostru solar. În acest caz, călătoria noastră va dura câteva zile, dată fiind viteza cu care se mișcă vehiculul. Fără îndoială că dacă am depăși fruntariile sistemului nostru solar, trecând dincolo de orbita lui Pluton, situația ar fi mult mai serioasă, întrucât, în acest caz, călătoria noastră ar putea dura câțiva ani... Dar, încă o dată, pentru un moment...

Noi trebuie să adoptăm principiul aceluia conducător de oști care, în fața unei bătălii, făcea ipotezele cele mai defavorabile asupra condițiilor luptei. Ne aflăm într-o situație similară. Va trebui să anticipăm toate eventualitățile. Dar aș vrea să obțin o informație suplimentară, Al.

— Ascult.

— Peste câte zile vom depăși orbita planetei Pluton?

— Cam în două săptămâni...

— Vasăzică avem două săptămâni pentru a face un prim plan provizoriu, în privința celor ce avem de făcut în cazul că vom fi transportați pe o planetă aflată înăuntrul sistemului solar. Mai târziu, dacă vom fi transportați către alte meleaguri, va trebui să întrevădem alte ipoteze.

— Li, explică-te, îl rugă Mab, neliniștită.

— E simplu. Ce vrem noi? În primul rând, să aflăm o seamă de informații științifice asupra astralilor. Aceste informații ne vor ajuta să ne situăm la nivelul lor tehnic. Vom putea, în primul caz, ca, după o ședere de câteva luni sau chiar de un an pe planeta pe care vom fi transportați, să ne întoarcem pe Pământ, îmbogățiți cu numeroase date științifice – cu sau chiar împotriva voinței astralilor.

— Iar în al doilea caz, când ne vom continua călătoria spre constelații, călătorie care ar putea dura mai mulți ani...

— Vom avea alte două posibilități: fie de a încerca să ne întoarcem pe Pământ, folosind în sens invers acest vehicul – în momentul în care vom fi stăpâni pe mecanismul lui de funcționare –, fie de... a ne lăsa conduși în vreun sistem sideral, din care vom încerca aceeași evadare. Totul e o chestiune de timp...

— Dar această ultimă perspectivă este....

— Trebuie să convenim că nu este entuziasmantă, mai ales că intervine un fapt asupra căruia înțeleg să vă atrag luarea-aminte.

— Anume.

— Este sigur că *timpul* astralilor nu coincide cu *timpul* nostru, al oamenilor.

— Fii mai limpede, Li.

— Iată. Timpul nu are o valoare absolută. El se scurge cu iuțeli variate, nu numai după sistemul fizic considerat – după cum acest sistem fizic se află, de pildă, în mișcare accelerată la mari viteze sau nu –, dar și după constituția fiecărui organism. Alături de timpul fizic, există un timp fiziologic sau, mai exact, psiho-fiziologic. Oamenii măsoară timpul după o altă cadență decât șoarecii sau insectele. Fiecare vietate are un timp propriu, în legătură cu durata vieții sale, după rapiditatea schimburilor sale metabolice sau ritmul bătăilor inimii. Același lucru se petrece și cu structura astralilor. Ne putem întreba: cum se scurge timpul pentru astrali în legătură cu funcțiile lor vitale? S-ar putea să se scurgă mai repede – ceea ce nu cred –, dar s-ar putea să se scurgă mult mai încet.

— Și atunci? Întrebă Mab, înspăimântată...

— Atunci, această călătorie care ar putea dura mai mulți ani s-ar putea să fie foarte greu de suportat pentru noi, dar foarte ușor de suportat de astrali...

— Cum vedeți, reluă Li, după o pauză, ne aflăm într-o poziție pe care nu o putem rezolva decât eroic, prin rezistență și luptă. Suntem, în acest vehicul, reprezentanți ai Umanității, față în față cu ființe planetare, pe cât se pare, minerale. Va trebui să ne măsurăm cu acestea – într-un fel sau altul: prin asociere sau prin luptă. Personal, prefer înțelegerea.

Instalată, până la intrarea în vehiculul spațial, într-un regim de viață uniform, și – cu toate mișcările de suflet și revelațiile simțirii – familiar, Mab înțelese deodată că părăsise definitiv vechiul tărâm de viață și că intrase într-o nouă realitate. Nu era numai noutatea impresiilor și a faptelor care se impuneau gândului, ci, mai cu deosebire, o schimbare de adâncime a așezământului ei sufletesc. Sau, mai exact, cele două ordini de fapte, vechea lume și ineditul simțirii actuale, se presupuneau, creându-i o nouă înțelegere a faptelor din jur și a propriei ființe.

În zilele ce au urmat discuției din cupola lui Al, Mab a trăit mai mult retrasă, păstrând totuși legătura cu ceilalți. Luau, de altminteri, masa împreună, asculta atentă noutățile despre progresia vehiculului în spațiu. S-a bucurat în momentele traversării centurii de asteroizi, aflată între Pământ și Marte, a salutat depășirea orbitei marțiene și apropierea de orbita lui Jupiter, pe care îl zărea, în depărtare, luminos, dominând cerul, înconjurat de o salbă de sateliți. Apropierea unuia din asteroizi de vehicul a fost pentru cei patru cu deosebire dramatică. Al, însă, i-a liniștit. Orbitalele celor două corpuri, ale astrului și ale vehiculului, nu comportau o coliziune. De altminteri, între timp, datele oferite de instrumentele de bord ale lui Al arătau un fapt îmbucurător: culoarul gravitațional în care se mișca vehiculul comporta o evitare completă a oricărei ciocniri astrale. În adevăr, vehiculul ocolea automat, printr-un sistem de radar de mare sensibilitate, corpurile mai importante, cum ar fi un asteroid sau un meteorit de mari dimensiuni, însuflețit de mari viteze radiale, deviind în același timp ploaia pulberilor cosmice care ar fi izbit fără încetare suprafața vehiculului, și care ar fi devenit din ce în ce mai densă și mai penetrantă cu cât viteza vehiculului avea să crească, apropiindu-se de viteza luminii.

Era, pentru Mab, în primul rând, noutatea răscolitoare a faptului că în călătoria ei printre corpuri cerești se afla *înlăuntrul unei realități vii*. Universul îi apărea însuflețit de o vastă respirație, i se înfățișa ca un imens organism, pulsând mareic. Pământul nu mai era un astru inert, împodobit, totuși, cu creșteri vegetale și frământări animale, ci îi apărea în întregul lui ca ritmat de o viață proprie. Pentru ea, Pământul, socotit ca astru, ca organizare miraculoasă de materie, *trăia*, după cum trăia și Luna, care dănțuia în jurul Terrei, în plutire astrală, legată nevăzut, prin prezența gravitației, de rotundul terestru. Trăiau și asteroizii, țâșnind neașteptat cu viteze năprasnice în jurul vehiculului, apoi depărtându-se repede cu înclinații oblice față de ceea ce părea a fi planul de

mișcare al vehiculului, trăiau planetele, în lucire calmă, egală, trăiau stelele împânzind pulverulent cerul, dar mai ales avea o viață proprie *spațiul*, imensitatea în care se aflau și se deplasau, cu iuțeală crescândă. Astralii își aveau, la rândul-le, o viață a lor, așa cum pluteau tăcuți înlăuntrul vehiculului, clipind în răstimpuri din lumini colorate ce apăreau neașteptat pe rotundul corpului lor, dar vădindu-și mai cu deosebire trepidanța vitală, la înregistrările multiple ale aparatelor lui Al, care le capta freamățul electronic, activitatea de adâncime, radiațiile în afară, comunicările între ei. Mab le surprindea funcțiunile, fără ca totuși să înțeleagă mecanismul acestora, și urmărea dialogul mut, înregistrat de aparatele lui Al – ca și comunicările dintre ei și o regiune depărtată, situată în direcția Constelației Capricornului.

Toate acestea *trăiau*. Vehiculul își avea o individualitate, o existență proprie. Mab îi simțea prezența, vibrația, intuia legăturile care îi uneau corpul de acest instrument cosmic atât de exact și de multiplu reglat, pentru a le întreține lor, celor dinlăuntru, existența. Înțelegea, de bună seamă, că era o diferență între echilibrele nenumărate care dădeau corpurilor și gândurilor lor umane viață și mișcare, și reglarea automată a acestor dispozitive electronice, dar nu putea refuza totuși mecanismelor din jur o viață a lor, care-și avea, în spațiul imens de care era înconjurată, o corespondență neîncetată.

Rămânea îndelung, în pragul cupolei sale, privind îngândurată regiunea din cerul austral, spre care navigau.

Ce se afla acolo, în Constelația Capricornului, înspre care se îndreptau?

Vor ajunge oare în câteva zile, așa cum nădăjduia Al, pe una din planetele exterioare ale sistemului solar? Mab începea să se îndoiască. Al devenea din ce în ce mai rezervat, în această privință. Știa oare că, în acest moment, drumul lor nu avea să întâlnească niciuna din aceste planete? Căci Mab, deși nu avea o amănunțită cultură astronomică, cunoștea totuși faptul elementar că nu este îndestulător să încrucișezi orbita unei planete, pentru a o putea vedea în apropiere sau pentru a coborî pe suprafața acesteia. Ea știa că nu va trece în preajma nici a planetei Marte, nici a planetei Jupiter. Că în această epocă, aceste planete se aflau departe, în spațiu, urmărindu-și plutirea calmă, diriguată de legile gravitației...

...Dar ce fapt miraculos reprezenta gravitația!... Cum lega, această putere nevăzută, astrele între ele, peste genunea milioanei de kilometri, cum le înmănunchea în mișcare armonioasă, într-o vastă și legănată dănțuire cosmică! Iată, cam la douăsprezece zile de la „răpirea” lor, se vor afla la nivelul orbitei planetei Pluton, la o depărtare medie de soare de 5,766 miliarde km! Și totuși, cum ascultă această planetă cu un diametru cam cât al Pământului, dar având o

masă mai mică, de chemarea, și – mai mult! – de puterea de stăpânire a soarelui, care o ține sub dominația lui, silind-o să-l înconjure într-o mișcare lentă, a cărei încheiere în jurul ei nu se împlinește decât în două sute cincizeci de ani tereștri!

...Amintirile școlarești ale lui Mab, privitoare la planetarii, pe care le completase îndelung, în diferite centre universitare, la București, Jena sau Paris, căpătau în prezent o altă dimensiune. Planetele plutind pe orbite eliptice, asteroizii încrucișând uneori, din cauza excentricității orbitelor lor, traiectoria Pământului, după cum Pluton încrucișa plutirea lui Neptun, îi apăreau acum apropiate, tot atât de reale și de familiare pe cât îi erau colinele din jurul satului natal, sau crestele muntoase ale arcului carpatic. Toate acestea se îmbinau, se interferau în aceeași imagine compozită, în momentele în care Mab, obosită de atâtea peregrinări mentale, se întindea pe patul având un contur ovalar din cupola sa, închizând ochii. Atunci, o copleșea o nostalgie nimicitoare pentru tot ceea ce lăsase în urmă. Revedea cu amănunțime ograda casei în care copilărise, poposea cu bucurie lângă nucul, dedesubtul căruia se afla o bancă albă, pe care se odihnea adesea, cu ochii urmărind contururile creștelor de munți, sau parcurgând lenevoasă pagini de cărți. Își amintea apoi cum se ridica și cum urmărea o cărare ducând dincolo de sat, care îi deschidea pragul miracolului vegetal al pădurii. Mab trăise mult în pădure. Rămăsese zile întregi, ascultând cântecul depărtat al cintezoilor; îi plăcea să calce pe frunzele uscate din anii trecuți, alcătuind pădurii un covor foșnitor și moale; se tolănea apoi la piciorul vreunui copac și urmărea conturul crengilor desfăcându-se în ramificații dese, ascunse între frunze, sau despuiate de vântul toamnei; descoperea pe mână sau pe rochie vreo insectă oprită o clipă în zbor și se bucura, împreună cu raza galben-roșiatică a soarelui din amurg, răsrântă în pânza diafană a unui păianjen, vibrând nesimțit, în aerul molcom. Sărea apoi, din piatră în piatră, peste rostogolirea unui pârâiaș, ascultându-i șipotul, pentru a se odihni din nou într-un luminiș, acoperit, în timpul verii, cu iarbă înaltă și deasă.

Imagina deveni dintr-odată atât de vie, încât Mab făcu o mișcare, ca și când ar fi vrut să mângâie iarba. Tresări și se regăsi pe patul din cupolă, depărtându-se – poate pentru totdeauna – de acele locuri, care pentru ea, timp de ani îndelungi, cuprinseseră întreaga lume. În acest moment, nostalgia deveni suferință. Părerea de rău pentru ceea ce lăsase în urmă deveni atât de cotropitoare, încât îi tăia respirația. Se simțea părăsită, pierdută în univers, (ca în copilărie, când, în basmele pe care le citea sub nucul din curte, copiii oamenilor sărmani fuseseră trimiși în pădurea deasă, pentru a fi părăsiți...). Simți nevoia unui sprijin, a unei mângâieri. S-ar fi vrut ocrotită, ca în copilărie,

de părinți. Avea nevoia unei subordonări și nu afla în jur decât prietenii, pe temei de egalitate. Ceilalți trei erau puternici, de sine stătători. Cu toate că... Fără îndoială, surprinsese la fiecare dintre ei o anume nesiguranță în fața necunoscutului, a situației inedite în care se aflau. Cu deosebire Sen trecuse printr-o criză, pe care știuse să o învingă, sub călăuzirea lui Li. Dar ea, unde va găsi protejare, sprijin? Imaginea lui Al i se prezentă din nou, limpede, în ațipire. Al îi surâdea, Mab nu se îndoia. Știa că o iubește. Îl iubea la rândul-i. Era, în această aventură, singurul fapt care îi dădea încredere în sine. Se simți învăluită de aceeași undă a securității persoanele, ca ori de câte ori evoca în gând comunitatea ce o unea de Al. Mab zâmbi, se smulse din ațipire și deschise ochii. Dorința de a fi aproape de Al i se impuse cu atâta putere, încât se ridică de pe pat și părăsi în grabă cupola.

*

Al se afla într-un moment de răgaz. Se întoarse, împins ca de un presentiment, către ușa în care Mab îi surâdea luminos, cu toată ființa.

— La ce te gândești, Al?

— Mab, trăiesc de câteva zile într-un alt regim de realitate. Parcă aș fi intrat într-un halo astral, încă necunoscut, eu care, din adolescență, nu am trăit decât pe aceste... meleaguri... Dar cele ce mi se impun acum gândului depășesc cu mult tot ceea ce cunoscusem mai înainte. Totul în mine și în jur s-a schimbat, a suferit o deplasare de unghi de privire. Nu numai în ceea ce privește realitatea materiei ce ne înconjoară, dar și raporturile ce mă unesc cu voi trei... cu tine, mai cu deosebire, Mab, îndrăzni Al, timid, o mărturisire...

Mab îl învălui cald, cu privirea.

— Iartă-mă, Al, că am venit la tine pe neașteptate. Simțeam nevoia de a te vedea. Și eu am simțit aceeași schimbare de climat. Trăiesc în alt univers. Dar vezi tu, deși perspectivele exterioare îmi par schimbate, deși raporturile dintre noi au luat o altă... cum aș spune... tonalitate, socotesc, totuși, că am rămas, fiecare dintre noi, pe aceleași planuri de viață umană. Mai mult, am convingerea că situațiile noi în care ne aflăm au dat o nouă dimensiune de adâncime vieții noastre morale, care rămâne, în esență, situată pe coordonatele ei mari.

— Fără îndoială, nu ne putem anula...

— Nu numai atât, dar am convingerea că am devenit și mai mult oameni, că ne-am umanizat și mai mult, și aceasta nu dincolo de orbita spirituală a vieții umane, ci înlăuntrul acesteia. Cu alte cuvinte, înțeleg că trăim un fel de purificare sufletească. Depărtarea de cotidian, noutatea aventurii, riscul

propriei vieți, incertitudinea viitorului nu numai că nu ne-au îndepărtat de ceea ce eram mai înainte, dar ne-au întărit temeiurile morale și în același timp curiozitatea noastră esențială de a afla...

Al o luă de mână și o așeză pe taburetul din fața ordinatorului.

— Ai dreptate, Mab. Știi la ce reflectam, în clipa în care ai apărut în cadrul ușii? Tocmai la nevoia noastră de a pătrunde rosturile cele mai adânci ale lumii. Iartă-mi lipsa de modestie, dar îți datorez adevărul. Aveam, în acel moment, convingerea că mă aflu la capătul cel mai depărtat – dacă poate fi vorba de vreun capăt, în această privință – al lucrurilor. Reflectam la teoriile cosmogonice, cărora observațiile astronomice ale ultimilor ani le-au adus confirmări uimitoare. Oh, dar când spun că „reflectam”, nu rostesc adevărul. Mărturisesc că vedeam totul, cu ochii minții, așa cum lucrurile se vor fi desfășurat în realitate, pe întinderea nesfârșită a universului și în lungul timpului. Operam cu miliardele de ani ale duratei și cu imensitățile spațiale, ca și cum aș fi înjghebat prin simplu joc mental intriga unui roman-ficțiune! Urmăream, identificat cu imensele volute cosmice, explozia primară a universului, din care a luat naștere tot ce există, acum zece miliarde de ani! Amănunțeam procesele materiei, organizându-se în pânze galactice, în protostele și protoelemente... vedeam cum toată această desfășurare materială și-a dilatat în lungul miliardelor de ani creșterea imensă, în creație neîncetată. Bănuiam cum toată această expansiune creatoare a universului nu este decât un episod dintr-o epopee mult mai vastă, cuprinzând alte și alte celule de realitate din ce în ce mai vaste, după cum, în universul nostru, lumile particulelor și ale realităților atomice sunt cuprinse în materia planetară sau a incandescentelor stelare. Lumea îmi apărea în acea clipă ca o succesiune infinită de structuri și suprastructuri, în cuprinderi imense. Îmi spuneam: cine știe dacă universul nostru stelar, așa cum îl cuprindem acum, până la distanțe de câteva miliarde de ani-lumină, nu este decât o simplă particulă materială dintr-o lume infinit mai vastă, alcătuind unul din fragmentele de materie a cine știe cărei formații nebulare, plutind pe marea infinitului... Căci aceasta îmi pare a fi esența ultimă a realității: succesiunea nesfârșită a ciclurilor evolutive, în cadre dimensionale suprapuse, în ordine de mărime ce se urmăresc pe scări din ce în ce mai înalte, la nesfârșit... Ce naiv mi-a apărut, în această clipă, cuvântul pascalian, care-mi entuziasmase, pentru cadența și armonia lui, adolescența: „*Nous voguons sur un océan vaste*”... ⁴

⁴ Plutim pe un ocean de mare întindere... (fr.).

Dar creșterea aceasta, în care infinitul se conjugă veșnic cu el însuși, în așa chip, încât universul nostru n-ar putea fi decât un grăunte de nisip dintr-un țărm de mare al unei lumi nesfârșit mai întinse, care la rândul ei n-ar alcătui decât un atom dintr-un alt univers suprapus dimensional acestuia, această creștere își are o măsură, în modul de raportare – care este Omul. Omul care înțelege și iubește această succesiune de arhitectonii îmbinate, urmărindu-se deopotrivă la scara universului mare, ca și a lumilor infinitezimale. Omul care caută și află, care dă acestei materii structurată pe scări de mărime diferite valoare, prin înțelegere și dragoste.

Mab! – continuă Al inspirat –, prin om materia se înțelege pe ea însăși! Și odată cu înțelegerea este dragostea, Mab. Nu știi dacă toți oamenii se iubesc între ei, așa cum ne iubim noi, cei patru aflați în această cușcă... Cred că nu. Dar lucrul e fără însemnătate, căci este în firea lucrurilor de a fi diverse, fără analogie unele cu altele. Dar faptul care mi se pare esențial în această construcție arhitectonică de lumi este că oamenii se întâlnesc, se înțeleg și se iubesc, Mab, așa cum te înțeleg și te iubesc pe tine.

Al se ridică sugrumat de emoție și se înclină în fața lui Mab. Cu un elan ce nu mai putea fi stăpânit, Mab i se aruncă în brațe.

*

Vocea lui Sen răsună deodată, entuziast. Cei doi se întoarseră, rămânând totuși îmbrățișați și oferind lui Sen și lui Li, care intrau în cupolă, chipurile răvășite de emoție.

Sen înainta cu solemnitățe. Se opri în fața lor, ridică mâinile deasupra capetelor celor doi și rosti cu gravitate comică, sacerdotal:

— În numele cerului, vă proclam căsătoriți!

Izbucni apoi în râs, îmbrățișându-i.

Li se apropie, la rândul-i, se înclină în fața lor și le strânse călduros mâinile.

„Cupola Mab” deveni un adevărat laborator de experimentare al compoziției licorilor și substanțelor nutritive. Prin manipularea butoanelor de la aparatele ce elaborau alimentele, Mab reușise prepararea de mâncăruri și băuturi cu gust variat și la diferite temperaturi. În câteva zile devenise o bucătăreasă tot atât de expertă, pe cât ajunsese de priceput prietenul lor Sen, colaboratorul lui Al, în mânăuirea instrumentelor de cercetare. În afara activității științifice, comportând studii astronomice sau încercări de intrare în comunicare cu astralii, cei patru se întruneau de mai multe ori pe zi în cupola Mab, unde luau de altminteri masa.

— Aceste tubercule alimentare încep să mă neliniștească, spuse Mab, în timp ce se aflau toți patru în jurul mesei. Par ineputabile. E un fapt nefiresc. Mă tem totuși că rezervele acumulate în aceste dispozitive vor sfârși prin a se istovi. Oricât de perfect ar fi organizate circuitele închise ale autoreglărilor din vehiculul nostru spațial, anume pierderi îmi par inevitabile...

— Dar ce te face să crezi că vehiculul nostru este izolat cu desăvârșire în spațiu și că anume schimburi nu au loc cu spațiul cosmic înconjurător?

— Dar tu însuși, Al, ai...

— A fost o ipoteză de început. Cu cât timpul va trece și cu cât viteza noastră de mișcare se va mări, cu atât spațiul interstelar în care vom pluti va deveni mai dens, cu toată rarefacția lui, pentru noi pământenii, inimaginabilă. Nu suntem izolați ermetic de mediul astral. Instrumentele confirmă faptul. Rezervele materiale și energetice acumulate în dispozitivele variate ale vehiculului se vor reînnoi și această reînnoire va fi cu atât mai intensă și eficace cu cât viteza cu care ne mișcăm se va apropia de viteza luminii. De altminteri, v-am făcut să înțelegeți încă din primele ore că principiul energetic care ne mișcă vehiculul este întemeiat pe folosința și transformarea energiei cosmice. Această transformare și utilizare a mediului cosmic este totală, cuprinzând și substanțele materiale care ne alimentează. Circuitelor interne intravehiculare le sunt suprapuse și îmbinate, așadar, circuitele cu ambianța cosmică...

— Ce vrei să spui, Al, interveni Mab, contrariată. Nu ne vom opri pe una din planetele exterioare ale sistemului solar? Nu vom întrerupe călătoria peste câteva zile? O vom continua câțiva ani, până la una din planetele vreunui sistem solar din Constelația Capricornului?

Al zâmbi ușor stingherit.

— Ar fi trebuit să vă spun încă de ieri acest lucru, iubiți prieteni. Sen și cu mine suntem în această privință lămurii. Calculatoarele noastre arată o accelerare treptată a vitezei vehiculului, ceea ce presupune o destinație mult mai depărtată. Dacă ar fi trebuit să ne oprim pe Pluton sau chiar pe o planetă

sau pe un satelit transplutonian, am fi constatat o încetinire a vitezei, care ar fi corespuns pentru rachetele de tip terestru, folosite de oameni în anii 1970–1990, unei funcționări a motoarelor în sens invers. Suntem obligați să părăsim ipoteza rămânerii noastre înăuntrul sistemului solar. Ne avântăm cu o mișcare uniform accelerată către un punct aflat în Constelația Capricornului.

— Aș ține, pentru a ne preciza poziția, să ne dai lămuriri asupra acestei direcții, îl întrerupse Li, placid.

— Iată. Să părăsim o clipă cupola. Am să vă arăt ținta călătoriei, *atât cât mai e vreme*. Accentuez aceste ultime cuvinte, pe care am să vi le explic îndată.

Cei patru se ridicară și ieșiră pe platforma susținând cupolele. Al le indică o direcție în spațiu.

— Vedeți voi cele două stele de mărimea întâi, una mai strălucitoare, aflată chiar pe una din cozile Căii Lactee, cealaltă cu o lucire mai puțin intensă, aflată mai jos? Prima stea este Altair, din Constelația *Vulturului*, a doua este Fomalhaut, aflată în Constelația *Peștele austral*. Între aceste două stele, învecinată de o parte și de alta a liniei ce le unește, de o parte, la nord, cu Constelația *Vărsătorul*, iar la sud cu Constelația *Săgetătorul* – numele pe care l-am dat ambarcației cu care am călătorit pe Oceanul Atlantic până la locul de unde am fost răpiți – se află Constelația Capricornului, una din cele douăsprezece constelații zodiacale – în care soarele trece în aparență, pentru locuitorii de pe Pământ, în ziua de 21 decembrie a fiecărui an.

— Stelele care formează constelația sunt puțin strălucitoare...

— În adevăr, sunt stele de mărimea a treia. Ei bine, direcția noastră actuală se află în vecinătatea uneia din stelele mai puțin strălucitoare ale acestei constelații, în formă de triunghi. Este o depărtare de câteva secunde de arc de steaua din capul acestui triunghi.

Cei patru rămaseră tăcuți, în contemplare... Reveniră, apoi tăcuți la masă.

— În aceste condiții, cât timp crezi că va dura călătoria? La ce depărtare în ani-lumină se află steaua către care ne îndreptăm?

— Nu cred că ținta călătoriei noastre va fi o planetă a vreuneia din aceste stele. Motive asupra cărora nu pot stăruia acum mă îndeamnă să emit o ipoteză mult mai plauzibilă, întemeiată pe considerații tehnice și astronomice, în amănuntul cărora nu pot intra. Obiectivul nostru este altul: un corp obscur, călătorind în spațiu, nedetectat încă de noi. Este o ipoteză foarte plauzibilă.

— Un corp obscur? Întrebă Li.

— Un soare stins. O stea ajunsă la capătul evoluției sale galactice, care și-a pierdut toate energiile interne și care nu mai luminează. Planetele acestei stele se vor fi răcit de multă vreme. Întregul sistem nu mai reprezintă decât o „cenușă

siderală”, o îngrămădire de materie „moartă”, continuându-și orb și neștiut mișcarea în spațiu, până când un nou ciclu al materiei o va reda incandescentelor cosmice.

Al sorbi din băutura pregătită de Mab, apoi urmă:

— Universul este brăzdat de asemenea aștri întunecați, ajunși la capătul unuia din ciclurile de evoluție ale materiei. Un calcul, săvârșit cu multe decenii în urmă, dar care ar avea nevoie de confirmări, conducea la concluzia că acești corpi obscuri ar fi de trei ori mai numeroși decât stelele strălucitoare.

— Vom ajunge, așadar, pe o lume moartă! exclamă Mab.

— Ce înseamnă mort și ce înseamnă viu, iubită prietenă? Judeci antropomorfic, cu ochii și mentalitatea pământeanului, pentru care a exista și a fi vizibil este același lucru! Va trebui să te dezbari de aceste ticuri de gândire. Materia există, fie că izbucnește în incandescențe de milioane de grade, în vastele creuzeturi de laboratoare cosmice ale stelelor, fie că este răspândită pulverulent în imense pânze galactice, în spațiile intersiderale, în nebuloasele negre, sau se află îngrămădită în „cadavrele stelare” ale sorilor stinși. Am motive puternice să cred că ne îndreptăm către un atare cadavru stelar.

— Fără îndoială, preciză Sen, nu chiar pe o stea principală – din cauza masei enorme a unui atare astru, care ar da gravității, deci greutateii noastre corporale, valori pe care nu le vom putea suporta, ci pe una din planetele unui asemenea astru stins.

— Restul se înțelege ușor. În cursul a milioane de ani, interveni Li, locuitorii acestei planete, cu alte cuvinte astralii, vor fi putut ajunge la o mare dezvoltare științifică și tehnică. După ce vor fi istovit toate energiile astrului central și toate resursele energetice ale planetei de origină, aceste organisme planetare vor fi ajuns la un grad foarte înaintat de civilizație, ce le va fi dat putința de a folosi energiile cosmice.

— Vor fi început, de bună seamă, încă de acum câteva milioane de ani să exploreze universul, călătorind astral și perfecționând progresiv condițiile fizice ale vehiculelor cosmice. Într-una din aceste peregrinări vor fi descoperit, încă din erele geologice, Pământul, care le va fi părut plin de interes pentru varietatea faunistică și vegetală care s-a dezvoltat pe întinderile lui. Au început, astfel, lunga întreprindere de „rapturi astrale”, ale locuitorilor și animalelor Pământului.

La primele încercări vor fi întâmpinat greutate, vor fi înregistrat neizbutiri, datorită diferențelor dintre climatul Pământului și condițiile fizice oferite de vehicule. Vor fi reușit însă, în lungul secolelor, să climatizeze satisfăcător aceste

mașini spațiale. Și, iată-ne, pe noi, cobai în această imensă și îndelungată experiență cosmică...

— Dar ne mai trebuie anume confirmări, acum, când ne aflăm în interiorul acestui vehicul și când avem la câțiva pași de noi pe cei doi astrali, care examinează cu atâta perspicacitate toate mișcările și – de bună seamă – toate reacțiile noastre organice, cu ajutorul antenelor lor sensibile la toate radiațiile, vitale și cosmice.

*

Instalați comod într-o altă cupolă, orânduită de Mab, într-un fel de club, prin transformarea taburetelor în fotolii adânci, în care cei patru se puteau odihni în poziție aproape culcată, călătorii și-au organizat, după consfătuiri amănunțite, existența, de lungă durată. Aveau, în primul rând, obligația de a rezista condițiilor particulare și anormale ale unui zbor cosmic, care s-ar fi putut prelungi luni și ani. Nu se puteau părăsi întâmplării. Trebuiau să se supună unei discipline igienice și medicale.

Doctorul Li luă conducerea acestei activități. Aveau să lupte deopotrivă împotriva efectelor claustrării, a izolării de restul omenirii, prin suspendarea comunicațiilor radiofonice, împotriva sedentarismului, prin gimnastică și sport. Menținerea tonusului sufletească, rezistența împotriva depresiunii morale alcătuia, de asemeni, o tehnică suflătească de învigorare a personalității. Condiții de mediu și de viață neobișnuită pot, prin prelungirea lor în timp, crea chiar și personalităților celor mai echilibrate stări de neliniște și descurajare. Omul nu se poate resemna la o viață pasivă, fără orizont și nădejdi. El are nevoie de încredere în sine și în viitor, de fermitate a cugetului, de îmbogățire permanentă a vieții interioare. Omul normal nu-și poate menține seninătatea decât prin potențarea personalității. Orice îndepărtare de vis, de poezie, de nădejde și adâncire în sine poate conduce la surpare suflătească. În viața socială se află numeroase ființe umane care au abdicat de la omenirea plenară, refugiindu-se în mediocritate, în droguri, în alcoolism, în mizantropie sau delincvență. Aceste stări extreme nu sunt decât devieri de la disciplina mentală a omului normal, care trăiește în echilibru și bucurii sănătoase. Cosmonauții, ca și alpiniștii, oceanografii sau speologii, trebuie să-și întrețină intacte vigoriile gândului, în limpezime.

Doctorul Li cunoștea toate aceste comandamente. Urmase un curs de specializare universitară, în care studiasse condițiile psihologice necesare tuturor activităților sportiv-științifice, devenite cunoscute după anul 2000. În adevăr, selecția și pregătirea psihologică a tuturor tinerilor destinați cercetărilor în

spațiul extraterestru, lunar și marțian, a echipelor de savanți lucrând la câteva mii de metri în adâncul oceanelor, în stațiile alpine sau polare, în interiorul marilor peșteri, în sondele aflate în adâncul scoarței pământeste sau în craterele vulcanilor, presupuneau, pe lângă o pregătire științifică, și o reînvioreare sufletească. După anul 2000, idealul de echilibru, luciditate și fermitate al personalității ajunsese un principiu cardinal în educația tinerelor generații. Catastrofa înregistrată în anul 1997, cu prilejul inaugurării unei noi linii de navetă spațială, destinată studiului asteroizilor, la câteva milioane de kilometri de Pământ, când un întreg „tren” de cercetători fusese pierdut prin intemperanța a doi membri ai echipajului suspectați de a se fi drogat și a fi provocat, printr-o tulburare a manipulării și lecturii calculatoarelor, un accident care nu putuse fi corectat la timp de stațiile terestre, provocase o reacție în întreaga lume științifică. Această epocă însemnase, de altminteri, suspendarea totală, pe întinderea pământului, a folosinței de substanțe toxice, provocatoare ale unei alterări a personalității morale. În câțiva ani, preceptele stabilite de Institutul Mondial de reînviorearea personalității dobândise o audiență universală, având pe lângă milioane de adepți, o întreagă armată de medici igienişti, psihologi și biologiști, însărcinați cu supravegherea aplicării principiilor eugenice și psihologice, ce aveau să conducă la întărirea bunului suprem al omului, personalitatea.

Exemplele nefericite ale trecutului alcătuiau, de altminteri, pentru doctorul Li, un învățământ prețios. Cu deosebire experiența amiralului Byrd care, cu peste o jumătate de secol în urmă, pornise singur într-o expediție polară, pe care nu a putut-o duce la capăt din cauza unei prăbușiri psihologice datorită incapacității de a rezista singurătății, într-un climat ostil, alcătuia un îndemn pentru a strânge legăturile între cei patru navigatori, aflați pe aceeași navă.

În adevăr, pentru psihologul ce era doctorul Li, întreprinderile de felul acesteia, în care se aflau cei patru, comportau două primejdii deopotrivă de mari: de o parte, izolarea unuia dintre participanți de la spiritul de echipă, ceea ce conducea la o prăbușire sufletească, asemănătoare ca aceea a lui Byrd; de alta, primejdia tot atât de gravă pentru o echipă restrânsă, în general formată din doi oameni, a unei incapacități a celor doi de a se suporta unul pe altul, ajungând la o ură ireductibilă, adevărată tulburare sufletească de exasperare a oamenilor care, prin prezența lor permanentă, corporală și spirituală, sfârșesc prin a se învrăjbi și a ajunge chiar la crimă – fapt semnalat și cunoscut de altminteri de Byrd, care hotărâse, tocmai pentru a evita această deviere paradoxală, să plece singur în expediție.

Doctorul Li a înțeles să evite extremele, să întărească personalitatea prietenilor săi, mărindu-le coeziunea și spiritul de echipă, menajându-le, în același timp, singurătatea, puțința de izolare, varierea activității prin lectură și preocupări intelectuale sau artistice.

— Va trebui, își încheia una din vorbirile sale doctorul Li, să ne întărim singurătatea noastră în patru, prin dragoste și muzică...

*

În acest moment, Mab făcu un gest și liberă un cântec dintr-o înregistrare electronică. Cei trei prieteni ai lui Mab fură transportați, prin magia sunetului, într-un ținut cu desăvârșire necunoscut, pentru ei:

...note răzlețe de oboi, întrerupte și nostalgice, răsunară sub cupolă, ca o chemare ritmată jucăuș, cu nepăsare. Era un îndemn prelung, domol, întrerupt de câteva triluri și ezitări, de reluări pe o tonalitate ușor schimbată și în ritm, precipitat, cu lansări aeriene, ca un apel. Chemarea se repeta, șovăind, dar prindea mai apoi tărie, încerca să-și învingă reținerile, fără să reușească, se oprea o clipă, apoi, reluându-și elanul, irupea în șuvoi armonios într-o revărsare orchestrală a instrumentelor, care-și împleteau rezonanța, organizată pe același motiv, în articulație fluidă, amplă, impetuoasă. Liberare și cântec: Am un leu și vreau să-l beau, mișcarea primă din Rapsodia română de George Enescu.

Cei trei se priviră nedumeriți, la auzul cântecului nou. Era pentru ei un alfabet niciodată folosit în limbajul simțirii slobode, părăsită sieși. Notele izvorau neașteptate, tălmăcire a unei liberări de constrângeri, răsunau clar, conturate sau irizate în alintări aeriene, își opreau un timp durată, ca pentru a măsura rezonanța ecoului în gând, apoi se rostogoleau în pânză armonioasă, în dialogul instrumentelor, crescând ca o pânză mareică.

Ochii lui Mab fură scăldați în lacrimi. Cântecul românesc răsună dincolo de țărmurile imperiului solar, într-un Hades necunoscut, aducându-i o adiere dintr-un ținut, unde lumina strălucea puternic în cerul albastru al zilei, și nu redusă la strălucirea stelară a unui soare depărtat, luminând cerul negru, ca un luceafăr... acolo, departe, unde, în jurul astrului zilei, acum pierdut în noapte, se rotea în spiralele anotimpurilor planeta pe care acest cântec fusese zămislit. Mab simți că nu mai aparține universului, care devenea un pustiu ostil și solitar, ci planetei verzui, smălțată de vegetație, scăldată de vaste oceane, crestată de văi și înălțări de munți, de munții în preajma cărora copilărise și auzise pentru prima oară cântecul de lume, retrăit de un mare artist, care-i reda numai puritățile, dezghiocându-l de tot ce era asperitate și întorsătură facilă.

...urmă, în cântecul înregistrat, un motiv de nimicitoare nostalgie, răsfirat ca o dantelă imaterială, în unduire molcomă, de horă, adunând corpurile omenești în ciorchini sau răsfirându-le în cercuri largi. Contrast cu fantezia jucăușă a începutului, care se topea în reminiscența depărtată a Horei lui Dobrică. Cântecul era legănare în soare de holde aurii, șerpuire de drumeag prăfuit ajungând la capătul unei câmpii, în răcoarea pădurii, era mai ales înaintare și retragere, în tact măsurat, de oameni înveșmântați în cămăși albe, cu brâie roșii, bătând ușor pământul. Legănarea nu dură însă decât câteva minute. Totul în cântecul nou era schimbare de ton, variație a simțirii, primenire de acorduri. Valul ondulat făcu loc învolburării, cadența liniștită deveni irupție, cădere în cascadă, a unui râu de munte. Viziunile suscitade de sunet se încălecau în învălmășeala evocărilor: corpură răsucindu-se în joc furtunatic și sclipiri de apă liniștită printre pietre, spălate în luminișuri, printre frunze; fâlfâit de păsări migratoare și susur de pădure, odihnindu-se în încropire, văratic; pulberi de polen risipite pe câmpie și suiș vertical de pasăre, cântând înalt; dar și tristețe, bucurie, dragoste. Ecou al unei civilizații țărănești: prospețimea simțirii intacte, necontrafăcute; naivitate și freamăt, Dafnis și Cloe și Banu Mărăcine; cântecul pur al ciocârliei, avându-și un ecou în trecerile neîncetate de la suișul notelor acute la gravitatea mângâioasă a coardei sol, vibrând îndelung, de la alintare la țâșnirea sprintenă a tinereții cuceritoare; pânză melodică, întreruptă de izbucniri sau vârtejuri sonore, urmărindu-se în țiuituri prelungi; armonii imitative; izbucniri neașteptate din împletirea multiplă a instrumentelor, chemate la o sărbătoare a dănțuirii în lumină. Cromatica simțirii unui popor, transpusă în jocurile sunetului...

*

Cei patru se împărțiră firesc în două echipe. Li și Mab aveau, sub forme deosebite, însărcinarea de a menține, puternică, vigoarea morală a gândului și simțirii, prin îndrumare psihologică și viețuire în climatul frumosului. Mab avea, de altminteri, printre bagajele aduse, înregistrări ale operelor muzicale și literare universale. Era în același timp în măsură să citească liber, traducând direct în limbile franceză și engleză, texte literare din cele patru limbi moderne pe care le cunoștea, ca și din greacă sau latină.

A doua echipă, formată din Al și Sen, avea o însărcinare mai aridă: pe lângă cercetările astronomice, întreprinderea esențială era de a cunoaște în amănunțime structura anatomică a ființelor astrale și de a stabili cu ele un *Cod de Comunicare*, conducând, eventual, la informații asupra direcției către care se

îndreptau și, poate, a le convinge de a face calea întoarsă, către sistemul solar, în cazul că destinația era prea depărtată, durând mai mulți ani.

Întreprinderea era înconjurată de dificultăți. Cei doi se aflau în fața unor sisteme „vitale” eterogene, în raport cu structura biologică umană, sau chiar terestră. Nu exista nici măcar o posibilitate de corespondență mai apropiată cu aceste ființe, cum ar fi fost, de pildă, între specii terestre apropiate, cu deosebire între specii de mamifere. Analogii de structură psiho-fiziologică, între specii apropiate sau chiar mai depărtate pe scara zoologică, între oameni și maimuțe, între oameni și câini, existau, de bună seamă. Se puteau stabili înțelegeri și comunicări între animale, dar aceste comunicări erau limitate la câteva date de ordin biologic și adaptativ, în legătură cu simbioza, alimentația sau instinctele de conservare. Domesticirea câinelui, de pildă, condusesse la o apropiere între om și acest animal, comunicare mult ușurată printr-o vagă analogie a afectivității celor două specii. Câinele se bucură și iubește, cunoaște fidelitatea și aversiunea, apără și atacă, pentru a-și protegia stăpânul, lăsându-se la rândul său protegit. Câinele înțelege, ascultă de chemări și ordine, dar aceste comunicări sunt limitate și – ceea ce era mai important pentru călătorii spațiali – această corespondență era rodul unui contact prelungit de conviețuire. Cum le va fi cu puțință celor doi cercetători de a se apropia de astrali, de a le înțelege alfabetul și de a le comunica dorințele și intențiile, când diferența de structură biologică între ei și astrali era atât de mare și când timpul de care dispuneau era măsurat cu lunile și, eventual, cu anii?

Nu era oare descurajator, pentru Al și Sen, faptul de experiență terestră, a reușitei omului de a stabili punți de comunicare, de altminteri destul de superficiale, cu mai multe mamifere, fără a ajunge totuși a institui o corespondență cu animalele inferioare, cu stelele de mare, de pildă, sau chiar cu insectele sociale, mult mai evolute? Studiul tenace urmărit în lungul secolelor și intensificat în timpul ultimilor decenii nu adusese, în adevăr, decât rezultate mai degrabă modeste. Încercările de a învăța maimuțele limbajul surdo-mușilor ajunseseră, încă cu decenii în urmă, la neizbutire. Maimuțele nu reușiseră să asimileze decât vreo douăzeci de semne; era, după cum se exprimase un cercetător, un simplu dresaj și nu o educare. Eforturile de a învăța pe delfini un rudiment de limbaj fuseseră de asemeni descurajatoare, cu toate calitățile de inteligență ale acestor animale.

Comunicările, chiar acelea stabilite cu caii, dotați cu o uimitoare aptitudine de observație și interpretare a comportărilor umane, erau fără semnificație, de adâncime psihologică, pentru viața acestor animale și intrarea în universul lor interior.

Și totuși, comunicarea cu astralii era – oricât ar părea de paradoxal – pentru cei patru, mult mai ușoară, decât stabilirea unei corespondențe între oameni și artropode, sau chiar cu mamifere superioare. Călătorii spre constelații se aflau în fața unor organisme de o inteligență teoretică uimitoare, dezvoltată într-un mediu cultural, într-o civilizație tehnică foarte diferențiată. Oricât de profunde vor fi fost diferențele de structură biologică între astrali și oameni, asemănările intelectuale compensau aceste opoziții. Animalele terestre duceau o viață limitată la un mediu foarte restrâns – apă, junglă, mușuroaie, livadă, scorbură – și chiar când depășeau, la animale arboricole sau la păsări, acest înconjur foarte limitat, animalele se mențineau la o adaptare biologică de semnificație pur practică, restrânsă la un mediu special și fără valoare universală, teoretică. Astralii ajunseseră însă la o înțelegere abstractă, prin legi, a universului, cuprins în totalitatea acestuia. Ei nu se mărgineau la cunoașterea formulei matematice a gravitației, de pildă, pe care animalele terestre se mărgineau să le folosească intuitiv și practic, prin comportamentul lor de fiecare zi – dar ajunseseră la folosința legilor gravitației, reușind să depășească, în această privință, chiar pe om, aflat în stadiul științific al secolului XXI! Astralii aveau o înțelegere matematică a universului; ajunseseră la o cuprindere științifică a realității, prezentând, cu toate diferențele lor de structură corporală față de oameni, analogii hotărâtoare cu mintea umană.

Analogia dintre oameni și astrali era stabilită, în adevăr, pe un principiu cosmic având o semnificație permanentă și universală: *faptul că orice ființă inteligentă, ajunsă la o dezvoltare intelectuală superioară, nu poate să-și organizeze universul mental decât după modelul oferit de cunoașterea legilor cosmice.*

Mecanismul de funcționare a inteligenței astralilor, observase Al, în cursul unei discuții cu prietenii săi, nu poate fi decât matematic, profund analog inteligenței noastre teoretice, pentru simplul motiv că inteligența cosmică teoretică, pe orice lume ar apărea și s-ar dezvolta, este un rod al adaptării valorilor de cunoaștere a legilor universale. Universul, în întregimea lui, își desfășoară evoluția și-și împlinește ciclurile după rigori algebrice. Matematica nu este o creație umană; este o expresie a structurii de adâncime a realității universale. Geometria are o valoare veșnică și universală, atât pentru lumile planetare ale sistemului solar, cât și pentru planeta obscură din care purced astralii. Numai faptul că atât forma astralilor cât și operele create de aceștia ascultă de forme geometrice alcătuiește o dovadă a universalității simetriilor matematice.

— Grecii au intuit încă de acum două mii cinci sute de ani acest adevăr! exclamă entuziast Sen. Inscripția aflată pe un templu: *Nimeni să nu intre aici dacă nu este geometru!* alcătuiește o dovadă a acestei înțelegeri a funcției pe care geometria o are în organizarea lumii.

La aceste cuvinte, Mab, care se exalta repede, se ridică și rosti inspirată:

— Trebuie să celebrăm prin împletirea cântecului cu gândul uman acest moment suprem al călătoriei noastre, în care am rostit aceste Adevăruri! La miliarde de kilometri de Pământ, în timp ce accelerația vehiculului nostru se apropie de viteza luminii – care este una din Constantele universului – dați-mi voie să vă fac auzită proclamarea supremă a adevărilor matematice prin geniul omenesc, exprimat prin două limbaje diferite: al Muzicii și al Cuvântului. Se vor înfrăți în aceeași undă armonia cu gândul, simetriile sunetului stăpânit și diriguit de algebră, cu Logosul.

Două genii, apărute în epoci culturale diferite ale umanității, își vor înfrăți expresia în preamărirea matematicilor: Johann Sebastian Bach, tumult al simțirii baroce, și Isidore Ducasse, cunoscut în viața literară sub numele de Comte de Lautréamont, aflat la confluența romantismului cu simbolismul, apariție enigmatică, miraculoasă, de factură titanescă și de limpezimi mediteraneene, dar cu zbor retezat prematur, la douăzeci de ani.

Mab liberă din banda electronică izbucnirea virilă, elanul stăpânit și progresia în desfășurare cu năzuinți către piscuri, dârză, neobosită, îmbinând vigoarea elanului cu mângâierea adierilor melancolice, ritmând pasul prometeic, plecat în cucerirea necunoscutului, prin ordonanțele scandării eterne a elementelor, în sușul fără oprire a cuceririi universului: *allegro* din *Konzert für Cembello und Orchester*, de Bach... Și Mab începu să recite fragmentul știut pe dinafară, din al doilea cânt al operei lui Lautréamont, *Les chants de Maldoror*:

— „O, matematici austere, vă port mereu în minte, din clipa în care învățăturile voastre pline de știință (...) și-au strecurat în ființa-mi unda de proștețimi; năzuiam, fără știre, încă din leagăn, să-mi potolesc setea la izvorul vostru, apărut pe lume înaintea soarelui! Pașii mei, căci sunt unul din cei mai credincioși învățăcei ai voștri, răsună și astăzi în tinda templului vostru solemn. Gândul meu era, înainte de a vă cunoaște, risipit în neguri dense, ca de fum; am știut, totuși, să urc cu regularitate treptele care duc la templul vostru și, deodată, apropierea mea de voi a sfâșiat vălul de ceață în care trăiam (...) Voi ați înlocuit cețurile cu reflecția rece, cu prudența calculată și logica inflexibilă! Cu sprijinul licorii voastre fortifiante, inteligența mea s-a dezvoltat cu repeziciune și a dobândit proporții nemăsurate, în mijlocul acestei limpezimi

pline de încântare cu care faceți, risipitoare, darul suprem, tuturor celor ce vă iubesc, cu dragoste înaltă.

Aritmetică! Algebră! Geometrie! măreață trinitate, triumphi luminosi!

Cel ce nu v-a cunoscut rămâne un nătâng (...), dar cel ce vă cunoaște nu mai are nevoie de bucuriile pământului; el se mulțumește cu bucuriile voastre magice și, înălțat pe aripile voastre întunecate, nu dorește decât un singur lucru: să se înalțe în zbor ușor, descriind o spirală ascendentă, către bolta sferică a cerurilor! (...) dar voi, o, matematici concise, prin înlănțuirea riguroasă a teoremelor voastre inalterabile și constanța legilor voastre de fier, faceți să apară în fața ochilor buimăciți de lumină o rază de mare tărie a acestui adevăr suprem, în care se poate bănuî germenul ordinii universale! Ordinea care vă definește, înfățișată mai ales de regularitatea perfectă a pătratului – prietenul lui Pythagoras – este încă mai mare; căci în acest fapt esențial care a scos din bâjbâielile haosului comorile voastre de teoreme și maiestuoase splendori se revelează însăși Principiul de început al lumii, cu toate ale lui atribute. Încă din vremile antichității, ca și în timpurile moderne, numeroase implicații umane și-au descoperit, înspăimântate, geniul, în contemplarea figurilor voastre simbolice (...) ca tot atâtea semne tainice, însuflețite de un elan latent, pe care neștiutorul de rând nu le poate înțelege – și care nu are decât revelația luminoasă a axiomelor și ieroglifelor eline, existând înainte chiar de apariția universului.”

— Da, matematicile alcătuiesc coloanele susținătoare ale arhitectonicii universului, adaugă Al. Astralii nu pot fi decât matematicieni! Organizația lor „mentală” nu poate fi decât o răsfrângere a simetriilor și legilor universale! Între ei și noi se pot stabili dacă nu identități, cel puțin analogii formale, de călăuzire mentală, întemeiate pe formule algebrice și geometrice. Trebuie să închipuim un sistem de semne, un limbaj de simboluri matematice, care să ne îngăduie să comunicăm cu astralii. Sen și cu mine am și început. Am înregistrat chiar o primă reușită. Am alcătuit o circumferință luminoasă de neon. Pentru spiritul inventiv al inginerului Sen a fost un joc. Am prezentat astralilor acest cerc, pe care l-am luminat și stins la intervale. Astralii au reacționat imediat. Aparatele noastre electrice au surprins un fel de freamăt neregulat, pe mai multe lungimi de undă, pe care mai înainte nu-l înregistrasem. Am dobândit convingerea că astralii trăiau un moment de nesiguranță, ca în fața unui eveniment nou, neașteptat, la care șovăiau să reacționeze după modul obișnuit. Dar după aceste reacții, pe care Sen și cu mine le interpretăm ca ezitări, am înregistrat pe suprafața sferelor un fenomen neașteptat: pe capul celor două organisme am deslușit câte un cerc luminos, de aceeași mărime. Faptul a avut asupra-ne

efectul unei adevărate comoții. Tremurând de emoție, am variat condițiile experienței: ne temeam de o eventuală coincidență. Dar rezultatele pe care le-am înregistrat în cursul acestei dimineți au fost concordante. Ceea ce a fost și mai tulburător pentru noi, a fost faptul că am putut varia dimensiile acestui cerc luminos, Sen pregătindu-mi mai multe asemenea arcuri de neon. Reacțiile astralilor au fost și mai surprinzătoare: cercurile lor de răspuns imitau aidoma dimensiunile circumferințelor noastre!

Ne aflam, fără nicio îndoială, nu numai în fața unor reacții vitale, ci și în fața unor comportări inteligente de mare exactitate, presupunând deopotrivă înregistrarea semnalelor noastre, prelucrarea lor într-un sistem informațional foarte diferențiat și proporționarea adaptată a răspunsurilor la aceste semnale!

Ne aflăm în această stare de bucurie intelectuală, de exaltare a gândului ce urmează firesc marilor confirmări ale ipotezelor noastre, ca și ale întrebărilor puse Naturii și Vieții care ne răspund prin fenomene al căror tâlc inteligența noastră urmează a-l desprinde. Ne gândeam chiar să vă chemăm în cupola noastră – când am fost răvășiți de un alt fapt, care dădea primelor noastre încercări confirmarea definitivă: după câteva minute de „tăcere”, așadar, de repaus atât din partea astralilor cât și a noastră, am observat că astralii luau, la rândul lor, inițiativa! Astralii au provocat un răspuns din partea noastră, formând pe suprafața corpului lor un cerc reprezentând prima dimensiune folosită de noi! Ne-am grăbit, firește, să răspundem. Astfel, s-a angajat între noi, un *dialog*, care s-a prelungit timp de trei ore, cu intermitențe și alternări de „întrebări” și „răspunsuri”, sfârșind prin a lua caracterul unei adevărate ritmări. Obosiți, copleșiți de noutatea faptului și de caracterul exaltant al experienței, i-am pus capăt, emițând un semnal electric format din unde de scurtă durată, urmându-se la intervale egale. Astralii au răspuns cu același semnal, după care am închis aparatele, pentru a le semnifica întreruperea dialogului. Suprafața celor doi astrali a devenit din nou uniformă, emisiunile lor au încetat – dar antenele lor de înregistrare și-au continuat activitatea!...

— Și cum ați putut păstra tăcerea asupra acestui fapt, până acum? se indignă Mab.

— Iertați-ne, iubiți prieteni. Am ascultat sfatul lui Li, de acum câteva zile. Ne-am vrut să vă comunicăm evenimentul în exaltare și cuvinte întretăiate – ci am preferat o expunere calmă, în timpul unei întrevederi prietenești. Ne-am sfătuit mai întâi, Sen și cu mine, în privința unui vast program de activitate, privind elaborarea unui sistem de comunicare, a unui limbaj complex, destinat să stabilească între astrali și noi relații directe și foarte diferențiate.

— Experiența voastră este hotărâtoare, observă doctorul Li, dar nu reprezintă decât un început. Alfabetul geometric este important, dar nu esențial și nu mi se pare destul de suplu.

— Aceasta este și concluzia noastră, reluă Al. Va trebui să folosim *un limbaj compozit*, în același timp geometric și logic, elaborând simboluri mai expresive, privind viața interioară, dacă se poate de ordin afectiv a astralilor. În această privință, Sen și cu mine, luați din pripă, ne simțim dezorientați. Avem nevoie de colaborarea voastră. Va trebui să elaborăm de la început o metodă complexă de lucru. Faptul de căpetenie este de a nu deruta pe astrali cu tatonări. Trebuie să folosim un sistem de comunicație bine articulat și coerent, care singur ne va conduce în scurt timp la o corespondență efectivă între noi și la un alfabet comun.

— Va trebui, de pildă, întări Sen, să folosim, pe lângă sistemul geometric, care este un punct de plecare, și un sistem de semnale comportând *reacții antagoniste* din partea astralilor, care au, fără îndoială, un caracter universal.

— De pildă, se interesă Mab.

— Iată. Pentru ca un eveniment sau un fapt să se îndeplinească integral, nu sunt decât două puținți: sau acest fapt să se petreacă – sau să nu se producă. Așadar, fie un *da*, fie un *nu*! Alt exemplu: un organism planetar oarecare „întrebat” fiind dacă o anumită condiție îi e favorabilă sau defavorabilă, el nu poate răspunde decât în trei feluri: priincios, neprielnic, indiferent! Putem merge chiar mai departe, adresându-ne sferei psihologice, inteligenței diferențiate a organismelor: dacă acestea *acceptă* sau *refuză* o cerere, venită din partea noastră!

Pentru prima oară de când îl cunoșteau, doctorul Li părăsi starea de contemplare placidă și atitudine rezervată, calmă în fața evenimentelor și izbucni în râs. Ceilalți îl priviră surprinși.

— Cu alte cuvinte, țelul ultim al lui Sen, în momentul când ne propune elaborarea acestui alfabet de comunicare cu astralii este puțința de a le pune, cum se spune în limbaj uman, suprema „chestiune de încredere”: vreți – *da* sau *nu* – să faceți calea întoarsă și să vă îndreptați spre Pământ?

Sen fu primul care se asocie veseliei lui Li.

— Lăsând gluma la o parte și recunoscând că pătrunderea lui Li mi-a dezvăluit adâncurile – poate nemărturisite nici mie însumi – ale gândirii subconștiente, voi recunoaște că unul din beneficiile acestei stabiliri de comunicații va fi acela de a putea convinge astralii de a ne întoarce pe Pământ. Ce găsiți surprinzător în această întreprindere? Să ne precizăm situația: suntem „răpiți” și închiși într-o temniță – recunosc, foarte confortabilă. Avem oare

dreptul de a ne pune în comunicație cu temnicerii, pentru a-i convinge de a ne reda libertatea?

— Dragii mei, vă propun, reluă Al, să reluăm discuția sub înfățișarea ei științifică și semnificația ei generală. Să eșalonăm etapele. Va trebui să începem prin elaborarea unui sistem complex de semne, în care să intre deopotrivă, geometria, logica, simbolurile numerice, semnele unui alfabet Morse mult simplificat. Cele ce vor urma vom vedea în momentul când vom intra în mecanismul mental intim al astralilor. În această elaborare, doctorul Li și Mab ne vor aduce contribuții, pe care le vom discuta împreună. Este însă important ca înjghebarea sistemului, care va trebui să aibă aprobarea noastră a tuturor, să fie săvârșită cât mai repede, în câteva zile, dacă faptul va fi cu putință. Între timp, Sen și cu mine, continuându-ne observațiile și reflectând la desăvârșirea sistemului de corespondență cu astralii, vom continua experiențele, pe temei de figuri geometrice. Am convingerea că vom ajunge foarte repede la bune rezultate. Și mai cred că, în această experiență, nu vom fi singurii care vom avea inițiativa. Astralii vor contribui, la rândul lor, la statornicirea unui limbaj comun. Va fi poate unul din nenumăratele *Limbaje cosmice* care vor fi fost organizate, în decursul a câtorva miliarde de ani, între ființele planetare, aparținând unor sisteme stelare diferite...

*

În cursul celei de a treia luni a navigației cosmice, când soarele, păstrându-și încă strălucirea unei stele de mărimea întâi, se pierdea în pulberea anonimă a Căii Lactee, sistemul de corespondență între oameni și astrali fusese desăvârșit. Rezultatele dialogului au fost uimitoare. Inteligența teoretică a astralilor, varietatea de date pe care navigatorii o obțineau prin simbolurile matematice stabilite în comun depășeau în multe privințe cunoștințele celor patru. Ordinatorul nu înceta să înregistreze toate aceste date, folosindu-le în calculele și operațiile astronomice. În fapt, cei patru se aflau într-o stare nepriiincioasă față de situația astralilor. După cum a rezultat încă din primele zile ale călătoriei, cei patru puteau recepționa radiațiile universului, dar nu puteau comunica decât între ei sau cu astralii aflați înlăuntrul vehiculului, în timp ce astralii se aflau, cu deosebire după ce dialogul cu oamenii începuse, în legătură permanentă, deși, deocamdată, numai în sens unic, cu mai multe stații de emisiune aflate pe planeta lor. Era însă, și în cazul astralilor, o situație particulară. Nu se putuse încă stabili un dialog între astrali și aceste stații din cauza distanței la care se aflau stațiile. Calculele încă provizorii ale lui Al și Sen arătau, însă, că aceste stații nu puteau fi mai depărtate de patru sau cinci ani-

lumină, așadar, la distanța la care se afla cea mai apropiată stea de pământ, *Proxima Centauri*, deși în altă regiune a cerului. Faptul era puțin îmbucurător, ținând seama de viteza deplasării vehiculului. Durata călătoriei până la aceste stații, în cazul că viteza se va apropia progresiv de iuțeala luminii, va fi cam de șase ani – durata călătoriei, *în cazul foarte puțin probabil*, al accelerării vitezei peste iuțeala de propagare a luminii putând fi, eventual, substanțial micșorată.

În momentul în care aceste rezultate fură cunoscute, bucuria stabilirii de comunicare cu astralii fu umbrită. Cei patru trăiră o criză de conștiință, o descurajare. Perspectiva unei călătorii de câțiva ani, a unei rămânări de alți câțiva ani pe o planetă necunoscută, la care s-ar fi adăugat – în cazul posibilității unei liberări – a unei alte călătorii de întoarcere cu o durată de alți cinci-șase ani, deprimă întreaga echipă. Bucuria cunoașterii, entuziasmul pricinuit de mândria de a fi contribuit la stabilirea unui limbaj cosmic, făcură repede loc depresiei. Singurul care-și păstra liniștea era doctorul Li, credincios parcă principiului horatian: *nil mirari*. Dar Mab nu cedă tristeții. Se revoltă. Se simțea frustrată, deposedată de unul din bunurile cele mai de preț al vieții, de libertatea de mișcare, de puțința de a părăsi vehiculul, de a se întoarce pe Pământ. Conștiința captivității o revolta. Uitând că noțiunile de „drept” și „justiție” sunt valori specific umane, Mab izbucni:

— Cu ce „drept” suntem răpiți de pe lumea noastră și aruncați în orbita unui univers necunoscut?

Raptul oamenilor de către astrali îi apăsă dintr-odată ca o nedreptate cosmică, adevărată sfidare adusă cinstei sufletești a ființelor, viețuind în univers. Astralii îi apăreau în toată monstruoasa lor impasibilitate, indiferenți la bine și la rău, la bunurile supreme ale ființelor umane. În acest moment, Al, care, împreună cu Sen, cercetau cu încordare structura, reacțiile și mecanismele funcționale vitale ale astralilor, au comunicat celorlalți doi un fapt răscolitor, care a contribuit și mai mult la dezolarea prizonierilor: astralii erau reduși la *Inteligență pură*, la mecanisme logico-matematice de aprehendare a fenomenelor și înțelegere a legilor universului, putând, în același timp, reacționa eficace, prin mecanisme variate, acționând la distanță, în general electromagnetice, asupra fenomenelor înconjurătoare, dar *erau lipsiți cu desăvârșire de emotivitate!* Astralii percepeau, înțelegeau, reacționau adaptat la lume, dar nu aveau răsfrângerea în sine a sentimentelor, erau muți sufletește, nu aveau vibrație, căldură, catifelare de suflet. Erau simple mașini. Materia lor vitală fiind organizată printr-o compoziție chimică în jurul siliciului le da o reactivitate pur minerală. În zadar cei patru au înmulțit, timp de câteva luni, încercările de a „convinge” pe astrali, deveniți adevărați temniceri, de a-i libera

și a face calea întoarsă. Ei se loveau invariabil, încăpățânat, incomprehensiv de același *Nu*, de același refuz de a-și înmlădia comportarea. Călătorii au sfârșit prin a înțelege că astralii sub raportul inteligenței teoretice depășind stadiul civilizației tehnice umane erau cu desăvârșire *impervious* – impenetrabili, muți, la încercările de convingere ale oamenilor.

În adevăr, cum ar fi putut fi convinși astralii, prin argumente și apel la sfera etică și emotivă, când această sferă le este cu desăvârșire streină? Poți, la nevoie, face un orb din naștere să intuiască lumina sau pe un surdomut să afle ce este un sunet – fără ca totuși să le poată percepe bogățiile de rezonanțe pe care le pot exprima aceste game ale simțirii – dar cum ar fi putut oare astralii să apropie dimensia afectivității, dragostea, nevoia apropierei sufletești – când acestea erau cu desăvârșire străine orizontului lor structural? Se poate oare omul orienta în spațiu cu ajutorul unui sistem electric de radio-locatie, asemănător liliacului, când este lipsit de un instrument adecvat de radar? Dar ce sistem mecanic ar fi putut înlocui, pentru astrali, lipsa celei mai subtile, mai delicate și mai intime bogății a vieții interioare, care este sentimentul?

Cei patru au rămas descumpăniți. Mab izbucni din nou:

— Ei bine, dacă nu pot înțelege și dacă nu vor – nu avem decât o singură cale: să recurgem la viclenie, să ne apropiem cunoștințele necesare navigației în spațiu – să-i neutralizăm, combătându-i cu propriile lor arme – și să-i aducem pe Pământ! În loc să ne studieze ei pe o planetă obscură, în cuști climatizate – să-i studiem noi, ca pe cobai, în laboratoarele noastre!

— Ar fi, în adevăr, *de bonne guerre*⁵ –, surâse, galben, Sen.

— Vom folosi, fiecare, armele de care dispune... adaugă după o șovăială Al.

— ...aplicând, pe cât înțeleg, astralilor, lovituri joase, mormăi nemulțumit Li.

— Cum lovituri joase? se indignă Sen. Angajăm o luptă în care intervin, pe lângă cunoștințele noastre științifice respective, resursele biologice, echipamentul psihologic natural al fiecăruia din adversari.

— Uți că în această luptă nu intervin numai calitățile noastre biologice, ci și principiile noastre etice! pronunță Li răspicat și aproape solemn.

— Li, exagerezi, interveni Mab. E vorba de viața noastră, în luptă cu niște mecanisme oarbe, lipsite de una din cununile vieții sufletești, care este emotivitatea. Nu cred că, în această luptă, poate interveni scrupulul moral.

— Valoarea morală este eternă și universală, fie în purtarea dintre oameni, adică dintre ființe complete, fie în raporturile dintre oameni și ființe cosmice fragmentare, mecanizate. *Suntem reprezentanții în Univers ai unei civilizații*

⁵ Respectând regulile jocului... (fr.).

întemeiate pe principii etice! Afirm, încheie cu hotărâre Li, că trebuie să respectăm, în purtarea noastră, călăuzirile de ordin moral!

— În principiu, ai dreptate, Li. Pentru prima oară când omul ia contact cu ființe planetare, aparținând unui alt sistem stelar, el nu are dreptul de a se comporta în mod deloial. El trebuie să se respecte în primul rând pe sine, concedă Sen.

Un zâmbet imperceptibil luminează fața lui Li.

— Să nu-mi aduceți exemplul mitic al lui Prometheu, ca o obiecție la întâmpinările mele. Situațiile nu sunt comparabile. Prometheu a furat focul zeilor, care-l ascundeau oamenilor. El a eliberat pe om din tirania zeilor. Dar astralii nu ne-au furat nimic. Dimpotrivă, ne-au acordat totul, pentru a ne protegia viața și a ne continua activitatea cea mai de preț a existenței noastre, adică munca. Nu se cuvine să-i mințim! Repet. Scrupulul moral de care vă vorbesc nu este numai omenesc, principiul moral are o valoare cosmică. El trebuie să fie respectat chiar în purtarea față de organisme călăuzite de formațiuni pur mecanice. Și apoi, nu uitați un lucru: călcând principiile morale nu vom rezolva nimic, chiar dacă, prin imposibil, ne-am putea salva propria viață, în ipoteza, pentru mine puțin probabilă că, prin viclenie, ne-am putea întoarce pe Pământ. Întrucât acest rezultat obținut printr-o viclenie ar putea aduce o soluție întreprinderii noastre principale care era, vă rog să nu uitați faptul!, salvarea umanității de un exod în masă, săvârșit de rapturile repetate care vor deveni cu timpul din ce în ce mai numeroase ale astralilor? Aceștia din urmă n-ar face decât să înregistreze un eșec între multe altele – dar întreprinderea lor va continua și primejdia pentru umanitate va fi și mai mare!

— Cum vezi tu atunci soluția care ar putea duce la asigurarea securității noastre – dar și la salvarea umanității? Întrebă Sen.

— Nu am decât un singur răspuns: prin înțelegere. Vom ajunge la planeta către care ne diriguim. Vom rămâne acolo, dacă va fi nevoie, câțiva ani. Vom apropria toate datele științifice și tehnice ale civilizației astralilor și vom încerca apoi, prin înțelegere, să obținem întoarcerea noastră pe Pământ. Vom lucra deschis, cu onestitate. Suntem aici, în acest dialog dintre Om și Astrali, trimișii civilizației umane. *Nu putem inaugura activitatea noastră în relațiile cosmice cu un act de felonie.* Este destul că în trecutul istoric omenirea a sângerat planeta cu războaie, cu acte de viclenie și violență. A fost un trecut datorit originii noastre animale – instinctului. Dar noi, cei patru, am depășit acest stadiu de barbarie a sufletului. Noi trebuie să începem o nouă eră în univers. Avem și dorința și putința de a o face. În loc de a dezlănțui un *Război al lumilor*, analog celui ce fusese închipuit de Wells într-un roman al său, vom inaugura o *Pace a*

lumilor, prin înțelegere cosmică. Să repetăm cuvântul lui Schiller: *Seid umschlungen Millionen...* (Fiți îmbrățișate, mulțimi)...

— Crezi că lucrul nu a fost încercat de cei ce au fost răpiți de astrali în cursul secolelor, deceniilor și anilor trecuți?

— Bănuiesc că nu, interveni Al, pentru un motiv foarte simplu: cu excepția unuia din oamenii de știință răpit anul trecut, niciunul dintre locuitorii Terrei nu era înzestrat cu instrumente electronice și niciunul nu avea pregătirea teoretică și practică necesară, pentru a intra în comunicație cu astralii. Poziția noastră este cu totul alta. Noi alcătuim o adevărată academie umană. Sen are geniul tehnic la un grad la care puțini oameni s-au putut ridica. Li este un savant biolog și medic, un filosof de adâncă pregătire. Mab este o umanistă, prin fața ochilor căreia a trecut o bună parte din bibliotecile lumii – cu toată vârsta ei tânără. Eu sunt un „cititor în stele” cum îi place lui Mab să mă numească, traducându-mi una din expresiile limbii ei materne. Am convingerea că, în aceste ultime săptămâni, noi patru am făcut un lucru pe care oamenii izolați pe planeta obscură din Constelația Capricornului nu l-au putut săvârși în câteva sute de ani de conviețuire cu astralii...

— Socotesc discuția încheiată, adaugă Li. Înțelegem să ne purtăm corect cu astralii – chiar acum, când am aflat refuzul lor de a ne întoarce pe Pământ! Înțelegem să rămânem corecți chiar cu prețul imposibilității noastre de a ne întoarce pe Terra! *Înțelegem să ne purtăm corect, pentru că nu putem face altfel, fără să ne pierdem stima de noi înșine.*

— Li, ai spus acum câteva clipe o vorbă care m-a făcut să reflectez și care mi-a adus în minte o întâmplare, petrecută pe Pământ acum câteva secole. Te-ai referit la demnitatea noastră omenească, la datoria de a rămâne oameni, chiar cu prețul vieții noastre. Ei bine, eu am să vă povestesc un fapt istoric, citit în adolescență, care m-a impresionat cu deosebire. Iată-l. La începutul erei care a însemnat cucerirea aerului, în epoca fraților Montgolfier, constructorii au hotărât să lanseze în spațiu primul balon. Se strânsese pe o câmpie, lângă Paris, o mare mulțime, oameni de știință și gură-cască, amestecați. Se hotărî ca în nacela balonului să se pună câteva viețuitoare: găini, un câine și o capră, dacă-mi amintesc bine... Oh, nu-mi cereți amănunte, căci le-am uitat... Totul era gata, când, deodată, un tânăr nobil, cu o săbiuță la șold, se apropie de nacela balonului, zburătăci orățăniile și aruncă peste bord câinele și capra, strigând:

— Nu trebuie să îngăduim ca primele ființe care se vor fi ridicat către cer să fie animale! Omul a construit acest aparat, omul va fi acela care va părăsi pentru prima oară pământul!

Încălecă apoi marginea nacelei și se adresă frânghierilor ce mențineau balonul:

— Desfaceți legăturile!

Capitolul IV TAINA ZĂMISLIRII UNIVERSALE

Mab intră pe neașteptate în cupola lui Al. Acesta, cufundat în calcule, își supraveghea în răstimpuri indicatoarele instrumentelor... ascultând, în același timp, mișcarea scherzo din *Romeo și Julieta*, simfonia dramatică a lui Berlioz. Astronomul își împletea adesea concentrarea intelectuală cu unduirea cântecului. Cele două tărâmurî, pentru el, erau îngemănate. Muzica îi tonifica și călăuzea gândul, îl diversifica. Ritmul muzical îl fertiliza, îi crea o dispoziție de suflet creatoare. Își întrerupea astfel, în răstimpuri, calculele, pentru a-și repeta fragmentele muzicale, ce-i însuflețeau munca. Își ritma, în acest mod, activitatea, ascultând și reascultând de numeroase ori același fragment muzical, sau alternându-l cu alte pasaje, din alți compozitori, după capriciul asociațiilor și nevoia de călătorie a ghidului. Obținea, în ascultarea muzicii, o compensație și o evadare în vagabondaj interior, pentru rigoarea operațiilor matematice, care-l ținutau în concentrare. Trăia pe două tărâmurî de viață: în încordarea intelectuală, care ajungea uneori, prin intensitate, la oboseală și dezgradire. În dimineața aceea, alterna, în timpul lucrului, pasaje din Hector Berlioz și Mendelssohn-Bartholdy.

Mab, înduioșată, se apropie și-i acoperi ochii. Al tresări, îi luă mâinile, pe care le sărută una după alta.

— Mab, Mab, de-abia acum am înțeles plinătatea și frumusețea vieții! De-abia acum am înțeles, cât de searbădă îmi era existența dinainte, singuratică, bătătorind aceeași dimensiune! Tu mi-ai dilatat ființa, mi-ai dat vieții un sens!

— Nu exagera, Al. Viața ta era mai dinainte statornicită. Aveai un țel, știai ce vrei. N-ai făcut altceva decât să mă cuprinzi în bogăția ființei tale.

— Nu, Mab. Eram sărac. Nu cunoșteam decât viața cenușie, decât bucurii neutre. Acum te am pe Tine, Mab, te asociez tuturor gândurilor și elanurilor mele! Nu mai sunt singur. Nu-mi trăiesc numai propriile simțiri. Trăiesc totul prin tine, văd totul cu ochii tăi, înțeleg și iubesc totul, prin căldura ta. Mi-am aflat rostul vieții, prin dragoste.

— Devii liric, Al. E adevărat, ai adăugat vieții tale o nouă călăuzire... Dar nu uita. Vraja a operat de asemeni, și pentru mine. Dragostea noastră ne-a transfigurat deopotrivă. Nu mai sunt Mab, cea dinainte, după cum nici tu...

— Iată, acum, acest joc aerian al muzicii, arabesc plin de grație și neașteptate izbucniri sonore, în care totul e noutate și neprevăzut, te înfățișează pe tine, Mab! Te văd în tot și în toate, dar mai cu seamă în primenirile de lumină și culori abstracte ale cântecului. Cântecul își urmărește unduirile lui proprii, își

păstrează ființa lui de făptură independentă, trăind în sine și pentru sine, așa cum l-a zămislit, smulgându-l din viața lui, meșterul ce l-a înfăptuit – dar se încorporează în același timp, prinde contur și se interiorizează. Se contopește cu tine, Mab, te exprimă, în ceea ce ai mai adânc, mai gingaș.

Cei doi rămaseră îndelung, îmbrățișați. Cunoșteau în ultimele luni o fericire egală, fără umbră. Li se părea că viața lor individuală dispăruse, contopită într-o ființă comună, care-i cuprindea în fericire. Nu mai trăiau izolați, ci într-o comunitate care-i despărțea de restul lumii, depărtându-i chiar de prieteni.

Mab își amintea expresia de fericire, pe care o citea uneori seara, pe fața vreunei femei tinere, mergând însoțită, și mai ales de privirea extatică, ce se îndrepta în sus spre fața iubitului. Înțelegea că cei doi trăiau zile de bucurie și transfigurare. Cei doi păreau că nu merg. Pluteau. Pluteau depărtați de ceilalți oameni, într-o altă sferă de viață. Mab înțelegea că dragostea însemna pe cei doi în adâncul ființei lor, de la freamătul corpului la antenele simțirii. Dragostea operase în ei o transfigurare a întregii ființe. Și mai înțelegea că această transfigurare este rară, hărăzită celor aleși. În adevăr, numai arare întâlnea printre perechile pe care le încrucișa pe stradă sau pe aleile grădinilor această exaltare și această adâncă prefacere a ființei, ca prin atingerea unei baghete magice. Mab observa cu luare-aminte pe cei ce-i întâlnea. Citea, vai!, prea adesea în aceste ființe, mergând totuși alături în viață, vulgaritatea simțirii, obișnuința, oboseala, indiferența, uneori disprețul mutual. Încea atunci un simțământ nedeslușit, amestec de invidie pentru cei aleși, de înclaudare pentru cei ce nu au știut sau nu au putut să se ridice la această vibrație și mai ales de îndoială asupra propriei destoinicii de a putea cândva ieși din sine, pentru a cunoaște, în sfârșit, marea beatitudine. Rămăsese îndelung în așteptare, până când întâlnirea cu Al, la Hammerfest, a vestit-o că se află în preajma revelației pe care, în sfârșit, o trăia de-abia acum.

Revelarea nu era, însă, numai sufletească. Era o transformare a întregului corp. Mab simțea plinătatea ființei ei corporale, se bucura de noua viață în toate fibrele ființei. Înțelegea că era aidoma acelor câteva femei, întâlnite cu ani înaintea, care trăiau fiorul marii bucurii, al dragostei împărtășite.

Acum, surprinzând pe Al ascultând pasajul din *Romeo și Julieta* de Berlioz, știa că ea trăiește în fiecare din gândurile lui, așa cum îl simțea aproape, când ascultau, toți patru, în armonia instrumentală a simfoniei, împletirea flautului și a cornului englez din *Scene de dragoste* a aceleiași simfonii, *adagio* vibrant și cuceritor prin adâncime și adevăr. Înțelegeau cu toții mult mai deslușit decât mai înainte nevoia omenească de a trăi polifonic, cu împlinirea tuturor valențelor sufletești și corporale ale făpturii lor. Niciodată, în adevăr, nu trăiseră

atât de bogat, *de plural*, ca acum. Cei patru se cufundau în bucuriile cercetării, dar se păraseau muzicii cu aceeași nevoie a dăruirii; își întreținerii suplețea corpului prin exerciții, sau flecăreau, ore întregi, destinși; urmăreau peliculele marilor filme sau reprezentații teatrale, ascultau declamațiile actorilor vremii, declamau ei înșiși, urmând lecțiile de dicțiune ale lui Sen. Li învăța pe Sen luptele și exercițiile de înmlădiere ale corpului, răspândite în întreaga lume, din țara sa de obârșie; Mab le deschidea perspectivele visului și evadărilor, prin imaginile operelor plastice sau ale arhitectonicii antice și moderne. Cei patru trăiau izolați în cușca lor cosmică, dar comunicau cu întregul univers. Trăiau, în primul rând, în comunitate cu întreaga omenire, deși legătura cu Pământul fusese întreruptă. Depărtarea spațială îi apropiase de sufletul vast al umanității. De la această perspectivă, viața și operele oamenilor apăreau într-o altă lumină. Priveau cu alți ochi simetria inalterabilă a Parthenonului și izbucnirea în elan către cer a catedralei gotice; marile mituri și legende ale omenirii căpătau, aici, la depărtări de sute de miliarde de kilometri, o altă semnificație. Omenirea care se îndrepta cu greutate către stadiul de pace în înțelegere, înfăptuit câțiva ani după cel de al douăzecilea secol, le apărea ca o imensă comunitate, întemeiată pe dragoste.

Se aflau, în același timp, în raport cu vibrațiile întregului univers. De la depărtarea la care se aflau, totul pentru ei se unifica: viață a omenirii, vibrație a universului. Ceea ce, mai înainte, era cuprins de ei fragmentar, le apărea acum intuit într-un întreg imens, compact. Lume și omenire le apăreau integrate aceleiași realități la care participau la rându-le, prin înțelegere și bucurie în spirit. Cuprindeau în această imensă vultură și pe cei doi astrali care pluteau la câțiva metri de ei, în trepidanța lor minerală. Căci, pentru ei, astralii își vădiseră toată adâncimea de viață ce pulsa în interiorul corpului lor. Nu era numai rezultatul comunicării dintre ei, care le aducea aceste zvonuri ale vieții lăuntrice a ființelor astrale, ci, mai cu deosebire, rezultatul înregistrării nenumăratelor lor reacții la cele ce se petreceau înlăuntrul navei cosmice, în care se aflau.

Primele concluzii ale celor patru, privitoare la lipsa de emotivitate a astralilor, au trebuit să fie corectate. La început, cei patru n-au putut spune dacă reacțiile de o mare finețe vibratilă, pe radiații de mică amplitudine, au fost pricinuite de o năzuință de acordare a vieții „interioare” a astralilor cu varietatea și intensitatea mișcărilor de simțire omenești. Dar mai apoi, Al și Sen au remarcat că reacțiile ondulatorii ale astralilor nu erau proporționale în intensitate propriilor lor stări de suflet și nu aveau aceeași configurație. Era mai degrabă – dacă ar fi îndrăznit să spună – o adevărată mișcare de „surpriză”, de uimire chiar. Dar această „uimire”, pentru a folosi un termen platonician, era o

trăsătură esențială a vieții emotive! Cum au putut fi atât de grăbiți, la începutul conviețuirii lor, afirmând că astralii erau lipsiți de simțire!

Cei patru și-au urmărit observațiile și au constatat efectul inedit, necunoscut de ei mai înainte ca Mab să fi liberat din banda electronică *Rapsodia* lui Enescu. Astralii erau sensibili la cântec! Reacționau într-un fel la instrumentele de coarde, în alt fel la vocea umană. Sen își multiplica, cu ajutorul numeroaselor lui înregistrări, „diagramele psihologice”, cu care astralii răspundeau armoniilor muzicale. Era aci un nou tărâm, pasionant pentru cei patru, care le deschidea, în același timp, numeroase tărâmurile de cercetare. Erau, în adevăr, astralii capabili de emoții estetice atât de diferențiate sau se aflau în fața unor simple reacții mecanice, de înregistrare a undelor universale? De ce astralii fuseseră atât de „impresionați” de noutatea cântecului? Nu avuseseră oare niciodată, la oamenii ce fuseseră răpiți înaintea lor, prilejul de a fi ascultat un cântec, oricât de rudimentar, de suferință și lamentație, a populațiilor care fuseseră transplantate pe planeta depărtată? Erau oare astralii indivizi tineri, care făceau traiektul cosmic Pământ-Capricorn pentru prima oară și nu avuseseră prilejul de a fi fost în contact cu alți oameni? Dar cum se desfășura, în acest caz, viața astralilor? Cum se nășteau, cum își transmiteau unii altora rezultatul experiențelor lor? Întrebările se înmulțeau, zi cu zi, însuflețind pe cei patru în aceeași dorință de cunoaștere, în fața enigmelor care se multiplicau, pe măsură ce înaintau în cunoașterea astralilor.

După câteva luni de conviețuire, în care timp comunitatea spirituală dintre cei patru, ca și apropierea dintre ei și astrali devenise mai strânsă, cei patru au trebuit să admită că astralii nu erau simple mecanisme logico-matematice. Nu le puteau refuza nici sensibilitatea, nici emotivitatea. Numai că aceste atribute erau calitativ diferite de cele umane. Sensibilitatea lor era mult mai ascuțită și mai amplă, întinzându-se pe mai multe registre. Astralii nu aveau nevoie de instrumente pentru a înregistra radiațiile universului. Astfel, aptitudinile lor de rezonanță erau incomparabil mai vaste, dar fundamental diferite de cele omenești. Emoția lor, reală, perceptibilă în afară prin radiații specifice, era, de asemeni, calitativ deosebită de cea umană, fără să fie, totuși, opacă, inaderentă acesteia. Cei patru erau obligați să admită că în aria acestei emotivități erau zone, dacă nu mute, cel puțin inexperimentate. Una din aceste zone era registrul emotiv muzical. Urmau, apoi, gamele emotive în corelație cu simetriile plastice, deși acestea se apropiau de cele pe care le prezentau astralii, sensibili la forme geometrice și simetrii arhitectonice. Diferențele se vedeau totuși; erau acelea ce separau frumosul natural de cel creat de om, desenul întâmplător, potriveala încremenirilor minerale și regularitatea cadențelor cosmice, diferite

de elaborarea conștientă, voluntară, călăuzită de un ideal de armonie, al creației umane. Când au înțeles lucrul, cei patru au hotărât să introducă pe astrali în universul estetic uman, și prin aceasta, să dea zonelor tăcute ale simțirii astralilor rezonanță umană.

*

Noaptea de 1 ianuarie 2027 au petrecut-o în eleganță și fast. Uniformitatea zilelor trebuia întreruptă. Trecerea timpului trebuia punctată de evenimente și sărbători. Îmbrăcămintea zilnică, de lucru, trebuia primenită. Cei patru aveau să îmbrace costume de fantezie. Mab a fost prima care a intervenit, dând costumelor varietate, alegând culorile, modificând tăietura, combinând și înfrumusețând formele veșmintelor, decorându-le. Cei patru aveau astfel, uneori, un aspect de dansatori la un bal mascat și petrecere galantă, în stil rococo. Alteori, împrumutau înfățișări de o falsă gravitate, de o solemnitate comică, rezervându-și, fiecare, celorlalți, surprize. În această privință, Sen rivaliza cu Mab în ingeniozitate, sub privirea indulgență a lui Li și spre bucuria lui Al.

În noaptea noului an, petrecut pe navă, cei patru au îmbrăcat, însă, veșmintele pământești, pe care le purtau în momentul răpirii. Erau ușor melancolici acum, când știau că durata călătoriei avea să se prelungească mai mulți ani. Întrunirea lor, ce avea loc într-un „salon” pregătit anume de Mab, o cupolă până atunci rămasă liberă, a „intrigat” pe astrali. Nu erau obișnuiți cu noul climat sufletesc care domnea între cei patru. Astralii erau „agitați”, emiteau vibrații scurte, întrerupte de tăceri neregulate. Comunicau între ei, transmiteau informații stației planetare depărtate, dar, pe cât a înțeles Al și Sen, comunicau și cu cinci nave cosmice aflate pe drum, îndreptându-se către pământ. În cursul acestor zile, întemeiat pe aceste mesaje trimise sau primite, de la navele în cursă, dar nereprezentând în fapt un dialog spațial, din cauza depărtării respective la care se aflau navele, Sen și Al au ajuns la concluzia provizorie că ținta călătoriei lor se afla cam la trei ani depărtare în timp, socotind faza deplasării uniform accelerate și perioada încetinerii cursei, până la viteza zero.

Cei patru, aflați într-o dispoziție sărbătorească, liniștiți în legătură cu eventualitatea unei călătorii care nu avea, totuși, să se prelungească în lungul deceniilor, au înțeles să dea nopții de sărbătoare a anului nou un caracter excepțional. Mab a luat o inițiativă îndrăzneată: să invite pe astrali la întrunire. Până atunci, comunicările dintre oameni și astrali se făceau la distanță. Niciodată cei patru nu-i apropiaseră. Propunerea lui Mab fu primită, deși

putințele de comunicare erau încă incomplete. Li ar fi preferat să amâne apropierea, să maturizeze înțelegerea. A sfârșit prin a primi, la rândul-i. Îndemnă pe Al să lanseze un semnal de legătură cu astralii. Răspunsul se produse la scurt interval. Al îi invită să se apropie. După o scurtă ezitare, astralii plutiră în spațiu, în direcția lor. Sen repetă semnalul, întărindu-l. Astralii micșorară depărtarea ce-i separa de cupolă. Urmă apoi un manevră complicat, „invitând” pe astrali de a se apropia și mai mult, de a ocoli celelalte cupole aflate la polul navei spațiale. Astralii se apropiau, apăreau din ce în ce mai mari pe ecranul portativ al celui mai mic din aparatele electronice cu care erau înzestrați cei patru, și pe care Al nu-l privea niciodată. Astralii ajunseră la ușa cupolei. Cei patru erau sugrumați de emoție. Niciodată nu-i văzuseră atât de apropiați, așa cum apăreau în îndoită imagine, pe ecran și pe pragul cupolei. Emisiunile astralilor se accelerau. Erau adevărate clipiri, parcă mărturii de curiozitate și emoție subtilă, ca în fața unei întâmplări neașteptate. Cei patru șovăiră un timp. Aveau să invite pe astrali de a trece pragul? Nu vor întâmpina oare o rezistență din partea acestora? Radiațiile de unde scurte eminate de aceștia nu le vor fi oare dăunătoare?

Al interogă ordinatorul, pe care-l observa cu luare-aminte. Totul părea în ordine. Aproximarea nu era primejdioasă. Încercarea putea fi făcută, urmând a fi întreruptă în momentul în care semnale de primejdie luminoase și sonore aveau să fie emise de aparat.

— Pot să-i invit să treacă pragul? Își întrebă Al prietenii. Ceilalți acceptară și astralii își făcură, unul după altul, intrarea în cupolă. Fu un moment de emoție reciprocă, vădit prin frământarea electrică a astralilor, prin sclipirile ce apăreau și dispăreau pe suprafața corpului, prin radiațiile gamma ce se intercalau undelor de mare lungime, destinate a comunica stației planetare evenimentul.

În momentul în care astralii intrară în cupolă, Mab făcu să răsune valsul lui Weber și invită pe Al. Începură să danseze, în veselie și râset, ceilalți doi îi priviră înveseliți, în timp ce astralii se legănau în balansare lentă. Sen, expansiv, se apropie de un astral, întinse brațele, ca pentru a-l îmbrățișa, fără să-i atingă totuși suprafața, și începu să danseze, la rândul-i. Astralul îl urmă complezent, lunecând în spațiul cupolei. Fu un moment de veselie pentru oameni și de încercare de consonanță pe lungimi de undă apropiată din partea astralilor. Până la urmă, Mab se opri obosită și căzu pe un taburet. Valsul încetă. Astralii își încetară evoluția în spațiu, „mimând”, prin poziție și emisiuni de undă, starea emotivă a celor patru.

Al stabili câteva contacte cu astralii. Întrebări și răspunsuri se succedară, nefăcând decât să repete schema de comunicări, săvârșită zilele anterioare. Cei patru trebuiau să convină; alfabetul imaginat de ei era încă rudimentar, și

comunicările încă lipsite de interes. Se aflau încă în faza încercărilor. Atunci Mab se hotărî să rupă gheața. Dacă ar „invita” la dans pe celălalt astral, care părea subordonat primului și care rămăsese totdeauna în urma acestuia?

Li tresări alarmat și-i interzise cu oarecare bruschețe dorința. Mab îl privi surprinsă și dezorientată. Li își recăpătă sângele rece, se scuză, în tăcerea nedumerită a celorlalți.

— Iertați-mă! Am fost luat prin surprindere! E un lucru ce mi se pare foarte grav. Nu vi-l pot destăinui deocamdată. Am să vi-l împărtășesc mai târziu. Mă veți înțelege și mă veți ierta...

Rămaseră cu toții tăcuți. Care va fi fost motivul care va fi îndemnat pe doctorul Li să interzică apropierea lui Mab de astrali? Și care va fi fost semnificația acestui fapt care a făcut pe doctorul Li, totdeauna calm, politicos și rezervat, să-și piardă cumpătul?

— Este momentul ca fraternizarea să înceteze, rosti Li cu răceală. Pentru moment, este destul. Regret, de altminteri, că nu m-am opus de la început acestei „invitații”. Ar fi trebuit să fiu mai energic. Nu cred să fie însă prea târziu. Al, te rog, emite astralilor semnalele de îndepărtare.

Docil, Al se aplecă asupra aparatului. Înțelegători, astralii se depărtară, în sclipiri și emisiuni de unde.

— Despărțirea a fost totuși bruscată. Ar fi trebuit să prelungim un timp întrevederea, care a fost prea scurtă, întâmpină Mab.

— Noțiunea de timp, iubită prietenă, este relativă, în legătură cu structura fiziologică a fiecărei ființe. Astralii scandează timpul după alte cadențe decât noi, oamenii. Recunosc, însă, întâmpinarea de lipsă de conveniență și, ca să zic așa, de „impolitețe”, pe care cuvintele tale, Mab, le conțineau implicit. Ai dreptate. Politețea are o valoare etică, ce depășește zona relațiilor interumane. Politețea trebuie să definească purtarea tuturor ființelor cosmice, unele față de altele. Sunt, totuși, împrejurări în care, fără să încălcăm conveniențele, va trebui să renunțăm la anumite exagerări ale acestora.

Cei trei rămaseră gânditori. Ce voia să spun Li în acești termeni obscuri?

*

Mab crezu că înțelege pe Li. Nu era însă o cuprindere logică, teoretică, a faptului, ci o intuiție obscură, venindu-i din adâncul corpului, din freamătul celulelor. Mab simțise în timpul din urmă o renaștere, o reînvigorare a întregii sale ființe. Era o altă făptură, mai plină, mai densă. Simțea în sine chemări nedesluite, dorințe nedefinite, împliniri mai înainte necunoscute. Era o răscolire interioară care o apropia mai mult de sine, care o făcea mai mult și mai

adânc *Mab*, identificând-o în același timp cu Al. Izolarea ei în lume, independența făpturii sale, pe care o simțea bine delimitată și opusă celorlalte ființe și lumi, încetă. *Mab* comunica cu ceilalți, dar mai ales alcătuia o singură ființă cu Al. Era o fericire organică, o creștere interioară, care o înfrătea cu tot ceea ce o înconjura, dându-i în același timp plinătate de viață. Cadența vieții sale lua altă valoare, mai adâncă. Nu mai era ființa sprintară de mai dinainte. Ritmul vieții sale nu mai era acel *scherzo* din simfonia lui Berlioz, ci luase un accent mai grav, nepierzându-și cu toate acestea sprinteneala, dar era o sprinteneală de maturitate care, pierzându-și pirueta aeriană, căpăta o bucurie interioară, necunoscută mai înainte.

— Da, acesta este cuvântul: necunoscut mai dinainte.

Viața lui *Mab* prezenta astfel o scindare între stări care nu erau totuși în opoziție. Dar trecerea se făcuse cu o iuțeală care o descumpănea. Nu mai era aceeași, era alta, și, totuși, păstra în sine toate bogățiile de prospețime ale adolescenței. *Mab* intra pe un nou palier al vieții. Ar fi vrut să se lămurească pe sine, să înțeleagă ce se petrece cu ea. Și deodată, Adevărul i se prezentă întregii sale ființe, cu iluminarea pe care o au marile revelații. *Mab* simțea că era însărcinată.

Înțelegea acum grija afectuoasă, delicată, a doctorului Li, care se grăbise să o ocrotească de apropierea astralilor. Iradierile acestora ar fi putut tulbura grav înmuguririle plâpânde care se împlineau în adâncurile vieții sale. În adevăr, fătul din corpul mamei este mult mai sensibil la acțiunile vătămătoare externe, decât organisme mature. Doctorul Li veghea. Li se gândea la toate, o proteguia. Sentimentul de frățietate și recunoștință față de Li o copleși. O podidiră lacrimile. Dar în același timp, dominând furtuna simțămintelor, trecând de la înduioșare la recunoștință, îmbinând dragostea și bucuria, *Mab* trăi cu intensitate conștiința legăturii sale cu Al. Nu mai era transfigurarea femeilor îndrăgostite pe care le zărise în trecut, cuibărite parcă la brațul iubitului lor, trecând pe aleile parcurilor. Era un lucru mult mai răscolitor. Transfigurarea acelor fețe era un reflex egoist, rod al unor plăceri și corespondențe de suflet de suprafață. Cele ce simțea în prezent erau un lucru mult mai adânc, având un tâlc universal. O depășea, după cum depășea și pe Al și pe ceilalți doi, legând-o de întreaga umanitate. Și era ceva și mai depărtat și mai grav: era un fapt cosmic. Faptul împlinirii unei noi vieți, pe care o simțea acum, dezvoltându-se.

Mab zâmbi.

— Mi-e teamă că literaturizez faptul și că mă pierd în considerații filosofice.

Un moment mai apoi, trebui să recunoască totuși adâncimea și semnificația acestui eveniment.

— De la depărtarea la care mă găsesc de Pământ și în împrejurările de față, trebuie să înțeleg și să judec întâmplările vieții cu ochi noi. Pe Pământ, săvârșeam acte cotidiene, pe care le socoteam fără însemnătate. Admiram flori, statui și opere de artă, vedeam copii jucându-se, mă opream în fața priveliștilor – *și toate acestea mi se păreau firești*, necesare, fără taină. Acum însă, de la perspectiva cosmică de la care privesc aceste lucruri, încerc o adevărată amețelă, la gândul tâlcurilor pe care le descopăr în spatele fiecăreia din aceste fapte. Cum am putut privi o floare fără să nu-i recunosc *miracolul* apariției pe Pământ? Cum am putut urmări zborul albinelor culegând florilor principiul licorilor pe care le va distila corpul lor, fără să nu fiu copleșită de imensitatea acestor potriveli și corespondențe, între ființe și lucruri? Cum am putut privi, în jur, lumea împestrită de culori, îmbălsămată de miresme, irizată în primeniri de lumină, fără să fiu răvășită de frumusețea acestor spectacole?

...Oamenii, gândea Mab, sunt victimele obișnuințelor lor, ale felului de a gândi cotidian, ale deprinderii de a socoti aceste lucruri ca fiind *naturale*. Dar dincolo de acest decor – și chiar în frumusețea acestui decor – se desfășoară o taină, rezidă o adâncime, se află o realitate pe care oamenii o ignoră, sau prin preajma căreia trec, fără gând. Și ceea ce este mai întristător, își depăna Mab reflecțiile, este că s-au aflat pe lume oameni care să decreteze că toate acestea se deapănă fără rost – că sunt absurde! O milă imensă, amestecată cu dispreț și dezgust, o cuprinse la gândul acestor ființe artificializate, incapabile de a se înțelege pe sine și de a cuprinde pe ceilalți, netrăind decât în suprafață și risipindu-și licărele inteligenței lor în înjghebarea de paradoxuri!

Din noua perspectivă, situația fiziologică a lui Mab dobânda un tâlc universal. Mab înțelegea că adăpostește cea mai cutremurătoare dintre toate enigmele universului: zămislirea unei noi vieți. Gândul creației unei noi ființe, îngăduind perpetuarea vieții, adăugându-se revoluției organice pe care o simțea operându-se în fibrele întregului său corp, îi dădu sentimentul unei noi demnități, de ființă aflându-și în lume adevăratul său rost. Mab nu mai era singură. Izolarea ei în lume, limitată prin învelișul corpului său, sau împiedicată de a comunica adâncul sufletesc celor ce o înconjurau, dispăru. Ea comunica nu numai cu Al și cu prietenii ei din nava cosmică, nu numai cu omenirea rămasă în urmă, undeva acolo, în cerul negru, ci cu palpitul unanim al vieții. Mab simțea pulsând în sine bătaia ritmică a existenței universale, împlinită în nenumărate ființe, care se vor fi născut și vor fi murit pe întinderea galaxiilor. Gândul o ameți, prin violență. Părăsi în grabă cupola și intră în încăperea de lucru a lui Al, pe care îl îmbrățișă, în plânset.

Al își întrerupse activitatea, răspunse preocupat îmbrățișării, apoi, își privi soția.

Îi văzu fața răvășită, în lacrimi. Șovăi, o clipă. Apoi, dintr-odată, înțelese. Se înclină adânc în fața ei și-i sărută recules mâna. Mab îl sărută pe frunte.

Sen părăsi discret încăperea.

*

Privirea scrutătoare a lui Li urmărea, fără să aibă aerul, mișcărilor nervoase, nestăpânite ale lui Sen.

— Sen, nu ai ajuns încă la seninătate și dominare de sine. Fii mai bărbat...

Sen îl privi întrebător.

— La ce te referi?

— Dragul meu, în alte împrejurări aș fi socotit cuvintele mele ca un act indiscret. Nu am, fără îndoială, dreptul de a intra în viața intimă a celorlalți. Sunt, însă, împrejurări în care trebuie să o fac, pentru ca să pot fi de un ajutor, fără de care ceilalți n-ar putea, poate, ajunge la împăcare.

— Nu te înțeleg, își apără Sen taina.

— Inutil să ne ascundem unul de altul, Sen. Nu-ți vorbesc ca prieten – ci ca medic. Sen, tu suferi în bărbăția – în izolarea ta. Ești frământat. Asta îmi dovedește că nu ai ajuns încă la suprema stăpânire de sine, de care ai nevoie, în această călătorie, care se poate prelungi.

— Cum, faptul e atât de izbitor pentru ceilalți? se înciudă Sen.

— Faptul osie evident pentru mine, Sen. Ceilalți sunt absorbiți în visul, în fericirea comunității lor. Dar faptul nu mi-a scăpat nici mie – după cum nu a scăpat nici astralilor, care au captat, în ceea ce te privește, câteva unduiri pe care le-au socotit paradoxale, și pe care nu au știut să le interpreteze...

...Mă aflu, însă, într-o poziție privilegiată. În această privință, ca și în multe altele. Sen, sunt medic. Știu să văd. Știu, în același timp, să tălmăcesc cele văzute. Știi tu de unde îmi vin toate aceste antene? Fără îndoială, de la o anumită particularitate a simțului meu de observație, dezvoltat de meșterii mei, profesorii din clinicile în care m-am format. Dar adevăratul meu dascăl, în această privință, nu a fost un medic, ci un detectiv, care m-a vizitat cândva, în cabinetul meu de consultații, pentru a cere câteva referințe asupra unui bolnav. Omul, cu înfățișare foarte comună, neatrăgând prin nimic luarea-aminte, a intrat aproape timid în camera de consultații, și s-a așezat, la invitația mea, pe un scaun în fața mea. De la începutul întrevederii și-a cerut iertare pentru că mă vizita în afara orelor de consultații. L-am întrebat surprins de unde cunoaște faptul. Detectivul a zâmbit:

— Am să vă destăinuiesc un fapt de tehnică profesională.

— Profesională? am repetat uimit, în ecou, ultimul său cuvânt.

— Da, profesională! Ascultați-mă. În momentul în care intru într-o încăpădere sau mă aflu în fața unui om, vă pot încredința că am văzut *totul*, ca și cum aș fi fotografiat încăperea sau omul: este o calitate dezvoltată printr-o îndelungă obișnuință de a vedea *tot* ce se petrece în jurul meu și de a completa restul, prin intuiție. Așadar, intrând în camera dumneavoastră de consultație, am măturat cu privirea încăperea, apoi v-am cântărit dintr-o aruncătură de ochi. Am văzut între numeroasele particularități ale încăperii o mică pancartă aflată în spatele meu, pe care am citit: 14–16. Nu am putut citi însă textul pancartei. Am bănuțt însă că este vorba de orele dumneavoastră de consultație.

Vă pot spune, astfel, deși nu le văd, în prezent, forma și culoarea încălțăminteii dumneavoastră, ca și numeroase alte amănunte ale încăperii, pe care le-aș putea descrie, închizând ochii. Aș putea chiar să vă fac un portret fizic, pe care l-aș putea comunica unui coleg al meu, în așa fel, încât acesta să vă poată recunoaște pe stradă, chiar dacă nu v-a văzut mai înainte... Aș putea, chiar, să vă fac un portret psihologic, fără să mă depărtez prea mult de realitate... Este, mi se pare, exact ceea ce faceți dumneavoastră, medicii, și mai ales medicii psihiatri, în momentul când vă aflați în fața unui bolnav, pe care îl intuți în adâncul ființei sale, fără să vă înșelați în liniile mari ale caracterului sau tulburărilor sale sufletești. Aș spune că examenul care urmează acestei prime impresii de moment nu servește decât la verificarea, completarea și corectările de amănunt ale acestei intuiții primare...

— Sen, încheie Li, lecția aceasta mi-a fost profitabilă. Mi-a dat îndemnul de a observa și cunoaște în adâncime oamenii cu care am a face. Cum mi-ar fi putut, în aceste condiții, scăpa mărturiile numeroase ale neliniștilor tale – să punem punctul pe i: al neliniștilor tale sexuale?

Sen răsse:

— Mă aflam, așadar, între focuri încrucișate! Devenisem transparent și față de astrali, care mă observau – cum ne observă, de altminteri, pe toți – prin receptarea tuturor radiațiilor noastre fizice și biologice – dar și față de tine, Li, care, plimbându-ți asupra-mi o privire aparent distrată, mă scrutezi cu aceeași nemiloasă perspicacitate. În fapt, nu era greu de bănuțt. O mărturisesc. Sufăr, în echilibrul meu corporal, de această izolare impusă. Ardoarea sângelui meu african...

— Crezi că ești unicul, în această situație? îl întrerupse Li.

— ...adăugându-se anilor mei tineri...

— ...Avem aceeași vârstă, Sen! observă Li. Dar, destul! N-am nevoie de explicații. Simt însă nevoia unei intervenții directe, în suferința ta. Nu vorbesc, de data aceasta, ca medic, ci ca prieten. Îți lipsește dominația, vânjoșia care comandă corpului. Sen, o știu, nu ești un suflet divizat. Ai reușit să te unifici, să-ți disciplinezi viața intelectuală. Ai unit civilizația autohtonă, africană, și civilizația universală; deși ai avut două limbi materne, ți-ai regăsit coeziunea sufletească în atmosfera culturii de astăzi; ai aruncat o punte între masca și ritul triburilor africane, în care-ți regăsești bunicii, și decorul Comediei Franceze sau ambianța laboratoarelor; ai împletit știința cu tehnica și poezia. Ești omul timpului nostru, Sen, inginer electronist, purtând, totuși, în suflet, nostalgia de a nu fi un actor. Ai, totuși, o falie pe care nu ai rezolvat-o încă. Între temperamentul tău exploziv, tumultuos, și stăpânirea de sine... Nu protesta, Sen! Fii sincer cu tine!

— Dar nici nu m-am gândit. Vreau numai să-ți confirm intuiția...

— Cu atât mai bine! Așadar, mai ai o ultimă redută de cucerit: disciplinarea sângelui tău torid... Sen, când mă gândesc la tine, îmi amintesc de *Centaurul* lui Rodin: ființa jumătate cal, ținând corpul pironit pe pământ, supus nevoilor biologice și cărnii – și jumătate om, înfățișând *gândul*, evadând disperat către ceruri.

— Nu astfel văd pe omul timpului nostru, Sen, mai ales pe exploratorul care brăzdează spațiile interplanetare, care trăiește sub clopote de oțel în fundul oceanelor, sau care rămâne luni îndelungi în tăcerea bolților subpământene, ale peșterilor... Pentru a ajunge aci, Sen, nu este decât o singură cale: *disciplina corpului, a instinctului*. Cum adică, asceții din pustiiurile Asiei minore și-au putut stăpâni neliniștile – iar tu te lași cotropit de ele? Ce vrei să spui? Că te asemeni numeroșilor bolnavi care, către anul 1960–1990, când se răspândise în lumea medicală moda medicamentelor tranchilizante, recurgeau la pastile, pentru a-și stăpâni neliniștile? Uiți, Sen, că acest moment a fost de multă vreme lăsat în urmă și că noi, medicii, nu mai recurgem la aceste mijloace desuete, așa zice preistorice, pentru a îndrepta beteșugurile morale ale bolnavilor de voință? Cum adică – ai vrea să recurg la aceste mijloace chimice – din care am luat în farmacia mea personală câteva tuburi, pentru a le avea la îndemână, în caz de urgență – pentru a ți le oferi, în loc ca tu să afli în tine însuși tăria de care trebuie să dai dovadă? Ai poate nevoie de sprijine exterioare, pentru a înlocui voința pe care nu o afli în tine?

Cu aceste cuvinte, doctorul Li părăsi încăperea.

În luna martie a anului 2027, iuțeala navei spațiale ajunsese la jumătate din viteza luminii, iar greutatea vehiculului, ca și a locuitorilor lui, prezenta o creștere, prevăzută, de altminteri, de calculele teoriilor einsteiniene, dar pe care călătorii nu o puteau percepe. Către această epocă, grija de care dădea dovadă doctorul Li față de Mab se mărea. De teamă ca radiațiile pe care le răspândeau astralii să nu influențeze ființa plăpândă pe care Mab o purta, cei trei au construit un paravan de corpuri opace radiației lor nocive, delimitând înlăuntrul vehiculului o zonă în interiorul căreia Mab avea să rămână, în permanență. Întrevederile celor patru aveau loc în cupola-salon, ai cărei pereți erau total impermeabili acestor radiații. Astfel, existența lui Mab se depăna lină, sub supravegherea afectuoasă a celor trei.

Fire analistă, concentrată asupra propriei vieți, lipsită de viața socială care aduce femeilor de pe Pământ o distragere de la interiorizare și observația propriilor stări organice, Mab se asculta, își urmărea starea, asista la creșterea noii vieți, ale cărei mișcări le urmărea cu bucurie. Începuse chiar să asculte, cu ajutorul stetoscopului, pe care doctorul Li i-l lăsase, bătăile inimii pruncului, în adâncul ființei sale. Momentul când a auzit primele bătăi ale pulsațiilor copilului său, amestecându-și sângele cu propriul sânge, împletindu-și viața cu ființa ei trupească și sufletească, a fost copleșitor. Mab trăia momente de înduioșare, plângea de bucurie, exaltată – până când doctorul Li i-a luat stetoscopul, îndemnând-o la o existență mai puțin frământată. Și Mab și-a ascultat prietenul, a reintrat în cotidian și în ritmul vieții obișnuite, temându-se ca aceste emoții repetate să nu aibă răsunet asupra ființei plăpânde, care după ce înmugurise în sine își urma dezvoltarea.

Un examen al doctorului Li, săvârșit la mijlocul lunii aprilie, a fost satisfăcător. Nașterea avea să aibă loc către mijlocul lunii iunie. Avea să fie primul copil apărut în cosmos! Starea de tensiune a celor patru creștea pe măsură ce termenul se apropia. Neliniiștea oamenilor își avea corespondențe în instabilitatea de radiații a astralilor. S-ar fi zis că aceștia participau la tremurul de conștiință al celor patru. Era, totuși, acesta, un nou mijloc de apropiere între ei. Comunicarea dintre oameni și astrali progresa, întemeiată pe mai multe coduri și puținți de apropiere. Alfabetul cel mai exact rămânea totuși cel geometric și algebric. Limbajul muzical, întemeiat pe ordonanțe matematice, avea în ființa astralilor un îndoit ecou, atât prin percepția directă a arabescurilor sonore, cât și prin efectul acestora asupra sensibilității umane. Interferențele se multiplicau, în acest mod, adăugându-se vibrațiilor electromagnetice și specific vitale ale proceselor metabolice ale corpurilor omenești, ca și ale activităților biologice dinlăuntrul astralilor. Se adăugau

acestor vibrații elementare radiații foarte diferențiate ale gândirii. Astralii interpretau aceste vibrații cerebrale și le supuneau unei decodificări savante. Un singur mijloc de comunicare dăduse greș: acela prin cuvânt. Cei patru au înțeles repede că valorile noționale exprimate verbal erau elaborări prea complexe, rod al unei evoluții culturale specifice ale umanității, caracteristice de altminteri fiecărei comunități naționale, pentru ca astralii să se acomodeze cu acest mijloc de transmisiune a informațiilor. Distanța dintre cele două categorii de ființe cosmice era prea mare pentru a fi putut fi acoperită în câteva luni de eforturi.

— Dacă va fi băiat, îl vom numi Andrei! rostea Sen cu mândrie. Numele, după etimologia greacă, va fi semnul bărbăției, al virtuților de energie și forță!

— Iar dacă va fi fată o vom numi Grace, se alinta Mab, care rămânea în centrul tuturor preocupărilor.

— N-ar fi preferabil Urania? risca Al. Vom fi privegheați aci, noi, toți șapte...

— Cum șapte... rosti intrigat Sen. Cu noul născut vom fi cinci.

— Să nu uităm pe astrali! reaminti Al, astralii care participă în felul lor la nerăbdarea noastră și care, deși de structură minerală, *trăiesc!* Așadar, vom fi călăuziți de două zâne, de zâna somnului și de muza astronomiei...

Râdeau, flecăreau, făceau planuri pentru a-și alunga neliniștea, pentru a se minți pe sine. Erau îngrijorați. Cum se va petrece nașterea? Nu vor interveni complicații, căroră știința doctorului Li, nespecialist, nu le va putea face față? Trusa lui de instrumente va fi oare îndestulătoare? Nimeni nu îndrăznea să întrebe, dar neliniștea tuturor făcea loc încrederii, în momentul când privirile se îndreptau către doctorul Li, respirând liniște și stăpânire de sine.

În dimineața de 16 iunie, Mab se simți indispusă. Rămase în cupola ei. Li fu înștiințat. Rămase împreună cu Mab o jumătate de oră, după care apărură, calm. Cei doi, care se plimbau tăcuți prin fața cupolei, îl asaltară cu întrebări.

— „Travaliul” a început, rosti doctorul Li. Duceți-vă la cupola voastră de lucru, amăgiți-vă timpul. Faceți ce vreți. Vă privește. Totul merge bine. Dar vă previn că așteptarea va fi lungă.

— Cât timp? se neliniști Al.

— Câteva ore, cel puțin. Rămâneți însă liniștiți. Observați mai degrabă reacțiile astralilor, va fi interesant de știut cum se vor comporta față de eveniment. Nu vă îngrijorați de Mab. Am tot ce-mi trebuie, încheie Li, care se întoarse în cupolă.

Cei doi trăiau momente de îndoială și chin. Se petrecea acolo, la câțiva pași de ei, unul din cele mai cutremurătoare fapte ale lumii, iar ei trebuiau să-și păstreze liniștea de gând! Cum vor suporta trecerea interminabilă a orelor, în suferință? Al își aminti o noapte cumplită în care, singur, rămăsese bolnav, în prada unei febre înalte. Își simțea capul arzând, respirația grea și o stare generală de inconfort și greutate a corpului. Privea mereu ceasornicul și i se părea că acele rămân imobilizate în noaptea opacă, ostilă și mută. Acum trăia stări asemănătoare. Aceași greutate a respirației, aceeași nedestoinicie de a săvârși ceva, pentru a uita și a se amăgi pe sine. Și cel puțin dacă ar fi singur! Dar Sen, alături de el, îi transmitea aceeași neliniște, mărindu-i spaima. Pentru prima oară, prezența prietenului îl incomoda. Pentru prima oară, timpul nu-și

mai depăna, pentru el, egal, scurgerea, poticnit fiind în chinul așteptării. Ce se va afla la capătul acestei așteptări? Ce se petrece *acolo*? Ce *face Mab*? Suferă? Știa că Mab nu trăiește decât pentru el... sau, mai exact... nu, nu mai trăia *numai* pentru el... Între ei, intervenea o nouă legătură, o nouă ființă care-i unea și mai mult, care le adâncea dragostea... Și gândul acesta îi inunda ființa într-o fericire înfricată, în nădejdi repede înecate în suferință și teamă.

Al nu-și afla locul. Cercetă, pentru a câta oară? cronometrul. Nu trecuseră decât două ore, de la intrarea lui Li în cupolă. Atunci, neliniștea lui Al deveni spaimă. Nu se mai putea domina. Ajunsesse la termenul ultim al suferinței, peste care știa că nu mai poate trece. În acel moment, neașteptat, Al se regăsi pe sine. O clipă *văzu* pe doctorul Li, veghind calm la căpătâiul lui Mab. Văzu de asemenea pe Mab, transpirată, gâfâind, dar plină de nădejdi. O mare liniște i se pogorî în suflet. Prinse brațul lui Sen. Îi simți mușchii plini, întregul corp, în tremur.

— Sen, e timpul să intrăm în cupolă și să reîncepem lucrul!

Se priviră o clipă adânc în ochi, apoi își strânsesă încrezători mâinile.

*

După câteva ore de activitate intensă, în care observaseră o „neliniște” din ce în ce mai violentă a astralilor, cei doi *aflară* că marele eveniment se petrecuse. A fost un adevărat paroxism, al tuturor navigatorilor de pe nava cosmică, oameni și astrali. Cei doi și-au întrerupt imediat lucrul. Au trecut de la concentrarea gravă și reculeasă, la emoția care sugrumă, prin violență. A fost o adevărată furtună organică și sufletească, ce se învolbura în fiecare dintre cei patru, și răspundea de la unul la altul și de la ei la astrali. Emoția nu rămânea încarcerată în suflete, nu se exprima numai prin atitudini și lacrimi, prin cuvinte întretăiate și tremur, ci se vădea prin radiații masive, dezordonate, pe care astralii le înregistrau cu „uimire”. Furtuna emotivă, manifestată prin radiații multiple, pe diferite lungimi de undă, pe care astralii le percepeau cu amănunțime, a provocat o adevărată revoluție în comportarea acestora. Astralii și-au pierdut „liniștea” și maiestatea plutirii și au intrat într-o adevărată panică a mișcării. Erau supuși unor trepidanțe neregulate, unor mișcări în zigzag, bruște, neașteptate, asemeni mișcărilor browniene. După cum animalele sau oamenii, aflați în situații excepționale, cărora nu le pot face față, eșuează în convulsii, în crize musculare dezordonate, astralii se aflau agitați de o furtună organică pe care nu o puteau domina. Deși, la rândul-i, răvășit, Al își aruncă ochii pe ecranul care-i vădea reacțiile electromagnetice ale astralilor. Fu uimit. Pentru prima oară de când îi observau, astralii își pierduseră regularitatea emisiunilor

radiante. Erau în primul rând copleșiți de o varietate și intensitate atât de neașteptate de impulsii emotive emise de oameni, încât mecanismele lor de înregistrare erau „sufocate”, asemenea aparatelor electronice care nu mai pot face față fluxului de informații venind din afară. Invadați de intensitatea acestor radiații, astralii erau în același timp incapabili de a le prelucra, de a le ordona. Rezulta o adevărată descumpănire a întregului lor mecanism fiziologic. Astralii rățăceau bezmetici în interiorul navei, nedestoinici de aș regăsi echilibrul funcțional. Se aflau în starea unor mecanisme incapabile de a reacționa în fața unor evenimente cosmice necunoscute sau anormale, prin intensitatea lor.

Faptul n-ar fi prezentat gravitate, dacă această dezorganizare a activității astralilor n-ar fi avut repercuiții asupra mersului vehiculului în spațiu. Al a înțeles într-o clipă situația, ajutat fiind de echipamentul său electronic. Deși foarte precis autoreglat, mecanismul de climatizare, control și deplasare în spațiu a navei cosmice era dependent, deopotrivă, de regularitatea funcțională a ființelor astrale care îl controlau în răstimpuri, ca și de întregul fenomenelor vibratorii dinlăuntrul navei, cu deosebire al emisiunilor vitale omenești. Furtuna emotivă produsă de nașterea copilului, tensiunea nervoasă a celor patru nu putea trece fără să perturbe mecanismele de mare sensibilitate ale aparatelor de autoreglare. Întregul vehicul era în primejdie de a-și pierde echilibrul funcțional.

Atunci Al interveni cu siguranța și precizia hotărârilor pe care le dă omului stăpân pe nervii lui conștiința primejdiei. Sen îl secunda cu aceeași promptitudine. Ei începură prin a se domina pe ei înșiși, pentru a micșora intensitatea radiațiilor fiziologice asupra astralilor; interveniră în același timp prin emisiunea de impulsuri liniștitoare, inhibitoare, asupra astralilor; interveniră direct asupra mecanismelor de conducere vehiculară, fapt ce le era ușurat prin rapida familiarizare cu aceste procese, în cursul ultimelor luni. La rândul lor, astralii începuseră a-și recăștiga echilibrul. Mecanismele își recuperară treptat ordonanțele funcționale. Fu ca o tălăzuire din ce în ce mai puțin amplă și mai regulată, urmând furtunii dezlănțuite și anunțând reîntoarcerea la ceea ce marinarii numesc „calmul plat”. Recepționarea semnalelor de înțelegere – și poate de „recunoștință” – a ființelor astrale nu a întârziat. Cei doi au încercat pe lângă ușurarea ce urmează unei grele încercări, bucuria nețărnută, prilejuită de această neașteptată cooperare. Era primul fapt de conlucrare armonioasă între ființe cosmice, de conformație diferită, călăuzindu-și eforturile înspre același țel. Faptul dădu celor doi o nouă încredere în ei înșiși și în puțința întoarcerii pe Pământ, cu ajutorul și prin buna înțelegere cu astralii. Un moment mai apoi, cei doi, înainte de a-și părăsi instrumentele de

înregistrare, pentru a se îndrepta înspre cupola în care se afla Mab, Li și copilul, putură capta un mesaj pe care astralii îl lansau către stația planetară necunoscută, spre care se îndreptau.

*

Ușa cupolei în care se afla Mab se deschise. Li înaintă solemn, purtând pe brațe un copil ce se zbătea, în plânset puternic, robust.

— Al, îmbrățișează-ți băiatul! Mab te așteaptă!

Intrară sfioși în cupola în care Mab, obosită, îi privea cu bucurie. Al luă copilul din mâinile lui Li, îl așeză cu grijă alături de Mab, apoi îngenunche în fața patului.

Sen rămase prostiț în mijlocul cupolei, nemișcat, cu brațele atârându-i inert, în jurul corpului. Fața îi era răvășită de o emoție pe care nu o putea stăpâni. Lacrimi mari îi inundau ochii, se rostogoleau în lungul obrazilor, către bărbie. Sen plângea.

Li îi atinse ușor umărul:

— *Allons, allons, Sen, ne pleurez donc pas comme une Madeleine, mon cher!*⁶

Cuvintele lui Li treziră în ființa vibratilă a lui Sen un reviriment. Sen se întoarse neașteptat, prinse pe Li în brațe și-l obligă să țopăie în mijlocul cupolei, o rumbă.

Mab zâmbi, palid.

⁶ Haide, haide, dragul meu, nu mai plânge ca o Magdalenă! (expresie franceză).

Capitolul V

SEN, CAPTIV ÎN CLOPOTUL TRANSPARENT, IUBEȘTE

Începând din primele luni de la nașterea lui Andrei, Mab lua parte mult mai puțin la discuțiile și activitatea zilnică a cosmonauților. Nu trăia decât pentru a urmări împlinirea ființei copilului, desprins din ființa ei. Trăia o primenire sufletească pe care o simțea hotărâtoare. Traversase în cursul ultimelor luni stări lăuntrice contrastante, de la identificarea ei cu viața întregului echipaj la apropierea ei din ce în ce mai adâncă de Al, și sfârșind cu o adevărată sciziune între viața celorlalți și existența ei concentrată în jurul ființei plăpânde, care cerea îngrijire și protejuri. Orele consacrate muzicii, literaturii sau vagabondării în vis, în care se complăcuse până atunci, fuseseră înlocuite cu bucurii de altă natură, dar tot atât de cuceritoare. Era, în primul rând, plăcerea tactilă a mângâierii, spălării, înfășurii copilului, pe care îl legăna și căruia îi cânta și vorbea fără încetare. Copilul devenise o păpușă, pe care o alinta, cu exaltarea pe care o vădese adesea tinerele mame, de abia desprinse din grația adolescenței. Al privea toate acestea cu înțelegere și înduioșare. Gândul de a avea cândva un copil îl lăsase mai înainte aproape indiferent. Odată apărut, însă, copilul devenise un scop de viață, dacă nu exclusiv, în orice caz, esențial.

— Știam cu că ai să înnebunești după nașterea lui, zâmbea Mab, gândindu-se la indiferența lui de mai dinainte.

— Ce vrei? este firesc! observa Al, care se analiza mai puțin. Tatăl este, ca să zic așa, exterior, străin copilului. Grija, temerile lui pe timpul așteptării momentului nașterii acestuia se concentrează mai ales asupra mamei. În acest răstimp, îi urmărește îngrijorat indispozițiile și neînsemnatele capricii, care-l înduioșează. Dar odată copilul născut și temerile asupra sănătății soției risipite, el se „consacră”, pentru a spune astfel, viitorului, adică nădejdlor. Da, ai dreptate Mab, am „înnebunit”.

— Nu exagerați, vă rog! intervenea adesea Sen, care socotea aceste dezmierdări fizice excesive.

— Ce înțelegi tu din aceste bucurii? Ai temeri, poate, că aceste alintări reprezintă o formă inferioară a adevăratei dragoste materne? devenea Mab malițioasă.

— Nu, dar le găsesc exagerate. Ceva ca o... *Affenliebe*⁷.

— Te-nșeli, Sen, intervenea Li. Bucuria fizică a contactului și apropierea gândului nu sunt decât două fețe ale aceluiași lucru. Am să observ încă un fapt,

⁷ Dragoste de maimuță (germ.).

izvorât din experiența mea, deopotrivă umană și profesională. Cele două forme sunt cu atât mai sudate, în unitatea lor originară, cu cât oamenii – adică părinții – sunt mai tineri. Numai această vârstă, în care mama își îngrijește copilul ca pe o păpușă, pe care a părăsit-o, de altminteri, de abia cu câțiva ani mai înainte – și în care tatăl își află în copil un adevărat tovarăș de joc, cunoaște supremațiile bucurii părintești...

— Oh, dar uiți darul neașteptat al copilului, apărut tardiv, într-o căsnicie, a cărei viață este dintr-odată transfigurată!

— Nu este același lucru, Sen, te rog să crezi. Dar nu e acum momentul să filosofăm în fața acestei minuni vii!

Și doctorul Li chemă:

— Andrei!

Copilul întoarse capul în direcția doctorului. Avea ochi albaștri, obraji bucălați și păr blond, rar. Figură convențională, de bună seamă, reproducând în miliarde de exemplare aceleași frăgezimi de început, ale zorilor umane, dar totdeauna, pentru părinți și rude, mărturie a unui miracol, ce le pare unic pe lume...

— Priviți-l bine, acum – în clipa aceasta! Fixați-i imaginea pe o peliculă! Căci nu-l veți mai vedea niciodată în această înfățișare fragilă și cu acest zâmbet știrb! – și doctorul Li zâmbi unei amintiri depărtate.

— La ce te gândești, Li? Întrebă Mab, încruntându-se critic.

— E un lucru care m-a desfătat mult, pe vremuri, pentru că mărturisea o sensibilitate foarte nuanțată, aproape proustiană. Iată-l: cu ani în urmă, într-o familie de cunoscuți, nașterea unui prim copil a însemnat un eveniment poate tot atât de important ca și sosirea lui Andrei printre noi. Mătușa copilului era cu deosebire exaltată. Întreținea, de altminteri, un caiet de însemnări zilnice, ilustrat de numeroase fotografii și documentat prin înregistrarea pe bandă magnetică a scâncetelor; consemna toată evoluția copilului, de la variația greutateii și apariția primului dinte, până la cele mai neînsemnate mărturii ale dezvoltării intelectuale. Într-o zi, pe când copilul se apropia de trei ani, a fost nevoită să facă o călătorie, care avea să dureze trei luni. A fost o adevărată dramă. Mătușa, fată bătrână, era nemângâiată.

— Dar de ce plângi, draga mea? Îl vei regăsi la întoarcere!

— Da, îl voi revedea, *dar nu va mai fi același!*

— Ce vrei să spui?

— Va fi mai mare cu trei luni! Se va fi schimbat între timp! Va fi un altul!

— Iată, încheie Li. Să ne bucurăm de Andrei, de cel de acum, din această clipă! Niciodată mai târziu nu-l vom mai revedea cu această înfățișare. Așa se petrec lucrurile: suntem mereu noi înșine, dar suntem în fiecare clipă alții!

Absorbită în preocupările ei casnice, Mab nu privea decât arare primenirile peisajelor cosmice, în mijlocul cărora nava trecea cu o viteză ce se apropia de iuțeala de propagare a luminii. Nu arunca în afară, dincolo de sfera de material transparent al vehiculului, decât priviri distrase. Universul ei se concentrase în relațiile dintre ea și copil, dintre ea și ceilalți trei. Chiar existența astralilor pe care o știa apropiată, dar de care era despărțită printr-o perdea de material refractar radiațiilor, se situa dincolo de zona preocupărilor ei. Cu câtă satisfacție privi astfel, după câteva luni, cerul care învăluia din toate părțile nava spațială! Priveliștea era răscolitoare, stranie, dislocând obiceiurile ei de gândire. Se aștepta, de bună seamă, să nu mai recunoască orânduirea geometrică a stelelor, aliniată arbitrar de vechii căutători în stele, ai veacurilor și mileniilor trecute, așa cum erau acestea văzute de pe Pământ, cu ochi și gând omenesc. Dar ceea ce vedea în jur, acum, când privirea încerca să scruteze mai atent cerul, o derută, până la amețeaală. Al, care îi observa răvășirea, interveni:

— Mab, ceea ce vezi în jur nu este decât un efect optic. Dacă ai fi fost mai puțin absorbită în grijiile tale, ți-am fi amănunțit și chiar prevestit înfățișarea insolită a peisajului astral, ce ne înconjoară...

— Bine, dar ceea ce văd în jur nu sunt stelele cu care eram obișnuită! Astele au cu totul altă strălucire. E un cer neliniștitor, cu desăvârșire necunoscut...

— Ceea ce vezi în jur, Mab, este un efect al mării viteze a navei care ne poartă. Dacă am fi mișcați de viteze mici, ochiul nostru ar primi undele luminilor stelare în același mod în care le-am primit pe Pământ. Luminile stelare ne vor fi părut familiare. Dar la viteza la care ne aflăm în prezent, stelele de care ne apropiem ne aruncă pe retină unde mai înainte pentru noi invizibile, și anume unde hertziene și infraroșii, dar devenite acum, pentru ochiul uman, perceptibile, din cauza îndesirii acestor unde, datorită iuțelii. Unele mai dinainte, rare și anume prea rare pentru a putea fi văzute de noi, au devenit vizibile. E un fenomen numit de fizicieni efectul Doppler, asemănător schimbării de înălțime a sunetului unui tren care, șuierând, se apropie de noi. Ni se pare, în acest caz, că sunetul devine din ce în ce mai înalt. Dimpotrivă, șuierul trenului care se depărtează de noi devine din ce în ce mai grav, pentru că undele sonore, din cauza vitezei, se răresc. Este ceea ce se întâmplă cu noi în prezent, față de regiunea cerească opusă Constelației Capricornului. Stelele acestea, de care ne depărtăm, ne îngăduie să vedem radiații, de asemeni pentru noi necunoscute mai dinainte, și anume radiații ultraviolete și raze X. Vedem, așadar, un peisaj

schimbat, radiații până mai dinainte necunoscute! Ceea ce numeam noi, pe Pământ, firmament, are o strălucire schimbată...

— Și ce se va întâmpla dacă, după cum e de prevăzut, viteza noastră va crește, pentru a se apropia de viteza luminii? Întrebă Mab cu inima strânsă, înțelegând că se afla într-un spațiu, pentru ea, necunoscut.

— Vom observa în curând – și anume în câteva săptămâni sau luni – un fenomen și mai straniu. Stelele către care ne îndreptăm, așadar, zona cerească din jurul Constelației Capricornului, va deveni cu desăvârșire obscură. Radiațiile stelare vor fi atât de micșorate, încât ochiul normal nu le va mai putea percepe. În fața noastră va fi întuneric complet, pentru că ochiul uman nu poate percepe radiațiile stelare Roentgen.

— Vom percepe, în schimb, strălucirile stelare ale zonei opuse, de care ne depărtăm.

Al râse indulgent.

— Nici pe acelea, iubită Mab.

— De ce, aceste radiații nu vor fi mai lungi? Nu vor fi deci perceptibile, ca unde luminoase, pentru ochiul nostru?

— Da, într-un sens vor fi mai lungi, fără a fi totuși perceptibile de retina noastră – pentru motivul simplu că vor fi mult prea lungi, luând forma unor radiații, de asemeni, invizibile pentru noi, oamenii.

— Așadar, obscuritate totală, înainte ca și înapoi. Vom pluti într-un fel de ceaun cu două funduri. Ochii noștri vor privi orb. Numai pe lături, în zonele, ca să zicem așa, ecuatoriale ale cerului, vom vedea stele, care ne vor vesti prezența noastră în mijlocul aceleiași galaxii...

— Cum se desfășoară pentru noi jocurile hazardului și ale infinitului, în determinismul implacabil al legilor universale Numai că noi, oamenii, nu ne călăuzim numai cu organele noastre naturale de simțuri.

— Da, din fericire, a intervenit instrumentul care captează toate gamele de radiații cosmice. Avem în același timp calculatoare și instrumente de bord, aparate giroscopice, care ne îngăduie să știm în orice clipă unde ne aflăm – și, poate, într-o zi, vom fi în stare să mânuim acest vehicul – și să ne diriguiim în direcția dorită de noi.

În acest moment, Sen și Li intrară în îngrădirea rezervată lui Mab și Andrei. Prinzând din zbor ultimele cuvinte, Sen adaugă:

— Cât de prevăzător a fost Al, sfătuit fiind de prietenii lui de la Observatorul astronomic terestru, de a fi adus cu sine toate instrumentele de care avem nevoie, pentru a ne călăuzi în Cosmos! Ce dezarmați am fi fost fără aceste unelte!

Li observă, în completarea gândului exprimat de Sen:

— Omul este o ființă perfectă atâta vreme cât trăiește pe Pământ, tolănit pe o pajiște, traversând o pădure, sau chiar o junglă. În momentul în care, însă, părăsește ambianța terestră fără a fi înzestrat de un computer și de aparate de înregistrare a evenimentelor cosmice, este o ființă dezorientată, pierdută.

— Mă gândesc cu tristețe la situația înaintașilor noștri, răpiți de astrali, în secolele și deceniile anterioare, vorbi trist Sen. Cât de stângaci se vor fi comportat și cât de înapoiați, sub raport mental, vor fi apărut astralilor acești oameni!

— S-ar putea, totuși, ca inteligența scrutătoare a ființelor astrale, deprinse cu relativitatea faptelor și viețuitoarelor din univers, să fi descoperit principiul biologic universal al eterogenității viețuitoarelor, aparținând unor sisteme cosmice diferite. Fiecare din aceste forme vitale sunt, în felul lor, *perfecte*, din moment ce trăiesc și s-au adaptat modului lor planetar. Astralii vor fi înțeleși, cred, faptul că oamenii cunoscuți de ei nu vor fi fost *inferiori* lor, ci profund *diferiți* de ei!

— Vom avea prilejul de a le dovedi că diferențierea și eterogenitatea nu exclud gradații pe scara *valorii cosmice*, de cunoaștere, adaugă Al. Fără îndoială, astralii ne sunt superiori, prin echipament biologic inițial și prin gradul civilizației tehnice la care au ajuns, datorită unei evoluții în timp mult mai lungă decât a cunoscut omenirea. Dar omul, înzestrat de computer și instrumente de înregistrare a energiilor cosmice, compensează această inferioritate de echipament biologic adaptativ. Am convingerea chiar, judecând după examenul îndelung la care am supus pe cei doi reprezentanți ai astralilor, că nu numai că omul le este, încă de pe acum, egal, dar că le este superior. Procesul nu este, de bună seamă, judecat; procesul este încă în curs.

— M-am ținut departe de cercetările voastre. *Je courais d'autres lapins*⁸, zâmbi Mab către Sen. Aș vrea să știu: care sunt concluziile voastre provizorii asupra astralilor? Ați reușit cel puțin să-i distingeți unul de altul? Eu, cel puțin, n-am reușit, într-atât sunt de asemănători!

— Ai dreptate. Văzuți în suprafață, astralii sunt identici. Nu pot fi diferențiați de ochiul uman. Le putem însă detecta unicitatea vieții lor interioare prin instrumente electronice. S-a petrecut în cursul evoluției astralilor un fapt care-și are echivalentul și în devenirea sufletească a omului, cu toate că într-un grad mai puțin accentuat: deosebiriile exterioare dintre oameni, deși foarte aparente, îngăduind oamenilor identificările indivizilor de la prima aruncătură de ochi,

⁸ Avem alte treburi pe cap! (fr.).

sunt totuși mai puțin profunde, în comparație cu trăsăturile lor de caracter, cu existență lor lăuntrică. La astrali am observat o diferențiere tot atât de adâncă în gândire și „caracter”, corespunzând totuși unei riguroase identități de înfățișare, *pentru ochiul uman*.

— Și în ce consistă deosebiriile?

— Iată. Am început prin a le da un nume. Primul astral este numit de noi prin semnul geometric distinctiv:

OXO10

adică: sferă, semn al înmulțirii, sferă, cifra unu, altă sferă: în timp ce al doilea astral este numit:

OXO10

adică prin înlocuirea ultimei sfere, printr-o elipsă. Odată numiți, mulțumită specificității lor de radiații și reacție la stimulii trimiși de noi, am procedat la un examen de adâncime.

Primul astral are o experiență mult mai vastă. Este un „veteran” al spațiului. A luat parte la două expediții cosmice, în direcția Pământului. Are o vârstă de 435 ani tereștri. Experiența lui științifică și vitală este foarte vastă. Memoria lui electronică este prodigioasă, dar organizată astfel ca să nu rețină decât faptele semnificative, ștergând în uitare pe cele fără însemnătate. Are o sensibilitate deosebită față de muzică. Reacționează puternic la muzica lui Bach, Wagner și, bineînțeles, la compozițiile moderne elaborate cu ajutorul ordinatului. Astralul OXO10, pe care îl vom numi, pentru comoditate, astralul 1, are totuși, o gamă emotivă foarte restrânsă, în raport cu emotivitatea umană. Îi lipsesc numeroase claviaturi. În primul rând, astralul 1 este lipsit de simțul umorului, deși are exaltări și se poate mira. Nu cunoaște ironia și cu atât mai puțin autoironia. Nu are invidii, ci numai emulație: este deschis la o nevoie de apropiere, pe care am putea-o numi dragoste, sau mai exact înduioșare; are repulsii violente, dar nu cunoaște propriu-zis ura.

— Dispozițiile acestea din urmă nu au oarecare corelație între ele? se interesă Mab.

— Deloc. Repulsia este un mijloc de apărare, este mai degrabă pasivă, în timp ce ura presupune tendință distructivă, intoleranță, agresivitate. Astralul numărul unu – căci nu am dreptul să generalizez – este o ființă mai degrabă edenică, înzestrată cu naivități și bunăvoință. Este o ființă *pură*, redusă mai cu deosebire la nevoia de cunoaștere și la un arpegiu emotiv foarte restrâns, în raport cu emotivitatea umană, dar având, în schimb, dincolo și dincoace de gama sensibilității omenești zone de emotivitate, pentru noi, necunoscute.

— Ce vrei să spui?

— Nu-ți pot face cunoscut faptul decât printr-o comparație. După cum radiațiile luminoase, percepute de retina umană, nu reprezintă decât o zonă restrânsă a spectrului de radiații, având de o parte radiații cu unde lungi, hertziene sau infraroșii, pe care ochiul nu le percepe, iar de altă parte raze de mică lungime de undă, cu radiațiile ultraviolete, Roentgen sau gamma, tot astfel astralii par a avea dincolo și dincoace de gama emotivă umană zone de vibrație sentimentală pe care noi nu le putem trăi...

— ...dar pe care le putem detecta prin instrument!

— Exact. Cât privește astralul numărul 2, acesta este mult mai tânăr. Are „numai” 56 de ani și prin urmare, o experiență vitală mult mai restrânsă.

— Dar cum se nasc și cum se înmulțesc astralii?

— Nu putem ști încă nimic, interveni Sen. Va trebui să trăim câtva timp în mijlocul lor, să cunoaștem alte exemplare astrale, cât mai numeroase, să asistăm, dacă ne va fi cu putință, la procesul lor de înmulțire, înainte de a ne putea pronunța.

În ceea ce privește acumularea experienței astralilor, putem spune încă de pe acum că percepțiile lor sunt foarte exacte și rapide, că asimilarea și elaborarea acestor percepții, întemeiate pe procese electronice, este practic instantanee și că masa cunoștințelor lor este imensă. Trebuie să ținem seama însă de faptul că astralii, spre deosebire de noi, oamenii, sunt nevoiți să înregistreze totul, să devină ei înșiși adevărate enciclopedii de cunoștințe.

— Nu se petrece același lucru și cu noi, oamenii? Întrebă Mab, naiv.

— Dar nicidecum! reluă Al firul vorbirii. Omul nu este un înregistrator de fapte și documente. Sau mai exact nu înregistrează decât datele esențiale, de care are nevoie, în activitatea lui de cercetare și creație. Restul – adică marea masă a cunoștințelor – este înregistrată în biblioteci, în aparate și memorii electronice! Omul își păstrează libertatea de gândire, condiție esențială a creației. Rostul este atribuit mașinii. Asistăm la o diferențiere funcțională: omul creează, iar mașina înregistrează. Cele două activități sunt complementare. Omul și mașina alcătuiesc o unitate, formată din două părți eterogene, dintre care ultima, adică mașina, a fost creată de om.

— Diferența ce ne separă de astrali este, în adevăr, radicală: în timp ce noi, oamenii, suntem ființe inteligente ajutate de mașini, astralii sunt ființe inteligente-mașini, contopite în aceeași structură vitală.

În ziua în care Andrei începuse să vorbească, închegând propoziții coerente, și în care Sen propunea răzând să înceapă în curând a-i da primele lecții de dans, Al, înainte de a se așeza la masă în cupola-salon, declară solemn:

— Începând de astăzi, nava noastră își încetinește viteza.

Prevederile, anunțate de computere și sprijinite de aparatele optice și celelalte instrumente de bord, căpătau o nouă confirmare. După o călătorie care va fi durat cam trei ani, cosmonauții aveau să pună, în sfârșit, piciorul pe planeta de origine a ființelor astrale. Între timp, informațiile celor patru asupra navei cosmice se înmulțiseră. Încrucișarea cu alte două vehicule ce se îndreptau la un interval de câteva luni în direcția sistemului solar i-a condus la o încheiere foarte precisă: cu toate perfecționările ei, nava pe care se aflau era un model vechi, mult depășit atât în aparataj cât și în maniabilitate de ultimele tipuri de vehicule, al căror examen putea fi săvârșit de cosmonauți, cu toată viteza cu care se deplasau vehiculele în spațiu. Faptul a fost, de altminteri, confirmat de astralul nr. 1. Se părea chiar că acest tip de vehicul va fi ultimul în serviciu pe traiectul Planeta obscură – Sistemul solar. Cei patru regretau, fără îndoială, faptul că nu fuseseră răpiți câteva luni mai târziu, ceea ce le-ar fi scurtat sensibil durata călătoriei. Noile vehicule aveau, în adevăr, o viteză de accelerare mult mai rapidă, ajungând aproape de viteza luminii numai în câteva săptămâni și aveau o mișcare deceleratoare echivalentă. Părerea de rău era, totuși, compensată prin lunga ucenicie pe care cosmonauții o putuseră face pe vehicul, deopotrivă în cunoașterea astralilor, ca și a mânuirii navei. Ajutați de astrali, Al și Sen s-au familiarizat cu aceste mecanisme destul de complicate, începând prin a descifra funcționarea servo-mecanismelor de climatizare a cupolelor. La aproape doi ani de la plecare, când Andrei devenise un copil robust, riscând în răstimpuri, cu îngăduința doctorului Li, mici excursii dincolo de paravanul de izolare, în care își petrecuse prima copilărie – cosmonauții, cu excepția lui Mab, deveniseră stăpâni pe manipularea vehiculului, cu aprobarea astralului 1, care clipea intermitent din tuburile lui electronice de la suprafața corpului, ceea ce însemna, în limbajul astral al expresiei emoțiilor, o satisfacție mărturisită.

Decelerarea se accentua treptat, în timp ce viața pe navă își urma, laborioasă, cursul, până când, în ziua de 13 septembrie anul 2029, când viteza coborâse la câțiva metri pe secundă, vehiculul se pregăti să se așeze pe o planetă obscură, rotindu-se în jurul unui soare stins.

*

Pe întinderea pulverulentă de stele se ivi în direcția de mișcare a vehiculului spațial o pată minusculă, rotundă și neagră, ce se mărea progresiv, cu

rapiditate. Curând, pata deveni un imens cadran punctat divers cu o seamă de lumini palide. Cei patru părăsiseră cupolele și-și treceau privirile de la ecranul negru la aparatele portative, de înregistrare. Un sentiment de insecuritate, de teamă în fața necunoscutului îi cuprinse. Al, înfricat, privea fără să înțeleagă. Rugă pe Mab să-l ia în brațe. Preocupată și gravă, Mab privea discul întunecat presărat cu lumini devenite acum și mai distincte, sub formă de insule rotunde, distribuite neregulat pe suprafața astrului întunecat, care sfârși prin a acoperi tot cerul, dinspre Constelația Capricornului. Sen privi în partea dimpotrivă cerul, pe care-l zărea depărtat, inaccesibil. Se aflau, în adevăr, în aria gravitațională a planetei, pe care aveau să aterizeze cu o iuțeală din ce în ce mai încetinită.

Astralii erau absorbiți în manevrarea navei. Vehiculul plană pe o mare întindere, la o înălțime pe care cosmonauții o apreciară a fi cam de doi-trei kilometri. Acum cei patru distingeau o suprafață planetară uniformă, populată de numeroase cupole, de formă riguros semicirculară, formate, pe cât se părea, din aceeași substanță transparentă din care erau formați pereții navei în care se aflau, și luminate dinlăuntru de o lumină fosforescentă, asemeni luminii care scâldea interiorul navei. Cei patru avură impresia că toate aceste cupole reprezentau adevărate sere climatizate, destinate a adăposti, pe o planetă inospitalieră, vietăți aparținând altor sisteme planetare.

— Planeta îmi pare a fi mult mai mică decât Pământul. Primele măsurători ale ordinatorelor îmi indică dimensiile analoge Lunii, observă Al.

— Faptul confirmă concepțiile noastre astro-biologice, care stabilesc că dimensiunile, ca și depărtarea planetelor locuibile în univers, nu par a fi fundamental diferite de acelea ale Pământului.

— Oh, nu poate fi vorba de situația actuală a acestei planete, ci de condițiile de viață pe care le-a putut oferi cu câteva sute de milioane sau cu câteva miliarde de ani în urmă, când primele ființe au luat naștere pe suprafața acestei planete!

— Este clar, pentru noi, că astralii pe care îi vedem sunt ultimii supraviețuitori ai unei lumi stinse. Va fi plin de interes pentru noi de a reconstitui, înainte de a ne întoarce pe pământ, istoria planetară și biologică a acestui corp opac. Cine știe, ne va fi poate accesibilă și o apropiere de steaua moartă, pe care computerul o detectează la peste o sută de milioane kilometri depărtare, dar care pare, după primele indicații, a avea o masă mai mică decât a soarelui.

— Am putea poate risca o apropiere, sau, poate, chiar o descindere pe acest astru central, zise Mab bătând din palme.

— Nu cred. Masa imensă a acestui astru ar imprima o greutate atât de mare corpurilor care s-ar afla pe suprafața lui, încât am fi striviți sau, în orice caz, în neputință de a ne mișca.

— Al, dar uiți puțința de climatizare a aparatelor înghebate de astrali! Toate aceste valori ar putea fi reduse la indici compatibili cu regimul nostru de viață umană!

— Nu cred ca lucrul să fie cu puțință, *în stadiul actual al tehnicii astralilor*. Această tehnică are limite, pe care bănuiesc că ei încă nu le-au atins, sau depășit. Dar nu e momentul să ne pierdem în anticipații. Iată...

Nava în care se aflau cosmonauții își încetini și mai mult viteza și se apropie de una din cupolele luminate ale planetei. Era o emisferă a cărei rază părea a depăși 10–15 kilometri. Luminată puternic dinlăuntru, cupola avea aceleași dispozitive, așezate simetric, pe care cosmonauții le cunoșteau la nava cosmică, dar de dimensi și cu o complexitate de structură aparentă mult mai mare. Cei patru putură desluși cu surprindere, de la înălțimea la care se aflau, așezări omenești, înconjurate de o vegetație densă, aflată pe maluri de eleștee. Nava acostă la câțiva metri înălțime de clopotul climatizat. În acest moment, una din zonele laterale ale navei, adiacente clopotului, prezentă o deformare tubulară, în formă de tunel, care se adaptă unei prelungiri similare a clopotului. O clipă mai apoi, peretele despărțitor dispăru, absorbit fiind de peretele tubular, care se îngroșă. Nava comunica în prezent cu interiorul clopotului de sticlă.

Al semnaliză astralilor că au nevoie de un răgaz pentru pregătirea debarcării. Astralii acceptară. Al comandă, emoționat:

— Luați-vă fiecare „bagajele”. Nu uitați computerele sau cronometrele! Mab, ia pe An în brațe! Mă îngrijesc eu de instrumentele și bagajele tale. Va trebui să facem mai multe drumuri, dar va trebui să transportăm în primul rând esențialul, adică copilul și instrumentele.

Cei patru, încărcăți cu instrumente, pășiră cu luare-aminte pe solul planetei moarte. Ajunși pe solul dur, își așezară aparatele, pentru a transporta restul, rămas în vehicul. Mab, întovărașită de Al, rămase pe sol, în timp ce Li și Sen se îngrijeau de al doilea transport.

În acest moment, Al se puse din nou în legătură cu astralul 1. Îl întreabă dacă pot sau dacă trebuie să ia cu ei veșmintele pe care le purtau. Astralul răspunse că vor găsi tot ce trebuie în clopotul transparent, apoi, urmând pe Li, se apropie de grup.

Vestea unui nou transport uman se răspândi repede în colonie. Din depărtare se îndreptau spre ei, în fugă, mai mulți oameni, însoțiți de un câine. Întâlnirea fu emoționantă. Erau oameni răpiți de pe Pământ, recent, cu câțiva

ani în urmă, printre care și doi marinari din echipajul uneia din ambarcațiile aflate în vecinătatea insulei Sfânta Elena. Al se informă de savantul care fusese răpit cu un an în urmă, dar nu putu obține nicio lămurire, deși, pe cât înțelegeau, cei ce se aflau sub clopot, colonizarea oamenilor se făcea prin așezarea lor în zone corespunzând datei răpirii. Ar fi trebuit, așadar, ca savantul să fie printre ei.

Schimbul de cuvinte, deși scurt, fu totuși concludent pentru Al, care se puse din nou în contact electronic cu astralul 1.

Acesta îl diriguie către un grup de cupole, aidoma celor de pe navă, după care rămase în preajma grupului. S-ar fi spus că astralul șovăie, că încearcă ceva ca o părere de rău. Atunci, navigatorii îl înconjură. Erau stingheriți. Nu știau cum să-și vădească emoția, recunoștința. Se stabilise între ei, în cursul celor trei ani de conviețuire, o legătură de gând și suflet. Ajunși acum la capătul călătoriei, încercau o nostalgie pătrunzătoare. Petrecuseră, totuși, pe această navă, momente fericite, într-o comunitate totală, cunoscând înalte voluptăți intelectuale și încercând să statornicească o legătură afectivă cu ființe de pe obârșii planetare necunoscute. Computerul portativ al lui Al funcționa. Înregistrează o vie și intensivă răscolire interioară din partea astralului. Era destul. Nu aveau nevoie de manifestații exterioare, care, pentru înțelegerea cosmică pe care o dovediseră, aveau un caracter plebeian, chiar de prost gust. Între ființe de mare și subtilă diferențiere interioară, corespondențele tăcute, împlinite, sunt singurele care au însemnătate.

Astralul se depărtă încet de ei. Cei patru ar fi spus: „Cu părere de rău”. Îl întovărășiseră, câteva sute de metri, până la locul navei. Ce voluptate încercau cosmonauții de *a merge*, pe un sol planetar, dur, uniform, egal. Se opriră cu toții în preajma navei, ce părea ancorată de clopot și în care se afla astralul 2. Înaintea despărțirii, schimbă un ultim mesaj. Aflară că astralul va trebui să se depărteze un timp de clopotul în care aveau să viețuiască cei cinci și că apoi va călători un timp pe un satelit minuscul al acestei planete, ce-și avea o perioadă de revoluție de o săptămână în jurul planetei, cam la 15.000 kilometri depărtare. Al avea convingerea că astralul era ținut să depună un adevărat raport asupra călătoriei și a celor răpiți unui consiliu superior, planetar. După un interval de timp care, însă, nu avea să depășească opt până la zece zile terestre, astralul i se va întoarce și va rămâne în permanență în contact cu ei. Cu o ultimă schimbare de radiații emotive, navigatorii se despărțiră de astrali.

Despărțirea a fost greu suportată de cosmonauți. Se obișnuiseră cu prezența lor mută. Timp de trei ani, îi știuseră în apropiere, plutind calm, în atmosfera navei, veghindu-i și supraveghindu-i la cele mai neînsemnate mișcări de corp și de suflet. O știau bine: erau în situația animalului închis într-o grădină zoologică, obiect de examen atent, dar în același timp afectuos din partea unor naturaliști înțelegători. Dar condițiile erau mult mai complexe: observau, la rândul lor, pe astrali, cu același interes și curiozitate, care, cu timpul, devenise dragoste. Astralii știau aceasta. Astfel, despărțirea de cei doi și mai ales de astralul 1 fusese dureroasă, după cum fusese plină de melancolie depărtarea de ambianța navei, în care trăiseră cu atâta intimitate.

Cei patru se simțeau de două ori dezrădăcinați, fiind exilați de pe Pământ și de pe navă. Numai An aflase bucurii noi. Putea zburda în voie, putea trece de la o cupolă la alta, într-un spațiu fără limitări aparente. Trăia într-un univers nou. Se bucura de prezența altor oameni, de vegetația care înconjura cupolele; tânjea după o pădurice, aflată cam la un kilometru, în care zărea tufișuri dese și arbori. Trăia, în prezent, cu nădejdea de a urma drumul bătătorit ce ducea la copaci, ce i se păreau făpturi enigmatice, supranaturale, ca tot ce-l înconjura, de altminteri, făcând să lucreze imaginația lui fertilă, îmboldită de curiozități și alimentată prin răspunsuri date de Mab neîncetătelor lui întrebări.

Mab și Al se simțeau bine pretutindeni, uniți fiind în comunitatea lor de gând și vis. Al afla un nou câmp de cercetare, iar Mab se bucura deopotrivă pentru An și Al, pentru ea însăși, pentru toți cei cinci, în sfârșit, de a fi ajuns la capătul unei călătorii fără evenimente. Li, egal cu sine însuși, senin și privind lucrurile sub *specie aeternitatis*⁹, se găsea pretutindeni la el acasă. Numai Sen, pasionat și instabil, simțind în sine nevoia de spațiu și desfășurare, a neostoitei lui energii, comprimate pe tot timpul călătoriei, găsea scena prea mică pentru apetențele lui și se frământa ca un leu în cușcă, sub ochiul aparent distrat al lui Li – până în clipa în care acesta rosti ironic:

— *O rage! o, desesper!...*¹⁰

Atunci Sen, înțelegând că este în discordanță față de ceilalți, izbucni în râs. Cu iuțeala lui de adaptare la situațiile noi și cu robustețea lui de simțire, își regăsise firea obișnuită, amestec de satisfacție entuziastă, încredere în sine, în ceilalți și în soartă.

Marinarii care îi întâmpinaseră la sosire erau vorbăreți și sfârșiră prin a deveni inoportuni. Vorbeau toți deodată, exasperați de exilul sub cupola transparentă, neaflându-și locul, neaflându-și o rațiune de viață. Cei patru

⁹ Sub unghiul de privire al veșniciei.

¹⁰ O, furie! O, disperare!... Corneille, *Le Cid*.

începură prin a cere informații asupra vieții și oamenilor de sub clopot. Din fragmente disparate și povestiri incoherente și recupând informațiile, cei patru aflară povestea populațiilor exilate.

Pe o suprafață cam de douăzeci de kilometri pătrați trăiau 5000–6000 de oameni, răpiți de pe Pământ la diferite intervale. Marinarii erau ultimii răpiți, dar nu reușiseră să se apropie de scoborătorii populațiilor transportate pe planetă, în cursul deceniilor și desigur, al secolelor anterioare. Era o populație eterogenă ce nu se amalgamase încă. Oamenii trăiau în grupuri izolate, după proveniența lor. Marinarii descoperiseră descendenți depărtați ai unei populații indiene din America de Nord, la celălalt capăt al clopotului. Erau câteva sute. Se acomodaseră vieții planetare, dar își păstrau obiceiurile, limba, credințele, mitologia. Nu reușiseră să intre în contact cu ei. De altminteri, ei erau singurii, sub clopot, care vorbeau englezește. Se mai aflau, de asemenea, descendenți ai unor triburi africane, ai unor populații asiatice și ai câtorva familii de polinezieni. Marinarii erau singurii albi. Viața sub clopot nu era neplăcută, oamenii munceau. Își pregăteau singuri pâinea. Solul planetei, cu desăvârșire improductiv, nu putea fi folosit. Semințele de grâu germinau și se dezvoltau în apă, în vaste recipiente dispuse suprapus, în etaje, aflate în vecinătatea cupolelor locuite de polinezieni. Au învățat și ei, de la aceștia din urmă, felul recoltei, pregătirea făinii și a pâinii, creșterea algelor. Au reușit să reconstituie, din contactul cu polinezienii, singurii dintre oameni cu care au stabilit legături, o istorie a colonizării clopotelor. Se pare că la începutul acestei colonizări, oamenii aveau la îndemână toate cele necesare, întocmai ca pe navele cosmice. Lipsa de ocupație, lenevirea, nu au fost însă priincioase primilor coloniști. Faptul a fost observat de astrali, care, se pare, patrulează deasupra clopotului, putând fi văzuți uneori de locuitorii cu ochi ageri.

— Dar astralii nu au nevoie de a ne observa din aproape, adaugă un marinar. Ei știu tot ce se petrece aci. Cred că sunt informați printr-un sistem de telegrafie fără fir... ca atunci, când s-a produs un... incident, adaugă imprudent marinarul, regretându-și imediat vorbele și întrerupându-se încurcat.

— Ce incident? se interesă Li.

— Oh, o întâmplare... cum să spun? Căpitanul nostru vorbea nu știu de ce, de o „răpire a sabinelor”, când am organizat o expediție în cartierul pieilor roșii... pentru ca...

— Și cum s-au petrecut lucrurile? îl iscodi, din nou, Li.

— S-au întâmplat lucruri ciudate... foarte ciudate. Încă de când ne aflam în stare de revoltă împotriva astralilor, care ne țineau aci captivi, ne-am simțit înconjurați, cum să spun, de ceva, ca de un fluid care ne incomoda, ca și când

aerul din jur era încărcat cu electricitate. Mai târziu, pe când ne sfătuiam, și pe când organizam expediția, atmosfera a devenit și mai apăsătoare. De-abia respiram. Am crezut însă că era din cauza emoției sau a stării noastre de excitație. Această stare a crescut pe măsură ce ne îndreptam către cupolele pieilor roșii, care se află cam la patru kilometri de aci. Când am năvălit asupra lor, în timp ce ei dormeau, ca să le furăm femeile, ne-am simțit deodată loviți de fluide, asemeni descărcărilor electrice! Eram curențați în răstimpuri scurte. Întregul corp ne era izbit ca de trăsnete mici și violente, care ne-au învălmășit mințile. Am luat-o la fugă, înapoi. Pe măsură ce alergam, am reînceput să respirăm liber și ne-am regăsit liniștea. Am înțeles atunci că ființele acestea în formă de sfere făceau o adevărată poliție în jurul nostru și că ne supravegheau fără încetare. Atunci, ne-a venit mintea la cap. Ne-am apropiat de polinezieni, cu care întreținem legături. Poate da, cine știe, într-o zi...

— Cred că astralii au tras concluziile lor din comportarea oamenilor aduși aci în secolele trecute. Se vor fi petrecut aci dezlănțuiri de instincte și violențe, care îi vor fi îngrozit... reflectă Li, când cei patru rămaseră din nou singuri, într-una din cupolele lor.

— E firesc, adaugă Sen. Oamenii lipsiți de o ocupație și părăsiți în voia instinctelor elementare, ajung la barbarie.

— Exemple avem destule, în istoria navigației, în secolele trecute, când grupuri de exilați sau de condamnați de drept comun erau deportați pe vreo insulă nelocuită. În primele luni, se ucideau unii pe alții, fără cruțare. Un adevărat *bellum omnium contra omnes*¹¹. Numai târziu, și prin izolarea lor în familii locuind la oarecare depărtare unele de altele, au ajuns la împăcare. Faptul a fost observat și la anumite maimuțe. Un grup de giboni, pe cât îmi amintesc, lăsați în voia lor, au sfârșit prin a se masacra în întregime.

— Intervine, fără îndoială, reluă Li, faptul oarecum experimental, de adunare întâmplătoare de ființe, care nu s-au organizat printr-o îndelungă perioadă de conviețuire.

— Și chiar în aceste ultime cazuri conflictele sunt inevitabile...

— ...fără a fi totuși obligatorii.

*

În grupuri de doi sau de trei, cosmonauții începură să exploreze cartierele clopotului. Fură primiți cu prietenie de polinezieni, dar încercările lor de fraternizare cu indienii nu fură încurajatoare. Amintirea atacului nocturn al

¹¹ Război al tuturor contra tuturor (lat.).

marinarilor stăruia. Dovezile de prietenie ale noilor veniți erau întâmpinate cu scepticism. Aceștia au putut observa însă organizarea acestor populații, smulse din mediul terestru și împlântate pe o planetă necunoscută, în condiții noi de viabilitate. Își păstrau tradițiile, formele sociale de viață, credințele, obiceiurile, adaptându-se totuși la noile împrejurări. Cum cea mai mare parte dintre acești locuitori erau analfabeți și cum nu aveau niciun mijloc de înscriere a cunoștințelor, sau de comunicare a evenimentelor, totul era redus la memoria individuală, care era întărită prin învățarea de formule verbale, ce luau caracterul scandat și uneori rimat al versului. Lipsiți de piatră, pe care și-ar fi putut scrijela anume date, forme ieroglifice sau figuri, lipsiți de hârtie, instrumente de scris și chiar de materiale din care și-ar fi putut confecționa atari mijloace de expresie, locuitorii clopotului transparent elaboraseră o civilizație întemeiată pe amintire și poezie, pe transmisiunea în generații a faptelor memorabile, sau a marilor adevăruri cosmologice. Amintirea transportului lor pe planeta obscură devenise legendară. Sutele de ani de la așezarea lor sub clopot deformaseră faptele, păstrându-le, totuși, sensul general. Ei se considerau – mărturiseau polinezienii, cu care Li intrase în contact verbal mai strâns – ca urmași ai unor ființe trăind pe o nesfârșită întindere de apă, pe o stea luminoasă, de pe care au fost răpiți cândva, pe un car de foc. Ei trăiau aci, mistuiți de nostalgia apei frământată neconținut de valuri, bățând țărmurile străjuite de arbori înalți până la cer, cu smocuri de frunze către vârf și cu fructe gustoase. Trăiau în așteptarea celui care îi va readuce pe steaua luminoasă, pe același țărm, pierzându-se în înclinare lină, sub apele jucându-și ritmic unduirea, după aceeași cadență, care le ritmează lor dănțuirea, înainte de a se întoarce, pentru a se culca, în cupole.

Transplantații planetari se aflau, în fapt, într-o situație tragică, ce îndreptățea generalitatea mitului privind nădejdea de a putea părăsi cândva acest clopot, pentru a se întoarce pe „astrul care râdea în lumină”, după versul uneia dintre aceste populații. Înconjurimea în care erau obligați să trăiască era uniformă și cenușie. Totul era monocrom și palid; solul părea calcinat și plumburiu, lumina artificială era filtrată ca printr-o sită. Monotonia cadrului era permanentă. Nimic nu-i știrbea tonalitatea sumbră, încropită. Era firesc ca în cânturile lor, adevărate reminiscențe ale unei alte lumi, populațiile de sub clopotul transparent să exalte o existență în care să domnească variația și schimbarea: reverberațiile de lumină, în primul rând, explozia de jerbe solare, țâșnind triumfal în culori de auroră, înclinându-se apoi treptat în tării de lumină egale sau, uneori, filtrate prin perdele aeriene de forme schimbătoare, numite de poeți „nori” și încruntări ale văzduhului, pentru a ajunge după un timp, la luciri

roșietice și domoale, prevestitoare ale întunecimilor ce vor fi pătrunse de sclipirile intermitente ale altor lumi, numite de poeți „stele”, călăuzite într-o cursă maiestuoasă pe bolta cerească de roata astrală, cu lumină pală, numită „lună”...

Mitul schimbării era imaginat în poeme suspinat de nostalgii, de toate aceste triburi zburătăcite, care cântau faptul universal al *alternanței*, ce avea să ia cândva locul monotoniei actuale, a urmăririi succesive dintre lumină și întuneric, dintre ceea ce poemul numea zi și noapte; a succesiunii de faze ale vremii, în care se urmau regulat înmuguririle, expansiunea văratică, pânguirea, urmată de fiorul părăginirilor, totul sfârșind în încropirea albă și inertă, ce avea să însemne un sfârșit de ciclu, urmat fără întârziere de o nouă renaștere! Ce lume edenică, plină de încântări și ispite, de apariții neașteptate sau de vaste cicluri, succedându-se în caleidoscop, cântau aceste închipuiri mitice, care întrețineau nădejdea oamenilor exilați aci, pe această lume limitată, egală cu sine, fără zgomote și fluturi, fără păsări care să spintece aerul, fără acea revărsare de forme animale, împânzind cu palpitul lor, pământul, văzduhul și apele!

Dar faptul pe care îl aminteau toate aceste lamentații era, cu deosebire, înlănțuirea omului, răpirea libertății de mișcare, neputința evadării, oprirea în loc a mișcării și variației, caracterul *artificial*, contra naturii, al acestei ținuturi arbitrate a oamenilor pe o planetă aparținând unui alt sistem sideral.

*

Așezați în jurul mesei, cei patru reflectau asupra condiției rezervate oamenilor de către astrali. Ei recunoșteau superioritatea tehnică a acestora din urmă, dar deplângeau carențele lor afective și neînțelegerea lor totală față de soarta celor pe care îi țineau prizonieri. Între ei și oameni se ridica un zid despărțitor. Comunicările dintre ei erau parțiale – și nu cuprindeau laturile de adâncime ale ființei umane. Lipsiți de înțelegere psihologică, de o viziune sociologică și cunoștințe etnografice, astralii se aflau *alături și în afară* de esența vieții individuale și colective umane. Ei situau pe oameni pe același plan cu animalele și plantele pe care le aduseseră de pe Pământ. Socotiseră, prin urmare, că era îndestulător să creeze, prin climatizare, oamenilor, o condiție biologică satisfăcătoare pentru viața lor vegetativă, pentru ca, prin aceasta, să le creeze și un echilibru lăuntric. Urmăreau astfel în lungul deceniilor și secolelor viața oamenilor, ameliorându-le, cu ajutorul servo-mecanismelor, condițiile concrete de viață, fără să bănuiască măcar în ce măsură existența oamenilor în clopotele transparente era artificială și întrucât reprezenta o deviere de la firea

adâncă a oamenilor, care era aceea de a-și crea o cultură proprie, în permanentă dezvoltare.

— Existența aceasta planetară reprezintă o adaptare prin constrângere la împrejurări artificiale de viață, își încheie Li vorbirea.

— Ne aflăm, acum, când am cunoscut câteva din înfățișările acestei vieți...

— A, nu, cred că încă n-am cunoscut mare lucru din această imensă dramă ce se joacă pe acest sol steril, cenușiu... Ne-ar trebui, pentru aceasta, ani îndelungi de cercetări...

— Cu atât mai însemnată și mai urgentă mi se pare misiunea noastră, adăugă Sen.

— Da, consimți Li. Sarcinii noastre inițiale, de a împiedica, prin convingere, astralii de a mai răpi ființe pământene pentru a le interna ca pe exemplare de muzeu, în interiorul acestor clopote, este aceea de a găsi mijlocul unei *repatrieri* pe Pământ, vreau să zic a unei reintegrări a acestor dezrădăcinați în orbita sistemului solar și terestru! Dacă vom reuși în această întreprindere, sacrificiul și riscul propriei noastre vieți nu va fi fost inutil...

*

O săptămână de la debarcarea lor pe planeta obscură, cosmonauții au văzut o mare și neașteptată bucurie: un mesaj din partea astralului 1, care îi anunța că va sosi îndată, întovărit de unul din prietenii lor, răpit de pe Pământ cu un an înaintea lor. Așadar, Ivanov, Iv, astronom de la Observatorul Volga III, bunul prieten al lui Al, trăia! El se afla, pe cât bănuia, în lăuntrul unui alt clopot și fusese de bună seamă depozitat de radioemițătorul cu care părăsise Pământul, căci altfel s-ar fi pus încă din primele ore în comunicare cu ei. Cei patru, în stare de mare exaltare, se pierdeau în conjecturi. Erau veseli, fericiți și bucuria lor cuprinse și pe An, care nu înceta să bată din palme și să facă tumburi, prin cupolă. Dar realitatea era cu mult mai tulburătoare, mai neașteptată. Încă o dată, cei patru trebuiau să recunoască faptul că realitatea este mult mai bogată în fapte decât imaginația omenească în elaborări, oricât de arbitrare ar fi acestea.

Iv nu întârzie să-și anunțe prezența printr-un mesaj radiofonic. Își informa prietenul că este în drum spre clopotul în care se aflau și că va ajunge la el în răstimp de patru ore, de ceasornic.

— De ce atât de târziu? Nu te afli pe o navă similară aceleia care ne-a adus și pe noi?

— Nu mă aflu pe planeta centrală, ci pe unul din cei trei sateliți ai acesteia, răspunde Iv.

— Cu ce călătorești?

— Am o navă individuală, foarte perfecționată, mult mai mică decât aceea în care ați sosit voi – cu o autonomie de zbor mult mai mică, la vitezele mici și medii – deși cu o durată de zbor practic indefinită la viteze vecine cu ale luminii...

— Iv, ardem de nerăbdare să te vedem! Suntem cinci care te așteptăm aci. Grăbește-te!

— Nu pot, Al. Vreau să-ți pregătesc o surpriză. Aștept terminarea unui vehicul similar celui al meu și care îți este destinat. Uzina care-l confecționează pune în prezent... ca să zic așa, *ultima mână* la finisarea lui. Vei putea părăsi după voie clopotul în care te afli. În răstimp de câteva zile terestre, vei obține „livrarea” a altor trei nave. Veți putea călători cu toții în spațiu – după bunul plac! La bună vedere, Al! Salută-ți din parte-mi prietenii!

Iv scoborî, mulțumită coaptării tubulare dintre nava personală și clopot, în același loc în care debarcaseră și ceilalți, cu deosebire că nu avu nevoie de prelungirea tubului, prevăzut de o scară, pentru a ajunge din înălțime la sol. Urmat de astralul 1, Iv își făcu intrarea în interiorul clopotului. Plutiră apoi lin, înspre cei cinci, care le ieșiră în întâmpinare. În apropierea lor, Iv opri sfera și o părăsi printr-o ușă, deschisă automat. O clipă mai apoi, strângea viguros mâna lui Al, care făcu prezentările. Astralul asista discret la scenă, clipind intermitent radiații emotive, pe gamă ascendentă, stenică, vădind „bucurie”.

Iv era îmbrăcat într-un costum de material plastic, asemănător unui tricou, care-i mula formele atletice și-i libera mișcările. Părea un luptător de circ, viguros, mobil, plin de încredere în propria-i vâjnoșie.

— Este un model de veșmânt imaginat de mine, zâmbi Iv, simțindu-se privit, în timp ce se așeza la o masă, înlăuntrul uneia din cupole.

— Și la ce „atelier”, mă rog? se interesă Mab, care nu părea mulțumită de îmbrăcămintea lui Al, și-i dorea un costum asemănător.

— Gluma dumneavoastră, stimată doamnă, are un substrat real. Se află aci, pe această planetă, mai multe „ateliere” de confecțiuni de veșminte, sau de instrumente uzuale, destinate oamenilor. Astralii nu au pătruns, de bună seamă, în toate ascunzișurile sufletului omenesc, dar au descoperit încă din primii ani ai „colonizării” planetei cu oameni dezastrele lipsei de ocupație și necesitatea muncii. Au dat, astfel, oamenilor puțința de a lucra. Clopotul în care vă aflați este rezervat pregătirii alimentelor, din cereale, pe care oamenii le cultivă, în sere. După cum ați observat, produsul acestei munci nu rămâne, în bună parte, pentru îndestularea nevoilor... ca să zic așa locale. Surplusul este transportat de nave de mici dimensiuni în interiorul altor clopote, unde

locuitorii s-au specializat în activități diverse: în confecții de țesături și veșminte, în ustensile variate, cum ar fi, de pildă, brice, foarfeci și alte obiecte de toaletă. Materiile prime le sunt oferite de astrali. În sfârșit, o bună parte dintre oameni își consacră activitatea creației artistice, cu deosebire a operelor plastice. Veți putea avea prilejul de a le admira, deși calitatea lor este inferioară înfăptuirilor terestre, fapt explicabil, de altminteri, prin efectul transplantării acestor populații și a lipsei de contact cu solul vivifiant al țărilor de origină. Se respectă, precum vedeți, o diviziune a muncii pe această planetă, cu atât mai riguros organizată cu cât informația electronică joacă în permanență, atât pentru a indica astralilor lipsa de materii prime, cât și cantitatea de produse obținute. Totul se înregistrează automat și se desfășoară prin mijlocirea servomecanismelor. Nu se fac, vă asigur, nici statistici, nici calcule complicate, săvârșite de contabili. Calculatorul electronic intervine în fiecare clipă, reglând procesul activității de muncă – neînlocuindu-l, totuși, nu pentru că nu ar putea-o face, dar pentru a da oamenilor prilejul unei activități creatoare.

Cei patru își exprimă mirarea asupra condiției favorizate în care se afla Iv, față de restul locuitorilor planetei, în privința libertății de mișcare.

Iv ridică un pahar cu licoare vitaminată, oferit de Mab, în cinstea tuturor celor de față, neuitând pe An, care-l privea intrigat, cu ochi mari.

— Răpirea mea a reprezentat pentru astrali o adevărată revelație. Astralii știau că pe Pământ s-a dezvoltat o civilizație electronică. Ei apreciau cunoștințele arhitectonice, înfăptuirile tehnice de zbor astral sau de prelucrare a materiei, la care ajunseseră pământenii. Nu aveau însă destule date informative asupra progresului nostru tehnic. Nu uitați că adevărata noastră civilizație tehnico-științifică nu a început decât înspre anul 1950. Nu pierdeți din vedere faptul că astralii nu au putut avea asupra ultimei epoci a civilizației pământene decât informații relativ restrânse. Drumul lor dus și întors între sistemul solar stins în care se aflau și pământ durează mai mulți ani. Mijloacele de transport sunt, sau, mai bine zis, au fost rare. Astralii nu și-au concentrat întreaga activitate asupra planetei noastre, ci au explorat și alte sisteme solare. Erau obișnuiți cu un ritm de evoluție încetinit pe planeta noastră și nu puteau prevedea explozia neașteptată, adevăratei prefaceri mutațională, a culturii terestre. De altă parte, contactul cu oamenii nu fusese, pentru ei, încurajator. De bună seamă, ei recunoșteau principiul diferențierii și structurii eterogene ce ne separă de ei, admitând și dificultățile de comunicare. Dar lipsa de simțuri electromagnetice umane, absența unor sisteme fiziologice naturale de radar, limitarea oamenilor la game de radiații emițătoare și de recepție și prelucrare biologică foarte restrânsă, în raport cu alte organisme siderale, au condus pe

astrali la concluzia că oamenii sunt ființe cosmice inferioare, cu atât mai mult cu cât cunoașterea lor s-a limitat la oameni culeși la întâmplare, pe suprafața pământului.

În momentul, însă, în care ei au venit în contact cu un om de știință înzestrat cu un calculator și un aparat emițător și receptor de radio, când au putut stabili cu mine un contact efectiv, pe o claviatură nespus mai întinsă de vibrații, astralii au crezut, la început, că se află în fața unei specii terestre necunoscute. Am încercat să-i lămuresc, în lungul celor patru ani, dintre care trei petrecuți înlăuntrul navei cosmice, în care am inițiat un alfabet de comunicare, perfecționat mai apoi și care, în linii mari, răspunde cadrului statornicit de voi.

— Va trebui să unificăm aceste mijloace de comunicare, observă Al.

— Lucrul este, în bună parte, săvârșit, mulțumită centrului electronic de pe satelitul principal al acestei planete, unde am fost imediat transportat. Mi s-a creat din prima zi a sosirii mele aici un regim de viață deosebit. Nu mai eram, pentru astrali, un cobai, folosit pentru observație și experiență. Eram o ființă având drept la considerație și cu care astralii au organizat imediat un schimb fructuos de informații. Progresele acestei luări de contact, mulțumită computerelor foarte diferențiate funcțional de care dispun astralii, și care sunt superioare celor ale noastre...

— ...cel puțin până în prezent...

— ...fără îndoială — mi-au dat puțința unei cunoașteți totale a vieții de pe acest sistem planetar, ca și a evoluției sale trecute, prelungită câteva miliarde de ani și înregistrată în memorii electronice de mare exactitate. Totul este, de altminteri, catalogat și conservat în muzee aș zice arheologice, pe care le veți cunoaște în curând. Înțelegeți cu ușurință, iubiți prieteni, că dacă astralii au o curiozitate științifică atât de vie, încât să ne cerceteze pe noi, ființe depărtate, locuind pe alt sistem sideral, nu vor fi putut trece cu vederea propria lor existență și întregul lor trecut...

— ...Aflați, așadar, că am fost pus încă din primele ore ale sosirii mele în prezența Consiliului Planetar al astralilor, situat pe satelitul nr. 1 al planetei. Cu acești astrali, depășind, fiecare, o mie de ani tereștri de viață, ceea ce presupune o experiență, cu atât mai însemnată cu cât este multiplicată printr-un vast aparataj electronic, am petrecut cea mai mare parte a șederii mele pe acest sistem, adâncind posibilitățile de comunicare între oameni și astrali. Vă veți prezenta la rândul vostru acestui Consiliu peste câteva „zile”, în momentul în care toate vehiculele voastre individuale vor fi gata și când veți cunoaște codul circulației pe acest sistem care este dintre cele mai complicate și mai precise, dată fiind intensitatea acestui transport.

— Cum, circulația nu este total automatizată?

Iv zâmbi:

— Circulația astralilor nu poate fi comparată cu transporturile în comun ale oamenilor. În pofida aparențelor, astralii nu sunt ființe mecanice. Fiecare individ are autonomie, libertate de mișcare. Spiritul lor de inițiativă nu este limitat decât prin regulile generale, ce trebuiesc observate pentru a chezașui buna funcționare a tuturor. Căci astralii, deși foarte individualiști, adică foarte conștienți de unicitatea lor, sunt strict subordonați unității centrale a comunității pe care o formează și în afara căreia ei nu au nicio rațiune de existență... Dar toate aceste lucruri le veți afla treptat, în cursul zilelor... și poate al anilor ce vor urma...

*

Al renunță în favoarea lui Li la explorarea planetei obscure, în tovărășia lui Iv și a astralului 1, care, pe cât au înțeles cei patru, fusese însărcinat cu informarea și „pilotarea” lor, îndeplinind astfel rolul de gazdă însoțitoare. Suprafața planetei constituia un imens muzeu; subsolul, scobit în galerii nesfârșite, alcătua o uzină de transformare a energiei cosmice. Cele două călăuziri esențiale ale astralilor, cunoașterea și obținerea energiei, într-o planetă moartă, erau astfel organizate într-o stratificare minuțioasă și savantă. În întreaga organizație domnea, ca și în interiorul navelor cosmice, sfera și spațiul curb.

Instalat confortabil în nava sa individuală, Li părăsi clopotul cu aceeași ușurință cu care intrase, și începu să plutească lin pe suprafața planetei, alternând zone luminate divers, de clopote circulare sau oblonge și de spații libere, care lăsașu pe alocuri mari deschideri către uzinele subterane. Iv, Li și astralul călătoreau alături, comunicând în răstimpuri prin semnale de radio.

La începutul călătoriei, s-au oprit în două din clopotele transparente. Primul clopot locuit de oameni era mult mai divers și fantezist decorat decât cel pe care Li îl cunoștea. Cupolele familiale erau împodobite sau transformate de structuri arhitectonice, drumurile erau populate de statui, formate dintr-un material plastic, divers colorat. Locuitorii cupolei, în mijlocul cărora au descins, i-au primit cu multă afecțiune. Erau artiști, din diferite populații, care fuzionaseră cu ușurință în lungul deceniilor. Omogenizarea dintre triburi era mult mai înaintată, în comparație cu primul clopot. Răsunau în interiorul unei sfere, de altminteri mult mai vastă decât prima, cântece. Locuitorii își construiseră flaute și viori. Inventaseră instrumente muzicale necunoscute pe Pământ. Învățaseră să mânuiască reglarea climatizării și-și mențineau temperatura la o valoare ridicată. O bună parte dintre ei erau *in puris*

*naturalibus*¹². Viziunea edenică, de existență calmă, fără conflicte, menținea totuși urme de rezervă între locuitori, provenind din populații diferite, ale Africii și Americii de Sud.

Intrarea în al doilea clopot, de dimensi nemăsurat mai mari, poate cel mai vast de pe planetă, a răvășit pe Li, până la stupefacție. Se credea înlăuntrul unui film stereoscopic din mezozoic. Populațiile saurianilor imenși, a brontozaurilor, cu capul mic cât o vertebră și Atlantozaurilor, lungi de treizeci de metri, se mișcau printre crestele spinărilor de Stegozauri sau învecinau gâtul nemăsurat al Pleziozaurilor. Peisajul era, pentru Li, răscolitor, căci a recunoscut, pe țărmurile lacurilor adânci, înlocuind întinderile de mări, printre vegetația timidă a ferigilor, resturi din erele anterioare, și statura semeată a coniferelor araucaria, copacul înălțându-se până la treizeci de metri înălțime, care i-a populat viziunea copilăriei: Gingko, socotit de vechii japonezi și chinezi arborele sacru. În atmosfera caldă, Li a mângâiat cu ochii umezi de emoție, scoarța cenușie, frunzele triunghiulare, bilobate, florile și fructele arborelui, amintind prunele europene. Dar reminiscențele familiare fură repede copleșite de viermuiala marină a animalelor, a cefalopodelor, amonite sau belemnite, ale crocodilienilor, sau peștilor asemănători delfinilor actuali, pe deasupra căreia, stăpânind aerul, zburau stângaci pterodactili, rhamforinci sau archeopterixi voraci, ferindu-se de atingerea marilor saurieni carnivori cu boturile înzestrate cu dinți ascuțiți.

— Dar s-a păstrat aci o imagine a întregului mezozoic! exclamă Li uimit.

— Mai exact, a jurasicului, căci socotesc că ai identificat după atlasele paleontologice studiate în tinerețe câteva exemplare de brachiosaui, diplodocus, iguanodoni și brontosauri: ai remarcat lipsa celui mai înspăimântător dintre animalele care au populat vreodată pământul, *Tyrannosaurus Rex*, apărut mai târziu, în cretacic, și care se află într-o altă...

În acest moment, Li avu senzația că sângele îi îngheța în vine. O sudoare rece îi acoperi fruntea. Inima începu să-i bată cu putere. La câțiva metri de nava lui, care luneca în spațiu înspre marginea lacului format din imense blocuri de materie dură, imitând rocile terestre, apăru deodată botul imens, înarmat cu dinți puternici, al unui *Ichtyosaurus*. Li recunoscă animalul, deși nu i se înfățișa, ca în imaginile reconstituite în muzee, din profil, ci îi apărea deodată în față. În momentul primejdiei nu avu decât un gând:

— Ce prudenți am fost că, de data aceasta, nu am părăsit nava! Animalului îi va fi mai greu de a...

¹² În pielea goală (lat.).

În clipa următoare, răsună prin antena navei care percepea sunetele, dincolo de zgomotele confuze și mai depărtate ale clopotului, țiuituri și țiپete sfâșietoare de animale aeriene aidoma liliecilor și desprinzându-se din zbaterea în apă a saurienilor imenși, o uruitură surdă și apropiată, de corp care se zbate, se lovește dur de rocă, în zvâcnire. Ichtiosaurul se răsuci greoi, pe cât îi îngăduia corpul mătăhălos, și se întoarse privind speriat nava, cu ochi injectați de suferință. Li urmări apoi contorsiunile animalului în durere, în timp ce se retrăgea, printre frunzișul dens al unor ferigi. Privi apoi spre Iv, pe care îl auzi, râzând:

— Astralul 1 veghează! A trimis animalului o descărcare electrică, de avertisment. Sau poate, cine știe, sancțiunea prin descărcare electrică va fi fost dată de un alt astral, care supraveghează în permanență clopotul!

— Ne aflăm, așadar, în fața unor animale întrucâtva domesticite! reflectă Li.

— Nici nu s-ar fi putut altfel! În ambianța terestră mezozoică echilibrul faunistic, realizat pe vaste teritorii, se înfăptuia cu ușurință. Voracitatea acestor carnasiere era alimentată mereu de alte și alte animale. Aci, în acest mediu restrâns, condițiile sunt schimbate. „Consumația” ar depăși înmulțirea victimelor. Ar rezulta o disproporție a acestora din urmă, căreia ar succeda moartea, prin inaniție, a prădătorilor. A trebuit să intervină, prin urmare, vigilența astralilor, asigurând un echilibru faunistic al acestui soi de „rezervație”. Carnasierii trebuie să se mulțumească, în privința alimentației, cu alimente proteice, furnizate de astrali. Animalele mici sunt protegute, carnasierii sunt îndestulați. Asistăm la o înmlădiere, la o relativă domesticire a instinctelor, printr-o îndoită metodă: îndestularea alimentară, așadar potolirea foamei, – și penalitatea comoțiunii electrice, lansată invizibil de astrali. În fapt, astralii au descoperit cu câteva milioane de ani înaintea noastră mecanismul reflexelor condiționate, dându-le o folosință practică...

— Instinctul, oricât de înrădăcinat în ființa animală, este într-adevăr educabil, observă Li. Durata acestei educații variază după specii de indivizi și după vârsta la care se începe domesticirea. În tinerețea mea am fost mult interesat de experiența săvârșită de un zoolog într-un acvariu, cu un pește având un creier foarte rudimentar și o inteligență frustră, al cărui nume l-am uitat. Era un pește de pradă, instalat într-un mic acvariu, în fața unui pește, care-i alcătuia în mod obișnuit hrana, dar de care era despărțit printr-un geam. La vederea peștelui-victimă, carnasierul se lansa cu iuțeală spre acesta, dar se izbea de geamul despărțitor. Izbitura de geam pare a fi fost dureroasă. După un timp, revenindu-și din comoțiune, carnasierul repeta experiența, suferind o altă izbitură, tot atât de dureroasă, dar tot atât de zadarnică. Încercările s-au urmărit neconținut timp

de... șase luni, perioadă după care reflexul condiționat a fost fixat, sau, dacă vrei, timpul de care peștele carnasier a avut nevoie ca să înțeleagă faptul simplu că peștele-victimă se afla dincolo de bătaia lui. Din acest moment, carnasierul renunță la atacuri și deveni indiferent față de peștele-victimă. Experiența își află încoronarea în momentul în care geamul despărțitor al acvariului fu ridicat, cei doi pești continuând să conviețuiască, respectându-și, fiecare, teritoriul.

— Da, se petrece și aci un fapt asemănător aceluia observat în junglă. Marile feline, odată sătule, nu mai atacă animalele erbivore. Acestea „înțeleg”, de bună seamă, condiția lor biologică, oferindu-le victime la intervale regulate. Aceste victime urmează a fi plătite ca un fel de tribut carnasierelor.

— Și speciile coexistă pașnic pe același teren, râse Iv.

Li rămase îndelung în clopotul mezozoic. Pasiunea lui de biolog îi redeștepta vechi entuziasme, îmbinate cu admirație pentru astrali.

— Cum au știut astralii încă de acum două sute de milioane de ani să poată aduna ouăle acestor saurieni, să le transporte, timp de 3 ani, în condiții adaptate vieții, pentru a le repune în condiții de clocire, într-un mediu adaptat, prin scobirea de excavații pe care le-au umplut cu apă și în prezența unor vegetații reproducând aidoma peisajul pământesc din acea vreme! Câte experiențe au fost săvârșite, câte neizbutiri au fost înregistrate și de câtă perseverență au dat dovadă în tot acest timp, în care au reprodus, într-un colț de lume depărtat, cea mai mare parte a faunei acestor ținuturi, de la foraminiferi la marii saurieni, tereștri și zburători! Toate acestea mă uimesc, Iv!

— A intervenit aci un fapt care ne deosebește pe noi oamenii de astrali și care dovedește superioritatea noastră asupra acestora...

— Superioritate? Dar acum două sute de milioane de ani noi nici nu existam decât în stare potențială – într-una din aceste forme biologice, din care aveau să se dezvolte mai târziu mamiferele, iar mai târziu omul!

— Da, Li, îmi mențin afirmația: am rostit cuvântul *superioritate*. Nu interesează, în adevăr, data la care astralii se aflau în această etapă a evoluției lor, ci ritmul acestei evoluții! Gândește-te la faptul că noi, oamenii, am fost în stare, după ce am bătut pasul numai câteva sute de ani – sau dacă vrei, câteva milenii, să ajungem, în răstimp de două decenii, la elaborarea echipamentului electronic și la zborul astral! Tot ce a urmat mai apoi a fost simplă perfecționare... Să ne gândim însă care ar fi fost progresele noastre dacă am fi avut un răstimp evolutiv de 200 de milioane de ani înaintea noastră...

— Da, Iv, ai dreptate, inteligența speculativă și tehnică umană are un ritm evolutiv incomparabil mai rapid față de astrali. Dar nu mă pot împiedica de a-i admira, gândindu-mă la condițiile vitrege ale mediului în care au fost nevoiți să-

și dezvolte această civilizație tehnică, continuând, în același timp, efortul permanent de procurare a energiilor necesare unei planete ale unui sistem sideral ale cărui resurse energetice au fost sleite...

*

Următoarea expediție avu loc în aceeași formație: Al nu voia să se despartă de Mab și An, iar Sen devenise enigmatic și foarte preocupat de nevoia arzătoare de a dobândi cunoștințe filologice polineziene. Li îi dădu câteva rudimente, pe care Sen le înregistrează cu aplicație. Apoi, întovărașit de Li, Sen se îndreptă către colonia polineziană. Li zâmbi cu înțeles. Erau așteptați de o tânără polineziană, înaltă și mlădioasă ca o plantă. Corpurile celor doi păreau a fi predestinate întâlnirii: Sen și Tirinai aveau aceeași conformație, cu picioare lungi, de dansatori, același corp musculos și puternic, diferențiat, totuși, după tipologia lui Dürer, care pictase, după natură, făpturile lui Adam și ale Evei.

Li le-a ușurat înțelegerea – de care cei doi nu aveau, de altminteri, nevoie. Nu erau, ca toți îndrăgostiții, în posesia unui limbaj universal, în lumea terestră?

La despărțire, căci Li era așteptat de Iv și de astralul 1, Sen îl întreabă cu indiscreție prietenească:

— Dar tu, Li?

— Dragul meu, sunt așteptat, *acolo*, pe Pământ! Pentru aceasta am făcut căsătoria, înaintea plecării.

— Dar, gândește-te că despărțirea ar putea dura ani – și poate totdeauna! Întâmpină uimit Sen.

— Voi fi așteptat, oricât va fi nevoie. La rândul-mi, voi aștepta cât va trebui!

Sen îl privi cu admirație. Apoi, revenindu-și:

— Vasăzică asta era? *Ton âme a son secret, ta vie a son mystere*¹³, declamă Sen, șagalnic.

*

Liniștindu-și scrupulele de a explora singur întinderea planetei, Li își continuă evadările. Vizită un număr de cupole ocupate de diferite seminții, transplantate în ultimul secol, sau înrădăcinate de mai multe generații, pe solul planetei inospitaliere. A surprins în treacăt formele nesfârșit diversificate ale adaptării omenești la condiții de mediu inuzitate, a notat diferențieri rasiale și manifestări etnografice surprinzătoare, forme de culturi începânde sau dezvoltate

¹³ *Sufletu-ți tăcut ți-e plin de ascunzișuri, destinul tău adăpostește o taină!...* Variantă a primului vers din mult vestitul sonet al lui d'Arvers.

hipertrofic, în devieri paradoxale, abnorme, de la formele evolutive studiate de etnografi, pe Pământ.

— Se află aci un câmp de cercetare pe care nu l-am putea adânci nici în lungi ani de studii, observă Iv, care îl întovărășea uneori. Să ne mulțumim, însă, cu această perspectivă generală. Ne așteaptă alte înfățișări, mai depărtate de stilul nostru de viață, dar de un interes tot atât de pasionant.

Scoborâra, așadar, în Uzine. Zona subsolului planetei era perforată de un imens sistem de galerii și excavații boltite, în care erau instalate mecanisme electronice complicate. Era o lume a tăcerii și semiobscurului, dar în care pulsa o activitate neîncetată, deși inaparentă. Astralul 1 arunca în permanență fascicule luminoase, răspândind în jur aceeași fosforescență care însuflețea interiorul navelor și clopotelor transparente, pentru a oferi ochiului uman percepția lucrurilor. Li desluși, după indicațiile lui Iv, fazele mari ale proceselor: captarea energiilor cosmice, transformarea și acumularea lor, ciclurile de transformări ale materiei, de la crearea elementelor până la turnarea lor în forme de o infinită diversitate și complexificare. Uzinele erau supravegheate de astrali, care emiteau comenzi prin radiații. Aparatele se întindeau în adâncime, împărțindu-și activitatea între înmagazinarea energetică în acumulate, situate în zonele profunde ale planetei, și expedierea programată a substanțelor și energiilor necesare planetei. Astralii reușiseră, în acest mod, să înlocuiască, deopotrivă, iradierea absentă a steii centrale, în prezent stinsă, și formele de energie planetară, de asemeni aflată la capătul evoluției sale cosmice.

Revelația cea mai răscolitoare avea să fie pentru Li călătoria la antipodul clopotului, unde locuia împreună cu prietenii. Acolo se concentraseră urmele întregii evoluții planetare și a formelor paleontologice stinse, în lungul frământatei istorii a planetei. Muzeul ocupa suprafața astrului pe mai bine de jumătatea lui, reconstituind etapă cu etapă o evoluție depășind trei miliarde de ani. Li compară umilit diferența dintre cunoștințele geologice și paleontologice ale oamenilor, în privința trecutului planetei lor, în comparație cu bogăția de informație a astralilor.

— Cele două istorii nu sunt comparabile, observă Iv, ghicindu-i gândul. Nu este în joc numai diferența fundamentală de condiții cosmice care au operat în cursul devenirii celor două planete, ci mai cu deosebire diferența ce ne separă pe noi, oamenii, de astrali. De când am scoborât pe această planetă am reușit să înțeleg și mai limpede criteriul suprem de studiu, care trebuie să călăuzească pe cercetător în cunoașterea naturii: principiul eterogenității, a diferențelor adesea *totale* care separă formele și viețile astrale, unele de altele...

— Să nu exagerăm, totuși, îl întrerupe Li. Diferențierea nu exclude totuși o anumită unitate de configurație generală, rezultat ultim al unității de compoziție chimică a universului ca și a uniformității legilor care îl domină.

— Acest din urmă fapt mi se pare destul de relativ, întâmpină Iv. Dar nu e momentul să-l examinăm acum. Să ne urmărim mai degrabă examenul trecutului acestui corp sideral...

Spre deosebire de noi, pământeni, care nu putem descoperi fosile din epocile în care pământul se afla la temperaturi de sute de grade, astralii conservaseră urme de viață încă de pe când planeta lor se afla în primele faze ale evoluției sale. Încă de pe când temperatura pe sol a acestui astru avea 420 grade, au apărut ființe vii, a căror structură bio-chimică a fost organizată în jurul siliciului. Deosebirea este fundamentală față de organismele pământești, al căror edificiu chimic este format din carbon. De aci derivă diferența dintre organismele acestui sistem și cele terestre.

— Să nu fi jucat carbonul niciun rol în evoluția vitală a acestui astru? observă nedumerit Li. Iată, aci, un schelet de formație ce pare vitală și care seamănă în mod izbitor cu un trunchi de copac, cilindric, împodobit, în partea de sus, cu o coroană sferică. Pare o fosilă calcinată.

— Reconstrucția istoriei planetei pe care astralii au reușit să o urmărească în lungul perioadelor lor... să zicem geologice, a cunoscut, pe cât am reușit să înțeleg, două mari cicluri: un ciclu al siliciului și un ciclu al carbonului. Ciclul siliciului, arhaic, apărut la temperaturi ridicate ale planetei, a dăinuit în întreaga evoluție planetară, iar după răcirea planetei, a continuat până în prezent. Ciclul carbonului a fost mult mai scurt: a apărut din momentul în care temperatura a scăzut mult sub o sută de grade Celsius, și s-a prelungit până în epoca în care temperaturile astrului îmbătrânit s-au apropiat de acelea ale hidrogenului lichid. Astralii au conservat toate aceste forme... sau pe cele mai multe dintre ele... Cele ce am putut vedea m-au răvășit însă, prin varietate și bogăție, deopotrivă în privința formelor microscopice, asemănătoare formațiilor vitale terestre, cât și a formelor vitale diferențiate, care nu au ajuns însă la bogăția de înfățișare și structură a speciilor terestre.

— În adevăr, nu găsesc nimic în jur, adăugă Li, în primul rând, din ceea ce ar putea indica o bifurcație vitală, între plante și animale.

— Formațiile vitale, pe această planetă, au fost mult mai uniforme, în comparație cu cele terestre, rezultat și al uniformității relative ale acestei planete, fără înclinație a axei sale pe orbită, așadar fără anotimpuri, ca și a compoziției atmosferice și a unei structuri „geologice” lipsită de variație.

— A fost, parc-se, o lume mohorâtă și fără mari frumuseți...

— ...dacă o judecăm antropomorfic, cu mentalitatea și preferințele noastre pământești. Dar și judecată obiectiv, această lume pare a fi fost mult mai săracă în forme decât lumea noastră. Iată, în prezent, universul acesta mort nu este locuit decât de către astrali, care înfățișează formule vitale arhaice ale acestui univers, ce nu vrea să se resemneze la dispariție.

— Să trecem la alt sector, Iv. Aș prefera să urmăresc evoluția astralilor în timp. Aș vrea să știu: cum se reproduc, cum sunt constituiți, cum este organizată civilizația lor, cum transmit ei din generație în generație cunoștințele pe care le au, valorile teoretice?

Ca și cum ar fi înțeles, astralul 1 își accelerează lunecarea și se înalță mult deasupra planetei, îndemnând pe cei doi, prin semnale radio, să-l urmeze. Plutiseră un timp, zburând peste clopote oblonge, încărcate de forme fosile și roci, reconstituind peisaje planetare apuse, înfățișând, mumificate, manifestări vitale pulverizate de sute de milioane de ani, în solul planetar. Ajunseră, în sfârșit, într-o imensă cupolă, care urmărea evoluția astralilor de la primele lor forme, de dimensi minuscule sau microscopice, asemănătoare foraminiferelor. Succesia formelor se împlinea progresiv, complicându-și în lungul evoluției structura interioară și mărimdu-și volumul corpului.

— E un fapt analog celui observat uneori pe Pământ de paleontologi, izbucni Li. În varietatea de forme și manifestări ale Naturii, se pot observa câteva tipare constante. Nu s-a observat oare că anumite specii actuale au avut în trecut dimensi pitice, girafa actuală derivând dintr-un animal de mărimea unei pisici?

— Analogia se oprește aci, observă Iv. Căci ceea ce deosebește pe astrali de ființele terestre diferențiate este modul lor de înmulțire. Astralii se înmulțesc prin diviziune asexuată! Se poate urmări fenomenul, în lungul erelor planetare. Nu avem timp pentru aceasta. Mi-a trebuit, de altminteri, multă vreme până când am surprins amănuntele procesului. Sunt, pentru un locuitor al Pământului, fapte înmărmuritoare. Judecă, te rog.

Privit în evoluția lui, ca să zic așa, individuală, procesul pare a fi asemănător diviziunii asexuate terestre. Astralul care este sortit înmulțirii prezintă la un moment dat profunde tulburări de structură și comportare. Crește în volum, își pierde cu desăvârșire ordonanțele electronice, dispozițiile simetrice ale structurii. Corpul îi este sediul unei adevărate revoluții, care răvășește *total* orânduirea vitală de adâncime a ființei lor, și care nu se poate nici pe departe compara cu modificările activităților hormonale ale femelelor terestre, în stare de gestație. În această tulburare a funcțiunilor vitale, ființa își pierde în aparență toate dobândirile vitale, ale experiențelor sale trecute. Este o adevărată anulare vitală. Urmează o deformare a corpului sferic, o gâtuire și o separare a celor

două părți, astfel constituite. Asistăm la o multiplicare prin sciziparitate. Cele două ființe rezultate suferă o adevărată restructurare. Ele reconstituie în mare ființele astrale din care au provenit, dar nu mai păstrează din structura lor funcțională decât ceea ce pământenii numim informația ereditară, de specie, pierzând cu desăvârșire memoria individuală a părintelui, așadar, experiența lui personală de viață. Cele două ființe rezultate din acest proces sunt, așadar, nou născute, neștiutoare, urmând a-și apropria printr-o îndelungată experiență proprie cunoștințele și „cultura” astralilor maturi. Este o maturizare fără o educație impusă de astralii parentali. Astralii se formează singuri, prin efort personal, prin imitație a comportării astralilor adulți, prin perfecționarea progresivă a aparatelor lor electronice, făcând parte din echipamentul lor vital. Această educație este foarte lentă, mult mai lentă decât a pământenilor. Un astral adult, un savant căruia i se poate încredința conducerea sau controlul unei nave spațiale trebuie să depășească vârsta de 400 ani tereștri. Până la vârsta de 80–100 de ani, astralii nu sunt decât simpli învățăcei.

Până aci nimic senzațional. Intervine însă în acest proces un fapt fundamental: acela care determină înmulțirea astralilor. Lucrurile se petrec astfel. Către vârsta de 900 de ani tereștri, astralii îmbătrânesc. Dispozitivele lor electronice oboresc, reacțiile lor pierd din precizie și vivacitate. În acest stadiu, astralul se dezagregă, pe cât am înțeles, din proprie voință. El se simte inutil, povară pentru comunitate. Recunoaște superioritatea astralilor adulți în activitatea generală a ființelor astrale, care alcătuiesc o unitate. Integrarea astralilor în această unitate este atât de intimă, încât niciun astral, oricât ar fi de depărtat de planeta-mamă, să zicem la câteva zeci de ani-lumină – nu pierde legătura cu această comunitate, chiar dacă legătura prin radio cu centrul planetar durează mai mulți ani, pentru a fi stabilă.

Rezultatul acestei unități de structură și funcțiune a organizării astralilor comandă și procesul înmulțirii lor: în momentul când un astral dispare – ar fi mai exact să spun că renunță la viață – în același moment este înlocuit printr-un proces de înmulțire a unui alt astral, adult. *Procesul înmulțirii astralilor este reglat electronic*, în mod automat, în așa fel, încât numărul lor total rămâne totdeauna același, pe cât am putut deduce, după câteva indicii, ridicându-se la 450.000! Această reglare automată este de o mare precizie: în momentul în care un astral „bătrân” își începe procesul dezagregării, începe în altă parte, la un astral adult, fenomenul premonitor înmulțirii, de turburare a structurii corporale, în așa fel, încât în clipa în care un astral moare, el este înlocuit, uneori la distanță de mii de kilometri, de un altul.

— Socotești că această reglare prin compensație a „nașterilor” este un rezultat al unui principiu stabilit și conștient de astrali, sau un proces de echilibru „natural” de obârșie cosmică?

— N-aș putea spune, deși gândul m-a preocupat în lungul acestui an terestru, petrecut pe această planetă. Înclin totuși către o orânduire naturală, avându-și o expresie riguros statistică, manifestare a unui fenomen care, sub alte înfățișări, are loc pe planeta noastră.

— De pildă?

— Numărul aproape egal al bărbaților și femeilor al unei populații umane, reglat de mecanismele cromozomiale, sau chiar fapte neînsemnate aparent paradoxale petrecute într-o societate, ca, de pildă, scrisorile puse din distracție, la cutie, fără timbre sau fără adresă, și al căror număr este aproape constant într-o anumită populație, în lungul anilor.

— Da, încuviință Li. Se petrece aci un fapt de o semnificație generală, în întregul univers și care-și are corespondență în lumea biologică. Lumea fizică este formată dintr-o infinitate de particule sau, dacă vrei, de individualități fizice, care dacă nu sunt independente unele de altele, se află la distanțe imense unele de altele, chiar dacă formează un același „corp”. Spațiul unui atom este practic vorbind „vid”, particulele formatoare planând pe orbite foarte depărtate unele de altele, dacă privim lucrurile la scară atomică. S-a putut spune, de pildă, că lansând o particulă în linie dreaptă printr-un corp dens și opac de mare grosime, cum ar fi corpul omenesc, traiectoria acesteia ar putea să nu întâlnească niciuna din particulele alcătuitoare ale corpului! Și totuși, aceste individualități fizice, depărtate unele de altele și reprezentând o anumită autonomie, alcătuiesc în întregul univers o singură unitate, prin integrări succesive în sisteme fizice, inserându-se unele altora, într-un fel de ierarhie funcțională.

— Ei bine, continuă Li, după o pauză, un fapt similar, dar de altă proporție și cu altă semnificație, se petrece și în lumea vie. O colonie de albine alcătuiește o unitate, deși albinele alcătuitoare se pot afla uneori la sute de metri și poate kilometri departe de stupul de origină. Furnicarul, termitiera și mai ales societățile umane, deși formate din indivizi izolați în spațiu și mergând, ca să zic așa, în aparență, fiecare, de capul lui, formează totuși o aceeași unitate, călăuzită de „reglări” și „autoreglări” naturale, instinctive sau conștiente, care le mențin o anumită constanță în spațiu. Dar cel mai turburător exemplu, încheie Li, nu este oare corpul unei viețuitoare diferențiate, formată din miliarde de celule? Aceste celule sunt, fără îndoială, în aparență, adică la privirea omenească cu ochiul liber, în perfectă continuitate unele cu altele, formează

țesuturi bine organizate. În realitate, aceste celule sunt depărtate spațial, ascultând totuși de legile de organizare și unificare a întregului organism. S-ar putea, în aceste condiții, ca reglarea nașterilor pe această planetă să fie „naturală” și nu urmărită și decretată conștient de astrali.

— Faptul este plauzibil, deși greu de verificat. În adevăr, pe cât am putut stabili, numărul astralilor a variat în cursul timpului, mărindu-se după anumite criterii obscure, în legătură, pe cât bănuiesc, cu intensificarea zborurilor astrale. Cred că în ultimele sute de ani – dacă socotim de data aceasta timpul în rotații planetare locale, care sunt ceva mai scurte decât anii pământești – numărul astralilor a crescut.

*

Mab a primit cu înduioșare pe Tirinai – numită de Sen, Ti – în cupola în care cosmonauții se întruneau, spre a lua masa. Duișia îi alcătuia, în fapt, tonalitatea sufletească obișnuită, încă din timpul în care a înțeles că nu mai este pe lume o ființă izolată, ci alcătuiește împreună cu noua viață ce o purta la sân și împreună cu Al, o altă ființă, în trei forme diferite. Cu timpul, această simțire i-a invadat întregul fel de a fi. Totul o înduioșă. Felul lui Al de a vorbi și de a privi, apropierea lor de gând, întâmplările mărunte ale existenței lor claustrate. Un hohot de râs sau o lectură, prezența prietenilor în preajmă, astralii pe care-i știa planând înlăuntrul navei, supraveghindu-i deplasarea în spațiu, dar mai ales muzica, toate o înduioșau, dădeau ființei lui Mab un fel de moliciune morală, de îngăduință, de simțământ apropiat. Mab își recunoștea mai înainte anumite durități și nemulțumiri surde, înclinare spre ironie, înciudări. Acum, totul era pentru Mab obiect de împăcare, de mulțumire. Simțământul, la început ațipit, timid, căpătase dezvoltare, după nașterea lui An. Râsul și mișcările copilului, privirile lui, brațele-i mici ce se întindeau către ea, felul copilului de a-și petrece brațul după gâtul ei, în momentul când mai târziu, îl îmbrățișa, nevoia copilului de ocrotire, slăbiciunea lui, de ființă neajutorată, plânsetul și chipul în care răspundea cuvintelor de „mamă” și „tată”, șovăielile lui, în epoca în care făcuse primii pași, gângureala ce a precedat deprinderile vorbirii, toate acestea și multe altele, expresii și mișcări, catifelare a pielii, zâmbet și limpezime a ochilor, șovăieli, stângăcii sau tresăriri ale corpului cald, aveau în întreaga ei ființă un răsunet multiplicat, cu nesfârșite prelungiri, în durată. Mab își trăise maternitatea în acest climat de liniște și gingășie. Duișia îi alcătuisese adevăratul regim sufletesc, în care învăluia oamenii și întreaga viață.

Apariția lui Ti, condusă de Sen, în pragul cupolei, i-a răspândit în întregul corp un val de moliciune și căldură lăuntrică. O iubea pe Ti, înainte de a o fi văzut, numai ascultând cuvintele lui Sen, și citindu-i entuziasmul feței transfigurate.

Mab a intuit încă de la prima vedere puritatea acestei ființe gracile, neștiutoare, străină de orice ascunzișuri, încrezătoare, naivă. A presimțit apoi dezvoltarea, înflorirea lui Ti, împlinirea ei, în expansiunea feminității cuceritoare, pasiunea. Dar mai mult decât maturizarea corpului, încă nubil, Mab citea în viitor creșterea lăuntrică a lui Ti, sub călăuzirea lui Sen. Acesta își dădea seama de gravitatea însărcinării ce și-o luase. Avea să umanizeze o ființă a naturii, să o deștepte la o nouă viață, în spirit. Avea să o ridice la aceeași treaptă cu toți ceilalți, care împărțeau această comunitate.

Sen își începuse încă din prima zi îndatoririle, pe care înțelegea să le ducă la bun sfârșit. Începuse prin a o învăța pe Ti englezește. Primul cuvânt, *darling*, avea, în rostirea lui Ti, un farmec cuceritor și nou, care entuziasmase pe căpitanul ambarcației, al cărei echipaj fusese răpit de astrali, împreună cu ceilalți marinari.

Căpitanul, care devenise încă din primele zile un familiar al noilor veniți, nu avea nimic din înfățișarea convențională a „lupului de mare”. Nici colier de barbă, nici mers legănat. Era timid, tăcut, retras. Arunca în jur o privire mirată, albastră și blândă. Mângâia lucrurile cu ochiul. Se bucura lăuntric. Contrasta cu purtarea liberă și gălăgioasă a marinarilor săi, care, înțelegând că noii veniți aparțin unei alte zone de gândire, îi vizitau rar.

Căpitanul era tăcut. Rostea arare cuvinte cu tâlc, ce defineau o situație sau chiar o îndelungă discuție, printr-o formulă.

La câteva zile după sosirea celor cinci pe planetă, când Ti lua parte pentru prima oară la masa lor, discuția se animase în legătură cu primirea în cercul lor a tinerei polineziene.

— Ți-ai luat o mare răspundere morală, Sen! observă Al. Nu trebuie să te oprești la drum de mijloc. Ți-ai propus să ridici la conștiința culturii o ființă care se simțea fericită în nevinovăția ei edenică. Îți dai seama că o neizbutire, sau chiar o oprire la drum de mijloc a acestei întreprinderi – care sunt, de altminteri, foarte cu puțință – ar putea duce la un grav impas această ființă dezrădăcinată?

Sen răspunse cu gravitate.

— ...M-am gândit la aceasta, încă din primul moment. Nu fac, vă asigur, un experiment. Nu o fac nici în chip egoist. Dar nu pot face altfel! Nu înțeleg să trăiesc alături de Ti, ci în comunitate de suflet totală cu ea. Ti trebuie să-și apropie o conștiință, care să fie un reflex al culturii întregii umanități. Numai în

acest fel ne vom putea desăvârși căsătoria. Căci, din cele ce am cunoscut în viață, socot că, în afară de anume nepotriviri corporale și de ceea ce în limbaj juridic folosit de avocați la procesele de divorț, de „nepotriviri de caracter” – ceea ce separă pe soți, depărtându-i unul de celălalt, este deosebirea de treaptă culturală, în care se află. Afirm nevoia de „omogenizare” a soților. Nu e numai un principiu. E și o nevoie a mea. Iubesc pe Ti și înțeleg să o ridic la umanitatea plenară.

În tăcerea ce urmă, căpitanul rosti cu voce scăzută:

— Purity Galathee și-a aflat împlinirea în dragostea lui Pygmalion!

Capitolul VI LUMINI PE CENUȘA ASTRALĂ

Sistemul planetar în care se aflau cosmonauții avea dimensiuni miniaturale. Amintea dispoziția unui planetarium dintr-un muzeu științific. Luțea deplasării vehiculelor, pe care cosmonauții le-au obținut la opt zile după sosirea lor, reducea și mai mult distanțele.

Cei patru, împreună cu An, transportat în nava lui Mab, cărora se adăugaseră Iv și astralul 1, zburau în grup. Cele șase nave au făcut mai întâi un zbor deasupra planetei, pentru a obține asupra-i o perspectivă generală. La propunerea lui Sen, au trecut, din motive de nostalgie, încă o dată deasupra clopotului lor de reședință. Sen ținea să arunce o ultimă privire asupra regiunii în care locuia Ti, chiar dacă aceasta nu putea vedea, din clopotul luminat, grupul navelor exterioare, plutind, pentru ea, în întuneric. După un ocol în spirale din ce în ce mai largi deasupra clopotului, grupul de nave se îndreaptă înspre satelitul nr. 1, unde se afla Consiliul Planetar.

...Ciudată plutire în noapte, această călătorie, în care grupul, urmând un culoar gravitațional statornicit cu multă exactitate, încrucișa la înălțimi diferite numeroși astrali, pe care nu-i puteau însă dibui decât prin radiolocație! Miraculoasă exactitate a deplasării, înaintând orb, în noaptea sură, către obiective ce nu-și vedeau prezența decât prin efecte gravitaționale! Pentru cei patru deplasarea presupunea la început dificultăți: erau obișnuiți, mai înainte, să se călăuzească în spațiu după corpuri luminoase sau luminate; acum trebuiau să renunțe la controlul vizual, mărginindu-se la examenul unui ecran de comandă, situat alături de aparatele de climatizare și de zbor. Interiorul navelor era luminat slab, dar fiecare dintre nave era prevăzută cu reflectoare puternice, putând menține și o legătură vizuală între ele. Zburau astfel înspre satelitul principal, schimbând cuvinte rare. Numai An, revenindu-și din frica primelor momente, când fusese așezat pe un fotoliu ovalar, lângă Mab, întrerupea tăcerea prin întrebări la care ceilalți răspundeau monosilabic.

Cei patru, împreună cu Iv și asistați de căpitan, se consfătuiseră îndelung înaintea plecării. Își dădeau seama de greutatea întreprinderii lor, de a convinge Consiliul Planetar de a opri exodul prin rapt, al pământenilor, de a libera pământenii care voiau să se întoarcă în sistemul solar și de a stabili o convenție, prin bună înțelegere, cu oamenii de a ușura zborul astral numai voluntarilor. Nu puteau ajunge în niciun fel la un asemenea rezultat, prin câteva „întrevederi”, chiar organizate progresiv. Va fi necesar nu numai de a desăvârși alfabetul comunicării, care, între timp, mulțumită calculatoarelor, făcuse progrese, dar

trebuiau transpuse în limbaj cosmic anume adevăruri etice, privitoare la libertatea ființelor, la dreptul lor de a se determina după propria voință, la respectul pentru demnitatea fiecărei făpturi cosmice. Metoda ce trebuia folosită în aceste discuții trebuia elaborată cu îngrijire. Observația lui Li era tulburătoare. Trebuia să se înlăture convingerea astralilor în privința identității de structură între oameni și animale. În adevăr, dacă astralii admiteau diferențierea între animale și plante, ei nu puteau fi convinși decât cu greu de diferența de treaptă ce separa pe oameni de restul animalelor.

Cum? Oamenii nu aveau oare structuri anatomice și dispoziții fiziologice asemănătoare animalelor? Oamenii nu-și recunoșteau ei înșiși obârșia animală? Cum i-ar fi putut diferenția astralii, ținând seama de faptul că între speciile animale existau deosebiri uneori mai mari decât acelea ce separau pe oameni de restul animalelor? Se adăuga acestei dificultăți și greutatea de a convinge pe astrali de blândețea comportării și elevației etice a oamenilor. Nu fuseseră obligați astralii de a corecta pornirile impulsive ale oamenilor, împiedicându-i de a se război între ei sau de a folosi violența în raporturile pe care le stabileau între diferite comunități? Nu erau obligați de a întreține un serviciu de supraveghere permanent asupra comunităților umane, împiedicând prin penalități severe, cu ajutorul electrizărilor, orice deviere de la corectitudinea moravurilor? Și, pentru a termina enumerarea acestor întâmpinări care vor fi de bună seamă făcute de astrali la încercările de convingere ale celor cinci, se va putea oare explica faptul că oamenii, înlăuntrul clopotelor climatizate, au încercat a ucide animale, pentru a le servi drept hrană? Cum se puteau explica și motiva aceste porniri – și mai ales aceste ultime încercări de ucidere a unor ființe inofensive, în scop culinar – când oamenii aveau la dispoziție toate substanțele alimentare de care aveau nevoie? Se putea oare justifica logic și etic, uciderea unui animal, numai prin simplul fapt că... gustul cărnii lui ar fi fost mai plăcut decât pasta proteinică pregătită de alge? Preferința de a devora un biftec în locul unei bucătării savante, pregătite științific, era, fără îndoială, o dovadă irecuzabilă de sălbăticie, înapoiere etică și identitate între oameni și animale!...

Poziția etică și logică a celor cinci în fața Consiliului planetar era, de bună seamă, spinoasă. Argumentarea comporta dezvoltări îndelungi, într-un cod de comunicare complicat, iar stabilirea unei identități de vederi între organisme planetare atât de diferențiate părea foarte ipotetică. Cei cinci au hotărât, așadar, să nu atace frontal aceste dificultăți, ci să le serieze progresiv, în timp.

— Ne aflăm în preajma satelitului 1, anunță Iv. Este satelitul principal, sediu al Consiliului planetar și muzeu al viitorului, al modelelor științifice de navă, al computerelor, așa cum va trebui să fie construite în serie în următorii ani, al numeroaselor aparate de cercetare a radiațiilor cosmice, al galaxiilor exterioare, pregătitoare ale noilor teorii cosmogonice. Tot aici se află rezultatele experimentale de ordin biologic general și genetic pe care astralii le-au început asupra speciilor vegetale și animale terestre. Dar va trebui să admită ca, sub acest raport, sunt cu mult în urma noastră.

Toate aceste modele și forme de anticipare sunt transportate zilnic din satelitul nr. 3, intermediar în ceea ce privește dimensiunile, în care lucrează astralii științifici, a căror experiență depășește 700 ani tereștri și care ajung uneori la 1500 și chiar 2000 de ani, fiind, din cauza rolului însemnat pe care îl joacă în cercetare, exceptați printr-un fel de opțiune de la legea îmbătrânirii și reproducerii prin sciziparitate a celor mai mulți astrali. Satelitul 3 este, cum am spune noi, pământenii, rezervat cercetării științifice fundamentale. Este creierul inventiv, consacrat efortului de cunoaștere, după cum satelitul 1 este organul deliberativ și executiv al sistemului.

— Dar satelitul 2? riscă Mab o întrebare, în timp ce mângâia distrată capul lui An.

— Acesta este păstrat intact, de câteva sute de milioane de ani. E un obiect de observație, în care se studiază impactul meteoriților, procesele evolutive ale materiei, efectul radiațiilor cosmice asupra unui corp astral rămas în stare de păcăgînire. Totul este, însă, cercetat de la distanță. Niciun astral nu se poate apropia de acest satelit, pentru a nu produce alterări, chiar minime, prin iradiațiile lui proprii. Totul este cercetat din depărtare, fapt, de altminteri, ușor, dată fiind finețea detectării instrumentelor de care astralii dispun. În această privință, astralii ne depășesc. Nu au nevoie, pentru a adânci un corp ceresc, de a debarca pe suprafața lui. Totuși, distanța intervine, începând de la anumite valori...

— Iată-ne ajunși! exclamă Iv.

Mab fu dezamăgită. S-ar fi așteptat la edificii impunătoare, la construcții de arhitectură bizară. Astralii destoinici de a fi înălțați imensele semisfere adăpostind animale preistorice sau de a fi scobit interiorul planetei pentru a clădi uzine și acumulatori de energie de o putere, pentru gândirea omenească, înimaginabilă, nu-și adăposteau sub nicio cupolă membrii Consiliului planetar.

Navele se apropiară de un sol cenușiu și neted, aidoma solului planetar, părăsit cu o oră mai înainte. La locul debarcării se aflau cinci astrali de dimensiuni ușor superioare astralului 1, plutind liniștiți la depărtări variabile, pe o suprafață ce nu depășea, însă, o sută de metri pătrați.

Al lansă în codul Morse combinat cu semnale geometrice, un semnal care fusese adoptat din raporturile dintre oameni și astralul 1, ca un semn de salut. Membrii consiliului răspunseră printr-un semnal identic și „conversația” începu.

Primele contacte se refereau la codul limbajului. Al și Sen cerură informații asupra rezultatelor ultimei, obținute prin prelucrarea marilor computere. Răspunsul astralilor, precedat de un semnal convențional, însemnând *Satisfaction*, dădu indicații pe care computerele cosmonauților le înregistrară cu exactitate. Întrevederea continuă, în timp ce Mab se apropie de astralul 1, pentru a da lui An bucuria de a privi pe acesta din urmă. Copilul urma interesat clipirile luminilor de pe suprafața corpului astralilor, își plimba privirea de la navele celor patru, cufundați în înregistrări și calcule, la formele sferice, ridicându-se în depărtare. An îndemnă pe Mab să arunce un fascicul de lumină, pe solul satelitului, și începu să se joace cu reverberațiile luminilor colorate, pe care le schimba mereu, învârtind un buton. Întrevederea se apropia de sfârșit, după o oră, măsurată pe cronometrele pe care cosmonauții le transportaseră pe bord și care înregistrau, alături de ore și fracții de secundă, data exactă, la care se aflau: 21 septembrie 2029.

...21 septembrie, reflectă Mab cu melancolie... Pe Pământ, în emisfera boreală, este începutul toamnei! În evantaliul veșnic deschis al perindărilor terestre, nicio zi nu seamănă cu alta, nicio clipă nu dezvăluie ochiului aceeași priveliște, niciun anotimp nu survine în același fel, în succesiunea anilor... În timp ce aci, totul este uniform, neschimbat, încropit în același decor! Mab își privi cu tristețe copilul, destinat, poate, să rămână în acest decor sumbru de planetă moartă, fără perspectiva de a se întoarce vreodată în atmosfera pământului, luminată de soare și înmiresmată de pulberi vegetale. Pentru primă oară, de când se afla în această călătorie, fața i se întunecă.

Între timp, întrevădarea celor cinci cu înțelepții Consiliului planetar luase sfârșit. Mulțumită calculatoarelor, un mare număr de hotărâri fuseseră luate. Cosmonauții înțelegeau, de altminteri, că în activitatea funcțională a tuturor astralilor, se vădea un simț al economiei timpului, care contrasta cu „răbdarea” lor, în întreprinderi care, pentru un pământean ar fi fost cu greu suportat, ca, de pildă, o călătorie siderală de lungă durată. Astralii aveau totuși o noțiune foarte exactă a scurgerii timpului, care izvoră deopotrivă din structura electronică a corpului lor, dar și din mecanismul lor intelectual, destoinic de a da folosință maximă condițiilor lor de activitate.

Cosmonauții erau mulțumiți. Pe lângă stabilirea codului de comunicare cu astralii, care nu mai avea nevoie decât de o seamă de perfecționări de amănunt, obținuseră din partea Consiliului toate libertățile pe care le sugeraseră: libertatea de mișcare, în primul rând, cu excepția apropierii până la o anumită distanță de satelitul 2; posibilitatea de a intra în comunicare științifică directă și chiar de colaborare cu științificii satelitului 3, de la care aveau să obțină toate indicațiile ce aveau să le îngăduie de a cunoaște datele de care aveau nevoie pentru a ajunge la același stadiu de progres cu astralii, îngăduința unei colaborări, la liberă alegere, cu unii din astrali și chiar urmărirea unor cercetări științifice personale, fără asistența activă a astralilor... ceea ce făcu pe Al să suradă, căci nicio activitate umană nu putea rămâne în afara detectării, din partea astralilor.

Sen a fost cu deosebire entuziasmat de acest spirit liberal al ființelor astrale. Concesiunea aceasta fusese, de altminteri, acordată la sugestia lui. Sen elaborase în lungul celor trei ani petrecuți în nava spațială un proiect de o îndrăzneală tehnică revoluționară, deși principiile pe care se sprijinea erau dintre cele mai „ortodoxe”, în raport cu științele clasice. Nu-și dezvăluise încă proiectul prietenilor săi. Simțea că acest proiect avea nevoie de maturizare. Măi știa că, în condițiile de lucru de pe navă, întreprinderea era irealizabilă. Chiar pe pământ, în laboratoarele de care dispuneau centrele tehnico-științifice, înfăptuirea i se părea plină de greutate, necesitând colaborarea unei echipe numeroase de cercetători. În prezent, însă, în stația de Cercetări științifice fundamentale a satelitului 3, știa că va afla toate condițiile necesare îndeplinirii proiectului. Bănuia că va afla, în același timp, colaborări prețioase, printre cercetătorii astrali. Într-o clipă, viața pe această planetă îi apărură limpede, călăuzită fiind de un țel bine determinat: își va petrece șederea astrală, între activitatea lui... pedagogică, de Pygmalion, ce avea să ridice la lumină pe Galathea, cu ajutorul binevoitor al lui Mab și Li – și între cercetările lui, în laboratorul satelitului 3, unde va lucra până la înfăptuirea proiectului.

Terminarea acestuia avea să coincidă, nădăjduia Sen, cu data reîntoarcerii lor pe pământ. Sen aprecia, cu modestie, acest răstimp, la patru ani tereștri. În acest interval, Consiliul planetar al sistemului solar din Capricorn trebuia convins de legitimitatea reîntoarcerii lor pe pământ.

*

Vizita următoare, sub conducerea lui Iv și a astralului 1, pe satelitul principal al planetei, a avut pentru pământeni semnificația unei mari revelații. Știau de mai înainte că acest satelit constituie un muzeu al viitorului, reprezentând o prefigurare a „lumii de mâine”, așa cum aceasta era concepută de astrali și așa cum era pe cale de a fi înfăptuită, cu ajutorul descoperirilor științifice în curs. Viitorul îi fascina, de altminteri, după cum însuflețea și pe astrali. Curiozitatea intelectuală, apetența cunoașterii, procesul descoperirii tainelor naturii de către o ființă gânditoare, oricare ar fi aceasta, om sau astral, conducea în mod obligatoriu la anticiparea viitorului. Omul de știință trăiește, de bună seamă, în timp, dar se împarte inegal între prezentul, care înfățișează efortul total al personalității sale, și un trecut reprezentând pregătirea împlinirii acestui prezent. Dar năzuința ultimă a omului de știință este viitorul. Trecutul are pentru el o valoare de sprijin teoretic și practic, prezentul înseamnă muncă în concentrare și luciditate, dar viitorul înseamnă vis și poezie. Omul de știință este o ființă completă. De altminteri, numeroasele muzee pe care cei cinci le vizitaseră pe pământ, crearea unei discipline științifice riguroase, viitorologia, reprezentată prin profesori de mare autoritate, unind seriozitatea cercetării cu îndrăzneala imaginației, îi pregătiseră pentru această deschidere de zare...

Nemulțumiți cu vitezele astrale obținute până la acea dată, apropiindu-se de iuțeala luminii, astralii se străduiau să anuleze teoretic unul din principiile fizicii, pe care pământenii o numeau fizică einsteiniană, consistând în faptul că viteza luminii nu poate fi depășită în Cosmos. Savanții astrali admiteau, la rândul lor, validitatea principiului, dar îi aduceau un corectiv: faptul era exact, în măsura în care cercetătorul se afla în situația *pasivă* a constatării lui, sau chiar la aplicarea practică a principiului, în limite modeste; dar principiul înceta de a mai fi valabil, cel puțin teoretic vorbind, în momentul în care savantul trece de la atitudinea pasivă, de observator al Naturii, la atitudinea activă, de transformator al Naturii. În această nouă poziție teoretică, *totul se schimbă*. Inteligența nu trebuie să se mărginească a cunoaște legile universului, sau să le folosească fără a le modifica – ci, la nevoie – *să le depășească și să le înfrângă!* Exemplul oamenilor de pe planeta Terra, a sistemului solar, era concludent. Omul primitiv a călăuzit în folosul său instinctul natural al câtorva animale sălbatice, domesticindu-le.

Fizicianul de mai târziu a reușit să stăpânească legile universului, transformând structura acestuia. Viteza luminii exprima astfel o iuțea maximă pentru atitudinea intelectuală a pământeanului ca și a astralului din trecut, dar principiul nu mai putea rezista voinței pământeanului sau astralului prezent. Istoria evoluției științifice a planetei obscure din constelația Capricornului se afla astfel la o limită, separatoare a două ere istorice distincte. Astralii se aflau în pragul erei în care aveau să cucerească universul prin viteze depășind exponențial viteza luminii.

O bună parte din aparatele aflate pe acest satelit erau consacrate mecanismelor ce aveau să conducă la acest salt mutațional. Schemele de lucru și schițele de experiențe erau expuse în aceste expoziții, pentru a prilejui astralilor, lucrând în alte regiuni decât în stațiile satelitului 3, de a lua cunoștință de ele, a contribui prin perfecționări la desăvârșirea lor, sau, în sfârșit, de a le putea verifica experimental.

Viitorul apropiat prevedea mecanisme practice conducând la împiedicarea degradării energiilor cosmice în energie termică, așadar, o degradare a energiilor prin creșterea progresivă a entropiei. Era, fără îndoială, o abatere locală și temporară de la acest principiu universal, dar de un interes științific și tehnic de o însemnătate hotărâtoare pentru întreaga comunitate astrală. Conversiunea energiilor unele în altele, fără pierdere, reprezenta o imensă economie de efort într-o civilizație aflată pe un sistem solar mort, în care problema captării sau creării energiei se punea cu mare acuitate.

Interveneau de asemeni, în concordanță cu aceste perspective ale viitorului, dar prin rezultate de cercetări urmărite pe alte căi, o transformare a aptitudinilor și modalității de viață a astralilor, ca individualități cosmic-biologice. Până atunci, astralii erau socotiți ca rezultate ale evoluției locale ale planetei de obârșie – ca toate ființele aflate în cosmos, de altminteri. Noua eră avea să intervină în acest proces de formație și evoluție, pentru a accelera și ameliora echipamentul fizio-psihologic al astralilor, intervenind în procesul lor de înmulțire. Savanții astrali își propuneau să intensifice mecanismele electronice naturale ale astralilor, pentru a le mări până la proporții depășind sute și mii de ori aptitudinile naturale. Savanții interveneau în mecanismul informației ereditare, producând procese mutaționale. *Aveau să obțină așadar, prin procese electronice, supraastrali cu dotare logico-matematică și de echipament „genetic”, putând înlocui o adevărată uzină.* Se lucra în același timp – și primele rezultate experimentale erau foarte încurajatoare – la schimbarea procesului de înmulțire al astralilor. Studiul faunei și florei terestre arătase, în adevăr, că modul de înmulțire asexuat era inferior, nediferențiat. Multiplicarea

sexuală, implicând dimorfismul sexelor, avea să dea evoluției astralilor un nou impuls creator. Cele două procese, echipamentul structural al ființei lor și înmulțirea pe cale sexuată, erau, de altminteri, conexe.

Rezultatele acestei mutații provocate aveau să fie decisive. Comparația cu oamenii și chiar cu unele animale arăta măsura în care dragostea, ca act total, fiziologic și psihic, transforma și înnobila ființa, adâncindu-i sensibilitatea. Astralii recunoșteau, într-un cuvânt, că sensibilitatea lor, deși depășind în claviatură dotarea firească umană, era diferită și mai ales calitativ inferioară celei omenești. Bucuriile exultante, extazele, delirurile senzuale, conducând la înfăptuiri artistice, la dănțuire, muzică, simț arhitectonic și poezie, într-un cuvânt la simțul frumosului, erau la ei rudimentare. Nu se puteau compara nici măcar cu simțul elementar la armonia culorilor și cântului al anumitor animale, cu deosebire al păsărilor. Le lipsea, prin urmare, astralilor o dimensiune vitală și spirituală esențială: esteticul. Civilizația lor era pur tehnică, utilitară. Creația lor era limitată la simetrii pur intelectuale. Era aceasta oare un rezultat al structurii lor inițiale, de ordin chimic, edificiul corpului lor fiind constituit pe bază de siliciu? Savanții astrali se întrebau. Și se mai întrebau dacă, intervenind pe cale moleculară și introducând în structura lor bio-chimică pe bază de siliciu atomi de carbon, în număr mai mare, nu vor putea produce un proces mutațional al individualității lor, destinat să le transforme în mod fundamental structura civilizației, așa cum, la rândul lor, oamenii fuseseră în stare să transforme viața socială și culturală cu aproape un secol în urmă, prin intrarea lor în era electronică și cibernetică.

Astralii erau astfel însuflețiți de nevoia unei schimbări de structură a civilizației lor. Nu erau mulțumiți cu înfăptuirile prezente, ci năzuiau mereu la altceva, le crease un climat moral priincios studiului, care avea să-i conducă la un nou palier evolutiv, la care – o știau bine – nu puteau ajunge decât prin ajutorul cercetării științifice.

Corolarul acestei orientări se concretiza în muzeul viitorului, aflat pe satelitul 1, prin nevoia de transformare a naturii, a peisajului planetei lor. Transformarea ambianței nu avea să fie numai utilitară, ci și de înfrumusețare. Uniformitatea avea să fie înlocuită prin diversitate; simetria avea să facă loc arabescului, vigoarea geometriei va fi înlocuită cu fantezia. În această privință contactul cu oamenii va fi fost, pentru astrali, profitabil, dar, până în ultimul timp, de semnificație limitată. Apariția, pe planeta lor, a unor oameni-savanți, cu care astralii au putut stabili un cod eficient de comunicare, avea să alcătuiască începutul unei noi ere, în care astralii aveau de învățat de la aceste ființe. Astralii erau ființe deschise curiozităților. Nu se închistau în convingerea

propriei lor excelențe. Rezultatele științifice obținute până atunci nu le justificau un orgoliu, care i-ar fi făcut impermeabili influențelor din partea altor ființe: este motivul care a îndemnat pe membrii Consiliului astral de a da libertăți totale savanților pământenii, punând astfel temeiurile unei colaborări, care intra, de altminteri, în vederea acestora.

*

Prietenia dintre Mab și Ti se adâncise, în câteva zile. Mab prefera să rămână în cupola ei, renunțând la evadările periodice ale celorlalți, care cutreierau spațiile, într-un neîncetat dans astral ce-i plimba de pe un satelit pe altul, și-i însuflețea, până la o adevărată beție a cunoașterii. Chiar Al își părăsise pentru un moment observațiile astronomice, pentru a putea amănunți cele două muzee, al trecutului și al viitorului, și a discuta cele văzute, în nesfârșite comentarii cu ceilalți prieteni. Cât despre Sen, el își împărțea timpul între vizita în cartierul polinezian și satelitul 3, unde își petrecea, de altminteri, cea mai mare parte a timpului.

Intrată într-o nouă viață, contactul cu Sen, Mab și Li, i-a deschis lui Tirinai, dintr-odată, orizonturi. Fiecare dintre noii veniți contribuia într-un fel sau altul la „educația” lui Ti, fără să aibă aerul. Căpitanul ambarcației își avea, la rându-i, un rost, în această deșteptare a polineziei la o nouă viață.

Mab o întâmpina de fiecare dată cu înduioșare. O vizita uneori. Poposirea în mijlocul acestei populații smulse din mediul ei natural o întrista, însă, până la suferință. Cât de meschină era viața acestor oameni, ai căror strămoși erau obișnuiți să cuprindă orizonturile nesfârșite ale mării, din înălțimile vulcanice ale insulelor presărate pe întinderea oceanică! Cât de umiltoare i se părea această bălăceală pe marginea unui lac artificial, străjuit de o vegetație pipernicită, a acestor urmași ai navigatorilor care traversau Pacificul din insulă în insulă! Statura lor dreaptă era destinată a scruta zările, de pe bărci duble sau de pe imbarcații a căror stabilitate era cheazășuită de prezența unui balansier, și nu de a rămâne chirciți în preajma unor cupole de material plastic, care nu aveau nimic de a face cu locuințele strămoșilor lor!

Mab le admira corpul măsliniu și fața lată cu nas teșit, și se gândea la soarele torid care dogorea statura înaltă a semenilor lor, rămași pe pământ; ea evoca vântul care le răvășea părul și bucuriile lor înalte, în timpul dănțuirilor și muncii, ale mișcării libere și canotajului. Toate aceste gânduri o mănneau și – deși era o fire blajină – simțea încolțindu-i în suflet revolta. Revolta împotriva silniciei care închircea omul, deviindu-l de la rosturile lui naturale, acelea de a-și crea o cultură, care să fie rodul muncii și fanteziei lui. Privirea îi luneca apoi la

zâmbetul comunicativ și cald al lui Ti. Era frumoasă Ti, și plină de expansiuni calde, când dănuia, bătând pasul pe loc! Răspândeă căldură de suflet, când începea să cânte. Înduioșă, când începea să recite versuri. Ti era o poetesă naivă, care cânta tot ceea ce vedea. Cânta făptura chipeșă și glasul lui Sen, cu inflexiuni calde; amintea grația zâmbitoare a lui Mab, care, mergând, parcă plutea; evoca multa știință a lui Li, privirea pierdută în depărtări a lui Al, gingășia și nevoia de alintări jucăușe ale lui An. Cântecele și versul lui Ti tresăreau în bucurii de tril, imitând râsul lui An și se înecau apoi într-o nostalgie copleșitoare, pentru un trecut depărtat, neguros, de abia bănuat.

Mab o privea și o asculta, răvășită. Versurile poetului îi redeșteptau durerile uitate ale *Lebedei* baudelairiene, rătăcite pe trotuarul sordid, în timp ce bătea neputincioasă pavajul cu aripile-i albe.

În trei săptămâni, Ti se apropiase sufletește de clanul lor. Rămânea mai mult cu Mab, așteptând răbdătoare pe Sen, decât în cartierul polinezian. Mab zâmbea, gândind la destinul tuturor femeilor de navigatori, așteptând răbdătoare ivirea bărcilor, în larg.

Trei săptămâni după sosirea celor cinci pe planeta soarelui obscur, avu loc căsătoria dintre Ti și Sen. Lucrurile s-au petrecut cu simplitate. Mab era încântată. Detesta gălăgia, ceremonialul complicat, expansiunile necontrolate. De altminteri, populațiile arhipelagului preferau manifestările simple. Descendenții insularilor au păstrat acest gust al naturalului necomplicat, nuanțat totuși de melancolie și cântec monoton. Cei cinci, Iv, căpitanul, împreună cu marinarii au asistat la un dans în cartierul polinezian, apoi au condus pe soți în cupola lui Sen.

Niciodată Ti nu fusese atât de plină de farmec. Se înfrumusețase cu toate podoabele, care, deși nu erau multe, dădeau înfățișării ei un aer sărbătoresc: un triplu colier, format din mărgele rotunjite, dintr-o substanță de sinteză, provenite din uzinele astralilor, având culori variate, brățări la fiecare braț, costum elastic, adoptat după modelul preferat de Iv. În pragul cupolei lui Sen, grupul se despărți, iar soții se instalează într-un climat de fericire egală.

A urmat o perioadă fără evenimente. Viața pe planetă se desfășura monoton, în ritmul activității de fiecare zi, măsurată de cronometre. Sen se îndrepta zilnic, îmbarcat în micronava sa personală, înspre satelitul 3, unde activitatea sa se desfășura fructuos, iar ceilalți își împărțeau vremea între observații astronomice, vizite la muzee și îndeletniciri cotidiene.

Trecură, astfel, câteva luni.

— Sen, purtarea ta este intolerabilă! Dacă îmi dai voie să folosesc un loc comun al limbajului parlamentar de pe Pământ, foarte la modă cu decenii în urmă, voi declara: „protestez cu ultima energie” împotriva tăcerii tale, privitoare la cercetările ce le urmezi în laboratoarele astralilor!

— De ce cu „ultima energie”? Întrebă Sen, ironic și mulțumit de sine. Cum, ai ajuns la capătul mosorului? Te credeam mai bogat în rezerve energetice, Al!

— Lăsând gluma la o parte, cred că exagerezi, Sen! interveni Mab. Când ai de gând să rupi tăcerea în legătură cu misterioasele tale îndeletniciri? Știi bine că Al te consideră ca un electronist genial. Știi bine că suntem cu toții convinși de interesul pe care îl vor avea cercetările tale, că ardem de nerăbdare să fim puși la curent cu stadiul acestor lucrări – și totuși, păstrezi tăcerea. De ce?

— E simplu: din timiditate. Cercetarea care-mi absoarbe gândurile este atât de revoluționară, încât am șovăit de a vă dezvălui vreun amănunt, înainte de a obține câteva rezultate inițiale. Acum, când socotesc că primele experiențe au fost concludente, mă pot libera.

— Suntem numai urechi, rosti căpitanul interesat, care lua parte la cina ce avea loc în cupola cea mai încăpătoare a cartierului în care locuiau.

— Iată, în esență gândul – și îndrăzneala mea nebunească. O recunosc deschis: întreprinderea este nemăsurată, dar este în spiritul oricărei Inteligențe universale, demne de acest nume, așadar, este specifică Omului. M-am luat la trântă, în luptă singulară, cu realitatea ultimă a lumii, cu Infinitul.

— În adevăr, Infinitul este obsesia noastră a tuturor, în primul rând a astronautilor și matematicienilor! suspinară toți, în cor.

— Nu ești original în această privință, Sen!

— Intervine însă un fapt de la care începe originalitatea mea. Infinitul nu este pentru mine numai o obsesie, un termen de comparație, o valoare asimptotică, rezumând însăși esența gândirii noastre. Infinitul este și un domeniu pe care înțeleg să-l domin, să-l supun, să-l fac perceptibil simțurilor noastre, ființei noastre integrale. În aceasta consistă nebunia mea! Ascultați-mă, cu înțelegere și bunăvoință.

M-am așezat în fața infinitului, încă din vremea adolescenței. L-am văzut și l-am intuit pretutindeni; în vastitatea orizontului marin, în preajma Dakarului, l-am descoperit în mine, în adâncurile neostoite ale simțirilor arzătoare, în firele de lumină ale sclipirilor stelare, în peisajele revelate de microscopul electronic. Trăiam, fără îndoială, în mijlocul oamenilor. Mă bucuram de prezența lor, îi iubeam sau mă războiam cu ei, circulam printre mulțimi, în orașe tentaculare, sau cutreieram cu ochii rarele întinderi de junglă africană, respectată încă de

civilizația invadatoare, dar adevăratul meu interlocutor, adevărata mea realitate în care mă situam mental era Infinitul!

Oh, nu vă puteți închipui câte forme lua pentru mine această noțiune, de la semnul ∞ , cu care operează matematicianul, până la împânzirea stelară din constelația *Vulturului*, care-mi risipea mintea în nemărginire, până la pierderea știrii de mine însumi. Infinitul a dobândit în acest mod, pentru mine, o realitate multiplă, concretă, apropiată, făcând parte din ființa mea cea mai intimă. Eram în același timp dezamăgit, umilit chiar, de indiferența pe care oamenii obișnuiți o au față de Infinit. Oamenii trăiau în El, se mișcau în unduirile lui, făceau parte din ființa lui proteică, și ignorau faptul – sau, ceea ce putea fi același lucru, nu aveau în fiecare clipă a vieții lor... conștiința acută, halucinantă, a *prezenței* lui. Atunci mi-am spus: *Trebuie* să fac omenirii un dar! Să le revelez Infinitul!

Am fost precedat în această acțiune de numeroși inventatori, care au pus oamenii în fața altor realități, de pildă a Spațiului, care era vădit prin imaginea televizată. Dar ambiția mea era mult mai mare. Trebuie să le revelez ființa infinitului, în mod concret: Infinitul, în fața privirii omului înmărmurit, așezat într-un fotoliu și mânuind butonul unui aparat!

M-am întrebat însă, prin ce mijloace voi putea face sensibilă omului realitatea infinitului, sub formă de senzație directă, imediată. Răspunsul nu a întârziat. Nu aveam decât o singură cale: prin mijlocirea Luminii!

— Haida, de! surâse Li. După ce ai închinat un imn infinitului, începi acum o altă tiradă, imnul luminii!

— Bine! Ai poate dreptate! Renunț la lirism. Voi evoca o amintire, pentru mine, de mare plenitudine. Am făcut, la începutul studiilor mele universitare, un semestru de iarnă, într-un oraș dintr-o țară nordică. Am trăit câteva luni în ceață, sub un cer noros, fără o rază de lumină.

— Fără o singură... „*tira*”, rosti Ti, care, spre surpriza și bucuria tuturor, lua cuvântul pentru prima oară la conversația din timpul mesei, pronunțând primele cuvinte în englezește, dar adăugându-le cuvântul polinezian „*tira*”, care înseamnă *rază de soare* – reminiscență fără echivalent exterior pentru exilații din planeta ce se învârtea în jurul unui soare stins.

Sen se opri o clipă emoționat, se înclină și sărută mâna soției sale. Continuă apoi:

— La sfârșitul șederii în această țară, învăluită în cețuri oceanice, am luat aerobuzul și am ajuns în câteva minute pe țărmul nordic al Africii, în orașul Constantine. Explozia de lumină care m-a întâmpinat la scoborârea din vehicul m-a exaltat. Îmi regăseam adevăratul meu climat, în lumină, sub cupola cerului nefiresc de albastru, fără pată și în reverberația depărtată a mării. Asistam la un

dialog al luminii și culorilor vii, în beatitudine. De abia atunci am înțeles estetica templelor grecești, ale căror frize erau colorate intens, în tonalități vii, de albastru, roșu sau galben. Mi se păruse, până atunci, că acest „badijonaj”, cum îl numeam, era lipsit de gust, mărturie a unei sensibilități fruste, barbare. Acum îl găseam natural, încadrându-se țărnelor de miracole, avându-și pe fiecare din acropolele cetăților împlinirea lui supremă.

În noaptea care a urmat, și pe care am petrecut-o cutreierând bulevardele exterioare ale orașului sub sclipirile stelare, a încolțit gândul operei vieții mele: *cucerirea Infinitului prin lumină*. Îmi aminteam, fascinat de scânteierile stelelor, clipind tăcut în nopți, de gândul unuia dintre căutătorii tainelor lor: dacă pământul ar fi fost acoperit de o pătură groasă de nori, asemeni atmosferei planetei Venus și dacă nu am fi avut, noi oamenii, niciodată presimțirea existențelor stelare, am fi rămas veșnic în faza copilăriei culturii, neștiutori ai rosturilor noastre în lume. Numai mulțumită luminilor stelare, omul s-a putut ridica deasupra lui însuși, și-a putut statornici locul în lume, cunoaște pământul prin navigație și adânci structura lumii, prin analiza spectroscopică. Aceste fire de lumină pe care le culege în mănunchi piețița retinei noastre ne dau răspunsurile tuturor întrebărilor noastre. Numai prin mijlocirea particulelor miraculoase, numite fotoni, reprezentând cuantumul de energie al radiațiilor de lumină, suntem în stare să primim mesaje multiple ale universului, adică ale Infinitului!

Mi-a încolțit atunci un gând: cum s-ar putea ca prin captarea și amănunțirea fotonilor, adică prin citirea și interpretarea mesajelor luminoase pe care ni le trimit stelele, să facem sensibilă prezența infinitului? Înțelegeam atunci că în natură nu se poate irosi nimic și că raza luminoasă a stelelor alcătuiește o mărturie a structurilor lor de adâncime. Și mai înțelegeam de asemeni că gama luminoasă a mesajului stelar nu este decât o parte din această radiație, că de o parte și de alta a radiațiilor luminoase se află radiații de lungime de undă mult mai mare decât lumina, cum sunt radiațiile hertziene și infraroșii, iar altele, mult mai mici, ca radiațiile ultraviolete, Roentgen și gamma. M-am întrebat atunci: dacă aș reuși să captez printr-un simplu aparat totalitatea radiațiilor cosmice, n-aș obține oare, prin examenul amănunțit al acestor radiații, un semn al structurii întregului univers? Și dacă aș reuși să *convertesc* radiațiile cu lungime de undă mai mari sau mai mici în unde luminoase, n-aș fi în stare să *văd* direct rosturile și fenomenele ce se petrec în sânul Infinitului? Așa a încolțit în capul meu gândul unui *Convertisor universal*, destinat a capta toate energiile universului, reducându-le în același timp la gama radiațiilor luminoase, pentru ca ochiul nostru, organul miraculos al contactului cu lumea, să fie sensibil!

Odată obținută captarea și convertirea radiațiilor universale aveam să încerc să obțin o amplificare a razelor luminoase, pentru ca acestea să dezvăluie privirii omenești taina totală a lumii. Cu alte cuvinte, după cum microscopul și mai ales microscopul electronic ne dezvăluie secretul structurilor vitale până la scara dimensiilor moleculare, conexarea unei lunete sau a unui telescop electronic acestui aparat va îngădui ajungerea până la rosturile cele mai intime ale fenomenelor ce se petrec pe corpurile cerești care au emis această lumină! Nu aveam, așadar, decât să *izolez* cât mai desăvârșit lumina venită de la o anumită stea, să merg cu această izolare până la componentele infinitezimale ale acestei raze și să *amplific* mai apoi acest mesaj stelar foarte localizat... pentru a *vedea* ceea ce se petrece pe suprafața unui corp luminos sau luminat, a cărui lumină am putut-o izola și amplifica! În acest mod, aș oferi posesorului unui *Convertisor universal* puțința de a admira toate priveliștile stelare sau planetare ale infinitului, după cum posesorul unui aparat de radioteleviziune poate *vedea* cele ce se petrec la antipozii pământului! Distanța nu intră ca un factor care ar împiedica propagarea imaginilor.

Întreaga dificultate constă în posibilitatea izolării unui cvantum infinitesimal din radiația totală a convertisorului, ca și a amplificării ei secundare. Cu alte cuvinte, am asista la o conjugare permanentă a celor două infinituri – acela al particulelor, sau al componentelor de particule, și al dimensiilor galactice – totul fiind subordonat puținței de acumulare a unei cantități de energie îndeșulătoare concentrată în aparat, care să confere acestuia în același timp finețea exiguității fenomenelor ce se petrec pe corpurile astrale depărtate, la scară umană, dar și amplificarea lor secundară pentru a le face perceptibile ochiului!

— Cu alte cuvinte, îl întrerupse Mab, ai putea, în principiu, pentru a lua un exemplu concret, să deslușești cu ajutorul Convertisorului universal un peisaj de pe pământ, o întâmplare petrecută în momentul când raza de lumină a părăsit pământul, pentru a se pierde în spațiu?

— De ce nu? Își reluă Sen vorbirea: totul este ca acel peisaj sau acel eveniment să fi avut loc în momentul când raza de lumină a părăsit pământul! Cu alte cuvinte, n-aș putea vedea faptele actuale, ci acelea petrecute în timpul care a fost necesar ca lumina să călătorească în spațiu de la pământ pe corpul pe care ne aflăm!

— Și va fi nevoie, fără îndoială, își urmă Mab gândul, ca acest peisaj sau acest eveniment să fi fost luminat îndeșulător, pentru a putea fi perceput de...

— A, nu, aici te-nșeli! Aparatul *meu*, adaugă Sen triumfător, ca și când invenția ar fi ajuns la termenul ei final, aparatul meu nu are nevoie de aceste

condiții, asemănătoare pregătirii unei transmisiuni radiotelevizate, cu ajutorul reflectoarelor! Fiind capabil de a converti, alături de radiațiile luminoase și celelalte radiații cosmice, infraroșii, de pildă, voi putea recepta spectacolul și pe vreme de noapte, sub o pătură groasă de nori și chiar în interiorul locuințelor! Spectatorul nu va avea decât să joace butoanele aparatului, pentru a obține imagini în infraroșu, în ultraviolet, în raze Roentgen sau gamma! *Am ajunge, în acest chip, la o universalizare a spiritului omenesc și la puțința ubicuității lui în lume!* Gândiți-vă, omul s-ar putea plimba, printr-o simplă schimbare de lungime de undă, pe toate păcăninile universului; el ar avea în față *toate peisajele*, de la fotosfera și protuberanțele solare, la înfățișarea pământurilor rotindu-se în jurul sorilor din toate galaxiile! Gândul este exaltant, dar în sfera posibilităților științifice și tehnice actuale! Nu avem dreptul de a fi sceptici. Dacă unui mare gânditor al trecutului, Platon, Descartes sau Goethe, i-ar fi spus cineva că s-ar putea cândva inventa un aparat cu ajutorul căruia să se poată urmări un spectacol de teatru pe o scenă situată la antipodul locului de recepție, ar fi fost socotit de utopist și incorigibil visător. La mijlocul secolului trecut, reveriile astronomice ale lui Camille Flammarion înscrise în fermecătorul său volum *Lumen* erau simple jocuri imaginative, întemeiate, de altminteri, tot pe semnificația de mesaj al luminii, dar asociate unor concepții spiritiste, presupunând dănuirile „sufletului” după moarte și plimbarea lui prin univers, în intervalele dintre „reîncarnări”, pe diferite sisteme siderale. Astăzi, utopia și reveriile acestea copilărești sunt pe punctul de a lua corp, prin mijlocirea Convertisorului universal! Visul devine realitate, asemeni „covorului zburător” din povestirea arabă și a zborului astral, din romanele lui Jules Verne!

Rămaseră cu toții pierduți în visuri.

— Invenția ta, Sen, reîncepu Li, în care cred și a cărei înfăptuire o socotesc iminentă, are nu numai un tâlc de cercetare științifică și de spectacol desfătător, dar deschide o perspectivă către faptul esențial al universului. Știu, aș putea stârni întâmpinările meticuloase ale cine știe cărui fizician, absorbit în realitățile imediate ale lumii, dar care trece, poate, cu ușurință peste unitatea ei armonioasă. Căci între toate tărâmurile universului există o legătură de adâncă armonie. Particulele și sorii, radiațiile și galaxiile, ființele planetare și mesajele luminii alcătuiesc în întregul lor o armonie perfectă. Gânditorii antici vorbeau de o muzică a sferelor. Noi va trebui să vorbim de o „Armonie cosmică totală”, fie că universul în întregime are o mișcare de permanentă dilatație, prin recesiunea galaxiilor depărtate, fie că are un caracter pulsatil. Concepțiile noastre, în privința structurii și evoluției universului, pot varia, și în fapt sunt în veșnică schimbare, după rezultatele cercetărilor noastre – dar Armonia

supremă a lumii rămâne un fapt constant! Și mai rămâne, de asemeni, un fapt de valoare permanentă, dăinuind în veșnicie: rostul nostru de ființe terestre, în această armonie. Suntem, la rândul nostru, o împlinire făcând parte din perfecția siderală. Armonie în armonie! Este unul din temeiurile care ne îndeamnă să recunoaștem valoarea, demnitatea și rostul oamenilor în lume.

Mab urmărea cu grijă aproape maternă împlinirea corpului, trecerea de la gracilitatea nubilă a lui Ti – pe care o numea acum Tira, adică rază de soare – în lungul timpului.

— Dacă va fi băiat, rostea adesea în timpul cinei Sen, pentru a conjura prin repetiție tainele vieții ce se înfăptuiau, dacă va fi băiat, îl vom numi Philolaos.

— Pentru rădăcina numelui, însemnând prietenie, dragoste?

— Mai ales pentru filosofia gânditorului grec, între altele, pentru decretarea încă din veacul lui Socrate a faptului că adevărata legătură ce unește lucrurile lumii unele de altele este principiul armoniei, unificând diversitatea, în timp ce principiul suprem al universului, împlântat în centrul realității, era numărul Unu, principiu esențial pitagoric.

— Iar dacă va fi fată, o vom numi Urania, zeița Astronomiei, interveni Mab.

— Numele mă încântă prin el însuși, zâmbi Li. Mă farmecă și prin tâlcul lui mitologic. Dar mă seduce mai ales prin silaba lui primă: *Ur*, dându-i un înțeles de fapt străvechi, primordial!

Spunând acestea Li se ridică și se înclină cu paharul plin, în fața soților:

— Vă urez ca Urania să alcătuiască o rădăcină, o obârșie plină de sevă, pentru viitorul unei omeniri fericite!

Veselia se instalează în comunitate, care avea să devină și mai numeroasă, de data aceasta printr-o nouă naștere, și nu prin simplă cooptare. Nu mai întrevedeau perspectiva îndepărtată, a unei întoarceri pe pământ, care devenea, cu cât timpul trecea, tot mai probabilă, ci se mărgineau la evenimentul apropiat al nașterii copilului, urmărind nerăbdători zilele, indicate de cronometre.

— Voi fi fericit să te asist la naștere, Ti! rosti doctorul Li, câteva zile după aceea.

Ti îl privi stingherită, fără să-i mulțumească. Privi apoi pe Sen. Sfârși prin a-și ținti încurcată privirea în farfurie.

Li înțelese.

— Nu fi tulburată, Ti! Moașele polineziene au întâietatea! Nu voi încerca niciodată să surp respectabilitatea tradițiilor...

Sen răsuflă ușurat. I se ridică o piatră de pe inimă, împărțit cum era între exigențele familiei lui Ti și propriile sale convingeri, îndemnându-l să ceară intervenția lui Li.

Sen, care de câteva zile era în așteptarea evenimentului, își întrerupsese expedițiile pe satelitul 3. Devenise preocupat, nervos și tăcut. Emotivitatea lui își căuta o derivație, pe care nu o afla nicăieri, nici în studiu, nici în muzică, nici

în poezie. Parcurgea neobosit kilometri în lungul și latul clopotului, ocolind în cercuri concentrice cartierul în care locuia. În ziua când evenimentul avea să se producă, rămase totuși ținut în interiorul cupolei comune, ce le servea de sufragerie, în tovărășia lui Li, pregătit pentru eventualitatea în care asistența lui va fi necesară.

Mab apăru în pragul cupolei, neașteptat.

— Sen, a sosit Urania!

Sen se pregăti să o zbughească pe ușă. Dar Li, placidul, cumpănitul, măsuratul Li – al cărui nume în limba chineză înseamnă o unitate de măsură – îl luă în brațe și-l forță, la rândul lui, să joace rumba!

Capitolul VII

NESFĂRȘIREA DEVINE PEISAJ

„Colonia învățaților”, cum erau cunoscuți noii veniți de către celelalte populații ale clopotului 1, și-a organizat o existență regulată, printr-o împărțire a îndeletnicirilor după înclinațiile fiecăruia și după interesul general al comunității. Sen își petrecea o bună parte din timp în laboratoare de cercetări și experiențe tehnologice; Iv se consacrase, în afara studiilor personale, relațiilor cu marele Consiliu planetar, continuând negocierile privitoare la întoarcerea lor pe Pământ; Al, după expresia lui Mab, „se cufundase din nou în stele”; doctorul Li urmărea studiile de biologie și paleontologie, în imensele cupole rezervate animalelor, făcând, în același timp, ca diletant, observații sociologice comparate asupra populațiilor umane din celelalte cupole. Rezultatele obținute de toate aceste studii erau încredințate memoriilor electronice de mare capacitate ale ordinatorelor.

La rândul lor, Mab și Ti cunoșteau bucurii, în fiecare zi reînnoite, în îngrijirile celor doi copii. An deveni un sportiv robust, care se încumeta să parcurgă singur distanța ce-l separa de cartierul polinezian, unde se juca pe malul apei, cu alți copii, admirându-le exercițiile de înot. Urania avea două mame: Mab intervenea totdeauna în îngrijirile inexperimentate ale lui Ti.

Patru ani de discuții i-au fost necesari lui Iv pentru a ajunge la o înțelegere cu membrii Consiliului. Aceștia din urmă arătau bunăstarea locuitorilor din clopote, mortalitatea scăzută și marea longevitate a acestora; Iv obiecta viața artificială pe care o duceau pământenii pe planeta depărtată. Astralii observau cu multă convingere că specii animale și vegetale care se aflau cu milioane de ani în urmă, pe pământ, dispăruseră, în timp ce ele prosperau și chiar se înmulțeau, dând naștere la specii noi, în condițiile oferite de astrali. Iv era nevoit să recunoască faptul, dar sublinia în permanență diferența esențială separând pe oameni de animale și invocând dreptul libertății primilor de a dispune de propria lor soartă. Astralii observau, cu argumente logice inatacabile: în ceea ce privește animalele, condiția biologică a acestora este mult superioară animalelor sălbatice terestre, prezentând chiar o modelare a instinctelor lor agresive; cât despre oameni, pot afirma noii veniți că totalitatea populațiilor umane erau hotărâte de a părăsi planeta, pe care o colonizaseră? Iv replica judicios, manipulându-și febril aparatele de comunicare, că tezele celor două părți nu erau ireconciliabile. Din moment ce însăși astralii recunoșteau că o parte dintre oameni acceptă condiția lor actuală, de ce nu s-ar admite principiul

liberei alegeri, printr-un fel de plebiscit general, al ființelor conștiente? Pozițiile se apropiiau, astfel, aruncând o punte de înțelegere între oameni și astrali.

Până la urmă, după contacte repetate, cele două părți au acceptat un acord de principiu. Ei au stabilit ca acei dintre pământeni care voiau să se reîntoarcă puteau părăsi planeta inospitalieră, astralii încetând, în același timp, rapturile pământenilor. „Colonia învățaților” avea să se reîntoarcă pe pământ, avea să încunoștințeze, printr-o difuziune largă a istorisirii evaziunii lor, întreaga populație terestră. Numărul acelor care vor accepta voluntar de a călători înspre constelația Capricornului va fi, de bună seamă, atât de mare încât mijloacele de transport ale astralilor nu vor avea, în primii ani, putința de a-i deplasa. Astralii vor avea, în același timp, un mare beneficiu, de ordin psihologic și științific: pământenii exilați vor fi selecționați cu îngrijire, vor fi recrutați dintre savanți, care vor putea stabili de la început un contact cu ființele astrale, asemeni colaborării care se stabilise în ultimul timp între oameni și astrali, depășind cu mult posibilitățile de înțelegere din secolele anterioare, când ființele terestre trăiau alături de cele astrale, fără să poată stabili între ele un contact psihic satisfăcător.

Între timp, rapturile astrale au continuat. Erau oameni răpiți la întâmplare din diferite regiuni continentale, animale sălbatică, trăind în marile rezervații sau plante smulse din pădurile ecuatoriale. Aceste noi imigrări au contribuit, de altminteri, să convingă pe astrali că, în privința oamenilor, era preferabilă o selecție activă, care le-ar oferi ființe cu care ar putea colabora decât persoane răpite la întâmplare.

Rămânea să se stabilească numai condițiile și momentul plecării, pe care – ceea ce a surprins pe Iv și pe tovarășii lui – astralii o doreau cât mai apropiată.

Faptul, la început surprinzător, mai cu deosebire prin împrejurarea că astralii, care păreau până în ultimul timp foarte intransigenți pe pozițiile lor, au cedat dintr-odată, a intrigat pe cosmonauți. Care fusese motivul care determinase pe astrali să renunțe atât de repede la o întreprindere urmărită de mai multe secole, socotite în ani tereștri, și care satisfăcea una din nevoile fundamentale ale astralilor, curiozitatea științifică, nevoia cunoașterii? Argumentul prin care astralii ar fi câștigat calitativ în această schimbare de raporturi cu tereștrii, obținând perspectiva unei colaborări cu savanți bine pregătiți, era, o recunoșteau, de mare greutate. Dar era o eventualitate depărtată și nesigură: astralii făceau concesii inițiale, despărțindu-se de tereștrii cei mai prețioși și renunțând pentru un timp la noi rapturi astrale.

Explicația nu a întârziat. Informațiile obținute de cosmonauți de pe pământ, aduse de cei răpiți în ultimele luni, erau, pentru astrali, îngrijorătoare. Secretul

rapturilor astrale, cunoscut, la început, numai de o mână de astronomi și electroniști, nu a întârziat să fie aflat. Ziariștii și serviciile de radio și televiziune au difuzat faptul. În câteva zile, o adevărată psihoză s-a răspândit pe întreaga suprafață a globului, ca și la cosmonauții aflați în laboratoarele lunare sau spațiale. Oamenii se simțeau amenințați în viața și libertatea lor. După ce omenirea suportase încă de la începutul apariției sale pe pământ lupta cu natura și animalele, sărăcia și războiul, nedreptatea și crima, acum, când intraseră într-o eră de pace, când războiul fusese abolit, când națiunile își împărțeau pașnic dreptul și bucuria la viață, omenirea avea să fie pradă unor noi împilări, intrând într-o nouă eră de silnicie?! Perspectiva descrisă de gazetari era cumplită. Mai înainte vreme omul suporta tirania și trăia în suferință și lipsuri, *dar trăia pe pământ!* Se bucura de lumină și vegetație, de aer și mișcare – cel puțin pentru acei ce trăiau în afara temnițelor. Raptul astral avea să smulgă oamenilor și aceste ultime bucurii, târându-i spre o destinație necunoscută, în nave cosmice imense, ca pe animale trimise la abator, sau în laboratoare de experiență!

Descurajarea nu dură însă decât câteva zile. Omul nu cedează la violență. Reacția urmează încălcării nedrepte. Omenirea trebuia să se apere. Își apăra un patrimoniu de cultură, apăra fericirea de a trăi și de a se dezvolta în libertate, de a cunoaște lumea și de a o popula. Chiar raporturile dintre oameni și animale se schimbaseră, în ultimii ani. Animalele nu mai alcătuiau oamenilor hrana zilnică. Vaste întreprinderi industriale preparau substanțe alimentare, nesfârșit mai gustoase, mai igienice și mai puțin toxice decât carnea animală. Se reglementase înmulțirea oamenilor – ca și a animalelor. Se controla, deopotrivă, demografia ca și echilibrul floro-faunistic al întregii planete. Ocupațiile oamenilor își schimbaseră ritmul și calitatea. Mașina, automatizarea, dispozițiile cibernetice micșoraseră în câțiva ani orele de muncă ale pământenilor. Progresul luase un ritm accelerat. O invenție tehnică implica zeci de invenții consecutive. Se obținuse, prin îngemănarea omului cu mașina electronică, prin separarea celor două domenii principale ale muncii planetare – între creierul uman inventiv și mașină, asigurând și multiplicând aplicațiile practice – o rapiditate în ritm accelerat a propășirii științifice și industriale.

O bună parte din această eflorescență era datorată suprimării armelor distructive, a industriei de război. Limitată la producția pacifică, industria cunoștea o progresie exponențială.

Și tocmai acum, în pragul acestei ere, intervenea neprevăzutul care surpa armonia stabilită cu atâta greutate și cu atâtea jertfe de oameni, în cursul mileniilor!

Tocmai acum, când se deschidea în fața omenirii o perioadă de progres indefinit, de justiție și libertate, de înfrățire cu tot și cu toate, în respectul demnității cosmice a fiecărei ființe – oricare va fi aceasta – apăsătoare amenințarea silniciei și distrucției mecanice!

Omenirea nu putea – nu trebuia – *nu avea dreptul* de a accepta faptul! Lucrurile trebuiau restabilite. Din momentul în care cei patru cosmonauți, precedați de Iv, părăsiseră pământul, nemaiaivând posibilitatea tehnică de a informa pe pământeni asupra soartei lor, o mare frământare a pus stăpânire pe întreaga populație a pământului. A urmat o discuție pasionată, de câteva săptămâni, în care s-au rostit opiniile cele mai diferite.

Unii combăteau cu tărie orice întreprindere de apărare sau de represalii împotriva astralilor. Liberați de psihoza războiului de abia de câteva decenii, oamenii nu trebuiau, afirmau aceștia, să se cufunde din nou în aceeași sălbăticie a moravurilor! Aveau să se întoarcă oare oamenii la violența instinctului, la armele distrugătoare? Aveau să reclădească uzine de armament, pentru a crea arme cu ajutorul cărora să combată sferele astrale, venite din spațiu? Cine poate accepta ideea că războiul, odată declarat în afara legilor umane și terestre, să izbucnească pe scară astrală? Să nu pierdem din vedere, adăugau pacifiștii extremi, că dacă noi suntem în măsură să creăm arme distrugătoare – astralii, la rândul lor, nu vor accepta să fie combătuți prin violență și vor elabora, la rândul lor, arme care să fie, poate, mult mai eficace și mai distrugătoare decât ale pământenilor!

— „Ne aruncăm în necunoscut! rostea la un post mondial de radio un savant electronist. Nu trebuie să întreprindem nimic care să tulbure raporturile – dacă poate fi vorba de raporturi – între noi și astrali. Noi nu cunoaștem decât propriile posibilități. Dar care vor fi putințele distructive ale astralilor care au ajuns la o civilizație tehnică, în aparență superioară aceleia în care ne aflăm în prezent? Niciodată nu trebuie să-ți subestimezi adversarul! Declarația de război este totdeauna funestă. Știi totdeauna de unde pornești – dar nu poți prevedea niciodată implicațiile depărtate, la care poate conduce un act de violență inițială!

Sunt, încheia savantul, partizanul unei atitudini de expectativă. Să nu întreprindem nicio acțiune de contraofensivă. Această atitudine mi se pare singura judicioasă, atât pentru motive de principiu, de opoziție față de un război astral – cât și sub raport practic, al eventualității că reacția astralilor ar putea conduce la o distrugere în masă a omenirii. Am ajunge tocmai la rezultatul funest, pe care vrem să-l evităm!”

— „Expectativa, pasivitatea nu pot înlătura primejdia care amenință omenirea și cultura, obiectau alții. Ele nu pot conduce decât la o încurajare a astralilor. Timp de câteva decenii și, după anume indicații, timp de secole, noi oamenii ne-am lăsat smulși fără să știm de pe solul planetei noastre. Nu am fi avut, de altminteri, chiar dacă am fi știut, mijloace pentru a ne opune raporturilor astrale. Suntem echipați în mod adaptat, pentru a putea semnala apropierea astralilor, care, din anume motive tehnice, nu se pot apropia neașteptat și neanunțați de planeta noastră. Proclamăm cu hotărâre: raptul de ființe este un delict cosmic! Dreptul la viață pe fiecare planetă, după rosturile naturale ale fiecărui sistem sideral, trebuie respectat!

Acest drept este însă încălcat de astrali. Dreptul la apărare trebuie să fie afirmat ca un principiu de comportare cosmică, sancționând oarecum printr-o legiferare universală dreptul la viață liberă. Aceste principii sunt încălcate de astrali. Cum nu există, pe cât știm până acum, o instanță siderală, în măsură să impună, într-un fel sau altul, respectarea acestui principiu, va trebui să fim noi aceia care îl vor proclama, susținându-l, prin constrângere.

Am dăruit uzinele de arme atomice și mijloacele distructive. Ei bine, vom înființa o armată terestră de apărare împotriva astralilor vinovați de încălcare a bunei înțelegeri între ființe siderale. Va trebui să ne apărăm. Îi vom pulveriza, de la primele încercări a unor noi rapțiuni, de oameni și animale! Va fi pentru ei un avertisment. Oricare va fi diferența dintre progresul nostru tehnic și al lor, avem superioritate. Noi suntem stăpâni pe mijloacele noastre de apărare – ei vin de la mari distanțe, în nave spațiale izolate, sau, în orice caz, în număr mic. Vom fi în măsură să ne apărăm, distrugându-i.”

— „Proclamăm, prin urmare, încheia unul din reprezentanții acestei atitudini, dreptul nostru de apărare, deopotrivă prin legitimitate juridică, dar și prin eficiență practică, a reacției noastre în fața atacului astral, care nu poate fi tolerat!”

Polemica a urmat și s-a încheiat printr-un plebiscit. Partizanii dreptului la apărare au obținut majoritatea.

S-a ales un comitet de acțiune, s-au întocmit planuri de lucru, care au fost imediat îndeplinite, mulțumită complexității și stadiului înaintat al echipamentului industrial.

Unul dintre oamenii răpiți recent, așadar cu trei ani în urmă, a dat cosmonauților aflați pe planeta din constelația Capricornului amănunte numeroase. Era un jurnalist care cunoștea toată desfășurarea evenimentelor și care acceptase să fie răpit împreună cu primele victime, în locurile în care vor fi

anunțat prin detectări electronice apropierea astralilor și stabilirea culoarului gravitațional ce avea să-i preceadă.

Prima ciocnire între pământeni și astrali a fost dramatică, dar fără niciun rezultat. Escadrile de aerobuze supersonice înzestrate cu arme atomice de bord și proiectile de mare putere de penetrație, ce patrulau în jurul zonei unde se anunțase formarea culoarului gravitațional, au deschis un foc nimicitor, imediat ce vehiculul spațial scobora precaut, cu viteză redusă, îndreptându-se către zona învecinată insulei Sfânta Elena, regiune predilectă a rapturilor, a cărei alegere rămăsese până atunci o enigmă științifică. Puterea distructivă a acestei salve, mult superioară aceleia ce fusese folosită cu câteva luni în urmă pentru a distruge în spațiul cosmic un asteroid de mare mărime ce avea să încrucișeze orbita pământului și a cărei ciocnire cu planeta noastră ar fi produs o catastrofă de proporții planetare – n-a avut niciun efect asupra vehiculului, fiind absorbită de culoarul gravitațional. Numai o parte din această emisiune de energie distructivă, izbind culoarul sub un unghi de incidență defavorabil, în loc să se piardă în spațiu, așa cum fusese prevăzut, a lovit unul din aerobuze, pulverizându-l. Astralii nu au răspuns la atac. Nu o puteau face, de altminteri, cel puțin teoretic, dat fiind că zona de neutralitate gravitațională era impermeabilă transferului de energii, fie într-un sens, fie în altul, ceea ce explica, între altele, invulnerabilitatea navei față de eventualele coliziuni cu meteoriții.

Astralii nu s-au lăsat intimidați. Deși, după anumite indicii, au înregistrat atacul, au scoborât pe suprafața mării, au deschis tubul-pasarelă ce-i despărțea de ambarcațiunea ce fusese pregătită din vreme de Comitetul de acțiune mondială împotriva astralilor și care avea ca echipaj numai doi electroniști voluntari împreună cu jurnalistul, i-au transferat în interiorul vehiculului, care și-a luat neturburat zborul.

Echipajele aerobazelor rămase au renunțat să mai deschidă o ultimă salvă, în primul rând pentru a cruța viața celor răpiți. Specialiștii au studiat însă condițiile tehnice ale raptului și au prezentat un raport Comitetului de acțiune. S-a hotărât o nouă cale de atac, considerată ca fiind singura eficace. La cea mai apropiată răpire astrală, armele vor fi instalate în chiar locul de aterizare, pentru a putea deschide focul prin tubul-pasarelă, prin care se introduceau oamenii în navă. Instalarea avea să fie făcută cu grijă, iar aparatele electronice de radiolocație ale armelor aveau să fie oprite, pentru a nu putea fi detectate de către astrali.

Prin recuperarea datelor informative, cosmonauții răpiți pe planeta sistemului solar stins au putut reconstitui urmarea. Comunicând între ele,

navelile astrale care se apropiiau de pământ au hotărât să nu mai săvârșească rapturi izolate, ci să acționeze în grup. Au format astfel un culoar gravitațional comun, hotărând să răpească întreaga populație a unui sat din Asia centrală. Dar serviciile de informație terestră au detectat la timp zona primejdută. În momentul în care cele trei vehicule deschideau tuburile de comunicare cu pământul, armele au intrat în acțiune, dar direcția focului nu s-a putut îndrepta decât către un singur tub-pasarelă, celelalte fiind situate pe unghiuri oblice. Lipsită fiind de protecție gravitațională, nava respectivă a fost nimicită. Celelalte nave s-au depărtat imediat de pământ, renunțând la ostateci. Au rămas pe câmpia învecinată câteva resturi din materia constitutivă a navei, împreună cu trei astrali, pe care energia atomică nu-i afectase. Aparatele suprasonice zburând la diferite înălțimi în jurul zonei s-au apropiat și au semnalat prezența astralilor care pluteau deasupra pământului, la câțiva metri înălțime. S-a încercat o apropiere de sferele astrale, dar încercarea a fost repede părăsită. Astralii emiteau puternice descărcări electrice, producând stricăciuni aparatelor și electrocutând echipajele. Comitetul de acțiune antiastral a hotărât încercuirea astralilor și provocarea de reacții succesive din partea lor, pentru a le epuiza rezervele energetice. S-a presupus, în adevăr, că astralii nu aveau prin ei înșiși o autonomie de zbor îndestulătoare pentru a se întoarce pe planeta lor, fără ajutorul navelor cosmice. S-a presupus, de asemenea, fapt de altminteri exact, că energia lor trebuie să fi fost limitată și că astralii, pe planeta lor, se încărcău la intervale cu rezerve energetice din acumulatori, produși de uzine planetare. S-a adoptat, în aceste condiții, o tactică de uzură. În adevăr, emisiunile de energie ale astralilor au devenit din ce în ce mai slabe, fie dintr-o tactică inteligentă de economisire a energiei, fie dintr-o epuizare treptată a acesteia. După o hărțuială de câteva zile, astralii „obosiți”, goliți de energie, coborau pe pământ și deveneau prizonierii oamenilor.

Faptul a avut repercusiuni hotărâtoare, atât pe pământ, unde – în afară de elementul de senzație și publicitate – savanții se aflau în fața unui material de studiu de o valoare inapreciabilă – cât și pe planeta din zona Capricornului, unde faptul a fost cunoscut patru ani mai târziu, comunicat și mai apoi confirmat de astralii întovărășind navele de întoarcere. Efectele acestor evenimente au avut importante urmări practice: puntea siderală formată de nave între Capricorn și Pământ a fost suprimată; navele aflate în drum spre Pământ au fost întoarse din cursă – iar Consiliul superior planetar al soarelui stins din Capricorn a luat hotărârea de a accepta propunerile făcute de Iv, în numele tovarășilor săi. În acest mod, avea să se stabilească o înțelegere între

oameni și astrali, cei trei reprezentanți ai astralilor pe pământ având în același timp perspectiva de a fi liberați.

*

Cercetările lui Sen își urmau cursul laborios. Schemele de lucru pe care le elaborase la începutul activității sale în laboratorul satelitului se dovediseră neadaptate complexității problemelor apărute pe măsură ce studiul înainta. Energia necesară aparatului se vedea mult mai mare decât cea prevăzută. Numărul savanților astrali pe care îi asociaseră în prima perioadă a experiențelor se înmulțea. Cei zece astrali, pe care Sen îi socotea necesari colaborării, deveniseră o sută; numărul ordinatorilor care fuseseră atribuite la început se înmulțiseră. După doi ani, socotiți în revoluții terestre, astralii interesați în această cercetare ajunseseră la o mie, cam a douăzecea parte din numărul total al savanților consacrați studiilor teoretice și experimentale ale întregului sistem. Ideea lui Sen era seducătoare, iar experiențele dovedeau temeinicia științifică a proiectului, confirmându-i datele inițiale.

Obsedat de gândul de a face o bucurie prietenilor săi, Sen își orientase primele încercări de vizualizare a universului în direcția soarelui. Primele imagini obținute nu fuseseră încurajatoare; aparatele nu erau încă destul de puternice; suprafața solară apărea încă depărtată, de bună seamă, mult mai apropiată decât o deslușește cel mai puternic aparat optic de pe pământ, dar neîndestulător de localizată și nu urmărea raza luminoasă, după mișcările multiple ale pământului și ale planetei Capricornul. Dar ceea ce era mai dezamăgitor, aparatul nu deslușea încă în mod satisfăcător imaginea pământului, izolat de intensitatea razelor solare. Puterea diferențierii razelor luminoase era mică. Amplificarea imaginilor nu avea claritate. Era limpede: energia necesară, introdusă în aparat trebuia mărită; transformări de structură ale aparatului se impuneau.

Sen și colaboratorii săi se consacrară acestor ameliorări. După câteva luni, zona cuprinsă de imaginea solară se îngustă, iar puterea diferențierii aparatului în privința imaginilor terestre ajunse de-abia la cuprinderea unei țări.

Sen începu prin a contempla imaginea coastei occidentale a Africii. Recunoscu regiunea Senegalului și un punct extrem, la marginea oceanului, însemnând orașul Dakar. Apoi, amintindu-și de făgăduiala făcută lui Mab, își îndreptă obiectivul către ținuturile carpatice. Desluși vag un lanț de munți, acoperiți de nori. Era un început timid. Nu era totuși ceea ce voia! Sen avu un moment de oboseală și descurajare, dar reveni mai apoi cu și mai multă îndârjire la lucru. Făcu astralilor un apel energic. De abia în acest moment

numărul colaboratorilor astrali ajunse la o mie, un calculator pilot de mare putere fu atribuit cercetărilor, iar energia furnizată de uzinele instalate pe planeta centrală fu multiplicată de mai multe ori. Sen voia să ajungă la disocierile ultime ale puterii de transport ale fotonului, pentru a obține imagini apropiate, de la distanță de câțiva metri, sau chiar centimetri de locurile vizate. Rezultatul concentrării acestor mijloace fu înmărmuritor: depăși suprafața obiectelor și ajunse până la vârtejurile atomice componente. Entuziasmat, Sen contemplă imaginile moleculare ale fotosferei solare și dănțuirea particulelor alcătuitoare a unui bob de nisip, de pe țărmul insulei Naxos, din grupul Cycladelor. De data aceasta, intensitatea puterii de raportare a aparatului era prea mare; Sen o reglă la o valoare intermediară și feeria se desfășură, amplă. Imaginea se plimba pe întinderea pământului, ca un reflector ce inundă în lumină peisaje până atunci cufundate în noapte.

Călătoria televizată era amețitoare: revărsări de torente printre bolovani, în ținuturi muntoase și plaje marine linse de valuri înaintând ritmic, în coame de spumă; orașe tentaculare și interioare de case; oameni plimbându-se pe străzi, sau săgetând în capsule blindate cerul la înălțimi de zeci de kilometri, deasupra oceanelor; uzine atomice tăcute și cataracte revărsate în trepte.

Sen contempla dimineți înalte, pe creste de munți, parcurse de alpiniști, și oboseli crepusculare, pe terase de locuințe, la sute de metri înălțime, în mijlocul marilor ansambluri citadine. Viața mișunătoare a pământului se înfățișa panoramic, ca pe un ecran de televizor, în culori vii. Sen se juca acum, înlăuntrul laboratorului schimbând incidența imaginilor. Privea peisajul de sus, ca și cum s-ar fi deplasat cu iuțeala unui avion, sau poposea alături de masa familiei care lua cina, în locuința din suburbia unui mare oraș. Urmărea bucuria unei serbări câmpenești, a unei nunți, pe cât se părea, urmând un cortej de vehicule repezi, pe fâșia sinuoasă a unui drum șerpuiind printre văi. Se străduia să înțeleagă vorbele schimbate între ei de oamenii de știință dintr-un laborator polar, sau scufundat într-un imens clopot de oțel, în adâncul Oceanului Pacific.

Era mulțumit. Întreprinderea se apropia de sfârșit. Sen rămase însă îngândurat. În adevăr întreprinderea se *apropia* de termenul ei, dar era departe de țelul către care năzuia: umanizarea universului, prin ubicuitatea conferită omului, prin mijlocirea aparatului.

O dificultate apărui. Ecranul răsfrângea cu exactitate peisajul pământesc sau suprafața lunară, scobită până la mari adâncimi de cosmonauți, dar nu arăta decât imagini tulburi ale suprafeței lui Marte și a celorlalte planete, rămânând cu desăvârșire opac, în momentul când aparatul încerca să prindă mesajul luminos al unei stele și să izoleze din jerba luminoasă a acesteia firul de lumină

transmis infinitului de una din planetele acesteia. Depărtarea imensă, despărțind lumile unele de altele, impunea aparatului limitări, care, pentru un moment, nu puteau fi învinse.

Sen își perfecționează aparatul. Reuși să obțină imagini de aceeași claritate, printr-o simplă schimbare de undă, între un peisaj pământesc, marțian sau al unei alte planete a sistemului solar, având mișcări de rotație și deplasare diferite. Depărtarea între aceste planete era mică, iar reglarea automată a imaginii fusese obținută cu ușurință: era, în fapt, o reglare asemănătoare aceleia obținută cu peste un secol în urmă, la aparatele de radio, care redau cu aceeași intensitate și limpezime sonoră puteri de intensitate foarte diferite, situate la mari depărtări unele de altele, sau de postul receptor.

Sen urmărea obținerea aceleiași reglări automate, îngăduind instantanee de imagini, a unor corpuri cerești, aparținând unor galaxii situate la depărtări reciproce de milioane și chiar miliarde de ani-lumină. Numai atunci se va putea socoti în posesia unui aparat care-i va îngădui o vizualizare a universului, în măsura în care acesta poate fi cunoscut de radiațiile pe care le emit formațiile galactice! Întreprinderea presupunea deopotrivă teoretic și practic o conjugare și o cooperare a două ordine disparate de mărimi, asociind infinitul mare – prin vastitudinea spațiului și imensitatea energiei cosmice necesare fenomenului – cu infinitul mic, al componentelor particulelor elementare. Operând cu valori situate la zone opuse ale Infinitului, mânuind mărimi de miliarde de ani-lumină și dimensiuni infinitezimale, domesticind energii imense și măsurând câmpuri magnetice de ordinul a câtorva triliardiemi de gauss, Sen își propunea o unificare a realității, cuprinsă în cele două mari ordine de mărime, cu ajutorul unui instrument elaborat de geniul uman, având colaborarea ființelor astrale.

Sen lansă astralilor un nou apel de colaborare. Avea nevoie de o intensificare a resurselor energetice, de noi acumulatori, de noi computere, integrate aparatului, pentru ca acesta să-și poată da întregul său randament, în funcție de scopul ultim pentru care fusese construit! (Dar Sen își zise, chiar în acel moment: „scopul ultim”? Ce înseamnă „scop ultim”? Se poate oare statornici un atare țel și o atare limitare cercetării științifice și invențiilor tehnice?)

Docili și înțelegători, astralii răspunseră apelului. O nouă fază de activitate începu. Dispozitive de securitate, necesare acumulării și distribuției energiei pe măsura nevoilor funcționării, fură instalate; acumulatorii de energie fură mărite. Mecanismele de reglare automată fură multiplicat. Întregul aparat lua, cu toată tendința miniaturizării, importanța unei mici uzine, care înceta de a mai fi portativă; totul fu reorganizat. După patru ani și aproape șapte luni, socotiți în timp terestru, Convertisorul universal își merita în adevăr numele.

Sen își putea varia, după bunul plac, imaginile ecranului, trecând de la peisajele atomice ale cvasarilor, la galaxiile exterioare, la planetele galaxiei, în care se află soarele. Astralii emiteau semnale de aprobare și satisfacție. Opera obținută în colaborare cu geniul uman fusese înfăptuită.

Numai Sen nu era cu desăvârșire mulțumit. Ar fi vrut să adauge o nouă dimensiune, auditivă, imaginilor planetare. Nu atât pentru a auzi erupțiile vulcanilor, în planetele înzestrate cu atmosferă, ci pentru a însufleți cu susurări și murmure peisajul terestru. Ar fi vrut să audă bâzâit de albine – și mai ales cântece de greieri țârâind prin iarba văratică, în momentul amurgirii. Peisajul mut este anonim, fără adâncire. Pământul este viață! Ce deosebire între pulsația neîncetată a vieții terestre și prăbușirile de stânci aride, fără vegetație, din peisajele planetare depărtate, din corpurile cerești lipsite de viață și ciuruite de craterele meteoriților sau ale vulcanilor locali! Ce contrast între scoarța terestră, în permanentă prefacere, sub influența neîncetată a forțelor naturale și hărnicia inventivă a omului sau a activității biologice animale, și între lumile acestea fără viață, încremenite în durată! Cum ar putea renunța Sen la semnul acestei diferențe, care era vibrația aeriană a sunetului și a cântecului? Sen tânjea după cântece de păsări, foșnete vegetale și țârâituri de greieri...

Perfecționarea aparatului în această direcție intra în sfera resurselor tehnice. Dar pentru o atare modificare Sen avea nevoie de o nouă restructurare a aparatului, de noi resurse de energie, care ar fi reclamat încă cel puțin câteva luni de alte eforturi. Ar fi consimțit cu bucurie la aceste noi strădanii, dacă nu ar fi fost oprit în elanul lui de ceilalți cosmonauți, nerăbdători de a pleca.

— *A, non, non et non! Le mieux est l'ennemi du bien!*¹⁴ N-o să întârziem încă un an, în care timp cine știe ce se poate petrece, pentru ca tu să-ți „fignolezi” aparatul! Explodă pentru prima dată AI, spre surprinderea tuturor.

— În primul rând, nu vă cer un răgaz de un an... se apără slab și stângaci Sen, simțind că pierde teren. Și apoi...

— Apoi... ce să mai discutăm? totul este hotărât, adaugă AI, energic. Te rugăm să renunți un moment la aceste perfecționări. Ai, de altminteri, două căi: fie că treci... mâna colaboratorilor tăi astrali – fie că vei realiza, cu mijloacele tehnice pământești, perfecționarea aparatului, la întoarcere. Vei avea prilejul să meditezi asupra condițiilor de lucru, în cursul călătoriei.

Sen se resemnă, rostind un singur cuvânt:

— *Agreed!*¹⁵

¹⁴ A, nu, nu și nu! Mai binele este dușmanul binelui! (fr.).

¹⁵ De acord! (engl.).

Data plecării fu stabilită în ziua de 15 aprilie 2034, după indicațiile concordante ale tuturor cronometrelor de care dispuneau.

*

Ultimul contact între pământeni și Consiliul planetar astral a avut loc cu o săptămână înaintea plecării. Nu a fost însă o simplă vizită de politețe... siderală, înaintea despărțirii, ci și o ședință de lucru. Cosmonauții au ținut să dea întâlnirii un caracter solemn. S-au prezentat cu toții, împreună cu copiii, întovărășiți de căpitanul ambarcației atlantice, care, între timp, obținuse un aparat individual de zbor.

Pământenii și-au exprimat recunoștința pentru toate comoditățile de viață și de lucru obținute. A fost o colaborare și o înțelegere care a pus temeiurile unei Asociații între ființele cosmice, aflate în aceeași Galaxie. Este o asociație de ființe întemeiată pe înțelegere și dragoste, cu toate diferențele structurale care le separă și în pofida depărtării la care se aflau. Aparatele de comunicare continuau, asigurând pe astrali că în momentul în care vor ajunge pe pământ ei vor interveni pentru liberarea celor trei astrali, rămași pe Terra, în urma unui accident regretabil. Pământenii și-au exprimat, în același timp, certitudinea că, între timp, relațiile dintre pământeni și astralii rămași pe pământ, vor fi evoluat în același sens ca și acelea ce s-au stabilit aci, în regiunea Capricornului. Mai târziu, când cursele de transport Terra-Capricorn se vor fi înmulțit și când Asociația cosmică locală își va fi mărit coeziunea, se va putea trece la o lărgire a raporturilor cu alte Asociații cosmice, intra- sau extragalactice. Totul începe sub... o stea favorabilă!, încheie, fără joc de cuvinte, mesajul pământenilor, transmis prin ordinator.

— „Consiliul planetar al Capricornului (răspundea, fără interval de reflecție sau consultare prealabilă cu ceilalți, unul dintre astrali) a admis, din primul moment al sosirii savanților pământeni, faptul că o nouă eră a început între relațiile dintre pământeni și astrali. Colaborarea științifică a celor două specii de ființe cosmice este de o importanță hotărâtoare în istoria cosmică. Elaborarea Convertisorului universal, studiile de biologie făcute de un alt pământean, cu importante aplicații medicale, arată că cele două specii de ființe, oameni și astrali, se completează reciproc și pot înfăptui împreună opere de interes universal.”

„Pentru a adânci aceste raporturi și ușura transportul dintre Terra și Capricorn, Consiliul planetar este în măsură să ofere pământenilor câteva instrumente de cercetare și transport. Consiliul oferă în primul rând o navă

cosmică perfecționată, mult mai încăpătoare decât aceea care a transportat primul grup de savanți, dar de un tip tehnic asemănător, în așteptarea momentului în care va fi în măsură de a le oferi o navă cu iuțea superioară luminii, aflată în curs de elaborare și al cărei model se află în Muzeul Viitorului. Consiliul oferă în același timp savanților totalitatea navelor individuale de care savanții pământeni s-au servit pe tot timpul șederii lor în planeta din Capricorn. Prin înțelegerea intervenită, savanții vor putea fi întovărășiți de toți pământenii care vor voi să se întoarcă pe Terra; ei vor putea, în același timp, lua pe bordul navei, importante acumulate energetice încărcate în uzinele planetei centrale. Vor fi rugați, în același timp, ca, în afara tuturor calculatoarelor care au înregistrat totalitatea observațiilor și cercetărilor lor săvârșite în cursul șederii lor în zona Capricornului, să accepte informațiile științifice privitoare la rezultatele obținute în laboratoarele satelitului 3 și care au fost înregistrate de astralul 1, autorizat să-i întovărășască și să rămână cu ei pe Terra, atâta vreme cât acesta va voi să rămână.

Consiliul superior planetar este bucuros să ofere pământenilor ouăle imenșilor saurieni, dispăruți de pe pământ, cam cu o sută optzeci de milioane de ani tereștri în urmă; aceste ouă vor fi menținute în condiții de climatizare, în așa fel încât își vor putea păstra puterea de germinație pe timp indefinit, dând pământenilor puțința de a pregăti sere și rezervații suficiente, pentru a putea reface fauna terestră din epoca mezozoică. Odată cu aceasta, pământenii sunt rugați să ia cu ei vastul laborator organizat de doctorul Li, care a adunat în eprubete numeroase specii de organisme microscopice, care a organizat, în timpul șederii sale, vaste ierbare de specii vegetale vădind modificările suferite de anumite specii de plante în decurs de mii sau milioane de ani, în ambianța planetară a Capricornului. Toate aceste date, împreună cu materialul privitor la organizarea vieții particulare a populațiilor umane locuind în clopotele planetei – și pe care pământenii le studiază sub rubricile, numite de ei, etnologie, etnografie sau sociologie, le revin lor de drept.

Savanții pământeni sunt rugați să îmbarce acest material științific și tehnic pe nava ce-și va lua plecarea în curând.

Consiliul superior planetar urează pământenilor bună călătorie.”

Solemnitatea despărțirii și discuțiile urmate cu acest prilej au fost înregistrate de aparate electronice; scena a fost filmată de micul An, ajuns între timp la vârsta de șapte ani și pasionat prematur de probleme științifice.

Emancipat de sub tutela lui Mab, deși urmându-și ascultător lecțiile, An părea, de altminteri, adesea clopotul transparent, în tovărășia doctorului Li,

care-l iniția în tainele biologiei animale și în cercetările sale de paleontologie sau microbiologie. Doctorul Li își instalase chiar un laborator în care studia animalele microscopice, într-una din stațiile „Muzeului trecutului”. An asigura în același timp că progresele sale în mânuirea navelor individuale și cunoașterea codului de circulație sau mânuirea radiolocației erau atât de înaintate, încât va îndrăzni să se adreseze marelui Consiliu planetar pentru a-i livra o navă cosmică.

*

„...Vasăzică, rosteau polinezienii din cupolele transparente, vechile noastre legende, transmise din tată în fiu, în lungul generațiilor ce s-au urmat aci, pe pământul sterp, sunt adevărate! Obârșia noastră trebuie căutată *acolo*, pe marginea apelor imense scâldând ritmic țărmurile abrupte sau pierzându-se în plaje line către adâncul oceanelor, în aerul transparent, luminat de un glob de foc, care, scufundându-se în mare în fiecare seară, lasă ochiului priveliștea unor sclipiri liniștite, din adâncul unui cer prietenos! Este adevărat că ne vom întoarce acolo, unde ne-am construit ambarcații lungi, cu vele, pe care acum nu le mai facem decât în chip de jucării, pentru copiii noștri, care se bălăcesc prin ochiurile de apă cu adâncime scăzută ale bazinelor! Toate acestea sunt adevărate!

Legenda a devenit realitate, visul a devenit înfăptuire!

...Și vom putea pleca, în curând, în tovărășia învățaților, care vor fi în stare să ne smulgă acestui pământ, după cum sunt în stare să ne părăsească în răstimpuri, pentru a călători pe alte meleaguri. Nu avem decât să le spunem că vom voi să plecăm și ne vom sui, prin tubul ce ne leagă de marile sfere, ce ne aduc din când în când oameni transportați, de *acolo*, împotriva voinței lor!”

Polinezienii, ca și celelalte populații ale clopotelor, erau turburați. Aveau să schimbe viața de aci, trăită în lungul vremii de ei și străbunii lor, pentru a încerca o întoarcere... unde? și în ce condiții de călătorie?

...„Da, învățații știu ei ce fac! Pleacă! Treaba lor! Ti îi întovărășește. Treaba ei! Dar noi, cum vom îndrăzni să părăsim viața de aci, pentru a ajunge la necunoscutul de dincolo? A, dacă unul dintre ai noștri ar pleca *acolo*, și s-ar întoarce să ne spună cum stau lucrurile, am îndrăzni. Dar așa?”

Rezultatul consfătuirii celor închiși în clopotele transparente: numai 76 de oameni, tineri îndeobște, au primit să se adauge celor șase „învățați” și celor doi copii. Căpitanul făcea parte dintre aceștia. Marinarii și ultimii răpiți au alcătuit cea mai mare parte dintre călători.

*

...Mab își amintea destăinuirea făcută în treacăt, în timpul unui seminar, al profesorului său de literatură universală. Omul, apropiindu-se de șaptezeci de ani, nu părea totuși blazat. Avea entuziasme. Nu se putea apropia de un templu grec sau de o catedrală gotică fără ca lacrimile să nu-i inunde obraji. Plângea în timpul lecturilor și al audițiilor muzicale. Îl sugruma emoția și nu înțelegea să-și comprime, din conveniențe sociale, furtuna care-l răvășea. Avea pudoarea sentimentelor sale, dar nu-și putea stăpâni marile emoții. Dar aceste emoții erau, pentru el, selective, rod al momentelor privilegiate și al marilor iluminări, prilejuite de întâlniri cu opere pe care se ferea să le apropie prea des. În tinerețe, nu și-a disciplinat această sete a cunoașterii. A citit și recitat un an întreg poemele lui Baudelaire și operele lui Edgar Poe, poezii lui preferați, până când le-a învățat pe dinafară; și-a apropiat simfoniile lui Beethoven prin numeroase audiții. Rezultatul a fost descurajator. Această „saturație” a sensibilității și gândului într-un același climat i-a făcut cu neputință noi lecturi sau noi audieri din aceste opere. Amintirile versurilor deveniseră cu anii, nesigure, armoniile muzicale cunoscute se pierdeau în ceață – și totuși obișnuința le scuturase frăgezimea petalelor, strălucirea paletelor.

Mab își amintea această mărturisire, făcută în public, ca și precauțiile pe care profesorul le lua de a nu ajunge la această stare de obișnuință, de rutină: se ferea de a se instala în comoditatea emoțiilor prea des încercate, care-și pierd, prin însuși acest fapt, al repetiției, frăgezimea sau fulguranța.

În fața feeriei astrale ce i se desfășura pe drumul de întoarcere, Mab nu se temea de această patină a uzurii sentimentului. Spectacolul sideral era veșnic reînnoit. Armonia cerului era infinită. Se cufunda în contemplare, prin mijlocirea Convertisorului imaginat de Sen, uitând de sine, dar având grijă de a asocia pe An, în această vagabondare printre aștrii. Trecea, astfel, de la spectacolul astral privit cu ochii liberi sau revelat de instrumentul cu lentilă, la ecranul convertisorului. Erau cu toții risipiți în aceeași absență, urmărind jerba imaginilor, care se perindau prin fața ochilor setoși de lumină.

Mab mângâia cu ochiul liber brâul de constelații și stele de întâia mărime, învecinând regiunea Căii lactee, pe care astronomii de pe pământ o situează în zona polului austral. Urmărea, începând de departe, lucirea stelelor Betelgeuse, Procyon, Riegel, Sirius și Canopus; își abătea privirea înspre steaua Achernar din constelația *Eridanului* și Fomalhaut din constelația *Peștele austral*, apoi relua firul întrerupt al marilor stele, legând constelațiile *Centaureului* și *Crucii de sud*, în preajma cărora luceau *Norii lui Magellan* până la ochiul constelației *Scorpionului*, Antares. Mab murmură numele cu rezonanță poetică ale stelelor care o fascinau, apoi își poposea ochiul pe ecranul convertisorului, ce revela un

peisaj tumultuos, de pe o planetă a unui soare din constelația *Triunghiul austral*. Era acolo o lume în stadiu de început, în care se afla Pământul cu trei miliarde de ani în urmă. Printre norii denși, brăzdați de imense descărcări electrice, într-o atmosferă saturată de vapori de apă, pe un sol nestatornic, spălat de ploi și torente vijelioase, pe țărmuri de mări vânzolate de furtuni, ecranul descoperea, amănunțind imaginea până la dimensiile picăturii de apă, formarea unor soiuri de mucilaje amorfe. Ecranul despica și mai mult imaginea și ajungea la dansul atomic al particulelor din care avea cândva să se înfiripe o nouă viață.

— Asistăm, murmură doctorul Li, la un început al ciclului vital. Se desprinde viața din sânul vast al materiei! Viața apare pretutindeni, pe această planetă. Sen, plimbă, te rog, ecranul în lungul și latul întinderilor planetare, zămisliitoare de viață... Mulțumesc! Iată, acum, materia ce va deveni vie cândva împodobește neștiut versantele vulcanilor, scuturați de erupții... Iar dincolo, pe laguna adăpostită, dedesubtul rocilor aruncate la întâmplare, același soi de mângă se încropește neștiut...

— Ah, Sen, ți-ai uitat făgăduiala? exclamă Mab, dojenitoare. M-ai încredințat că prima imagine a convertisorului îmi va dezvălui peisajul regiunii mele natale...

— *Si fait, Madame!*¹⁶ rosti Sen, ceremonios.

Cenușul vânzolit și haosul ce se străduia să dobândească formă a planetei aflate la un început de ciclu fu înlocuit, în câteva clipe, cu o explozie de lumină, în frunzișuri dense. Ecranul cuprindea peisajul din înălțime, plimbându-se printre coroane de arbori, luminișuri, șerpuiți de ape sclipind deasupra pietrelor, drumeaguri albe. În depărtare, se iveau casele risipite ale unui sat.

Sen nu-și putu reține o exclamație admirativă.

— Binevoiți a remarca, onor societate, perfecțiunea cu care aparatul își reglează imaginea trecând de la o planetă situată la câteva mii de ani-lumină la o planetă aflată la trei ani-lumină depărtare!

— Sen, dragul meu, exclamă Mab nerăbdătoare, renunță la toate aceste declamații, bune pentru un scamator care-și pregătește numărul de efect. Apropie imaginea ecranului de pământ! Ard de nerăbdare!

Sen se execută, după ce, pentru a irita încă o dată pe Mab, turbură claritatea imaginii. Apoi ecranul păru a se apropia de pământ, ca și cum ar fi fost fixat pe un avion. Copacii apărură distincți, la marginea drumeagului, ce ducea spre sat.

¹⁶ Totuși, Doamnă! (fr.).

— Oh! iată drumul pe care îl făceam în fiecare zi, când mergeam la pădure, exclamă Mab, uimită.

— *Patience et longueur de temps, Madame!*¹⁷ Veți avea într-o clipă și alte surprize.

Priveliștea își schimbă perspectiva. Nu mai cuprindea peisajul de sus, ci îl privea lateral, de la înălțimea unui om, mergând agale pe șosea. Mab recunoscuse o bornă kilometrică și mângâie cu privirea arborii familiari. Totul era neschimbat. Se părea că anii scurși de la plecare nu știrbiseră nimic din așezarea locurilor.

Sen îi ghici gândul.

— Aveți buna inspirație de a înțelege, onorată prietenă, că acest peisaj nu este actual, adică nu reprezintă înfățișarea acestui loc așa cum se prezintă în clipa de față – ci imaginea care a plecat de la pământ, cam cu patru ani în urmă, odată cu raza care a pornit în acel moment de pe Terra și care ne ajunge în acest loc, de-abia acum!

— A, da, ai dreptate! Nu m-am gândit la asta! Așadar... dar grăbește-te odată! Vreau să *intru în sat* și să văd casa noastră, așezată la marginea dinspre pădure...

— La ordinele domniei-voastre, stimată prietenă!

Imaginea întâlnește doi locuitori, pe care Mab îi recunoscuse și pe care îi strigă, naiv, pe nume, ca și când aceștia ar fi putut auzi.

— Iubiți prieteni, reluă Sen, în așteptarea evenimentelor și desfășurării imaginilor, aș vrea să mai fac o ultimă observație, privind perfecția autoreglării aparatului meu. Ați băgat de seamă? Mișcările oamenilor și desfășurarea faptelor de pe pământ nu sunt deloc accelerate – cum ar trebui să fie, dat fiind că noi ne apropiem în mare viteză de pământ și că întâlnim raze de lumină care au fost trimise de obiectiv din ce în ce mai devreme! Acest lucru nu se întâmplă, datorită reglării automate a convertisorului.

— Explică-te, Sen, interveni căpitanul.

— Iată, urmă Sen, în timp ce privitorii se... îndreptau către casa părinților lui Mab. Dacă n-ar interveni sistemul de reglaj al convertisorului imaginile de pe ecran ar fi comandate, la mari viteze, de un fenomen pe care Camille Flammarion l-a deslușit în desfătătoarea sa carte, *Lumen*, încă de acum aproape două secole. Dacă am merge cu viteza luminii, este firesc ca ecranul să nu ne prezinte decât o imagine statică, un fel de fotografie, a momentului în care lumina a plecat de la pământ și cu care noi călătorim în spațiu, sau dacă ne-am

¹⁷ *Răbdare și calm!* (La Fontaine).

mișca cu aceeași iuțeală ca și pământul, atunci imaginile s-ar succeda în același ritm cu evenimentele de pe pământ. E clar, nu? Dacă, însă, ne îndreptăm cu mare viteză către pământ, e tot așa de clar că vom întâlni raze luminoase plecate de pe pământ ulterioare aceluia moment! Prin urmare, mișcările de pe pământ ne vor apărea accelerate! Ca la cinematograful, cu acceleratorul!

— Iar dacă, adaugă doctorul Li, ne-am depărta de pământ cu o viteză mult superioară luminii, este tot atât de firesc ca să întâlnim raze de lumină plecate mai târziu de pe pământ. În acest caz, vom vedea evenimentele urmându-se în sens invers, ca la cinematograful, când se reiau mișcările evenimentelor, *à rebours*!

— Dar destul cu teoriile, întrerupse Sen pe Li.

— Mab, orientează-mă! Spune-mi unde se află locuința părinților tăi? Înaintează? cotesce? e departe? e aproape?

— Înaintează cu iuțeala pasului. Vreau să-mi prelungesc așteptarea, rosti oprimată Mab, la gândul că și-ar putea revedea părinții.

Câteva clipe mai apoi, ecranul înfățișa interiorul casei părintești. Treceau o tindă, o cameră și intrau în sufragerie. Părinții lui Mab, triști și tăcuți, se aflau la masă.

Mab începu să plângă.

— Nici acum, după atâția ani, nu s-au putut consola! Mă socotesc moartă! Bunii mei părinți, mă plâng mereu. Mesajul pe care l-am putut trimite înaintea plecării nu va putea ajunge pe pământ decât după alți patru ani! Ce tortură pe bieții oameni!

Mab privi cu amănunțime mobilele încăperii. Aceasta era așa cum o lăsase cu ani în urmă. Apoi nostalgia fu atât de sfâșietoare încât rugă pe Sen să treacă la altă imagine. Înțelegea că toți cei prezenți voiau să-și revadă locurile natale, așa cum acestea arătau cu ani în urmă.

*

...Câteva zile mai târziu, când cosmonauții și-au revăzut familiile și locurile natale, așa cum le lăsaseră cu opt ani mai înainte, călătorii au reluat vagabondajul printre constelații.

Au început prin a cunoaște direct, *înfricoșata* lui realitate, a dimensiilor mereu și mereu crescute în nesfârșire, *Spațiul*, niciodată limitat, totdeauna înmulțit cu el însuși, în veșnicie. Trăiseră până atunci în îngrădiri, în limite, impuse de obstacole din afară sau de propriul spirit; acum evadau total, neîncetat, într-un gol, ce-și conjuga ființa-i proteică, de necuprins, cu el însuși. Ochiul cuprindea împânziri de lumini punctiforme, populând stelar neantul,

risipiri de materie pulverulentă și opacă, întinderi nebuloase, ocupând vaste părașiniri de cer, încolăciri spirale de universuri, în insule presărate divers. Nu aflau, în această desfoiere în evantai a lumilor, două zone astrale aidoma. În marea îngrămădire de stele din ceea ce astronomii pământului numesc *Nourul cel mare al lui Magellan*, știau că se înghesuiau, în imensa densitate a populației stelare, o sută de milioane de stele, într-un spațiu ce nu depășea întinderea a zece milioane de ori a orbitei terestre; își opreau privirea pe enigmaticul fum astral, interceptând opac și dens mesaje ale infinitului, aflate dincolo de plutirea lui amenințătoare, în preajma stelei *dzeta Orion*, adevărată *Dark Bay* a oceanului spațial, și o comparau cu benzile de absorbție ale altor mase absorbante de materie, întunecând în șerpui de canale, pânzele astrale, constelate de lumini.

Aveau preferințe: se opreau îndelung în contemplarea pâlpâirii de foc sidereal din constelația *Lebedei*, ce părea un stol de păsări, desfășurându-și aripile luminoase, în neant; mângâiau mental nebuloase amintitoare de draperii boreale, desfășurate în falduri, sau învântejiri haotice de materie, capricii aparente ale necesităților ce-și încrucișaseră acțiunea, ca în masa nebulară, cunoscută de astronomii pământeni, sub numele de nebuloasa constelației *Pelican*, și o comparau cu nebuloasa amorfă M.8, din constelația *Săgetătorul*. Feeria se împlinea, multiplicată, diversă, încântând ochiul, uimind înțelegerea copleșită, exaltând simțirea, risipită în extaz.

Atunci, renunțând la privescarea oferită de ochiul liber sau de lentila măritoare, Sen punea în acțiune ecranul convertisorului. Cum se îngusta dintr-odată, ca o săgeată parcurgând instantaneu infinitul, vastitudinea! Ovalul ecranului lumina o scorbura de adâncuri lichide, într-o mare planetară, necunoscută. Se petrecea acolo o altă feerie, la o altă ordine de mărimi, dar tot atât de fastuoasă și, poate, mai enigmatică. Săltau viermuri de ființe cu o viață aparent autonomă, aflată dincoace de vârtejul stelar și totuși legat de el prin nenumărate fire: filamente subțiri, colorate pestriț, învecinau șerpui de vietăți mobile sau încremeniri de ființe geometrice, închise în carapace minerale; în spațiul minuscul, dimensiile se înșiruiau între organismul microscopic și corpul monstruos, ce nu putea intra în îngustimea dintre roci. Viziunea urmărea mișcarea vieții din scorbura minusculă, apoi trecea la o scară de mărime diferită, a dansului atomic, aflat într-una din aceste vietăți – pentru a cuprinde, apoi, într-o dilatare, sfera planetei, gâlgâind de viață, sub lumina albastră a unui soare depărtat.

O simplă răsucire de șurub a convertisorului desprindea un peisaj de astru ce nu cunoscuse și nu va cunoaște nicicând eflorescena vieții, materia neajungând

decât la combinații chimice primitive, împiedicată fiind în creșterea ei către diferențiere de condiții astrale neprielnice.

Jocul de alternanță, între spectacolul universului mare și imaginile de asemeni multiplicat desprinse de convertisor din feeria astrală s-au continuat în lungul celor trei ani ai călătoriei ce-i despărțea de pământ. De fiecare dată „învățații” cărora li se alăturaseră toți călătorii navei socoteau că vor fi ajuns la capătul mirărilor și de fiecare dată descopereau noi bucurii ale gândului.

— Sen, interveni într-o zi căpitanul. Plimbă-ne, te rog, pe suprafața unei planete necunoscute, alese la întâmplare...

Spectacolul era fascinant: multiplicări de miraje, de *fata morgana*, repetate aidoma, la nesfârșit, într-un orizont care părea, din cauza densității atmosferei, de șaizeci de ori mai densă decât a pământului, proiectat în aer, suspendat neverosimil. Piscul în preajma căruia se oprise ecranul apărea, printr-un ciudat efect optic, văzut în același timp și din spate, înmulțit la nesfârșire, în efecte de lumină incertă, confundând realitatea cu visul. Razele solare erau încovoiate și împrăștiat în jerbe, de curenți aerieni năprasnici, îngăduind ochiului aceleași și aceleași imagini paradoxale ale corpurilor urmărindu-și ca în oglinzi paralele ființa.

— Cutremurător peisaj pentru astronom, ispititor pentru estetik, dar descurajator pentru artistul plastic care ar năzui să-i statornicească pe întinderea unei pânze farmecul, rosti Mab, gâtuită de emoție.

— A, vreți jocuri, jocurile materiei și ale întâmplării, risipite pe alte întinderi planetare sau pe nesfârșite pânze nebulare? Ei bine, iată jocuri! exclamă Sen, cu mândrie, ca și când aceste jocuri ar fi fost rodul îmbinărilor lui imaginative.

...Iată aici, pe această planetă a unei stele din constelația *Cassiopeia*: totul este cristalizat în sistemul ortorombic, a cărui rețea cristalină este formată din trei axe binare, dreptunghiulare două câte două! Priviți întinderea planetară vastă, multiplicată și invariabilă îngrămădire de cristale! Totul este statornicit în aceeași simetrie, rezultat al forțelor tectonice, care au frământat cândva solul planetei! Iar dincolo, pe o planetă din constelația *Ofiucus*, nu veți întâlni decât îngrămădiri amorfe, știrbite din loc în loc de cratere de meteoriți, sau de înălțimi de vulcani, a căror lavă este, în prezent, încremenită inform... Iată și țepii unui peisaj „niciodată văzut”, asemănător închipuirii unui pictor modernist al secolului trecut... Iată și efectele cromatice în veșnică schimbare de irizație a unei pânze nebulare aflată în vecinătatea unui sistem sideral policrom... Pretutindeni, varietate de forme, de efecte optice, de reîmprospătate feerii vitale sau minerale, urmându-și în eternitate devenirile și bogăția de structură...

— Ei bine, toate acestea, exclamă Sen, după o atare evadare în plenitudinile lumii, ne-au devenit familiare, datorită ochiului! Retina, diferențiere și prelungire a celulelor nervoase, este antena cea mai sensibilă a lumii! Numai prin rețeaua de nesfârșită finețe a acestui țesut putem să ne bucurăm de toate aceste feerii! Ochiul uman și ochiul animal, receptacule de lumină, avându-și – după cum ați putut înțelege din imaginile oferite de ecranul convertisorului – o corespondență în organele de simțuri ale mai multor vietăți astrale. Ochiul este unul din organele cele mai subtile de captare a bogățiilor universului!...

— *Ah, ça par exemple!* îi întrerupse elanul doctorul Li, *voilà un nouveau morceau de bravoure.*¹⁸

— Ei da! recunosc Sen, înțeleg să mă păresc exaltării. Nu am pudoarea elanurilor și sentimentelor mele!

*

Căpitanul de marină, răvășit, murmură timid, comentând imaginile ce se urmăreau, în imensitate.

— Cât de săracă îmi apare acum opera de artă făurită de mână omenească, în comparație cu aceste miracole! Ne aflăm la capete opuse ale miracolelor. Opera umană este circumscrisă, dar armonia cerului este infinită. Concepția spiritului este uniformă, diversitatea realității nu cunoaște limite!

Mab îl întrerupse, contrariată în împlinirile cele mai adânci ale ființei sale.

— Căpitane, cedezi unui entuziasm de moment! Suntem de aceeași vârstă, dar, sufletește ești mult mai tânăr decât mine! Te oprești la înfățișări! În loc să accepți totul prin înțelegere, stabilești preferințe, săvârșind excluderi. N-aș putea spune că spectacolul care te exaltă este mort, pentru că din el izvorăște viața, materia prilejuind prin evoluția ei în cicluri siderale apariția spiritului; dar jocul infinit diversificat al materiei, supusă deopotrivă legilor și hazardului, necesității și căderii de zar statistice, este *impersonal*; în timp ce opera omenească are implicații, are sens, are valoare și semnificație launtrică! Există între cele două fapte, ale universului și ale artei omenești, o deosebire de treaptă. Evoluția materiei este anonimă, atâta vreme cât materia nu se reflectă într-o înțelegere, cât nu este cuprinsă de o viață. Nu știu dacă evoluția universală are o finalitate ultimă; dar înțeleg că direcția ei cea mai apropiată de împlinire este gândul și simțirea unei ființe, fie că această ființă este umană sau astrală. Opera umană este însuflețită de un simbol care-i dă un tâlc infinit. Faptului natural îi lipsește această dimensiune de adâncime!

¹⁸ Drace! iată un nou exercițiu de stil înaripat (fr.).

...Judeci după impresia copleșitoare a peisajelor și formelor izvorâte din adâncurile lumii, luminate de o invenție a creierului uman. Uiți însă, că dacă acest creier nu ar fi construit acest aparat, toate aceste feerii ar fi rămas lucruri anonime, desfășurându-și orb existența naturală, în afara înțelegerii noastre!

...Căpitane, înțelege bine! Nu înlătur mental această realitate. Nu o neg. Dar afirm că alături de ea, întregind-o și, poate încoronând-o, se află o lume de adâncuri nespuse mai cuprinzătoare, pe care le-a cuprins în cursul miilor de ani de viață culturală umană, construcția arhitectonică, tâlcul de sugestie al versului, unduirea muzicii, dansul. Cum poți *opune* vâlul diafan al nebuloasei aflate între stelele *delta* și *pi* din constelația *Scorpionului*, templului grec de pe acropola Atenei, sau chiar pe acel din *Paestum*, negându-le pe cele din urmă? Cum poți *prefera*, în loc de a le îmbrățișa într-o aceeași cuprindere intelectuală, peisajul cufundat în tăcere al planetei, admirată acum o oră, a uneia din stelele constelației *Pegasus*, sclipindu-și, sub stele, concrețiunile bizare și de o turburătoare frumusețe pentru ochiul uman, cu risipirea în beatitudine muzicală a sălii de concert, în care câteva sute de oameni respiră, suspendați fiind pe mișcările baghetei dirijorului, care interpretează *Concertul pentru orgă și orchestră* în sol minor, Opus 4, nr. 3, de Georg Friedrich Händel?

Căpitanul tăcu, încurcat. În tăcerea care urmă, se făcu auzit glasul doctorului Li:

— Cred că Mab are dreptate! Cele două ordine de realități, spectacolul universal și opera umană sunt complementare. Față de lume, noi oamenii nu ar trebui să procedăm prin excluderi, ci prin acceptare!

*

...Și pentru a dovedi îngemănarea artei umane cu armonia sferelor, Mab, anticipând în același timp năzuința lui Sen de a sonoriza imaginile convertisorului, începu să ritmeze aparatele sale electronice muzicale cu succesia ecranului vizual al Convertisorului.

Câmpului și bucuriei vegetale ale peisajului terestru i-a adăugat astfel culoarea sobră a primei mișcări a *Simfoniei în fa major*, op. 76 a lui Antonin Dvorák; vânzolirile planetare în tumultul inițial al prefacerilor, din sisteme siderale încă necunoscute au fost întovărășite de intermitențele muzicii concrete sau electronice produse la lămpi triode prin ilustrări din operele clasicilor acestei muzici, P. Schaeffer, sau Karlheinz Stockhausen; zgomotelor naturale le-au fost adăugate, în fragmentele reproduse de Mab, sunete de heterodină sau ondiolină; imaginea mașinismului terestru era tradusă prin *Pacificul* 231 al lui Honegger; țâșniturile protuberanțelor solare erau

întovărașite de muzică cibernetică, iar scenele de viață terestră își găseau o împlinire în folclorul muzical al tuturor țărilor lumii.

Timid, ca orice început, cosmonauții anticipau era apropiată, în care omul va fi reușit să umanizeze totul și să contemporanizeze Universul, obținând deopotrivă echivalențe sonore ale fenomenelor și o instantaneizare a acestora, prin suprimarea încetinelii de propagare a luminii sau a zborului astral.

— Reprezentanții Clubului astral format de noi, pământenii, și de astralii planetei din Capricorn, nu vor accepta niciodată starea de astăzi a evoluției științifice! Trebuie să recunoaștem deschis, decretau în cor Sen, Al și Li, că studiul actual al Convertisorului nu reprezintă decât un început! Am putea spune, că ne aflăm în epoca primitivă a cuceririi universului. A ne opri aci, ar însemna pentru Știință o abdicare! Va trebui să învingem în primul rând limita vitezei luminii, pentru a putea accelera rapiditatea de comunicare dintre lumi. Vom putea năzui, dacă nu la o instantaneizare a comunicărilor astrale, cel puțin la o facilitate îndestulătoare, care să îngăduie un dialog util între lumi. Suntem destul de stingheriți, în prezent, când trebuie să așteptăm opt ani pentru ca schimbul de mesaje între Pământ și Planeta soarelui stins din Capricorn să poată fi efectuat! Va trebui, apoi, ca viteza de translație în spațiu a oamenilor și a astralilor să se săvârșească într-un timp care să îngăduie contacte directe imediate și eficiente!...

*

Între timp, mesajul lansat de pe planeta din Capricorn, înaintea plecării cosmice, ajunsese pe Pământ. Vestea a dezlănțuit o emoție universală. Cei trei astrali, care începuseră a fi „prizonieri” ai pământenilor și care deveniseră în scurtă vreme colaboratori prețioși ai savanților din principalele laboratoare ale satelitului nr. 3 ale acestei planete, deveniră dintr-odată personajele cele mai populare ale globului terestru. Astralii aflați pe pământ apărură la aparatele de radio-televiziune. Acordară, prin codul perfecționat al dialogului cu oamenii, mai multe interviuri, descriind viața pământenilor pe planeta depărtată.

Zburând cu o viteză mai mică decât a luminii și apropiindu-se treptat de Pământ, având, în același timp, de data aceasta, libertatea de a comunica direct cu pământenii, fapt pe care astralii îl interzisese la zborul de plecare, cosmonauții au stabilit o legătură permanentă prin radio cu stațiile de pe pământ. Dificultatea era, la începutul călătoriei, destul de mare, întrucât schimbul de informații era împiedicat de un important decalaj în timp, între emisiune și receptarea răspunsului, datorită depărtării. Pământenii au putut primi, în schimb, primele imagini ale universului, retransmise de ecranul

convertisorului. Faptul dezlănțui entuziasm. Laboratoarele își începură pregătirile pentru un nou echipament electronic, modernizat, urmând indicațiile date de Sen și Al.

Ultimele luni dinaintea aterizării au fost, pentru cosmonauți, cele mai greu de suportat. Schimbul de mesaje se făcea acum fără mari dificultăți. Răstimpul dintre întrebări și răspunsuri se scurta progresiv. Cosmonauții calculară și transmiseră data sosirii pe pământ. Condiții tehnice, de stabilire a culoarului gravitațional, ca și dorința arzătoare a lui Sen de a ateriza în Senegal, au statornicit locul debarcării la câțiva kilometri de orașul Dakar.

Imaginile aterizării, captate de aparatele de televiziune și retransmise prin sateliți, aveau să redea toate amănuntele sosirii. Totuși, o mare afluență de oameni de știință și curioși invadaseră regiunea, în ultimele zile dinaintea sosirii cosmonauților.

În sfârșit, aparatele electronice au anunțat formarea culoarului gravitațional, iar, mai apoi, apropierea navei. O mare tăcere a cuprins mulțimile adunate în așteptare. Aterizarea, formarea tubului-pasarelă, urmată de apariția cosmonauților, care-și găseau cu greu echilibrul, după o călătorie spațială îndelungă, dezlănțui aclamații atât de asurzitoare, încât An și Urania, neobișnuiți cu atari explozii de bucurie și cu aceste tălăzuiri de ființe umane, izbucniră în plâns.

Capitolul VIII

PE O TERASĂ, LA CASABLANCA

După terminarea ceremoniei debarcării, grupul de cosmonauți s-a retras într-o sală a Universității din Dakar, în tovărășia a trei dintre prietenii lui Al, de la Observatorul din Cabimas. Prețioasele lăzi și recipiente cu produse biologice, eșantioanele de roci și restul materialului științific transportat de pe planeta Capricornului fuseseră între timp debarcate și trimise în diferite centre de cercetări, stabilite însă din ultimele zile dinaintea aterizării. Cosmonauții fuseseră de față și la îmbarcarea grupului de cercetători care acceptaseră să zboare către planeta Capricornului. Pământenii înțelegeau să folosească astfel nava dăruită de astrali, pentru asigurarea continuității zborurilor. Doi dintre astralii rămași prizonieri îi însoțeau. Cel de al treilea preferase să rămână pe pământ, în așteptarea unei noi nave: ambianța terestră i se părea plină de interes. Cosmonauții, împreună cu colegii lor astronomi și oameni de știință au trimis un mesaj către Consiliul suprem planetar al astralilor, în care se amintea semnificația încărcăturii cu materiale științifice, de interes biologic sau geologic terestru.

Două ore după aterizare, nava își relua zborul în uralele mulțimii. Grupul de „răpiți” pământeni, care preferaseră să se reîntoarcă pe pământ, din care făceau parte și marinarii aflați sub comanda căpitanului, cooptat în cercul „savanților”, fusese primit de numeroase delegații, reprezentând toate regiunile lumii, de unde își aflau obârșia cei răpiți, sau, uneori strămoșii lor depărtați. Cei întorși pe pământ aveau să anunțe într-un fel sau altul, pe cei rămași pe planeta Capricornului, asupra condițiilor de viață terestră, spre a le călăuzi hotărârea, fie pentru a rămâne în Capricorn, fie spre a se îndrepta către pământ.

Întrevederea de la Universitate fu scurtă. Cosmonauții, și îndeosebi Mab, erau obosiți. Dezrădăcinarea, dezobișnuința de prezența mulțimilor umane îi transpuseseră într-o stare iritabilă. Simțeau nevoia unei izolări, a unei depărțări de mulțimile care îi înconjurau cu o atenție zgomotoasă și inoportună. Prietenii lui Al le pregătiseră încă cu câteva zile înainte o îmbrăcămintă care nu avea să-i deosebească de restul locuitorilor. Grupul avea să părăsească Universitatea pe o ieșire lăaturalnică. Lăsând garate navele individuale pe care le aduseseră de pe planeta Capricornului într-unul din aeroporturile Dakarului, întregul grup avea să se îmbarce, împreună cu prietenii lui Al, pe un aerobuz. După propunerea lui Mab, aerobuzul ateriza câteva minute mai târziu pe aeroportul din Casablanca.

— Ești incorigibil romantică, Mab, observă Li, în momentul când debarcă pe aeroport.

— O mărturisesc. M-am gândit tot timpul drumului la seara petrecută la Casablanca, înaintea plecării. Aș vrea să ne așezăm la aceeași masă, în același local...

Sen o întrerupse și izbucni în râs.

— ...Ca și cum, în cei unsprezece ani de la plecarea noastră de pe pământ, nimic nu s-ar fi schimbat aci! Tăcu o clipă. Adăugă apoi:

— De câte ori nu se va fi transformat cartierul în care ne-am petrecut în seara aceea... încheie Mab melancolică.

Cuvintele lui Mab stârniră râsul lui Al, Sen și Li. Mab fu contrariată. Comunitatea de gând a întregului grup devenise atât de intimă în timpul celor unsprezece ani de conviețuire, încât contrastul dintre dispoziția melancolică și râsetele zgomotoase ale prietenilor ei o descumpăneau.

— Ce găsiți aci de râs? întrebă Mab, înciudată.

— Spui unsprezece ani, Mab? întrebă râzând și mai tare Al.

— Da, unsprezece ani! Mi-am verificat în fiecare zi cronometrul meu personal, cu toate celelalte cronometre aduse de Al. Toate îmi arată aceeași dată! Am plecat pe ziua de 29 august 2026 și am sosit astăzi, 12 aprilie 2037! Cred că socotesc bine: unsprezece ani!

Cei trei reîncepură să râdă și mai zgomotos. Mab se socotea victima unei farse. Ce găsesc aci de râs? Mab începea să se supere.

Al se înclină și-i sărută afectuos mâna:

— Îți voi explica, Mab, îndată ce vom fi ajuns la un restaurant, pe cât se poate, în același cartier ca acela în care se afla localul de acum... unsprezece ani, cum zici tu.

Un vehicul rapid îi transportă într-un local luxos din centrul orașului. Erau cu toții veseli, afară de Mab, care, înciudată, nu putea afla dezlegarea enigmei. Copiii, deși obosiți, uluiți de succesia de întâmplări pe care le trăiseră în ultimele ore, observau mișcarea din jur, cu teamă, ținând strâns mâna mamelor lor. Localul ales era vast. Mesele ocupate erau rare. Era încă devreme. Nu se vedea încă niciun chelner. Sen își exprimă nedumerirea.

— Oh, chelnerii nu mai servesc nicăieri, pe suprafața pământului, încă de acum câțiva ani!

— Lipsă de personal?

— Respect pentru demnitatea umană! Fiecare se servește singur, sau, mai exact, fiecare este servit prin mecanisme și benzi automate, circulând pe dedesubtul meselor, aducând cele necesare la nivelul mesei, prin mici ascensoare!

Luară loc la o masă, în localul aflat pe terasa unui edificiu cu numeroase etaje.

Mab era însă nerăbdătoare.

— Pot afla, în sfârșit, dezlegarea enigmei?

Al întrebă pe unul din prietenii săi, rămași pe pământ:

— Cum pot comanda ziarele de astăzi?

Prietenul apăsă pe un buton și vorbi într-un microfon:

— Trimiteți-ne, vă rog, două ziare de seară.

Câteva clipe mai apoi, orificiul unei coloane așezate alături de meseanul ce făcuse comanda se deschise. Pe o tavă se aflau două ziare.

Al luă ziarele și, înclinându-se cu o politețe exagerată, i le înmână lui Mab.

— Stimată doamnă, verificați, vă rog, data!

Mab își aruncă ochii pe manșeta primului ziar. Citi data: 10 august 2041.

Toți cei de la masă, în afară de copii, râdeau cu hohote.

...Cum, este cu puțință? Visează? E o eroare? Au „montat” o farsă și au imprimat un ziar cu o dată fantezistă, cu trei ani mai târziu, pentru a se amuza pe socoteala ei? Nedumerită, Mab cercetă cel de al doilea ziar. Da, era adevărat: 10 august 2041! Controlă apoi, încă o dată, indicația ceasului de mână, care, tot timpul călătoriei, indica aceeași oră, zi, lună și an, cu cronometrele de la bord. Ceasul arăta data de 12 aprilie 2037! Ce se petrecea, oare?

Mesenii deveniră deodată serioși. Nu înțelegeau să prelungească o situație care începea să devină, pentru Mab, stingheritoare.

— Am să-ți explic, Mab! Sau mai bine zis, am să mă scuz, că nu ți-am explicat faptul mai devreme și, mai exact, că nu te-am prevenit din prima zi. Iată: tot cursul drumului, noi am trăit într-un timp diferit, mai încetinit, față de cel de pe pământ!

— Din ce cauză?

— Din cauza mării viteze cu care nava era proiectată în spațiu. Conform teoriilor einsteiniene, un vehicul lansat cu o viteză care se apropie de aceea a luminii, prezintă anume... particularități: devine din ce în ce mai greu – iar timpul care îi măsoară evenimentele din interiorul lui este încetinit!

— Vrei să spui că noi, care ne-am călăuzit în tot cursul drumului după *timpul* indicat de cronometrele noastre era diferit de *timpul* care s-a scurs pe pământ?

— Exact!

— Dar timpul pe care l-am petrecut pe planeta Capricornului, cei patru ani și șapte luni?

— Timpul acela a coincis cu timpul scurs pe pământ pentru că ne aflam pe o planetă a cărei mișcare în spațiu era mult prea mică, pentru a determina vreo schimbare în iuțea de scurgere a timpului!

— Prin urmare, reluă Mab, zâmbind și mulțumită de a nu mai fi obiectul unei farse reușite, dacă am fi rămas pe pământ am fi trăit timp de cincisprezece ani, dar pentru că am călătorit în spațiu cu viteze mari, nu am trăit decât unsprezece ani! Am câștigat patru ani de existență!

— Calculul este impecabil, interveni Sen. Chiar dacă este săvârșit de o poetesă, care a cunoscut toate îndrăzelile imaginației – afară de fantezia de a mânui cifre și a face socoteli!

— A, nu! izbucni Mab. Voi sunteți acei care greșiți! Calculul vostru este fictiv! El se petrece numai pe cadranul ceasornicelor și nu are nicio legătură cu viața noastră biologică! Cred că nu vreți să susțineți că, aflându-ne pe nava astrală, noi suntem cu patru ani mai tineri decât cei care au rămas pe pământ și că am fi fost cu patru ani mai tineri chiar în raport cu noi înșine, dacă am fi rămas pe pământ! Ar fi absurd!

— Absurdul, în acest caz, este realitate! Am câștigat patru ani de existență. Aceasta este adevărul!

— Dar, încă o dată, este absurd! protestă Mab. Ce vreți să spuneți? Că Phileas Fogg, eroul lui Jules Verne, care făcând înconjurul pământului și plecând în direcția răsăritului și câștigând o zi, a devenit într-adevăr mai tânăr, că a câștigat o zi din existență? Încă o dată, este absurd!

— Mab, n-ai dreptate, interveni doctorul Li. Sau cum ar spune bunul nostru prieten Sen: *Comparaison n'est pas raison!*¹⁹ Încă o dată, Mab, nu ai dreptate și iată de ce: Phileas Fogg nu a întinerit nici măcar cu o secundă, la sfârșitul sau în timpul călătoriei sale, pentru că reacțiile sale organice, ritmul său biologic, cadența de asimilație și dezasimilație a celulelor sale, într-un cuvânt metabolismul corpului său a rămas același! Dacă ar fi făcut ocolul pământului plecând spre apus, ar fi pierdut o zi, *calendaristic vorbind*, după cum a câștigat o zi, *tot calendaristic vorbind*, plecând către răsărit. Dar reacțiile lui organice au rămas tot timpul aceleași, el continuând să trăiască pe pământ, în condiții cosmice neschimbate!

...Cu noi, reluă Li după o pauză, s-a petrecut un lucru cu totul deosebit. Aflându-ne pe un corp care se deplasa în spațiu cu o iuțea apropiată de aceea a luminii, toate evenimentele, toate faptele ce s-au petrecut pe această navă au suferit o încetinire de cadență. Așadar, nu numai cronometrele au suferit o

¹⁹ Comparația nu înseamnă și o dovadă! (fr.).

încetineală, ci ritmul activității funcționale a celulelor noastre corporale, metabolismul nostru somatic!

— Mab! Înțelege bine! strigă triumfător Al. Am câștigat patru ani de existență! Suntem cu patru ani mai tineri, decât dacă am fi rămas pe pământ! Și această tinerețe este *reală*, organică și nu – ca în cazul lui Phileas Fogg, din fermecătorul roman al lui Jules Verne – întemeiată pe o simplă diferență de socoteală calendaristică!...

*

Trăiau cu toții un sentiment de ușurătate. Totul li se părea nou, proaspăt, în crepusculul ce invadea încet zărilor. Respirau adânc aerul, regenerându-le plămânii, obișnuiți în lungul anilor cu aerul condiționat al climatizării spațiilor închise; lăsau adierea mării să le mângâie părul și obrajii, retrăiau amestecul de miresme aduse din larg sau învăluind orașul, din numeroasele grădini și spații verzi din preajmă. Cât de artificial trăiseră în lungul anilor, în cavități închise! Numai acum, în seara care-și perinda lent culorile asfințitului expirat departe, dincolo de orizont, aprinzând în pâlpâiri, la început nesigure, mai apoi strălucitoare, stelele pe cerul nocturn, numai acum, în zgomotul de fond al orașului, pe terasa restaurantului, printre oameni tăcuți, cu mișcări liniștite, îmbrăcați în haine de seară, măsurau întinderea izolării în care acceptaseră să trăiască în lungul anilor. Cosmonauții regăseau cu o bucurie amestecată cu un sentiment de recunoștință o viață aproape uitată – și admiteau, fără să aibă nevoia de a și-o mărturisi unii altora, că din toate lumile pe care le cutreieraseră cu mintea sau cu ochiul, tot pământul este planeta care întrunește frumusețea în varietate și strălucire, a întregului univers.

Copiii, mai ales, nu știau cum să-și împartă luarea-aminte față de tot ceea ce vedeau și auzeau. Totul era nou și neașteptat pentru ei.

— Privește, Urania, a apărut încă o stea! O vezi? Acolo unde mai înainte nu era decât ceva cenușiu...

— Nu o văd, rostea fetița dezamăgită.

— Știi cum să faci? Privești o parte a cerului. La început, nu vezi nimic, dar deodată izvorăște, acolo unde nu te aștepti, o lucire. Trebuie să privești bine, căci altminteri o pierzi. Și dacă stai mai multă vreme la pândă, apar alte și alte stele! Iar dacă, după ce ți-ai duș privirea în altă parte și te întorci după un timp la locul unde văzuseși steaua, vezi că alături de ea au mai apărut altele și altele, din ce în ce mai multe...

Sen fu primul care-și reveni din contemplare. Își aminti deodată de vechile obișnuințe. Își dete, primul, seama că îi era foame și înțelese că va putea

schimba meniul până la urmă monoton oferit de astrali. Se adresă, prin microfon, unui *maître d'hôtel* nevăzut, cu care se consultă îndelung. Imagină o cină savantă, cu mâncăruri pretențioase și băuturi asortate, informându-se asupra celor mai potriviți „ani” ai băuturilor. Era o despăgubire a unui răstimp îndelung de existență austeră.

Începutul mesei fu melancolic. Dar apariția mâncărilor, artistic prezentate pe tăvi imense și primele pahare de vin de Cotnari îi însufleții. În mijlocul mesei, Sen oficia. Apariția unui imens morun cu o garnitură somptuoasă în jur, pe care începu să-l disece expert, îl reintroduse în viața de iubitor a ceea ce se numește „*bonne chère*”. Volubil, Sen sublinia calitățile inapreciabile ale mâncărilor și băuturilor. Făcu elogiul onorabilului *maître queux*²⁰. Vorbea în hiperbole, stârnind râsul mesenilor. Caviarul avea virtuți legendare, salata evoca, pentru el, priveriști pastorale; friptura impunea intonarea unei ode anacreontice, șampania era amețitoare.

— Da, râdeți, râdeți mereu, o să vă văd mai târziu figura, când din cornul abundenței care se deschide în răstimpuri pentru a răspândi pe masă toate „bucatele terestre”, pentru a cita pe Gide, o să vă aflați în situația de a achita nota de plată, pudic îndoită și ascunsă pe jumătate, sub un șervet, pe o tavă!

Cuvintele unuia din prietenii lui Al, de la Observatorul din Cabimas, stârniră printre meseni o consternare care devenea comică, urmând veseliei libere, de până atunci.

— A, da! Cum putuseră uita că, aci, pe pământ, masa la restaurant se plătește?

Sen își pipăi instinctiv, printr-un gest reflex, nemairepetat, totuși, de mulți ani, buzunarul de la piept, unde, cândva, își ținea portofelul. Buzunarul era gol. Figura i se alungi, apoi se crispă, neașteptat, dezlănțuind râsul celorlalți. Își reveni, însă, dar prea târziu pentru a opri veselia.

— Sen, ai fost magnific! Nici școlarul, surprins copiind la teza de latină, nu a avut o figură mai dezolată...

Mab nu lua parte la veselie. Devenise tristă. Simțea cum, cu fiecare clipă intra mai adânc în viața pământească, pe care o părăsise cu ani în urmă, dar avea presimțirea unei suferințe, ce nu putea întârzia. Își privi prietenii, rând pe rând. Trecu de la figura, ce-și redobândise iradierea bunei dispoziții, a lui Sen, la fața concentrată a doctorului Li, își privea prietena și fetița acesteia. Ur asculta distrată, ca din depărtare, cuvintele lui Iv, se bucura de prezența căpitanului, urmărea cuvintele de spirit ce se încrucișau deasupra mesei, între Al și prietenii

²⁰ bucătar (fr.).

lui de la Cabimas – și știa că a doua zi se vor răspândi cu toții, în toate părțile lumii. Opresiunea îi încremeni pieptul, ca în adolescență, în unele dimineți, în cursul primei ore de clasă, pe o zi noroasă de toamnă, când totul părea rece și pustiu, și când un fior îi parcurea ființa.

Se adresa peste masă lui Li.

— Nu ne putem despărți pentru multă vreme, Li. Trebuie să ne întâlnim în răstimpuri apropiate, să ne petrecem vacanțele împreună!

Li îi înțelese tristețea.

— Sunteți invitați la nunta mea, peste trei săptămâni!

Sen ridică paharul și ceilalți îl imitară. Apoi toți deveniră tăcuți. Mab reîncepu a vorbi încet, ca pentru sine.

— Nu ne putem despărți definitiv. Ne leagă atâția ani de viață comună. Ne leagă în același timp vârtejul de sentimente, nădejdi și triumfuri, de bucurii și tensiune în așteptare, trăit în lungul anilor... Suntem legați prin *Timpul* pe care l-am trăit împreună. Ne-am amestecat unii cu alții tot ceea ce e mai prețios și mai autentic în noi: durata interioară, timpul, pe care am reușit să-l intensificăm. Să nu-mi spuneți că pe navă am trăit mai încet. Nu vă cred. Poate că aveți dreptate, sub raport științific. Dar sufletește vorbind, noi am trăit dacă nu o eternitate, oprind timpul pe loc, am reușit totuși să dăm dimensiiei interioare a vieții noastre o adâncime, pe care nimic nu o poate compensa...

Aș vrea, iubiți prieteni, să vă fac să înțelegeți ceea ce simt și ceea ce vreau să spun. Nu o pot face. Și, totuși, nu pot rămâne tăcută. Nu mă pot resemna, acum, în pragul despărțirii noastre, de a mărturisi, ceea ce am purtat în mine mai profund, încă de la vârsta de unsprezece ani, de când am înțeles lucrul pe care vreau să vi-l împărtășesc.

Mab se opri o clipă și zâmbi.

— Să nu credeți că am să filosofez și că încep să însăilez considerații savante. Nu pot folosi acest limbaj. Și poate că acest fel de a mă rosti ar fi artificial, pedant, deplasat. Am să vă istorisesc, în schimb, o poveste. O poveste arabă, citită la această vârstă, care a dat vieții mele un rost și care mi-a întovărașit pas cu pas existența. Nu am istorisit această taină – deși nu este vorba de o taină – nimănui. Nici chiar lui Al. Ascultați!

— Este vorba de o poveste din *O mie și una de nopți*? interveni căpitanul.

— Este vorba de o poveste persană mult mai recentă, din culegerea *O mie și una de zile*, istorisită de un derviş, căpetenie a Sufilor, pe numele lui Mokles, tradusă în limba franceză de Petit de la Croix și prelucrată de Lesage. Într-una din edițiile germane ale acestei lucrări, care conține între altele și minunata povestire *Turandot*, care a inspirat pe Gozzi, iar mai apoi pe Schiller, se află un

basm de un profund tâlc filosofic, intitulat: *Povestea șeicului Sahab Al-Din*, al cărui argument revelează adevărul etern al relativității timpului. Iată minunata poveste, reconstituită din amintire:

Un sultan din țara Egiptului și-a adunat într-o zi la sfat pe toți înțelepții țării sale, pentru a le cere părerea asupra unei întrebări care despărțea de multă vreme pe învățați. Se povestea, anume, că Mohamet fusese chemat într-o seară de Allah. Chemarea a fost atât de neașteptată, iar graba profetului atât de mare, încât acesta, care se afla în pat, a răsturnat din greșeală ulciorul cu apă pe care îl avea la căpătâi. Profetul a străbătut marile distanțe ce despart cele șapte ceruri unele de altele, a avut nouă sute de mii de întrevederi cu Allah, și-a luat apoi rămas bun, a străbătut calea întoarsă prin cele șapte ceruri și... a avut timp să oprească ulciorul pe care îl răsturnase, în cădere, pentru a împiedica revărsarea apei, pe culcușul său, care îi păstrase totuși, căldura corpului.

— Lucrul îmi pare cu neputință! rosti sultanul. Un om nu poate face atâtea lucruri într-o clipă! Povestirea este demnă de adormit copiii.

Pentru a curma cearta între învățați, sultanul a chemat la palat un vestit șeih ce locuia departe de orice locuință omenească, într-un deșert.

Întrebat asupra mării gâlcevi ce despărțea pe învățați, șeihul, după ce a produs, prin puterile sale magice, câteva viziuni care au tulburat pe sultan, a cerut să se aducă în sala tronului o baie, pe care slujitorii trebuiau să o umple cu apă. Cererile șeihului fură îndeplinite. Atunci șeihul se îndreaptă către slăvitul sultan și-i ceru să-și dezbrace veșmintele, apoi să intre în baie. Sultanul îl ascultă. Atunci șeihul ceru sultanului, care avea corpul cufundat în apă, să-și cufunde și capul. Sultanul îl ascultă și de data aceasta... dar când se ridică deasupra apei, băgă de seamă că nu se mai afla în baia din sala tronului, ci pe o mare, în vecinătatea unui țărm nelocuit. Tulburat, sultanul își scutură capul de apa ce-i șiroia pe obraz și înotă până la țărm, unde se părăsi deznădejdie:

— A! vrăjitor blestemat, m-ai strămutat aci, pe acest țărm de mare necunoscută, gol și neajutorat, în timp ce tu ai pus stăpânire pe toți supușii și pe toate bogățiile mele!

Sultanul continuă să se bocească îndelung pe țărmul mării, dar văzând că plânsetele nu-i ajută la nimic și că noaptea se apropia, a început să meargă în lungul țărmului, până când a întâlnit niște pescari, cărora le-a povestit că este un neguțător dintr-o țară depărtată, care a suferit un naufragiu. Pescarii i-au dat ceva de-ale gurii, l-au îmbrăcat în veșminte vechi de ale lor, iar sultanul a rămas în această țară, trecând prin numeroase peripeții, timp de zece sau cincisprezece ani, în care timp se gândea din ce în ce mai rar la nelegiuirea

șeihului, sfârșind prin a se îndoi de adevărul propriei sale vieți. Fusese oare, în adevăr, el, nefericitul de acum, un sultan temut și cinstit de o țară întreagă – sau totul nu fusese decât un vis al minții lui frământate de griji și oboesală?

În acest timp, sultanul se căsătorise, avusese mai mulți copii, a suferit și a muncit din greu, până când, într-o seară, devenit bătrân și obosit de muncă, a plecat spre malul mării în plimbare, gândindu-se din nou la soarta lui și la violența și fărădelegea șeihului. Ajuns la mal, sultanul și-a lepădat veșmintele, a intrat în apă, s-a depărtat de mal, înotând în larg când deodată, a simțit îndemnul de a-și cufunda capul în apă... scoțându-l deasupra, în clipa următoare. Își dădu atunci seama că nu se mai afla pe marea de pe țărmul necunoscut, ci... în baie, înconjurat de toți demnitarii și învățații țării, printre care și șeihul Sahal-al-Din.

— Ah, vrăjitor ticălos! Începu să urle sultanul. M-ai atras cu vrăjitoriile tale în această cursă, m-ai cufundat cu capul în baie și m-ai osândit să muncesc din greu cincisprezece ani, în suferință, pe țărmul mării depărtate. Am să te ucid!

În zadar cei de față au început să jure că sultanul nu făcuse decât să-și cufunde o clipă capul în apă, scoțându-l imediat, după aceea.

— Cum, răcni sultanul, v-ați legat cu acest nemernic? N-am fost eu oare înșurat în țara depărtată și nu am avut oare opt sau zece copii?...

...Sfârșitul povestirii se pierde, pentru mine, în amintirile nesigure ale copilăriei, încheie Mab. Dar tâlcul adânc al povestirii arabe a dat întregii mele vieți adevăratul ei sens, pe care l-am aflat de altminteri în relativitatea timpului, despre care mi-ați vorbit, înaintea mesei. Pentru mine, această relativitate are o altă semnificație, decât pentru voi. Pentru mine, nu are realitate decât *timpul interior*. Numai timpul acesta, care se măsoară cu gânduri și imagini lăuntrice, perindarea adesea neutră a faptelor din afară are adâncime. Căci între două întâmplări din afară, ce se succed la un anumit interval, să zicem în cinci minute, de ceasornic, *oamenii au, fiecare, un timp propriu!* Pentru unii, minutele măsurate pe cadranul ceasornicului sunt goale, fără conținut, fără dramă, în timp ce pentru alții ele pot conține bucurii sau suferinți, pot fi populate cu evenimente sufletești de o înmărmuritoare bogăție, de o neverosimilă densitate. *Fiecare om își are timpul interior pe care îl merită*, pe care îl pregătește prin intensitatea felului de a se trăi pe sine! În răstimpul unei secunde, care în ordinea cosmică nu înseamnă adesea decât un tact anonim al scandării cosmice, poate izbucni într-un suflet omenesc străfulgerarea unei idei, a unei invenții, a unei revelații; și, într-un alt sens, într-o durată interioară care poate, în aparență, să nu însemne nimic, s-ar putea petrece fapte cosmice

esențiale, ca, de pildă, dispariția într-o fracție de secundă a unui corp radioactiv, care nu are decât o viață aproape în afară de timp, sau momentul cutremurător al exploziei primitive a lumii, pe care îl pomenesc teoriile cosmogonice clasice, vechi de zeci de ani, ale *bing-bang*-ului.

...Dar nu de aceasta vreau să vă vorbesc, iubiții mei prieteni, ci de faptul că eu – și, desigur, și voi, – în timpul celor unsprezece ani ai absenței noastre de pe pământ, care au corespuns celor cincisprezece ani ai locuitorilor rămași pe Terra, noi am trăit, în realitate, prin puterea imaginației și a adâncimii vieții noastre interioare sute și chiar mii de ani, măsurăți de filele calendarelor!

— Da, mamă, interveni An, care împlinise de câteva luni zece ani, întocmai ca și fiul de împărat din povestea românească, istorisită de tine, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte!* Și fiul de împărat a pierdut știrea timpului, trăind împreună cu zânele... iar când, după ce a părăsit palatul fermecat, și a trecut prin țara Gheonoaiei, el a întâlnit oameni care nu mai știau despre Gheonoaie decât după legendele bătrânilor... Da, mamă, și fiul de împărat a trăit câteva sute de ani, ce i s-au părut câteva zile în palatul zânelor...

Mesenii priveau amuzați copilul care, până atunci, în timpul mesei, nu făcea decât să asculte și care începea, deodată, să înțeleagă lucrurile și să vorbească cu tâlc.

Mab îl privi cu o bucurie amestecată cu tristețe, și adăugă, adresându-se mesenilor:

— Numai că acest fel de a trăi timpul în adâncime îmbătrânește mai repede... așa cum mă simt și eu, acum, mai bătrână decât eram la plecare...

— Ai dreptate, mamă! reluă din nou An. Fiul de împărat întors pe meleagurile copilăriei a îmbătrânit dintr-odată, s-a împiedicat în barba ce-i crescuse repede, până la genunchi și a sfârșit prin a muri pe ruinele palatului părintesc!

— Taci, An, nu te amesteca în vorbă! îi spune Mab.

— Nu, nu, dimpotrivă, lasă-l să spună ce are de spus, interveni Li, care se adresa apoi copilului.

— An, aș vrea să știu un lucru. Ai simțit tu, la vârsta ta, părerea de rău pentru timpul care trece?

— L-am avut! răspunse copilul. De două ori, chiar. Prima dată, acum patru ani, când priveam stelele, prin peretele navei în care se afla mama în timpul unei călătorii înspre satelitul central, am avut ceva... ca o părere de rău, la gândul că lumea e prea veche... Aș fi vrut ca lumea să se schimbe, să se primenească... sau mai bine zis să fie din nou *ca la început!* Atunci am devenit atât de trist că am început să plâng. Ți-aduci aminte, mamă?

— Lasă prostiile, An, îl întrerupse Mab.
— Nu, nu! Lasă-l să termine! interveni Li. Apoi către An:
— Și a doua oară?
— A doua oară a fost în timpul unei povestiri istorisite de mama. Era, poate, tot o povestire arabă. Ascultați-o! E scurtă:

Fiul unui sultan se afla într-o după-amiază ploioasă, pe un jilț aflat într-o încăpere a palatului, privind prin ușa larg deschisă, ploaia de afară. Totul era mohorât și prințul se plictisea. Atunci a apărut o babă în prag, care i-a întins un mosor, spunându-i:

— Dragul meu, acesta e mosorul vieții tale. Dacă vrei ca zilele să treacă repede, n-ai decât să tragi de sfoara mosorului, și vei grăbi sosirea viitorului, înlăturând clipele de plictiseală, ca acelea pe care le trăiești acum!

Prințul voi să mai întrebe ceva pe babă, dar aceasta pieri. Atunci, fiul sultanului trase de sfoară și deodată ploaia încetă, apărură soarele și noaptea făcu loc zilei următoare, în care prințul avea să cunoască noi bucurii. Nerăbdător însă de a cunoaște mereu alte și alte desfătări și a înlătura zilele de plictis, prințul începu să tragă din ce în ce mai repede de sfoară. Dar pe măsură ce mosorul se desfășura, prințul îmbătrânea, până când, deodată, uitându-se în oglindă, s-a văzut bătrân, zbârcit și cu barbă albă. Atunci prințul se simți atât de nefericit, încât începu să plângă. Vru să arunce mosorul pe care îl ținea în mână, dar mișcarea prea vie... îl deșteptă – căci întreaga întâmplare se petrecuse în somn! Și prințul se simți atât de fericit... atât de fericit... cum mă simt eu fericit dimineața, când deșteptându-mă dintr-un somn urât, îmi dau seama că totul n-a fost decât un vis...

Doctorul Li privi pe An cu dragoste. Rosti către Mab:

— Mă bucur, Mab! Ai dat lui An nu numai o instrucție aleasă, dar și...

...Dar Mab simți, în acest moment, cum opresiunea o sugrumă și o împiedică să respire. Se simți deodată singură, nefericită, în mijlocul acestor prieteni, care a doua zi vor pleca, poate pentru totdeauna. Își privi soțul, îl văzu și pe el obosit, îmbătrânit. Își privi copilul și-i citi în ochi nădejdea viitorului, al acelui viitor care-i aparținea numai lui. Înțelese că cei unsprezece ani o despărțeau de o tinerețe pe care, acum, o pierduse pentru totdeauna. Opresiunea respirației deveni durere, durere morală, durere fizică, panică. Mab începu să geamă cotropită de tristețe și...

...Maruca Brateș, pe care prietenii o numeau Mab, suspină greu, nereușind să învingă imaginile fumurii ale ultimelor vise. Era învinsă de moleșeala și căldura somnului. Gândul îi rătăcea încă prin fantasmagoriile nopții. Rămase un timp, oscilând nesigură între oboseala și vigoarea corpului, pe care îl simțea deșteptându-se. Luă cunoștință treptat de ea însăși, de cele din jur. Respiră adânc răceala dimineții ce intra prin fereastra larg deschisă. Lumina îi inundă camera.

Maruca deschise ochii și se deșteptă de-a binelea în camera vilei din cartierul Cumpăna din Sinaia, pe care o locuise în ultimele zece zile.

Acum, amintirile i se perindau prin minte, clare. Luase parte, împreună cu o sută de studenți veniți din toate părțile lumii, la un simpozion al tineretului, ce avusese ca temă *Prospectiva*, sau știința viitorului. Timp de zece zile, ascultase numeroase comunicări, urmate de pasionate discuții asupra lumii viitoare, asupra perspectivelor zborului astral cu ajutorul unor noi mijloace propulsive. Urmărise discuțiile privind structura și evoluția universului, originea vieții și puțința de locuire a corpurilor cerești, din alte sisteme stelare. Un student australian, Alison, făcuse o expunere asupra stelelor obscure, ajunsese la capătul evoluției lor și populând spațiul sideral. Un senegalez, ce-și făcea studiile în capitala Franței, dezvoltase considerații mult aplaudate asupra luminii. Tânărul doctor Li dezbătuse probleme de medicină spațială.

Cu toți aceștia și cu încă mulți alții avusese discuții pasionate, continuate în lungi plimbări. În seara anterioară, înaintea despărțirii, luase masa împreună cu un grup în mijlocul căruia trăise zece zile de mare exaltare intelectuală.

Oh, cum se îmbinaseră toate acestea în timpul nopții, într-un vis complicat și amănunțit, în care cutreierase lumile, în tovărășia noilor prieteni! Cu câtă limpezime rețraia, acum, când își simțea corpul plin și gândul lucid, peripețiile numeroase ale nopții! Ce escapadă astrală, rezultat al tuturor discuțiilor urmărite în timpul zilelor de congres și hrănită cu lecturile ultimilor ani! Și, în același timp, ce legături de afecțiune se stabiliseră între ei, în timpul acestor zece zile, prelungite în timpul visului!

Într-adevăr, toți îi erau dragi... dar dintre toți, tot Al... Al...

În acest moment, răsună în liniștea înaltă a dimineții, învingând ciripitul depărtat al păsărilor, voci tinerești, chemări, râsete, urmate de intonarea unei *aubade* provenșale.

— Miss Mab! Mademoisele Mab! Mab! Mab!

Maruca își aranjă în grabă părul și sări din pat. Dintr-un salt fu la fereastră. Jos, în fața vilei, în mijlocul drumului, se afla întregul grup cu care cinase în seara precedentă. Cântau cu toții, sub conducerea lui Al, în timp ce Sen agita o ghitară, în ritmul cântecului.

— Cât sunt de nebunatici! rosti Mab, ca pentru sine, râzând și salutându-i cu mâna.

Al se întoarse, o privi limpede, apoi strigă, în momentul când *aubada* luă sfârșit:

— Grăbește-te, Mab! Ai întârziat! Dacă nu plecăm într-o oră la Otopeni, pierdem avionul!

— Voi fi gata! voi fi gata! repetă Maruca, salutându-i din nou.

Se întoarse apoi și învălu cu privirea încăperea. Într-un colț al camerei, se aflau valizele, pe jumătate umplute. Își privi patul, unde, în timpul ultimelor ore, depănase filmul miraculos al unui vis.

Maruca zâmbi, melancolică:

— Un vis, într-o noapte de vară...

februarie – martie 1971